Magnus Erikssons landslag. Södermannalagens kyrkobalk :

B 17

Digitaliserad år 2018

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Magnus Erikssons landslag. Södermannalagens kyrkobalk :

B 17

Digitaliserad år 2018

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Riks-Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag för
Medeltid
N:o B 17.

B. 17.

Mitgift Rösings Book

Se Södermannalagen utg. af Schlyter, Lund 1838, förut. sid. XIX – XXI. Magnus Erikssons Lands-lag, utg. af dem samme, Lund 1862, förut. sid. XXXV.

V.

Uthi Herrans Herre, Herre Lagbas till
thess vare, skiel, min wän så gudh.
Gud äfr barmhertig oss mild
Han hielper honom som Gudh will.

Discite Iustitiam moniti & non temnere Legem.

Denna Lagsbook
är
Judermanna Lagsen
Ärfda- och Stadh manna Lagen

Leges inviolabiles sunto.

Ex libris Petri Thomæ Skytoij
1606.

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

1. Naturalle.
1. Comune
2. Gentium.
1. Scriptum
1. Primum palo quod constituit ab
1. omnibus. duq. Lex.
2. Aliq9.
1. plebiscitum.
2. Senatus consultum
3. Edictu imperatorium
2. Accessoria
1. pretorium Edicta.
2. prudentu Responsa.
Jus
2. proprium populi Romani. Quiritum seu
2. Non Scripta ut.
1. Consuetudo.
2. Mos.
3. longus usus.
1. Rurale
Lex sacra. Rex. Sponsus. Heres. Tellus. Structur
Comparat placitat. Egore. Jugum. Mortuus
Vulnus. Subsequitur. postremo tum Reperitur
2 Succisa
Quig Sunt
vel ordo
titulorum
Inscriptg
Scivit et
Ambigui
diversitg
2 Oppi
danum
Quig Capitg
in Ost
sicg Sunt
Rex. Jubet. Heredem, Terra sic deificatum
Emitur ad placitum. post Malefalla potentum.
Lordit et Moritur, futurum post informatum.

Hütem denne bock hörar
etter kåssa will. Tå hörar hon
Rätt hysing med rätta till /
Hade alla ena gud och ena troo /
Och kunne medh fred samann boo /
Och huär skötte sit regememt
Effter den näd gud hade huär och en förkänt
Och alla wille bruka tät allm. mät och swart
Då begingo sig wett alla mann /

O: A: H:

Den man som här till rätta går,
Bollum sen här afftskreds fåår.
Gans sabb ny skiöhs ägh fån ägh
Ny fellen sen så mangan fåår
Man sorie om sam tum klobot ägh
Om sun tär under en stenk tär
Ägh sen rätt, sen hiessas rätt.
och honden eldigs ille nygot borskilt.

1 Qualis judex requiritur.

Omnis affectus a judice longe debet abesse. Unde Calistratus qq: Iudex (inquit) in cognoscendo, neque exacerbetur, adversus eos, quos malos putat, neq; facilis Calamitosorum illacrymans ostendat: id enim non est Constantis, et erecti judicis, cujus animi motum, vultus declarat.

2 Quomodo Caa Examinanda.

Duo sunt in qualibet Controversia judicis diligentia observanda. 1. Status Causæ, seu litis
1. Contestatio 2. probatio Causæ seu litis: quorum admodum Medico 1. morbus 2. Causa morbi.
3. Item in Caa examinanda frequens multiplex Causæ, et facta alienæ. Convenies primo de Litis Contestatione adversarij: quod Romani observarunt. Et Daniel Hebræus Susannæ ex membris senioribus
& Duo Consideravit in judicando 1. Legem.
2 Factum.

3. Accusatus tribus modis potest se defendere

1. Infitiatione.
2. Distinctione seu exceptione præscriptoria Cum non negat sed accipit accusationem adversarij Et conditionem
3. Exceptione de latoria, Cum alter tempus accusationi Luc 15. filius prodig. non a legitimo. &c. non Coram competente.

4. Contestatus Caa, et litis qualiter

1. Si accusator replicationem respondent ad Exceptionem, nisi litis Status Exceptionis.

Ex resp.

2. Ex Responsione accusati ad replicationem, nascitur
Duplicatio. haec observanda. ad hanc sequitur
3. Triplicatio accusatoris, haec cum paragit absq;
dilatione Causarum. Oportet in eos parvatos ne
ab utraq; parte, ne dilatio majores pariat
difficultates

5. Ubi partium Status probatio imungenda.

Tria circa probationem Curae notabit. vidz
1. Cui parti incumbit probatio Causae.
2. an sufficiens sit.
3. Si insufficiens an conducat investigandae Curae.

6. D argumentatur seu argumentum et horo species

1 Maxima. Etsi in hac parte mutandum est ix solen-
nibus: tamen ubi argumentum valdens proficit: sub or-
nandum est. in Syllogismorum probationis imanu-
tum deserendum. Regula.
2 Actore non probante, reum esse absolvendum: reo
non probante suam exceptionem, tum ista Con-
3 demnandum. Actor, Mors dicendi, magna pro-
bandi vim habent, et Capitam sententiam fieri.
Ergo et vim Testamenti habent, et jus irritandi
deserendi. Sic &c. Manger actor Rechtsmittel.
4. Sum nil scripsi sibi malum invenio.
5. Bäter actor an dem Fürdrucken, nun falschen
leuts an seinen Knopfen.
6 Bäter actor flicken an Hosen nun ofen nicht
an seinen an obrigkeit: Hosen Knopflocher
Sachen
7 Knecht. ihrer Knechten wenn Schalcken will Ihre Ehe
Kinder. Schalcken Knecht. Cum non Polchrum lucis.

7. Depravatio legum.

1. Then som konungen myndt förnachtar, ähr storet straff mund; wijkes then som synd lön honom som skiellonskan ligs ock rättru.

2. Then liksellena, som sijs läster buska sin lön, ock en domar som tyger mädhro ock lurugen rätten, the ähr lände hälle gudsa

3. Sijn sijns jöm [illegible]
the falske domare [illegible] karlen
[illegible] wijtte
[illegible] stöldt.

8. Exploratio causarum ecclesiarum

Gordom wähl tu stadtigr sakers ihlotandr, ock till att förfara den fördolda saminga, ock sinna ock prösta emes ock wijdskott, bu skadres all stadtigr sätt, then till att ihlgerna. Nomina.

1. Julinjes stamps then som kunnt sohz obrotz ligt, ock kunst mott.

2. Brinnand. Jrrn att bära, som i lyboken omm. nes: stander till rätten, ock gudz dom, kuarder som skun att jorens, kuarj sig, kenander att jorens kuarj skelten. skall ähr en ackt skuldat. ty man måste ihr för sokia gudz.

3. Ock stadan Nomend ap förenin som ransaker ock dömen

4. Lord.

9. Legum Conditores Specimen Scripturæ Mosis. 11 24

1. Athenienſium. Draco et Solon.
2. Lacedæmoniorum Lycurgus.
3. Cretenſium. Minos.
4. Tyriorum Charondes.
5. Ægyptiorum et Atticus. Quintus Mucius.
6. Romanorum Romulus
7. Italorum Pythagoras.
8. Scythum Zamolxis ordinis.
(Patriotis suis Scythis. in quibus
sunt Gothi.) recitabitur eas
Zamolxis leges Regis Gothorum
diversis temporibus et diversis.
Cultus mali auctorum etc.
1. Lago II optima legislatori Vigeri Spad Circa ann. 900.
2. Ericus VIII
3. Olaus Skotkonungs.
4. Sturkillus.
5. Ericus.
6. Canutus. Anno Dni. — — — — 1168.
7. Jacobus. Anno Dni. — — — 1251.
8. Brogerus optima Brogeri patris patrui Birgeri
Birgitter et legistæ upslandes cū et alijs Ab. 1295.
9 Scripturæ Bavarus optima D. Nicolai Regis 1441.
Laldi Archi. Epi upsal. Contraxit in unum Corpus.
10. Carolus IX Manuscripta 1604. imprimi fecit 1608.

Has leges Sanctas Clarissimus vir Dotor Dnus Archidiaconus upsal. Latinitate donavit. 1481.
D. Ragvaldus Ingemundi. postea. D. Archiepus
Upsalensis. vertit et imprimi curavit. 1614.

To Annotationes in Legis nonnullas.
Lib I. de Iure Ecclesiastico.

Tristan: 1 Cap. 15. Quantū quis pt donare a bonis Hereditatis suis
ledz 10 pastrum. vide Tristan. Cap 31.

2 Quantū ab acquisitis bonis Ecclesiæ. affligen land mā
man gifftū kum han will eller sū sāl sinen.

N.B. Stand affligen land ähr. solt. Landl. Cap 9.

Stadtl: i Nieffdl. Cap 19. Wān man eller dem stall
Testament gēn, eller Vrlb ützgifftū. es anmat ehrt
Lychsens ützstūd ähr. Will ützer man eller dem
gēn Testament Erbl eller sünder, Hafft han dem
ersten sīs Hafftung tū Mald gifftū Haben stūnda
pronunga ass alle sin gedzr. Vorhyn as crēdi-
tka. Hafftet han vy dem. ersten sys, nūstan Hafft
tū andra ausstūn in Länders, Hafftet tū Mald gifftū
Haben tridē pronnigk, ass alle hy sin han ützer sin
krē ähr sayt.

3. Hyr dz man lieh. gifftūre man ützern andrem
gedz, freūdsm eller Elemans. tū Stadt hy dem
ätt ausstunga Mald.

N.B. Testum. Standgefftū i Stadt Landsm. nūs styn.
Cap 34 in Nieffdl. 30.

Cap 16. de Sponsalibz. matrimonio. Stadtlrecht dz vordy's
dett norsta lagen man klāra pigor.
Wā dz ligger spiza a spalle, ocs Mosna gelmper.
Nomēt Lidern ocs affallen, Lōte han sal. Leggen
Nū nūdder brokkōst mudder ūp Kilde dem, Lūger
Frud en ehor nūgon stund, Mare ehrt Landlōst Lūnds.

Lib 2 cty de iure Regali.

Ein Mard. gilt alsz 72 Ungersch gülden. ecs Dennes Lüsten morgengestim alsz 12 β. gilt.

Cap 3. Ubsala Eccs. ein alter Eccs. alsz ejus. posthumus. Kallus upsala ein, Uppsala ecclesia ist annus alsz ein upsala ejus. sü finnes ecs i gamla swenska bö: ken, Himelrijkes Eccs. sü Upsala Eccs alsz ein Ort, ein Dorf, dem man skall helffen: Himelrijkes.

Cap 25. Vichnet
om Lissöm rä

6

Cap 25. Violenta Spoliatio. Vnde. Cap 18. et 19. ad 25.
Im Löschen kein Gänge sein Stil, Digest. 6. 46. 41. C

lib. 3. de iure connubiali

Item Garaldus dru 89 d. i dannemarck vnder gemeiner fürst Hellfurter ast anstatt rudt bradenn, fürt der sonn nach kön ernfrid, nun sein tridis gemahel i tyssland sangen. Han bekrieg es fürst Jrmbraden. für ly. Ar. Chri 986. es sein sitte rad mitlen Swerige es dannemark werd d. Amund thor klaur i Swerige.

Bingr. fan. Magnus sin sprack. Arff dabalkenbyj
mak. aff gr. stenkulom, tij alt en komen aff Heim. ma
den aff manner, heim aff androm Lagr. tu komen sa
samman, alt ij mak. Lika, om lader as bidria sin
es annan losöre, effter, aff singe Ester bygines alt aff.

Succession: §1. Civilis — §2. Testamentaria — §1. Ab intestato — §2. Ex testamento — §1. Capitis — §2. Voer — §2. Literis — §2. Infirmatio seu dissolutio.

§2. Historia.

Ther lyboken säger, Att bodresbarn, erstum si myket Cap 2.
som baldra, och bysstrebarn, sin myket sin bysstre. ther
för wara förstandet, om hans bodresbarn, eller by-
strebarn, som arffuet äfter fullist gesten. hij i sin stat
som dödr äfter skall man rätta.

1 Patruelis fadres bodresson. Amitina fadres bysstersson.
Ther Kallas bylslingar.
2 Consobrina modres bysstrebarn. ther Kallas bysst
slingar. och modresbodresbarn. samalders.
3. Ath natu frende pa fädrens. Cognati pa modrens.
Om tu att fadrenfadres eller fadrenmodres sättes i
Lyboken sin ay modrenfader eller modrenmoder sin äfter
ther Lyska arfstingar, effter tij ther äfter Lyska skälle.
sa äfter ther att es om fadrenbodres, fadren bysstre, modrens
broder, modren bysstre, ther äfter Lyska arfstingar.

Ther gar till arffuet sin myst af skyld. om bijst Cap 3.
arff, es bodresbarn ther att ich fughinden.
Bystarff gar till, as Bakarff i stam. och om
nest Bakarfslingar ij äfter tid, sa skall man
sökia ther ut bystarffslingar.
Succession: §1. Descendentia. Bystarff.
§2. Collateralitas. Bakarff.
§3. Ratio proximitatis. Bakarff. Cap 4.

Adoptivi succedunt vicem domus suæ.

Legitimi quo nomine succedunt. in linea recta. etc. Cap 19.
Ex damnato Cælibe, in nullo succedunt. Cap 20.

Hwn mun nú aptt sitt fyrsta apt kyss. lyg
Abrott ápr Mordiandr. att ingen mun eller gruna skall
Drápum sitt barn. iffrán sik rättu aptt fyr sín ygan
Unnarligh skuld. útsan ulvenligs fiands. sem sín.
nar i leyrn. sem ápr
1. om hon kúr kvorandr, hand, [illegible] hundrs hands nún
niúál á fodr eller modrn.
2. om hon gón ekrn grafnn eráll
3. om hon kúrr á fodr eller modrn fyr nasa skundlig
4. om hon skiftir ongvyr mid fuldom konyan Lá
5. om hon kvandr folkan fyr kastnúr.
6. om hon fotar att drápa fyraldrar sína.
7. om hon ligyr nár fodrs fjárs eller skills.
8. om fyraldrar fyga skogan skuda apt sons
gord eller opskickelya grafstv.
9. om son ry kvill kastnú fyr fyraldrs sakir eller
gord kastar sína munt.
10 om son eller dottr fyrskindrar fyraldrar grafnn skygdu
11. om dottr skiftir kastnúl i skógr kastnad Ukrstandr
nútan mund sá skuli, eld fodr eller mundo skiftir
Fryst att grafnn sinnar innan 25 ára.
12. om son grafnn sigs skundan gást, eller kunn annat
hjúskaly, utsan eld sá skuli, att fodr skiftir,
aptnut samda skuli.
13. om fyraldrar kastnú ábosinnigr eller kvilla, eg
son eller dottr fyr sinnr att skolgu eller fyrsorn
skom (aptr munt sinn.
14. om fodr kastnúr gripon, eg son kvillig skolgu
sinn, apt fyrgelse sín skyldrett ígen.

Tvija stendiben
gnia ut ost eg

1665. de iuramento. 8

terria Hæreditatis si præmutatum offerenda corpsp.
quia ut est acquisitiva prædicunt. Cap 9.

Lib 6. de jure edificandi.

Item mul molares. Item mul bigarii.
Item mul vectores. Item mul asinarii.

de frigoribus

Lib: 7. de iure florendi. 9

de fluminibus. et riparum. Cap 7.

Lib. 10. de iure circa primas Capitulos.

Cap 13. Missus pro facto Computandis.

Lib. 9 de jure violati juris jurandi Kryg. 10

Kyrkiörs ätt, som nyan Biörn swarte Konungas Kyrkl. Cap 1.
Her Konungen Justitie Cancellarii uppå. som äro, ätt
San Skull fälla lijds macht. 1 Franckf. 2 Quin-
que fred. 3. Kyrkliofred. 4. Pinxfred. och annat
mera. och säijes then Eedh swerie som then swar-
gör. och säija de Justitie Cancellarii lijkwäl och gode
Swänder i Konungens nådher och minne.

lib. 13. de iur Circa vulnera voluntaria inflicta
lib. 14. de iur Circa vulnerationes fortuitas.
lib 15. de iur Circa furta sibi facta.

Lib. II. tit. 1 de iure circa Homicidia voluntaria. 11
Lib. II. tit. 2 de iure circa Homicidia fortuita.

Vm kirkio wighssl oc skirssl oc bistops stongerdsh
Vm tymdsh aff alle sadsh
Vm quikrymdsh
Vm quinna inledssuinghs
Vm barna skriftuinghs a[ll]ra mat skripta oc kuk wighssla
Vm fozbudsh oc mcssofaaldsh
Vm syasla griss
Vm testamcnt
Vm skiona wighsuinghs [et] Vm tsyunfnadsh i kirkio
Vm skiona lagsh oc fiandsamis spiak
Vm edsta som stadda ell[er] at[ra] stadga
Vm skelsiso dagsta birlot oc skiptomaal
Vm banzmall oc kirkio gardsta
Vm birsits mellan klarke oc leekman
Vm friydsh mz gudzhibama
Vm nampdsh[ra] tsse bistopir radsh[ra] staffua mz konunge

Hwar kristen ma kristi nampn bardastal a kristc[n]a tro thy at sa dr ccnfaldsh[ra] i gudzdome oc tsve ffaldsh[ra] at nampne fadsh[ra] oc so oc tsse skelgste andsh sa bodsh sit nampn i kirkio dyrka oc tsser imnay bonnsua til sas fora oc tsse skan sik til mdsta kallad.skan biodsh oc folke sino offyr oc tymdsh gora i lagsinny tsse moyses streckt/ath bilodz oc forst i lagsinny kirkiu til gudz skaffua vatta troo kristi budz skalda kirkio bygsta oc boa lata som wi skulu sobia gwilzke oc dogdse y tsesse waraldz komadse oc aff farade/tsse[r] aptsr offar oc tymdz aptsr gudz budsi vaskika gora swa som wi aptsr-domisse skaffuum aff tsse vaskinsa/Abel adamss som tymdz gior-dsc/forst gudsi so stptiu

Nota q̄ sacdotes testare p̄ arabz suos in test
mēto suar̄ Volneriū possūt de acquisit̄ i fū
do ecc̄e 2 p̄ remanet recipiant sereds exceptis
q̄ domib⁹ patrimoniū cui⁹ si habēt eid recipiant
sereds ꝯt si moriant̄ sacdotes i bere ꝯ estate
semē relinq̄t̄ sacdoti fructō 2 mobilia ei⁹ cedant
seredibz ita q̄ solūat̄ debita sacdotis que dixit i
extremis ot̄ q̄bari possūt p̄ testes ydoneos ꝯt
si moriant̄ in autūpno qū annona inducta ē quātū
sol⁹ seminari in fundo ecc̄e relinq̄t̄ sacdoti fructō
et residuū de annona 2 aliis bonis recipiat sere
redes ꝯta tū q̄ solūat̄ debita sacdotis 2 fiat exec
primo de bonis indumis quos debēt duo sacdotes
ydonei primi facere

Gudh aldz valdsogher skripare hymilse oc iordh oc
aldz thes thēr innan ar sban graff forst lagh oc
sætte moysi i skundhē at kunnughi thenq̄ sino folke
ok æpter gudz bindhi skyldhe sīa thēm at bygging wi
dhēr rætt oc lagh Owa bindhē oc waldsogher kom
ghēr Swea gota oc normanna æghum sen thughi
eribz allom i sino ribe widh rættwiso oc lagh bygtha
oc skundhē thēm thessa booki thēr skripader ær almoghum
til styrsla badhe ribō oc fazibom Rattwisom oc sualsō
til trost oc hughnadh oc. Bratthom oc bronghom til styril
sa/ Oc ær wi skallughe oc wiliom thessom laghsū fōlya
i gabla æpter domissum mz rættwiso skipadha ath forf
dīrom warom

Først bm skurbio bygtmughi
bm skurbio bool oc the hwē thēr skulu a bū gras
bm skurbio sterkedh
bm p̄st oc biskopzara sturu thēm stal walia oc rabā

oc fæstnæ the stæs stulu pste i hændsr sættiad
wæl bonj oc bm byggdsr. Nome pstr sydsta at stæs sino
sialfsvin swa so stan wil thærfnar aff staffwa oc sokn
cuginj wardnadsr fore the at vppe halda vtan the kinno
fore ellio stuld rittna midsr allra brinna. thærfnd
the stæs all thæt vidsr the stulu bondsr oppe haldsa
kombar aff barn elde brinni oc brinna the by konu
thæm wadsa eldse fore sonj eldey bædr oc wadsa boot
sin mæbr. Forgatsr stan ey eldse oc til budsr lagsliba
wari thæa wadsse i wilia werke. Komb thæm eldsr aff
osinne ellra æriu wari ogildsr wadsaborena stal the
opboræa sonj stadsa sik bondsr stulu skonn sik skusæm
at byggdia sonj forra. Nu stan wardsa at pstr oc
sokndmæn delde widsr bm lagsa stæs sigtsr stan
færæe ward æu staffwa thorfte. Kautzakinj thæt
aff adstrunj sokn bondsr oc pste swa maugte sonj
thæm a skunb thra til mykynd oc swa sonj the stu
dsa thæra mellom oc sinna sannadsr fore bynda
swa nogtsin sik at pstr oc bondsr. Dyrfinn cuginj
pstr til fora kyrkio bools gardsr aff thæm stadsr sta
bigdsr war aff sokn anc bred thæra godsr wilia
oc bispes orlof bra sta a rinj æghin kost bygge oc
ey a bodand. Prest oc kyrkio landboghda waren skyl
dsogsr oc vndebinadne brod bygdia wighda vydsia
gardsa gærdsa wærgsa gærdsa bygdia sonj adstre
bondsr ellra bortinj sonj lagh sighia oc lagmadsr stæil.
Vill kyrkio stæn skrudsr stæl kopa sokn oc mass
klædsr altara klædsr kalk oc klokkor oc skrudsr
allan. thæt go widsr thorff grudsi thiænist mz ærin
oc skriftin mænn badsr gadsn oc ymikkom i wæt

sighsir Oc aff aldrom sighsighom forfaldrom fyr ǫku lagh
sprwaldh waro ⁊ Nw wilia bondsir kirkio aff nyc big
gia thse skulu boaff aff bispe taka laffwe aff bisto
pe takno farin bondsir sceen til soky oc legstin sialf
we stǫmpno dagh allo them imidy soknar arbw jordsk
ghade warin asse skullogsse zike oc fatroke dagxwke
til lard exprsir bodsa tali/exprsir iordsighso sinne a
thsir sware biggia oc alra/fallir nakar thse ghadsse
ar i soky dagxwerke midsir i kirkio bigginugh fore
thsriz ko skuld thsa arna kirkio wgriande til bundne/
pant sas taka fore dagxwerke ecth fyra pǫmga
swa fore annat or thridsia thz nadgho thse bea dom
gora oc kirksswin ax full dagxwerkey wr thsir nz/
kan nokar swa oenlundsir ware at sa wil ey big
gia oc fallir midsir dagxwerke sclere ǫku thry thsa
fulle aek dagxwerkan oc a thsre nirsir til samnub kyr
kio bighsinugh/Ar nakar thsen i soky som bondsir
kinno ey rathe aff sad til thsera kirkio bygsinugh
oc thsora ey sokia kan fore sina thsriz ko thsa na
pster wppehalda fore skomt ther til sa skaffwir thse
kyrkio rat giort hadsse bin dagxwerke oc boot som
salt ar ware swa skikt bin kyrkio bygsinugh/
Ok skal boall til kyrkio bygsia thsa skal kyrkio
skattmugh skaffwa bin bi allan skalfforumpt yrtur/
bigsighsir i fiallom/skom thsinia sadsse oc tyo kassa
eughe/alz skal sa i thsom bi skaffna so fralsir adsir
bidh oc wathn thsir skulu bondsir sadsa skwe a bygsia
oc pste i skxudsir sarthia/alse arbw sylw/stofne stada
raffwe sadsa kirkiexrbxrghe/swipghe/bompughwe

an kechunan an thc hirtas graft. kaffui waldh thr. ecy
aff taka thcu han vil oc likaft. ar graft. oc sokn amey
agtha fore klokkara wardha thc sony han tobo an han ka
kyrkio stadha goya bry skrudh scna. Aw kaffui
klokkare widhr. kyrkio nykkny takit. han swa illa
wardha at kyrkia brudr. vp aff kynsny ellr. eldhe
thcy klokkare inbar. sylgthe swa thcy branda wadha
sony allony adhro thr. sighias stal aff framdelio ellr.
borthe xviii mr. til thc samo kyrkio bygnungh. Aw
ar klokkare skyllsoghr. kaffua fore thyanift. swa
fyra pamgra aff honda hwariom i sokn ar oc aff hwarie
knufrib kecff oc kecfe sughnl klokkare ar skyllsoghr.
at vingtia til alla tidhr. oc pste oc sokn fulla thyanift
goya han ub swa wara at bandh a klokko kusna wari
tha klokkar. widhr kyrkio wiande bry symodagh ecy
ana oc thridhia fore sokn at thc radhny borthr. a han
sithan klokka midhr falla tha han kaffn. thcy lagh=
liba widhr waradh oc sla klokkara i kal borthe at
mz sid mrkony oc alder thcu skadhi klokkar. ka han
aff klokko kigtte i wadha born oc thcy borthe kyrkio
wxriande. Aw brist. klokka sithan kyrkio wxriade
at bi widhr waradhe oc radhr. ey born a grialdey
at. klokko mz thcy markony oc thc kigtny til klok=
ko kopo. Aw ey kyrkio wxriandhe widhr waradhe
oc han klokka falla oc klokka. kall sla kigtte vgil=
dhr. Brist. klokka aff thy at klokkare wilde thcy
ey til sighia borthe klokkare thre mrk til klokko
kopo. hwar sony klokko rynghr. han klokkarens
bidh borte thre ora klokkarens. Brist. klokka
i thy borte hona at. swa godha sony hon war. par.
han stadha aff hemc gylt. par hon han i kal wari

oc aff ſuaſpa uz | þſſ ſkoſte liondſſ̄ ſom kyrkio byg
dſſo wardſſ̄ þſſ nokkat affatt i þſſ ſton widſſ̄ þſorff þſſ
ey orkar ſoknen fulla legg̃io þſſ til aff kyrkio tynudſſ
oc ſſena til kaghſſ̄ uz biſtops radſſe | ſkan ſſēne ſidſſa
nakat fraundeſſio briſta þſſ ſom grudſſi til ſkore þſſyg
niſt uz gyra | þſſa ſtal p̄ſt kyrkio warianda widſſ̄
ward ſom þſſre ſynedagſſa at borſſ̄ a radſſa oc til
fagnetta þſſ affatt ær | Radſſa þſſe ey borſſ̄ a ſwa ær
til ſakir borſſom þſſa þſſre marke ena biſtope andſſra
p̄ſte þſſridſſia kyrkio | Skomir p̄ſt at ward kyrkio
warianda widſſ̄ oc ſkoma ſidſſan nokor fall imang
þſſe grudz þſſyanift ſſindras aff borte p̄ſt þſſre mir kyr-
ena biſtope adſſra kirkio oc þſſridſſia kyrkio warj
andō | ok dela kyrkio warianda uz p̄ſt at ſkan þſſem
ey waradſſ ſkafwir ward þſſ a ſoknamāna witnom
oc borte þſſen þſſera ſom þſſe fælla

Hær ær kyrkia til kyſtra ſkomm kapt oc welboen
ſom ſkon ward ſtal þſſa ſtal ſkon kyrkia p̄ſt |
ſkafna þſſem ſkerſſir rætlika til kyrkio ſkomm ſom
biſtope oc ſoknamānom a ſſæmbir | þſſre p̄ſte ægſſia
ſoknamen i wali ſkafwa | Biſtop ſkafwir waldſſ eey aff
taka ſſwilkin ſkan wil | Biſtop agſſir oc þſſem kyrkio
ſtiffwa ſom fadſſerlikan rætt ſkafwir til kyrkio þſſe
re þſſis klarſka kalla jnc pactuat | Hær ær p̄ſtir til
ſkomm uz biſtops oc ſoknamāna godſſwilia oc ægnir
at kyrkia ſtiffwin ær þſſa ſtal kyrkia aff ſkonū i
ſkendſſir ſætyas elſſis oc aff ſkano bunbudſſi oc alſſ
ſſerndſſir ſſener oc p̄ſt ſæti klokkara ſkirudſſi ſkādr
klokſkare agſſir aff p̄ſte oc ſoknamanno þſſeſſum
ſtundō taka | Soknamen ſtufu þſſre men i wall ſkas
wid þſſem ſom kyrkio ugrikke ær oc ſkalli klarſka

warlande oc Blokharens aer fua ſtwar lagh warar
war eſtr ey ligge tſs til xij mana i ſoku tſere tſs
tſe ſighſya baſſe ia widſtir

Nw ar kyrkia bigdh oc ſſt til ſkonin tſa wilia bon=
dhar ſkona wighſia kara tſa ſkulu tſe biſtops ſa=
ra oc bydſtia ſkan kyrkio wighſia Biſtop ſegge ſkap=
no dagh ſokna manom nadar ſkan Koma wik oc bondſtir
koſt til radhin tſen biſtop ſkafua ſkal tſa ſkan kyr=
kio wighſtir Biſtop ſkal m3 tolf manom oc ſyurghſtr
ſcſtam Koma til tſe kyrkio oc tſre mirkr ſkal ſkan
ſoue wighſſt ſkafua aſta aer tſen koſt bondſtir ſku=
ſu ſkom radha oc ſkan ſkafua ſkal ſthrighgia thyuya
yoſt ee thyn ſtwertbrodh oc rughbrodh eey thyu
hoghbrodh tlo flaſſk ſyrughſtur fadr biu ſkoghs
tha graes thry punth ſungr tha oſta fyra ſtoffiſta
tſs til ſkal ſkan ſkafua ſkom mirkir wex ſkalffuby
tſwidhia thyn hexta koy oc fyrntighſi fang ſkog
ſkipi tſena koſt ſom ſkan wil Nw kan biſtop Koma
uelkan walborghſa meſſo oc myklameſſo kyrkio or
bighſya warey tſa bondſtir ſakloſe bu way oc ſkeſtil=
ſtorp Bedhis biſtop kirkio wighſia oc ſyuia bondſtir
ſom koſt tſen ulo aer ſagdhſt agthe biſtop waldh
orbindha tſem Swar ſom kyrkio wighſſom ſpiardh
m3 nakrom ſakum ſtwikom ſundom tſs kan til ko=
ſaldhe biſtope koſt bype fore ſkyrſſt oc bore ſko=
m tſre mirkir Kan nakar tſen tſs gyra ſom an=
to ſkafua widſtir ſtenda oc vyne wudau ſaldhe
ſoku koſt fore ſkyrſſom kyrkio alſtr kyrkiogar=

Nv skan bonde eskv skussum dø tska ær þ̄ssum skyldogskv tskom
skua skala messor sigskia/ena at vtfærdska dagh. adskia
at fiunda dagh. tskudska at manadska motte. skē ær þ̄sse skyl
dogskv. fore skana skalf nīv pēnge. fore bary som ælska ær en
tolf ara tva ær. oc sigskv tva messor. fore barn iungve æn vij
ara en ære. oc sigske ena skalamesso. æn fadhē oc modhē agska
til tskuggia mirka. All tske bary til arfso ära kommy skuat tske
ära iungve elsko ældre oc adgha tskon til tskuggia mirka. gimi
þ̄sse fulla skala gift. tskz iunge folka skussum tsse mz adghō gimi
þ̄sse fulla skala gift. æn agskv til tskuggia mirka. Adgskv tskz nv
na gimi thy enē mokot at tskz vili oc ey annare. Dœr staf tsskal
i sokn. sama redhskap vari þ̄sse skyldogskē gano som bonda. thy
at skan ey agskv vtay punk oc sterappo. Nv dœr vadskaxande man
i sokn. bonde tskil skan liggs at fae þ̄sse bndh skano redskap gœr
þ̄sse agskv af skano fulla skala gift skana æn skan agskv til iij mir
ka. Adskv skan mina taski þ̄sse skripīng af thy skan agskv oc arfua
skane tva luti. Bonde skē kirk liggs mnē ær skuar tskz skan vara
fiskti til gimu eskē nagumū tske æra skyldogske kirke til iordga fylg
skia oc vndskv vara tska kirk iordgae. Skuar som bndh faar oc stonde
ey bœte iij ore. tskem som kirk til iordga fœrdgo elsko væri kir mz
tuæ ggria mana edgse at gan san forfal gafde elkē ey bndh kirk
stimo tske tskessa iij ore ey vtaydom ka. tska sœsm æstær thy som
skuld vm ensak bondans.

Nv vil man til kerko elkē closture fore sial sina gina skan vals
at gina skuan tiunda pening æ skuat skan ginir gælder
iordh elkē sœsza af samble byzdh sime. Ginir man iordh til
closturs elsko kerko skan ærnugia vals tske iordh at lœsa mna
viat skalaunga vm skan rætte ærnuge ær. ot ær ey vidh tska skon
skfo. elkē ær ouirmagsk. elkē ær vtlendir. Skr rætte ærnugi
vndskē tska skon grfo til kerko elsko closture oc higskv ja vdgd
tska stande tske gioff fast oc fulk oc gan ængin vals skona fra
skepte at skalla. Sigtha ey rætte ærnugia ia tsk oc orska ey skaluc
kœsa. kœsm tska næste byzdga man. May vil man afkunga iordh
fore sial sina gina. sueno elki frendom elkē ot tudro
eskem skan skælmir vik. ginir gan skeck ot skelbus
tska gimi skalfe tskz skan aflat skanne ginir kan
sotta skæng gimi tskipīng skan mobor a tske afking tala

may ſcripta er ꝑſt. bray thena forfaall tha togri
ſik mz thoxgrithia ꝑſta edſe oc ſixtſſuir thridſi
elſir ꝑſt. oc bonde ſigthſir ꝑſt. ſik ey budh thaſſa fa=
gſſit witi tha bonde mz roſſt mannu at ꝑſt. budh ſik
Oer ꝑſt. meſſofaall bin thelgthan dagh borthe thre
murkir tha biſtope oc ena ſokn̄ene bra than
forfall thaſſui aff ſynkdom allir. budh aff biſtope fa=
gſſit witi thz mz thoxgrithia ꝑſta edſe ſixtſſuo
thridſia alla dagha bondſir til kirkio koma ꝑſt. er
ſkyllogſir thelgthadhagha oc faſtodagha budha bin=
dſir ꝑſt. oc ethuir bonde thari ſakir at threm murkio
borthe tha biſtope oc ena ꝑſte ethuir ꝑſt. oc bindſir
ey bondu borthe thre murkir tha biſtope oc ena bodu
for. alt the mal ther ꝑſte kunno witaz tha kallio for.
than forunay. oc ther than anthingthia thoxrio. allir fxl=
ſio ey ma biſtop allir ꝑſt. nakan. i forbudh ſextha bra
for theſſum malſ thz er ſkrivit aymdh kirkio til ſa=
dhuir oc ꝑſte oc fore alt andeliz malſ thz ey maghu
ſekningu iſſuir dogma oc ey forc fexgriadh alla than
ma ſakir thardha tha ſkri biſtop than til mana at
vgath dogra ſunnodagh eey aman oc thridhia mz biſk=
boc ſino oc bonde ſkript gagna alla wil than ey vgt go=
ra oc ey biſtops budh standa imaan thre ſynnoda
gtha thaſſui tha biſtop wald than a fixrdha ſunnodagh
i forbudh ſextha ethuir than i forbudh thre ſunnoda=
gha bote thre murkir for than thera ethuir than ſi=
dha i forbudh igmlanda allay bote ey thy mera biſk
than ey en tha vgt dogra oc ſirthir athar i ſama for=bu=
dh tha fyrſe biſtop than i baay ethir than ſidha iban=
ne igmlanda allay iſſui thaſſui tha kunnogthir wald
at dogma than budi [illegible] thxrdh oc arftha than xrſt
bin gotz than [illegible] than then may ſom thaſtilla
er forbudhadhin- [illegible] ellir i ban ſextethir thrytz=
thas widhir kirkio [illegible] ſyna tha meſſofall for. than
ſkuld thardha bothe tha for. meſſofall thra murkir oc ꝑſt.
oc ſokn̄amen tharen ſakloſſe

Thy skoor oppinbarliga fore kirkio sokn ellr thynge

Kaffui engin man vald ok hunda ellr hussfridh sakir giffua
thy skoor kran skwar thera giffui sin i mellom kran ok
warghga inne taken ellr witne warin til som sagdho til
granno oc fragango tha magh biskops kansman sa ass ther
sagdh ellr pekinga ok semma sundr radhe them som til kare
therom mano oc therom thon the sakin giffo ass grannom
ellr nagrann inuan sokn ar fallin thon the warin skold
skyrias the for the sak varen sakloss kigmar ogift
kona giptom mane varu oc kan dyr badhe vary oc skapath
tha skal kona kan bidia bindi skema a thingy fiarsman
sialfs kans mz thiggia mana witno oc vost mana
odhe oc vari so sialf i forgadhano ther kan skwa
bidh bindit skate tha fadhr at the barne oc vari
frillo barn fadh kon at odhe stande odhr skwar thr
til vary wardh. fornempdan ava gamak oc wirki sik tha
sialfft til fadhro mz sama witno oc odhe som thy mo-
dhr sagdhio oc stunde sialft i for odhe ther vary
odh swa gangit som skrift ar tha skate them man var
na fadhr oc skete frillo barn skans fadh ther at odhe
tha domio the varu vtlandio oc ey dghr the landzwite

Vi sear biskops kansma sialfwir thaffda sin
odh sin oc thaffwar ellr oc gans radh wmbu
thaffui aldre vald them odh at. kalla standhr
gans odhr. there sunodagha oppigadhradhr oc oc
dghr. odhe aldre vald kan at. kalla ko ka
gradas fore vadh ellr thynnadh kan sidha th
nadhr. mane a kendhr kedias alle. i gusn gans
ellr. sittas standre them til fasto oc fabor
a pekinga fore sam

tsha han hutade ar oc ani han gona aur umma hani tsae
vald. Issa askunga iordg ma man oc an han vil forestma
gina.

Mu kunia thon ok kurkio koma oc vigning bedsas tha argh
mester hyusa fora tsean tsae symodagh an nokor vere
the forfall i tshy thonalagh. Sidhan skal prestr gua som vard
giptomadgh ar fore vigning oc fore kins guate ewa ar
aug peningr hani prestr

+ spæia

Nu staek thynir i kurkio grandge—

tshæra oc staer stuer
i tshima balkonom

Assa stadgh tsaer tsaesdgh han koma i skysskap oskir
systrap imadh thyridhsia ma borte skwart tsaera bis=
cops tsae murk kombir a syxtirdsa ma borte sax ok
skwar tsaera kombir a sancta wari sakloest badge fari
boot oc fasto[illegible] han skoor domb tsaer wari i kome
gandge bu tha skoor so bu all amor gøre sandg la=
dsin domas koma mana myssaall ri[illegible] han sal=
dsir i syndh mz sax oc thydh nodagh mz thy wardge
ga sandgs. at thy male skir. takin wedsir tsa skal
[illegible]e man oc sax i iordh straffwa skder birkma
madsso the kins nyktra han skalnadsir i skona=
[illegible]i wardsa borthe tha tsaera tsae murkir som
[illegible]dsse waldsir waldsa the badsin borte skwart
tsae murkir [illegible] sidh tsetta som skormala
skwar som skoor gøre mz oskysde koni borte
tsaera tsae murkir samel boot wari for=
[illegible]fate skoor skan manir sidsta i skenda ak sama
a skoor sirkus xmis skal studzyfwa kapsto skal
[illegible]stapo skal borte ok skwart tsaera tsae sunc
[illegible] stiffwir bonde

hwar ᚱᚴ ar hælghir ᚦᚢre mirkir sex dragha hlorc marc
ecy may thy sokmandagh borghin alle ᚦᚢre mirkir biscope
dragher man ᚦᚱt ellir kilerk bote biscope sex mirkir
fore hautzmalet oc ᚦᚢre mirkir fore malsatsdeua
oc ᚦᚢre mirkir an ᚱᚴ war giort a helghan dagh ligghir
kyrkio gardh midhr barlidha sunodagh ecy amidan oc
thridhia sidha syyn ar a komen bote biscope fore
hwarn syunodagh ᚦᚢre marcir liggher han sidhan
midhre thy aft aar bote ey thy mera hwilken may
gest alla anat fax patri siaslwiliandio i kyrkio
gardh bote the saum kyrkio ᚦᚢre gra alla wari
sik mz edhe thrighia mama

Nw brythir kilerkir til kechmanz i hwar sakin ᚱᚴ
han wara tha kar bonde a kilerk fore hans for=
mane them kyrkio doom hafdu. Brythir kechman
til kilerk ᚱᚴ aghe sta a thyngte kara kechman aghe
thz hann hwara mz raghin alla. ragha borin. Nw kinna
kyrkiona hion til adhra mana brytta alla. adhre mz
til therra stande ᚱᚴ til sandz laghsa ar hwar sak
ᚱᚴ wara kan dela man thy kyrkio alla. adhra nokra
icedh ᚱᚴ aghe i sandzlaghin wara bonde kranigh
doom standa oc laghmanz skyln alla stadhi ᚦᚢre bis=
cop wil ey bondin rat giora forcn tha bondir doom
bude komet sin alla icedha delor oc icedha alver=
kan hwar ᚱᚴ wardh kilerkar alla kechmen stande
bonde sandzlagh oc laghmanz skyln

Alle secn the i studz fridh oc the helghe kyrkio
som studzlikama fylghia oc thin ar i flok oc fyl=
ghe medh hwar som thenna fridh brytt muan kyr=
kio alle kyrkio gardh alla kan wari ᚱᚴ swa giff
som ᚱᚴ giort ware i kyrkio sighwe oc tho hwart
gytte berin sinom Nw fa men dela sighir aar

haffwi þem ſialffwm. edh ſin vnfftwit oc gæfue þſa edhr
til fasto oc fæbota alla ſkiæri inz tolff manna edha at
han ey þæmgi fore þſ maall bote. Gangi þe mē
ſagh oc wæria badhe eet malf oc æra iamſkyla witi
tolff man ſtwillin þera ſannare haffwir radhe haffwe
næmpdh ſtwar þera. Ok kuno þſe ey badhe iamſkyla
ward wari þſe wardhir. ſagha edh haffwir gangit þſe
gradha edh ihk gange han atr. Stan næmpd badhe til
fasto oc fæbota. Sidhan ſyktar witne oc ſiptar witne
oc aſſyrio edha alla þſe vrgætteliha gradha oc atrgange
wardha þem agthir biſtop til fasto oc fæbota ſwaffna
Takir man ſonſtir aff þſte ſuppebara þſt ſtyt
hans bote ſaki hans alla oc bonde wari ſak logo
ypco þſet aſtadhrom oc ey aff þſte 23adhe þa biſtop
for. fasto hano oc fæbota. Ok han man æruwodha bipa
helghan dagh þſ ær um ellu oc waar a þem dagh
ſom faſta oc forſkelagh ær fore þem aftna þem til
hora eufnodhe til ſolaſætteſ at ſakſoſo. Arwodhar
han allan dagh þm aman til ſolaſætteſ aller þymodagh
ſiælffwan bote þſe mirkir. Ok han han ærwodha
ame mellom þeſſa aptna æpthir. nydhan aptan til
ſolaſætteſ bote þſe ær. Arwodhar han æpthir ſo=
laſætter eller oc allan dagh þm æpthir bote þſe mirkir
Arwodhar mā a þem helghodagha ſom ey er faſta
oc eller forſkelagh fore bote ſex øra. þeſſa bothin for.
helghadagha taki biſtop alla

Ok ælmo mey baria bm helghan dagh ſwa at mā helgh
ſkardhas mz fullu ſaru eller dræpum taki þer biſtop
þſe mirkir bote han firi malſæghandeno wari war=
dhir fore biſtope. Falder han firi malſæghandeno bote
ſom for ær ſakir biſtope. Dræpa ſker mān eey man
bm helghan dagh þſ bodhi ey þan enunge bot for.

oc ſaringena fulkomniſe of hwar ſom
ogan dom ſkal vtg f gyffva han ſkal göra
til talanda oc ſwarada oc thera vrtne of
hw ſkal han göra forſt talada hwatg
han fik kara kan hwar han ogh göra
kuſtg allir nn nadg ſwa ſkal han pffva
oc ſwarada oc vrtne oc tro engom them
vronom ſom for hana faalo vitnat allir
ganga til takt thetta era the fyngher
ſom dören magin hindra ettg er kar
lekt dmat er gat tridgia era gafvor
fyrrdga er rattt vottge them fyrom
dgin dören ſtadga oc hana engyn nordg
rikis man ſwa karan atg han gyri er tg
i domena dn the atg han han ſon allr
bradgir dmatg atg han döme wthan al
gatg the atg han wari hans fadgre kan
otridgia er gafvor dtg nordgrikus göe
ſkulde dören ey the til taka atg han
ſkuldge een vrattan dom göra ofridga
dga er rattt ewa ſkal dören rett
göra oc engin nadas ſwarkin aa ſtte
liff ellas a ſtg göe vttan gudg een
ogh atg hyggge hwar döm hwru ſto
nordgrykus kärlikin allir hatg allr g
war allr wardg rattt hwru ſtadg the
era endg of gudg hand tak til domara
for ſtg folk haff gudz rat i allu

sik i fridgh eghen skaa[d]ga fangrigh hand aer
nar fighr ney wrighi egh tolff man aff
egh ſama ſokn Radgh halffwe nempd hwar
era ſtriale nakor man til taka guds lika
lydam thonom forbudith aer bote bystope
twa mark oc ena pste Gom oc pr̃estr
thono gudz likama ſom rætt han giort
bedgh tha mark[ir] bisto[pe] oc ena malſe
gandgh

Ofwo all-egh mall ſom ſygias ægtir badgh
kona oc kyrkia nempdh radgha Bry-
ggir fridgh i ſtengenaſh vm pedars meſſo
oc vidgh borghwidgha kirkio om ſti borghan-
das alkir-eſterſtonom vm eſterſ meſſo dygn
may aman i tem ſamfund bedgh bystope
xx[ti] mirk oc xx[ti] mirk konigs fore fridgh
brutidgh oc rudgh halffwe nempd konigs ma
oc bistope oc hawi eghen ſakin ſyne egh ſku
lu oc badgh vidgir wara konigs may oc
bistope oc takin borgh vp ſom ſtaedgh aer
Nw aer ſakdgh om kirkio rætt gud me i fiat
gud han ſgome os alla ſtedgh

Hwar ſom rætter domar ſtal oc vil
wara han tooft thaua thriggia da
gha aff gudgi forſt aegh ku-
na ſtridel gora mellan rætt oc or-
ætt oc vitna egh ſom rætt aer oc ængtegh
annadgh Oc gyrdha rætting fulkomat mz
hwam oc aer fwode or ſkama fraſæriſſe

Thugridge waldemar birgirss iarll xxx
magns ladhulas xxii burg kunugher xxiii
magns konughz or eriksif or gagn hans
symir / xxiiii alberd konugir xxv konugr
iffw bwerike norghe Danmark

Ef were wol bætz beskfwen ghide ock stær
sprik bleffwen
wer all eyn mogh kess ghetningh
ghe mogh gwol tram sorgen sagen

domu ok hy aeg hvar vttandis dømir
vrætgan dom gan ma vænga sik gardan
dom aeg gud skal døma ok dom aenge ær
lenkiking oc y sulu alle men bidgia vall
dugha døren ok dom gau i hymaverike
oc i nordgerike oc i halfvndge aeg gau
gyffui allom dørum swa aeg døma gar
i nordryke aeg ok age magho ok ate hy
merike faa

Her sigge aff ok dem æfterom konungom
i sverike gau varo ok dem garpe
om dem konugyr i sverike war
gan hæreg olaffu skotkonungge gan war
stradge oc dødde aff so sigffride
dottar war stenkil aghidge halfuan of
vxadge nesokonungge framadge swen blosk
karl dragde hogin vrødge Bridge age
gamble drottnge yhilge klaunde age vngge
eyndge ragnallu vrossatge ok hyrde
ewerke dolfege erikir lagsgiffuar
throndadge magni sungbur tadge karll
ok fiantadge knutge erikss dem sama
tyma aga war kull oc sagdu vara ko
nungge gan fiall i dalbo dragotudge
ewerke karlss konungss Giurdadge
erick knutz sonar ok Arnadge jon
sverkes son Virdadge erick erikss

Thugridge waldemar birgirss iarlss xxx
magns ladhulas xxiii burg kunughe xxiii
magns konughz or eriksir or hagn hans
symir / xxiiii alberts konugir xxvu konugrs
iffw bwerike norghe danmark

Ich were wol bats besseyen hede ofe seer
iserik bleffuen r
wer all eyn mons hess gheetingghin
ghe mons gwol tram sorgen sagen

Konunga bálkr

a Vallt suerikis konungr vrkt lsa sia i sit hafsrad
sitt biskupsdome oc yvir lagsmandsdome
b Iarl ate suerike agha ey konungslik kruna ec ey ko
nungs rand vtan en
c Ey ma konungr minnska kronona vtt for oðrv konu
gi
d Nv er till konungr vrkt i suerike konungr valiande oc
e Elsasse arue konungs oðsa forst ec gan ey arfuadr
skall alsta guðs oc the halghra kirkio oc ægho oðs
sins sueria a book oc halghra doma
f Hvrer lagsman oc landzmen ægha oðsa konungi gangi
g Sueru konungs ægho erkebyscop sina oðsa oc landzmen
ægha gom solghsa oc gisla satia
h Nv ægher konungr i vpsalo vighias oc kronas
i Sueru konungr skall radh sic taka forst klerka oc lecka
man oc vm oðs theru
k Nv vil konungr a gyto gangi oc hussins sinne morghin gaf
l Nv gurðe fralsis man ægha konungr thiana, vapnum
oc hastom oc hvar som vapnasyn skall hallas vl hassvas
m Nv vm fralsismen ellis oc ey for fralsins hvru sa skal
kronune thiana
n Nv vm fralsismen orkar ey langr vndr fralsi blifua
hvrs han skal vndr bonda vtskyldhr gra
o Nv en fler gerer vm dusk oc dauk hvar the ægha kro
nune thiana
p Nv skullin tima vapnasyn skal skeas vi aris land
skap or hvar the maket the hafua so gom skulu skeda
q Vm en rostar laane sik vndan kronuna thiener oc
vapnasyn oc skullin forfall gan mughe vrsaka

ALMEN

Konungs

r Ulw cum nokor wrymer wridan konugs bancer gewar pla
gha han skal gaffua ellr gewrugha aggho sik wrsaka for
b cum nokor wardgro fangit i konugs thiamst or gre
ghe saf
ellr gaffwer sina omsir
r Ulw en fralsis manz gre dodr for en wapnasyn gaffe
G Ulw en fralsis man aghr barn aptr sik
Ulw en fralsis man dodr ok hans hustrw ger aptr
han gewru hon aghr fralse gaffwa
y Ulw thaulkom liudom biskopa riddara allr swena a
gha till konugsins ridha or anarstad aptr gr dd
smo or gewar saak then aghr gaffua som adgro liud
ridgr ger stffuar ger
3 Ulw gewru tqeme aghra wara or tqemara aghra wxg
farada mano nodgrorst skipa or thera plaghe sum
ey swa gora
a Ulw gewar som taghr mz valdz kom aff andru or sor
sina laghra domd
b Ulw gewar som giftar malsyghianda wxtg siun sik
gewar plaghe han skall gaffua
c Ulw en fralsis man allr kona gor sanlika pardgha
skipta gewar saak thr till gor skall botae
d Ulw hal gewar som gor gong aa then som konugs
gaffwer i sin fridg taghr mz smo breffuom
e Ulw gewalkin som bryte konugx dom allr hans
ambitzmanz gewar plaghe gomo till bodr or gewru
f Ulw om nogher kqener aa [illegible] a anan sum gra
gewru konugs doma skall
g Swar sak giff gha gaffwer som kuper i konugx parko
G Ulw aghra tolf eerla gewar som bryde mot konugs bal
keem or gewru thz skal rettae or gewru tolf mxn

Konungs bálkr

21

a Vell sværikis konungr ærkibyscop sitr i sinu byscopsdœmi sialfr
b Iarl ræki sværikis agrip ey konungligt hirzmonn ok ey konungs
c Ey ma konungr minzsta hirzmonna rætt fyr oðrum konungi
d Hann scal till konungs ærkis i sværikis konungs valande ok
e Ælsæti æru konungs oðins fyrst at gamlu ey ærfuðe
stall æ lyta guðs ok thes halghra kirkiu ok ærkiu oðins
sins sværia a bloti ok halghra doma
f Thriu lagmen ok landzmen ærkia oðins konungs gangi
g Sværi konungr ærkiu ærkigiaui sina oðins ok landzmen
ærkia gos folghis ok gisla sætti
h Hann ægir konungr i vpsalo vighias ok hirnas
i Sværi konungr scall riða sic taka fyrst thrymsa ok lockh
man ok um oðins theru
k Hann vil konungr a gyrtu gangi ok hussvru sinne norghum gaf
l Alla gærdi fralsis mæn ærkia konungs thiænara, vapnum
ok hæstum ok hiælm sum ængmannum scall hallas vl hæssuas
m Hann æru frælsismen allis ok ey fyr fralsis sværi scal
hirmune thiæna
n Alla um fralsismen ærkar ey længr vidr fralsi slikra
hinna han scal undr bonda wtskyldugr gra
o Hann æn flæ gærs um dysi ok dusk hinna thes ærkia hir
mune thiæna
p Hann skulkin tima vapnafyn skal skyldugas i thz ars land
skap ok hæra maki thz hafua so gos skulu skyldga
q Hwy æn nokor lasæ scr vndan hirmuna thz ærist ok
vapna fyn ok skarlikin forfall gan mæggia wrsaka

Konungr

landamæra land at waria oc ey þrincer mz ſaxar
dh bitan gudſanuilia þera til kunghom

4 dm Nu er til konungx riket i ſwerike konungr wæliande
oc ey arfwande æn þy konung mist haffuer þeſſu lu
dom at fornæmde lagmen ſwar aff lagſagu ſinne
ſtal mz ſamtyckio aldra þera i lagbagu boande æru
tolff men rygha uitne oc ſiella mz them a nepdo dagh
oc timebilia til nero mgx konu konungh at wæliä
ſörſte reſt aghe lagmanen a wplando haffua oc the
mz ſonu nepde æru han til konungx dömd the mæſt
ſwar lagſmadgh æpte addra ſudgrnana oſydra ti
ſkyndz wæſydra nærſkt oc wæſtmana the aghe ſa
til krono oc konungx dömu landom nædga at rike
ſina lagh ſtirkia oc friidh haldha tha ær ſa dömdo
til epſala edha ſwerikin een aff minkis fodh oc halfr
aff konunga ſino en the til æru ſwerikin en aff allom
þeſſom lagſmana roſto alho oc fiæſto lagſmano ſa
til konungx dömu

Nu a ſama dagh oc ſadh aghe konung allo minkis boan
Dom trigga edha ſina ganga förſte articulh ær
the at ſa ſkal alſka gudh oc the helgha kirkio oc ræt
ſkna ſtirkia oſtadde allom konungzlikom ræth kununa
oc alt ſwerikis almogha Annar articulh ær at ſa ſkal
halla rættan oc ſamund ſtirkia alſka oc gömd oc al
la lawangiwſo oc oſamundh oc alla arxt midh thryſt
kia badhe mz rætt oc konungzlico ualde ſino Tridh
ia ær at ſkan aghe tryggx oc troca ſkara allom
almogha ſinom ſka at han ſkal engin fatika alla
rikan nakro ludom forbær ſtra a liff alla linc
ran han ſi lagligha forſtunnen ſom lagh til ſtyrkia
oc rikſins rættr Ey ſkal han oc nakor goz na

Skulu sueria at the skulu vaxt göra
1 Sueru valdgipstemingi skulu for konunge kuaþa
Suear som konungr domb[r] bryt, tha aghe the konungr
magnpð wita at lut taghe konungr vaxt malsoghna
þe at hgerandz vaxt
Sum konungr utskyldr sverdeliþ aff sinum landskapi
Ceo konungr rikte som gerir swerike gaffue i sik silu
biskopes dome ok mio laghmanz dome in landamoeri
thera forsta er erkebiskopes domer i vpsalu som gaffue
i sik eet laghmanz dome yfer alt opland Vrnar er
linkopungr biskopes dome som gaffue i sik tw laghmanz dome
a Gotland or Sland Tridgia er skara biskopes dome som gaffue i sik tw laghmanz dome
vaxstr gotlandz or wgermalandz fiordia er strangnes biskopes dome som gaffue i sik tw laghmanz dome
sudermana landz or nerike fiæmpta er vaxsiuæs
biskopes dome som gaffue i sik eet laghmanz dome som
er vaxmana landz or dala thiætta er vaxios biskopes
dome som gaffue i sik tw hgarandz laghmanz dome
Helsingia er abo biskopes dome
Fyrer alt swerike aghe ey konungr vara er ey konungr
sik krona vara kuaþan een han aghe styra or nedha
borghom or landom vpsala odhin kromina got, or allo
konungslikom ingiællu Ensak sina hafua dewghia
drapi or dema arff or dal sakoires breef sin yfwer
alt sweriske som laghs or vaxt er
Ey ma konungr minska sin audin konunge gör the
nokor konungr eghe the konungr valdz eyr konunge
the maxt vaxt atr taka er han gaf alle or the i
rike hans biugghia or boa eghe gono lydhno standa
undz hans galdha or til thiæmisto vara serlika a

Konungr

Hinder articles er at konungr skal kirkio ok kloster prym ok klerkso / riddara ok sueins hvars thera goz hionom ate gamalt fraelse oskadda kronon nar rat at halda ok all gamul sueriskr lagh the som almoghin hafver vm godhskylia ok samtykkio vidher takit ok stadhfest aru aff konungom fyr kristindom ok konungzlico valde thera halda ok styrkia ok veria skal at engin klagh gange iver rat lagh barlita at engin englandzker rat tr dragha in i riket almoghano til lagh ok rat engin ok the lagh giffue almoghano fram saa ok godhuilia thera sagnom han skal ok almoghin sin allan fridha ok fraelsa / barlita thy skaka som vm skalk ok lagha kvil kiffua ok era firi ostyrlico ok kvaghkinsom iulandzsko som firi englandzsko barlita i ammisse hafftha at halda ok styrkia kirkiofridh / thingfridh / gestnofridh / hemsokn allir fridhar skio ok ofridhs forbrytir epter thy som konungr ar til 24 ko aghar konungr edh sin skriva a book ok halghodoma i hand sinne halda ok skal sighia ok vidhr rak mik gudh hiulpin hadhe til kirk ok stal ok sta maria ok sta erik konung ok all halghon ok halghodoma the rak a halder at rak skal alla ypvalda ok fornam da artikla halda ok styrkia epter kunnost ok bast sakir / minn ok aghar konungr vm yphald ne hand sine gudhi ok almoghin sinom a tryggia tro kosta edh sin at halda vidh alla almoghin sin unga ok gamla ok fodda som foddan vidh ofvan som kvan / vidh fraevarande

Kalkar

23

Kraledghe aff thone taka tha effter lagthu or la-
gha domom som for ær sakt Hærdghe artickle
ær at than stal rike sino Kricke styra or radha
mz swänzskom mänom or cy Englänzske mänom
epter thy som gamul lagh or rike sino rätter
Kalkar aff alder warit or cy ma Engländzsker ma-
dgher i radh thas takas / cy thus alla lando radha
cy Upsalaedghe alla or swa gamalt kronona ge-
or at engin mimis allra aff sane sägy Ecth thurv
thz forst Endi thona kom Hämpte ær konungr
aghe at gömma thrio or land mz arlikom mgial
dom thera or landamäzk or wäria epter makt
sinne swa at engte aff thessom formägdo minz-
skeo for thsom konunge epter kombr thy at tha
aghe bald thz mz rätt attertaka / for thy swa
at alla wordghe skal konungs domit gressfua
dome alla mina Giätte ær at konungr aghe
at kiffua landghe Upsalaedghe or kronogoez or
arlata lagtha Ethskyldr aff landom sinom or en-
gin nyan thinga allra a lagthu a land sit lag
gia tha mz swa forskalum Forst at Englands
ker thar Kristin allra hedhin thia land thas thar
ia / allra nakar in landrio sater sik amot krono
ne or konungin giter sik andro landom cy kvart
alla at konungr stal kronas alla cricke gatta
sina radha / alla barn sin som alla dotter gifta
allra at konungr thar aff tindghe thz sin alla
Upsalaedghe at bygghia / tholico falle tha stal
biskopr aff lagthsagthu thuarr or sies aff hoffma
nu thz mallom sin tha tagtha thuat thalti almo + ok. sco
ghin stal or ma dagthlica aft gyfua konunge sino almogher

Konungs

sona at skatta oc skyra eptir konungs bokum oc rett
skalsyra thessa bokar. Sidhan skal lagsmadhr oc al=
mogha alder edha thessa skraa a bok oc skal
gudhsdoma tha eghi lagsmadhr hand sina ep=
skalda halda bidhiande sik oc allom almogha
manni skra gudhi thullan badhe til kirkiu oc skal kon
ung sta maria oc sta erik konung oc al skalagho
oc skalgudsdoma thessa skan epta skalder at thes skra
bok alla kyrra epskalda oc formalda artikla
gudhi konungin sin halda oc styrkia eptir kunst
oc bazto samburti thessa oc mz epskaldno skandom
gudhi oc konungi sino a thryggia tro koffra e=
dha thessa at skalda oc mz thessom edhom oc tro
koffrom som lagsmen oc almoghe hafuer skrifat
oc koffrat konungi sinom. Sidan bindz badhe Engr oc
gamal Eskder son skder Eskar son kar / Frakka
rade son thes nærkara son edha skara oc tro
koffradhe

Nu eghi konungr Erikr gatto sina ridhda
oc landzmen eghi skatta skonom kylgkia oc giss=
katia thessa skan skelogh oc lagh eghi ær / oc edha at
skraa thessa som for arn sagdhe oc eghi ko
nungr i lande oc lagsagha skrar koffra oc iat
ta at skan skal thessen alla edha sina skalda som
skan skor i epskalom tha skan fyrst til konungs
tokko Nu eghi skan skat fylghia sin land sit
ridhda tha eghi the i epskanda lagsagha koan
de arfue / folghia skona sker lagsagha thessa
til stregenas Tha eghi sudhzmen sudhr taka
oc skone mz grudh oc gislom mota oc folghia
skono til skintuna / thes sudh epgota skonom mz

som kudgh kwarade or konungs edgh hozdgo
or i ango britta stay halder oskia mz allo go
dgo or sarlita mz konungskom starlek sinom
hundz starlekr se mz konogs stadz or allo al
mogha thas thaghar hay ar swa aff laghma
nom or landzmanno kwalder or til konungs
dompder or hafftar edgha sina gangit som for
ar sakt tha ar hay laghlikr konungr swar alt
swerike gridhay ma hay kay gifftea / rike si
no styra or allo thy som for ar sakt / thz til
i rike sino aff gudgh hozsta dom to hafftea
swar alla domara or swa almogha karomalt
epte laghin allr epter ethlcatte fulle samind
kuat hay hellr kwil

Nu ogh laghma af uplando or swar aff
laghsaghin sine or allr almogha mz thz
nar swarande tha konungr tocko thessa edgha
gaga forste artikil ar at allr almogha i rike
rike bande stal hay firi konung haffta / wald
has or allay konungs kay rat stozkia tzmar
ar at kri stulin honom watta lydgho standa or
kudgh hand fulkomna i allo thy swar sakit ar
badge firi gudgh or swa firi mano honom at
birdga or od at gora / allom rat haldnom has
or kwar thridgh at kri stulin hono tro or fulle
thiani stondy swara / sarlita mz har fordg
til landamarco / rike or land mz hom kwarin
standge at almogh som aff alder hafftar swarit
or ay ar skatskyldogh ogh or stal alla aarli
ka or laghsa ethskyldr sina konunge sino gifftea
or ethgora mz godgrulia stay alla thz yske

Konungs

ſamo ſtuld magh ſamo ſtuld alla koinstap ſkamar
at the ſtulu ſkan ſtyrkia til rikesins rat mz alle
thera makt at ſkan mugh halda the edsa ſkan
haffua rikens ſkorit oc almogh ſkins ſono oc the
ſama ſtulu the iatta ſik ſkalfue at halda thridia
ia at the ſtulu alt the konunger halda ſom konungr
ſkil konunger haffua oc ſkear ogh ey ſtiornbara thær
ſono allum ſkans rike maa ſkadha aff koma

10 f Ne ſkil konungr a giffue gaga oc tiuſtar ſine
mor ghongaffue giffua the mor ghongaff
aghir giffuat mz ſamtykkio radgiffuara
ſkans oc mz radhe badhe biſkopa riddara oc ſue
na the i ſkans radge arlo oc ey andro ludom ſkin
um miskun ſkon ſkal ſkara ey aghe konungr ſkue
alla fiſte giffua ſkan giffua aff kando oc gradha
epte radg thera oc ſamtykkio ey aghe the mor
ghongaff kanga ſtanda a vi ſkama tiuffdagha / ep
tir ſkena dagha aghe ſkon ſkal kronona ganga
alla the er ſkua at drotning ſkil a giffue ganga
alla ſtokholandis fara oc ey i rikeno bliffua mz
ſine ſatto the aghe the konungr ſom rikit haffue
ſkene kosty giffua af ſine radg ſamtykkio ſkurn
miskit the ſkara ſkal haffua engin ſkald the mor
ghongaff aff ſkene taka a mz ſkon togiffue ar oc i
landeno bliffua ſka the ſkulu mz ſkinbara gange
oc fullom ſkalu at ſkon ſatt ſik a mot rikeno i
the ſom ma rikeno koma til ſkadha the haffua
ſkon forgiort mor ghongaff oc kosty oc ey allar

11 f Oc ſkeſſom ludom aghe fraelſe man ſkom koma
ge thana ſkerikem ma ſom fraſt ſkil haffua
ſit goz ſkert ſkalle ſka ar riddar alle ſkuey en=
gom ſkulum taknom ſkal haffua firitigh i marka

swom gissom mota oc fælgsia skono ginom
land sit oc til midgiar stogh a skolawdgi thar
sculu swalawngia skonom mota oc fælgsia sko
no til junabast thar agsse skono mota oc sco
ta mz grudsom oc gissom oc fælgsia skonom
til roundabodga the sculu skonom warikia
mota oc fælgsia skonom ginom land sit oc
swa til ephagsia bro thar sculu skono east
way mota mz grudg oc fridg oc fælgsia
skonom til ostins bro thar sculu skonom mota
oc plawngia oc fælgsia til upsala tha ar thy
konungr til landz oc rikes lagslita komer oc
erikr gatt swa ridsit skaffua oc walder swe
lagh sigsia oc mz edsom oc ordsa landom oc
landzmanno sinom giort alt the tha thom oc the
skono agsta at gøra

Nv tha konungr will tha agsse thau i upsalom
krigsmen oc kronan alla oc anarstadg tha
thau will i rike sino ath biscop will oc fallom sinom
the aff archibistope thakt firi wardslet skylo
bøtir thera

Nv tha konungr walder ar tha agsse thau ra
dg sit walia ffærst archibistop oc swa hin
bistopa swa margsta aff thom skono fallit ar
af thom som i thans rike boa oc adsira klarka
som skono arfue nytta tolff agsta i konungs ra
dge wara af riddarom oc swæno oc ey flere
the formaade agsta konoge edg siu swæria ff
rst sculu the swæria a grudg oc thalgsodoma
the a thalda at the sculu konunge radha the so
the bæsta firi grudsi oc skono landz thans nyt oc
thagliet wara / the ey bæsta firi will sculd frid=

Formigo

may mz sik som firi thay stal thana tha stulu
the som Capuasynne firi standa studga thane
fal or ay thy mancy som firi thay stal thana
ar nytte til rikesins thamist alle cy/ thay or
thy mancy Eudgh thay skaliab som firi tha thia
na tha taki anay i thanes stadg mz samn ske
lmy thay thz or skea thara at makar thamisto
may aff alle alle fraktdom ar cy skalsfiord fogh
thaffer som alla syni cy alla fled som thana
adgrom manom or arn cy dagslica hema nas
ta fadgarthany tha ma fadgerin/ nibta thera
thamist ay Esept ar thera mallmy or cy al
liggis/ thso stal cy thera a Capuasynena Koma
skwart aar a fadgursins tidagna som for ar
sakt

Nc thay thz skea thara at makar fralsis may
til Eudan fralse ganga tha ma thay
cy gora Eray tha Capuasynen thaffe tha sma
the som Capuasynena stodga a Formigo tidagna
Eutta thas forfal or mz thnat skalu thay Eudgh
fralse skild or fare cy aff Eray thera orloff

Nc ay fled arn fralsis may Eray cy Eskil
de at/ fadgh or thanes syni alle or thanes
magsh som thanes dottr dogh tha ma cy aff
thery thy thz ar thast fallin til thamisto Eppe
thalda mz thast or Capuo som for ar sagt or skal
sa thy alla samay skea thangt the samay arn
Eny disk or desk Eotta Eritth at the skiliab at
tha magsh the cy sidthay at samay fara til thas
at Eudas eno fralse thangt thara Eray thane
thwar for sik som Eudgh skiliab

Galfridus

hast hatre or cy hara thz til þrsa sadgul
oppgoray hialm or sul capy badge ar blcama
or benoy cugo sudan takno thy sony cy gedsz
may ma sak mz hara Rnar attuda dagh cp
tho sta gedgaro dagh stal capnasyn hasstrad
⁊ epsalom ass allo epsala bistops dome ⁊ best
arno af bestraarno bistops dome ⁊ strangma
si af sudsrmana lande ⁊ grabro ass marike ⁊
lynkopynge af estragyrlande / kind / thinst / sudh=
ko / ydgre / thbeta / grena / krist / krisigos ⁊ stal
marno ass stalmarna fogsgeti of slanda ⁊ ry
dgalgelm ass tilgardg ⁊ falkinbergh ass badge
halladom nordgra or sydgra ⁊ skaro ass hast
getlade or dall ⁊ thinguallom ass bermelan
de kan thz hara ass boudom ar natar sul stal
sic may hara thga stal kan sik redga juna thy
dagkin badge mz hestom or capmon skea at thc
sony capnasynena sunu sodga a konungs dagna
skendkin badge mandom or fragdg kano hast
or capy skea or dy kan forma thz stalse espegal
da mz goos sony for ar sact talle snula stalsis
may til capnasyn koma or stal knar may knat
kan ar riddar alls skucy stalster sun capy aa
hastra or stalster a snic arse strta or hastra ta
dge hast or capy sony for ar sake

Ne dy stalsis may allis or gamal ar or mz 12
estor skea at kan forma cy stalster thta
mste espegalda thga stal kan stalster koma
til capnasynena siri thcay sony kona snula sku=
dga a konungs dagna. mz hast or capno allom
thgin thz til hara or te sun stal or hastri cy

Kanmore

manen nakrom thas stuld ar thay slea gor or
thy neksar thorr til thy mana nagid aff resome
or radhe thalfre naupd thar thera

18 6 Vardh nakar may i kronona thridnist kaungin.
thra aghs kanmord thay kesa or thast ar thapy
thas thone arthgialda or thans skadhalesp gera ka
thz or slea thara ar nakars fralsse mans ere
forder fleas suna thz thay erthdraghz suna rikt
sins thridnist or thay arthkombd i sit theam thra aghs
kanmors thy thast arthgialda the aghs thy thesterd
thandlear dhas kanmor marskalke dy thay lisse
alla biti or thz ins skalu ar thay slea godha thast
mistr Dor thay anarkost dy nks dr fact thra ke
pe anay i thans stadh i rikesins thridnist

19 c Var thz slea ar fralsse mans ere dor suna
thz thapnasguey thaldz or dy finz thz ins lif
thandis brtnoy or fusto skalu thz thasslea sect
or nar thartt ar thay do thra aghs the thonony
atta brkna dagh grisslea slea godha thast kopa
sony for thar fact or thpa thy dagh thony dr
nks grsseny kone siri the sambs nerpda anay
or thari thra sakhse siri konnge dy slea gore
the aghs thay siny thapy ar tee thra thapnasyne
thasse dy tha thil sit fralsse nikta

20 c Hasser riddar alls skeny sony epter sik dy
alla sterk thay stal sit gors fralst thasslea
tal thay kompray ara dr sidhay stal thay alla
anar a thans thapna i rikesins thridnist or thri
na siri sit gors alls ggra skat or skyld so bonde
dy thay thridnist sorma dy thpe thalda

21 p Thse dukeny sony thusbondr atto sony fralst

Vapnasynena stulu stodga af konungs ecg
na i hvariom fornædhom stadg or tima
the may sum konungr til setr mz sino bresfue
the stulu or skodga at al the stykke haldas so
for arn sagdh the stulu or skodga or gora so
the bilia hafdha sinskap aff konunge sinom
or thera gudhfraagha or thz cungom manc
stadgia hofgiu allo lagthom at the andro lun
dom hafdhin an sagt ar stan haldr bætre an
bærre badge hast or stapy

Vm the ar skra at nakor dirfue sik um
dan kona aff kronena thianist tha skon
a biliodh til mikesmo kuarn allo a vapnasyn vta
san forfal sum arn thessin or engin anor sit
antigia han sighrikis ar tha skon a biliodh allo
lagor i sotta siadng or thzta mz godhso manom
prosfuas at skra ar skra sum skra gor or ey
sina orsakan giter giort sum ar sakt han a
gen musta fraste sit sum han hafdhi hafft or
the aldrigh arfdaa stan han mikit vardel
konungs nadh or bota the til firitigi sirkil

Ver the skra sum gudh forgsme at na-
kar rymc sudan konungs banor thin
dh may til fionda dragh allo fra konungi
dmbitzmanc allo or resom sum dmbitzman
hans brandr skra sum skra gor hafdhi for
giort badge liff or goz stan han faa the
aff konungs nadhom at han mugh sit liff
fora rymd han skra at han ey fangin kan
dher fa aldrigh sin fridh arf stan han mik
te vardelis konungs nadhe Vitterr hofdingi

Konungs

ey skyntio / thoc thr harbargha oghsa at
lana stulu hara i hnarioy kopstadh som ha
ghfarade mano stulu salia matth at el oc hasta
fodhr oc alla thera thorfford may hulko kop
stadh thzta ey ghro oc haldh bote tha borgha
mestarane i thsey stadh hnar thera firtighi
mirkb oc radhmay hnar bey sak tinghu mirkb
oc hari thz konung cnsak hiik not aghr kop
may allz bonde salia firi tolf gra / gamalt
faar fyra ortoghr / mark flesk oc smor firi
thra pænga skeanska / giik hofang for fyra
pænga skeanska / bradh oc el cpr thz som thz
a rattom torgh dagh gialdr i nastom kopstadh
hestakorn stal kopas af rattom hosbonda skea
at skay korne gialde thrum pænge meer
ey i nasta kopstadhe salia ey hondr oc har
thghe lana som nkr ar sact thsa kere for thre
mirkb / cna konunge / adgra haradh hofdinghia
oc thrdhia bagh farade mane ey aghr bon
de samn manom i samn fardh math at salia
skray til ecth maal oc cna natta fodhr / ey til
nakra nastning alla bort at fora cna hondr
salffue bilia ey oc flere samay ey skapat ar
oc for ar sact hska som nakar takr af preste
allz bonda alla geste thera hsbo a moth ther
ra bilia oc thessom bare lagh hu hardh thz
prestkat til hans mz fullo skala tha aghr
konungr oc stal sitta kiisk aff hono taka mz skæ
rdh hofghom som lagh hu firi thslike takde mal
ma oc stulu thslike may forkone saugas aff
laghmans oc skea aff mindre domard / ey ey

thiarto i thera liffdaghu oc thcrra barno so
ey drn til laghsa dar konucy aghr stralse wmae
uskaddom allom almoghiae rat mz slea skal at
a madhan hom drukia stor thsa stal hom strele tea
ra oc lidhughs firi alle thamist a til thy daghs
hom a anor giffrom al gangr ffar hom stralsie
may thsa stralse hom hsena groz mz sino sta hom
bonda thsa giffter hom skat oc skyld som bonde ly
affter riddar alls sueey dottr epter sik thsa daghs
hom sama stralse mista fur thz slea at drukia
alla ionsfro goz hskalaghs haffn forgiort
thzta stralse som ulb dr sact

Fr chhistopr aghr ridsa gloz land til konungs y 27
mz firitrighi hesta/ kristhistopr ridse mz
thratrighi hestom/ konungs umbitzmay mz th
ratinghu hesta oc ey mcer Eddara oc sueua
aff konungs radh mz xxij hesta huar thera oc
ey mcer Eddara thay konungs radh thc soln
ridsa mz atta hesta oc ey mcer Eskena rid
dara Eidhzlika mz sics hesta oc ey mcer ginne
may fyr sik som stralst thsana mz thsray hesto
oc ey mcer thay thz se har fordh thsse kun
dom aghta thc til konungs ridsa hskar so har
a mot goz hotte firitrighi murkt oc thz skal
konungs causak

Nu aghta tal arne skara a almanigx ba 3 25
ghsu battara i storbiom thz ey gita tal
skarne skarit skaghs farade mano salia marh
oc hestafodhz hsleo hana thom som bedhis mz
godhuilia stuffle stumphar kaughe stallar mm
i krghsu som/ thso slea at fanadhz aghstandins

Konungs

i bonda. fridg oc laghu kæra tha the ey gæstaþ

24 a Ne kiær sum taker uz kualdzkærsmu aff
thiom i handom haffue kiæp / iordh / skogh
eatu allz kuatukærka alla uz nakra handa
atgærdh gort gor firi honom oc sin sik egh
na / allz oc kosa pænga gialde atr skadhan oc
a firitighi uti ker til thres skipt

24 b Hwa sum giffuer malsdaghada rat fra sik
haffui forgiort sin rat eidh thy saka oc
thy sum malsdaghada rat thiggue thom swaris
skuarte uz laghu allz pænigom oc engin taki
annars manz kæra taku til sin kræy swa so lagh
til sighia Hwa sum thz gor bote fyritighi uti
kep oc thz se konungs ensak

24 c Ne ay fralse may allz kona gor skipte allz
kop uz thiom sum a skatgildom iordhom
boande æru sum barlika sum lagh sighia / oc sun
lika thera mellom uz thiom forskalum at giuar
thera stal sit agha dræghade sken skelika in til sin
konungs iugiald Hwa sum thobiut gor usa ar
konungs fulle thiuffue skuart epter thy so thz
ar wart til skullat uz tholke kændz sum
barlika uz fulle skalum oc laghu til kænen sta
oc thiuffuat oc thy skatskyldoghe gialde atr
konunge alla arlika ethskylder aff are skuaris
sum lagh til sighia

24 d Hwa sum gor gong a thy sum konungs staffn
takit i sin fridh uz smo epno kæræsse fi
ri thy at usa kærdhe a hans firi konunge kuædz
usa fangin oc uz fullo sitnum laghlika til sun
ing skan haffue forgiort liff oc kosa oc rat

Galter

29

kuff mista for ey thz haffu kaarit fore konnge
oc konnogx dome alla oc for thom sony konnogx
dom haffna wardh oc nakar aff kaarande
alla dghande i thj sama dreyin the tholkit
gora liggge vgilde sony firi skerdhe konnogx
kaat sony ey guldit wardh for ey gester aff
gardhe fur thz ar reffkat oc ey kopt ey kon
de aker oc stande sama rat sony for ar sakt
thj tholkit gor. Kerikin gestr ey allr flere
aff thom sony samay arn ey maal oc matth
at thj sine sony the gesta dreyr allr dreya kaap
mn dg allr ad tal blodz sargkar allr mz na
krony kredzkarke gor thom blodkuite allr
blanadh ffangas the a forske gnug miste kuff
for kuff i thesse male skea mage mz kredzkar
kn knug allr stymg a kay kagdh ffagas ka ey
a forske gnug kome kelogh firi konng alla
thj sony kans dom kaffer oc kaffen sidga kalf
manadga dagh kore kand firi gandh saar blodkuite
alla blanadh alle the thz giordhe oc eguit ar
akt thz the finge a toptine aff kondans kans
kuffru oc karry allr konom oc guit sony for ar
sakt akt thz sony thom giordhe a tompt thera
wardh gester kredh aff gardhe for thj kay
ske ey allay sin kilia gora oc gor kay anay tima
firi thz sama drap. blodkuite alla blanadh kar
dhe kagskica tal kunnig stade sama rat sony for
ar sact thj at ey dghe kapnas cptr firi brut
kica pemgn sina wllad ey all maal dghe tal
kaarmid kosskonde kans kuffru karry oc kion

konungr

Nv ær thr kan sva kvæda at nakat kan brytas
mote konunge aff thvi sem i konungs kalkenom
stoar thra ægtha kvæda tolff til stempadhe i hvarre
kagh sagdhu samthykte oc valde oc tilnæmde aff
konunge oc landzmanno i hvarre kagh sagdhu the
stulu alla akte oc bilia haffua oc hetta oc ep
thtara hvar i sino landz skapi som thesom kvar-
dher skipat rat hvar at se alla thesom sem almo
ghan epridha mot thessom rat oc thima edh
at hvaria a gudh oc hans halghodoma oc thera
iardhegodhes hedher oc sighia sva vi budhie oc
sva gudh hialpa oc the halghodoma som thet
a haldom at vi stulu engin thin sakan gøra
som sakloss ær / engin oc thin saklesan gøra
som sakær ær epte thin samkvidi oc skal som
gudh hafwar oc kant oc the ij kæra firi kvad
sannio stuld / magh sannio / nadde stuld / thiuskap
allar naktra bild oc bindom vi oc halffua alla
formæl da artikler oc the som ær følghia i thes
som kalle ovirntlica halda stula vndi sama fer
mædan rat sva hialpe oc gudh oc the halghe
doma vi a haldom Hvem thesse tolff allar sin
aff them kvarin ærn kvardhe firi konungx do
me hvaradh oc malsøghada hvem them fella
ær vi fælde vndi konungx rættr epter hand /
hals / liff / allar goz oc penugn konunge oc la
vadhe epter thin som bvit ærn til

Alla valdz gestunga aghe ma kæra epter thz
stond ær kvat goz a nastom halghe dagh
firi solnamanno oc nagranom stea oc a forsta
thinge landz alla hvaradz the kan koar i / alla i
nasto sieh eskum firi konunge skalffue alla

Kalkria

30

tel ar ffric taki lordy hans oc aff thay samn kessto
taki malsagstade thridhing oc konungs thia kyri

c 28

Hetkin sony bryter konungs dony sony konungs
hasfard giffuit alla hans ambitzmans oc
hasfard thz domb ruff a tha bote hay firitighi mirk
oc kari thz konungs causak thessa firitighi mirk ac
gha oc stulin ethmatab mz tolf manom aff thz
sony britlikr ar sforst aff kesterom has Kalkria
cij kessora atty tha matiy stric Kalkria cij stric at
tha kyrdhin lordy thz stra at standir oc skilde mz
hans hasfuin makt thz lordy at kessa imian natty
oc aar sony thay staar kay cij at kalkria badhe for
konungs oc malsagstada oc gardhe tha brisse fi
ri allom stra aff mirk sony aff mirk stay i gialde
tha matio forst malsagstandano fin fullir rettr
oc sidhan fulder konungs rettr

f 29

Nar konung makar firi konung sony bruff hasfa
a anan thy gialb oc ar thay cij til swarc so
kar aa tha dagh konungs thieny sony akarade cij
ar cij allo tha satria i thy landzskapino sony tha
so sony karis til oc firi enom allo thieny stal thy
sony akarb akaradenom rat gora a thy dagh
sony konungin a kaggr mz sina bruffue alla stal
hay kata mota sit gruttbruff at kuta sik thono
hasfua guldit cyre landzkaghu oc thz agha the
konungs bundha sony nar karo at swa kar
giort mz sinom bruffue

g 30

Hkar sony bar sar i konungs parkom stear
the skalt arn hasfui forgiort hestom oc
armbor stony sinom oc a firitighi mirk oc lig
ge til skaradzmagdina thy hay cij lordh far
ka gning kardh taking oc kari konung ensak

Catalogus Regum Scocie ad Annum Dñi 1333.

Gaffrid

31

them gaf dom gaffrid epte thi at gimgin
eardg giordg/ karin ci gan som for ar sakt
tha ar gfeard mann fara em Galdgastinga
dodg oc egild thm som akarid kome til suard
felogsk firi thsin tolff oc fra them oc gaffri
fiortan natta dagg til gan ci til suard koma
tha fellis gan epte kirstum sinom oc gagc
rattr/ gird gan epte thi som gan gaffrid kirst
zk. ay thm som sak giffe gaffra alla radgo
nakan aff thsem tolff bratta bild gaffra mot
sik antigia firi skyldskap/ maggsamio/ kin
skap/ fegdg/ almund aller oskilia oc gitt thm
markkia prestkat oc fulkomat in til eno
thriggia alla thriggia tha agsk may them
aff satia oc ci flere oc adgra stra maga i thera
stadg satia at thi sinc oc ci dumgr

Hear som ci galdr konungs dom tha stal
konungx manpd fara til gans oc mata
eth aff gono konungs dombrotth oc gfrariom
sin rat som eth ar aff gono dompdr epte thi
som for ar sact/ gitt ci all konungs manpd fo
met tha stulu at minsto thre aff gene koma
thett gan bo oc gaffra adgra godga may no sik
aff thi thadradge gan i bo stra at manpdin se a stul
allr at minsto sik/ oc agsk konungx manpdin fo
re arffrodge oc kost thera thridemgom aff al
som dombrotum konungs gaffra

gyffto

t Dom kopc gooz ſom bonde kopc or ghuffrlo ghur-
thz ſtal ſkyrtas
c Rlo ghurn bonde ma ghuffrlo ſina gooz bart ſkyrta
Rlo ar fadhz or modhz dodh ghear tha ſtal bar
na malſman tara
Rlo dor bonde tray barn or qwina kame ſik
haffuade tara
Dom fadhz or modhz karne ſino allo ſyzſkeno
mbyrdhe bryſſlopo koſt gooza ghurn tha ſtal
gyraldas

a Vil ma ſik konſo bidhia tha ſtal tha gyffto-
may or ſkyldaſta ſtandr hſena ar hytta
or boggy ſina byrda fadhz ſe gyffroma doter ſina
Er cy ghay til tha ar ſom Er cy ghay til tha ar ſam
brodhz hſena Er cy ghay til tha ar halffbrodhz
hſena a fadhzmit Er cy ghay til tha ar halfbro
dhz a modhzmit Er cy ghay til tha ar fadhzor
fadhzor Er cy tha til tha ar modhz fadhz Er cy
tha til tha ar fadhzbrodhz Er cy tha til tha ar
modhzbrodhzor til Er cy ghay til tha ar thy ſo
ſkyldaſta ar aa fadhzme alla modhzme thurh
thc kadhc idenſkylde tha ar thy ſom a fadhzme
ar or cy a modhzme madhz or cy kona or thc
mz modhzvadhc ay ghom laffter

2 b Nc ay may kuil konſo feſta tha ſtal gyffto

Dar byrias gissabaffr

335

Hy kvilkom kudom ma skal konu bidgia oc
fasta
Hkvilkom kudom som kona skal festas
Sim mg taka may mot fadgurs dilia alla modgr
Sim ma feste sik konu oc dil kronalagh bygggia
oc nekas konom
Mz kwat ordgo oc rat gisseo ma aghr kono gissua
Hkr gaffr kirudgumme sina kirudg fangic
oc kam hom dg for dm hom til gards kombr
Hkvilkoledgis kirudgumme aghr forninga fora
kirudg sinne
Hkr kvilko kudom ma aghr kirukop ogra
kyrkiogagx ol allr kirkfardga ol kla thi skal
nordgas dr sske allr forstumesso ol alla kyru
maga may skal kr til bindga
Hkr sidga konde oc kussko gisse dru kwar
kirudgsinna malsman aghr kara
Hkr dm morgongaffue kvilko kudo hom
skal gissas
Hkvilkom kudo kona ma morgongaffue sina
Hkr dm ma gisser kemsylgdg mz sm alla
dotr
dm ma dele dm kemsylgdg kkem so gaff
Hkr klandas kemsylgd kkas som gaff
Dm konde dor fra kono sine kwar karina goz
sk skal for sce
Dm kona ana sina gisslic kyru karna goz
Hkyru kodas karna goz skal skyptas kka hap
til adgra gisse gaar
Hkr dm skr kussa dru mz kondano sine dm
kyru kkra modgsne skal skyptas

gsffo

ghwar hanc war thz forlatit allr cy tha stulu
thz goy may rita

4 Nr hafftar ma konu fast or til hionalagh
byggia tha stal hay gifromanc til sighia
siep eitum for thy dagh som tha til bruklay
gera / syns hon hanom forfallalsc tha hatte
eidhr sino firitighi mirkom som thz gor or
fulle hono arr kostey efor thy som godhe may
mara hay thc af ghwar thera bagna thz
ar lagha forfal at hon siuk ar / allr makar
the qwal i konucy at the magho cy hionalagh
byggia mz gudz orloff or kirkiona rat / kay
hon hono ay syniar tha fari til thingy or ta
ki dom til at sana frædom sinom or taka eth
feste konu sina or domar nathne fyra may
a thinge som folghia stulu or eitna thz thar
gore tilia the cy hono folghia tha bete hwar
thera thre mirkir til thra skypt kay tha hona
cy faa eta hay dor brytc kari saklos kombr
or makar skalnadhr thera mallum af thy at
tha til hona eth taka kombr thz drap aller
saar i kari thz alt ogilt the faa hona waria
tilia wardha the antigia sare allr drapne
som hona hafftia tilia kari thz alt twagilt
thz thom gore or hete the kona sidhay lagh
taky or cy rantaky

5 Nr bedhe hindhgumc gifftomal tha stal
giftomay hono feste konu hac giffta or

Balfra

334

may ȝeina nar ȝeara or ſingȝiur ȝeine tȝo aff
marg ȝeagna or tȝe aff gȝeino ȝeagna or tȝa ar
ſaggȝica feſt ſeſtr̃d nakar may allȝ giffer̃d anar ay
rattȝ malſmany ſony foȝ ar ſakt tȝa ȝette firtigȝi
mr̃ſer̃d malſaggȝada ȝomige or ȝaradȝe allȝ ȝorri
feſſ aff rattony giffranane mȝ tolſſ ȝelſaſta ma
na edȝe or dyli or mȝ ſamn manony ar tȝi ar
cij ȝaō gardȝ ȝeulkiny ma ſony feſte tȝeny ena
ȝono ȝette firtigȝi mr̃ſer̃d or tȝy ſo ȝona ſadȝe
me tȝigoȝ ȝette tȝre mr̃ſer̃d ȝaſtope alla dyli
mȝ ſieȝ mana edȝe ar ȝany ȝiſte cij ar ȝony ȝuar
feſt ꝑ ſidȝany ȝony ar ſaggȝica feſt tȝa ſtal ſak
napreſtr̃ tȝe ſony ȝony ȝoor ȝynſa tȝre ȝalaȝga
daggȝa firi giffronal or ſidȝany ma ȝany ȝona ſak
ȝeſt ȝaggȝa ꝑſſa tȝe barry i feſtnig ſamany tȝa
arn tȝe barry adȝalſono barry ſꝑſſar ma barry i
ȝeſkalaȝge or takr̃d ȝany ſidȝany tȝe ȝonſe til ſaggȝ
giffra ȝuſſirſo tȝa takr̃d tȝy barry arff ſony adȝal
ȝono barry tȝij ar tȝa ȝany ȝatradȝe ȝonona tȝa
ȝatradȝe ȝany or barnitȝ ꝑ ſkil ȝiſtopre feſtnig
arȝ tȝa tȝy tȝera ſony ſkalnadȝ ȝaldr̃d ȝette ȝiſto
ꝑe tȝre mr̃ſk or ȝaffny forgiart ſornig ȝualda
tȝe badȝey ȝaffny ȝeart tȝera ȝalffra ſornig
forgiart or ȝettey badȝe ȝiſtope tȝre mr̃ſer̃d
Hȝeulkiny mȝ may takr̃d mot ſadȝure ȝilia
alla modȝe ȝnat ȝony takr̃d ȝany til ſaggȝ
giffra may allȝ ȝeſkalaȝge ȝaffny forgiart ſa
dȝene or mȝdȝene or cango andro arffre ſnul
ſadȝ or modȝ ȝene forlata ſak ſina tȝa taki
ȝony fnilny arffdȝalorȝ ℳ delic tȝy ȝny

gifco

Engin maghay til mera thsinga / ffadhr hru
dhmar allr henar gifromary or hena nasta
the magho or ey hene flerd par kladhe my
giffra ey firoghur bray sra mang hoy for
haf dhe the magho hene bunas sakleft / hunar
klanadh magho the hene giffra apter thera
makt or bulla / tetta magho the bara aa badha
fadhor sony brullegno kladher stulu bara or
mionde brudhgume or ange flere Rul bru
dhey siny kladhr giffra tha stal hoy thsny
klostrony allr kirkony giffra or ey kekarony

G Engin many sony kost stal halda / turrigia
brullegr / kyrkiogangy of / ctforbdhar of
tha lik stal fordhas / crffre / allr or forstomesso
of ma ey fler geste bindha ey har napnes
forst ey bistop or thny kamken hony folghia / thra
andra kamka / tetta riddara / fyrrtighi a bapy
tiloghe bondr / tio kirkiohærra kombr makar
obudhin til makra af thesso formapdo hoghe :
dhony / ær thr riddar af kamige radh bete of
murkr / riddar bray hans radh bete ~~oop~~ mur
riddara badhstica tiloghu mur / bapy allr
yste sieg murkr / bonde allr keghedrangr thre
murkr / orka ey keghedrangr beta / bete thny
krop sony ey haffra ko hany stal ærfuodha aar
firi murhnaria forst firi malsaghada or sra
firi komige ey / magho bistopa riddara alla
sraena allr makar aff formapdony sra budhne
ridha mz flero skesto ey skipat ær i komige

i hándr sætia mz thessom orðhom ¶ Hat giffr
thisk minna dottr til hedhins oc til hussfrk oc
til halffra siáng til haas oc miskla oc til huarra
thess thridhia páng i ághin oc aghta fraan i hæs=
grom oc til allra rát thess som skplanzsk árv
lagh oc thess hálghe crikr gaff ¶ nágm fadhser
oc sons oc thás hálghna anda ¶ káne madhr feste
konv manz lagghlica festa hav hafftr brutit
edzorit thá stal bo hans skiptas taki cy loth
festemadhr saman konungr thridhia háradh
oc kone aldrigh i fridh for ár festemav hena
tidhr firi honom alla arffve hena ár festema
dhr dodhr ár

f 6

N so hafftr brudhgumc brudh sina fangit
oc til hona hecca fora kan hon do for ár
hon kombr hecca til hans alla i siáng mz honom
tha stal hena lisk att til fadhurs alla arfvingia
feras oc akt thz mz hene var gifft aff fadhurs
gardhe alla fránda brudhgumc taki att for=
ning sina the som hav hene fordhe ¶ for oc brv
dhgumc skal lagh samb skav brudh hafftr
forning sina the som hav hene fordhe ¶ so ár
brudh hecca komen hcel oc hcelbrigdha tha
stal hon mz bonda sinom i siáng gaga tha the
nat hafftra saman ligghat tha ár hav hena rát
til malsmav oc ághr sokta oc svara firi hona
tha stal tha hene mor gangaffve gifft

f 7

Agh ma brudhgumc flere formiga fora sine
brudh ár gangara sadhul bezl oc hatta

gifftes

cy meer Gheuna gifferi tuighu kedhoogha mas
skeanska Gift or cy meer skemanickee fraspis ma
gifferi cy meer dy tio kedhoogha mirkel Bonde bol
fastel may gifferi thre mirkel skeanska peanga or
cy meer kesserl may ena mirk thesse morghogaff
Ria say nkr ar fact ma giffreas thatt may Gellel
Gil i jordg allr kesera mis skea skal afla the barry
tha se the morghogaffea thym Barnamey firi mas
Dghne or cy firi fadghne Kobel cy barry thera Gho
na mellany tha Gafferi thz thera morghogaffeor
so kangr kifferl or Gaffeim Gheargghe thera arffea
thz Gald at qualia Gkea say mera giffrel dy nkr
ar fact tha Gafferi thr enga makt or thatt mera
giffrit ar thz dghnes atr arffeom or Gtg firiti
ghi mirkel Kanige or Gari Hane enfak tolf
may skulu fasta Gidhr morghogaffeo Kara or
thrattande thy say firi skal cy ma or morghon
gaffea giffnas Gtay a rattany Hindr dagg

11 r Nr Kona kan kay kona Goar gora or Gardhr
kagghlica til Gunicay tha Gafferl Hay forgiort
morghongaff sine or allo thy say Hay Kar giffe
or giffeim til

12 m Nr giffer may say fry allr dottr or giffrel
Hemfilgdg mis jordg allr kesera Gafferi thz
mian thy kifferl say Hom gaff tha Hay ar da
dghr Bari thz atr til skipt mis skorno edge mis thy
say thr arn ratte arffna til ogiffrel anskia Hen
filgdg mis Barne sineny Kari kagg samr

13 Dela may Bry Hemfilgdg thy say Kona Gtg

Balkere

36

Balkere Engin ma or sanda lekara fra sik
til anare exter kon[ung] arffwom alle[r] Etfardhe
stal engin ywirtara thz som nw ar sagt the ma
han tha flere gste bundga an tio or fatikt
folk ther[a]r exter thy som han wil or formaa
or cy adhyre hoghfardhom kar stal konung
kansmay ath takta or thessa brutapenga ey
taka or skepta thom thz giffwe engte ey aff
cy a konungs egnu or cy thae som kostey
halder kansmay ma koflita toma bundgin til
tholk maal at etkketa thy som bryter i nakro
thessom sakom tha stal kansmay napna tolf
kolfasta may af thy harathe som tha boer eti
at mata the brutapenig[a] eth aff thae kesare
som bryter som anar konungs dambrett Birethe
han flere an skepat ar bette konunge firitighi
nwkt[a] or thz giffwe engte ey aff Thesse ma
flere stuld at han obundgin kom thy som sakin
giffe nw threm ettmismanom til konen bete
som forestikle swardh han cy thz til konen
tari sakloes kombr makar thire som konde kmol
kep ogor alle[r] anan kost ligge sama plagha
eth som for ar sakt

Nar sidhan konde or hustrw giffte ara or the
hastwa nath sama i stang ligkat tha ar ha
stena ratter[a] malsmay or ogh[er] sokia or swara
firi kona tha stal ha stene morghogastwo giftwa
Riddar[a] giftwi sine hustrw til morghogaff
firitigh kedgegha nw[m] swanska bikt or

gifto

ſadgul oc Eagry ſiny oc kladgh the hona arn ſki
gadg oc ſkurin ſidgan ſkipta the i thre lyte taki
bonde thealyti oc barry ghab thridging kay bon
de alla ghuſſrk a flerd gifto gaga bari lagh ſamm

18v Ry ci barna godz Enday bara ſkipt ſony
fyr ar ſact arn flerd gifto june nar bonda
nom ay ecy ghrat the arn thea alla flerd aghey
alle ghalft Eadg bonday oc ſkea gild bari ecy gif
ta ſony anor oc taki ſlikt gifta ſony gifta oc
bari ghrart thera gilt til ſina mar ghogaff a
bondab kotg mz fulko Eitnom aptr thi ſo hony
bar giffuny a rattony thindrdagh eny ſkea atg
rakkt/rakkt ci ſkea atg fulla allony ſony giffuit
bar taki thga alla rampt ſlikt ecy ſony annor
eny mar ghogaff bar giffuny i kaſſoro bar hony
giffuny i jordg thga ghaffri ghnar thz ſo hanony
giffuit bar ſtorn flerd gifto june nar ghuſſrk
ay ecy ghnat the arn thea alla flerd thga aghe
a hony thridging Eadg alla thony taki oc thz ſlikt
gifta ſony gifta ſony for ar ſakt

19b Alt thz bondey oc ghuſſrkny kopa ſama badge
i jordg oc kaſoro mzay the i ghonalagh arn
aghe ghuſſrk thridging oc bonde thealyti aff
thi kopeno kykta the ſkea ſalia ſony kopa thga
gagh a ghuſſrnna kot thridging oc thealytine
a bondab

20t Ho ma ci bonde ghuſſrk ſina jordg bort
at ſkipta ghnat ghalkr the ghaſſna barny ſa

Galfrid

37

gaff alla thy sony kona thaghy ar kay ar ay sinne
mz gifftomaneno tha kaffri kay Gitzordg Gilg
gifftia sua mykit sony kay kil mz tolf mana edge
ar sighia thzta gaf sak thik ar mera ey ar that
kaffrid thin fangit

No kaffrid kay fagit sony thaghy ar klandas M 15
thz firi kony ar kallas ey gifftit kara tha
kaffri kay Gitzordg mz tolf mana edge ar thzta
kar kono makt a festinga fisto ar gifftit a gif
to gnaldc thc af thony tolf Grine kara ar ar
i edge standa

No koor kona mz konda sine ar alla kany O 15
samay dghz konde tha kaffrid modgh Gitz
ordg ar se firi karna sina goze mz nasta stranda
radge a madgay kony kgifft ar

Gangr kona a andra gifftis ar karna kenna A 16
fadgine ar sinne mz kene tha stal karna
fadgine Enday skeptas tha stal kay forst ar oskip
to taka stang sina the kazsto mz allo thy thi til
kgird thz ar Enstrd kinlak kosfdgadyna ar akladge
Firkioklädge sin the kazsto thz ar stanizsa kister
til matel ar kosfrdgdnkrd sidgay skepte i thry
taki kany thralyti ar Enstrds thridging aff kos
krom kaffni engin kald gifras i karna fadgine
for ay thz ar Enday skept

Gifftis kona i karlkoo arn thz kany firi 16
tha stal Endaskeptas thera modgine ar gif 9
tis aldrigh kona i karna modgine tha taki konde
forst stang sony for ar satt kast sin thy kazsta

243

gia qmo Cirtney or ꝑij mana cdhc fallit hay ar
cdhc gialdc arꝺ Kostey / girꝺ hoy cdhy gangit
Cari ſakloꝺ firi Kostey or thc a ſkild Rudh arſſuit.

Ne Kay fadhr or modhr Krollot gera ar
ſtiij ſuo allꝺ dottir thy Kostey aghr ey
til fulmadha ganga Roa ſyſſkene i ko ſamay
giſſtes cth aff thſoy allꝺ ſkere thy Kostey aghr
til fulmadha ganga fullis mz thſcay mirkoy
ey thy mera ar Kostey ſe mere / ar Kay mine
gialdc arꝺ ſoy Cart Kar

~~Kar bjriaꝺ arſſdha Kallꝺ or talias i ſkouo~~
~~ſkella~~

a Vm Vondc dohr alla ſuſſm̃ ſkruſtaldhs
Kriſtarff aghr arſſuaꝺ or ſkiptaꝺ
b Mk ſkurn Kakarff ſtal arſſtaꝺ or ſkiptaꝺ
c Mk dchs Rudhr Kriſtarff or Kakarff ſkurn thy
ſtal arſſtaꝺ or ſkiptaꝺ
d Vm dohborins Karns arff
e Mk Vm Kaghgiſſt ſuſſtu Kar dhr mz Kaldc

Paskyn

38

may alla oÿ ytta mȝ ghuffruna ſuna godhquilia
or arſſka hſena or ſkupte til barra or oÿ til barra

Ne ar fadhr or modhr dodh radhe tha thy
ſom ſkyldaſtr ar ſom fer ar ſakt thy giſſ
tomal firi barnom or barna godhe or a ghuar
barna godz haffter handa mallum ytta fadhr
alla modhr ſkan aghr ghuart aar aff thy rak
ſkap gora firi naſta frändo

Ne ar thy liffuo ytta ade alla ofgamal
ſkanſor alla barnama ſudhr dclo may ſom
firi ſtal ſka tha ſtulu frändr thera til thiogt fa
ra or dom taka ſtriffuo thr ſaut thy tha aghr
thy firi radha ſom gitr or ſkay or bal bil aff
frändomen thr naſt ſkyldaſtum

Dr bonde or arn oÿ barn aptr kombr thy
til gardz arſſke til ſkupta or radha ſka=
ra tha ghuffrlu ſom firi ſtr gak ar mȝ barne
or hyrdh bonda mue tha aghr thz goz ſynar
or i lampmadha händr patiar or the radhe
ghuffrlu fodhe ſine tha ſtal ſkon ſex manadha
dagh ſkaffna ſynir tha a ſkene ar ſkon ſkaffnade
ar tha ſtal ſkene ay laggiar fyra manadha dagh
fodhe thz barn i tio manadhu or faar thz crift
tendom tha takr thz arff fodhe thz ſenare
tha ma thz oÿ arff taka gialde fidhan ghuffrlu
atr ghuart ſkon forgiart ſkaffr af thy gooze

Dr ſigher ſkan ſik mȝ barne warit ſkaffna or
thz forfoore tha aghr ſkon thz ytta mȝ thiaf

þ'rfdga

1 a Dr̃ bonde allr̃ þuffrr̃ or liffra barn
efftr̃ son or dottr̃ arffre son þralyti
or dottr̃ þridhing or taki slikt sona
barn aff arffre son son or slikt dottr̃ barn
son dottr̃ akr til fámpta may dy þo ar nakat
liffri aff syzskenom

2 b Dr̃ arn cy þse til þa ar fadhr or modhr
taki fadhr þralyti or modhr þridh=
ing þ'rn cy þse til þa ar brodhr or syster
taki brodhr þralyti or syster þridhing or
taki slikt brodhr barn son brodhr af arffre
or slikt syster barn son syster akr til fámpta
may dy þo ar antigia liffri brodhr alla syst
er þ'rn cy þse til þa ar fadhr fadhr or fa
dhrmodhr taki fadhr fadhr þralyti or fa
dhrmodhr þridhing þ'rn cy þse til þa ar
fadhr brodhr or fadhr syster taki fadhr brodhr
þralyti or fadhr syster þridhing þ'rn cy þse
til þa ar modhr brodhr or modhr syster taki
modhr brodhr þralyti or modhr syster þridhing
þ'rn cy þse til þa arn brøllinga or systlinga
taki brøllinga þralyti or systlinga þridhing
þ'r strandar stadz dclid kridhr a fadhrne or mo
dhrne strat þz ar madhr alla kona or arn
þse iamskyld þsem dødha taki a fadhrne
þralyti or a modhrne þridhing þ'r arnar
nafrne taki akr samay or gifftri engre kry

takm aff smoy thsionda

f Dmy may alls kona af missallom kay dø thurn
thera arff stal skiptas

g Mk Dmy biskoghs manz arff

h Dmy sudrkulla oc samkulla arff

i Mk Dmy bonde dør fray thsstrk sine for ay
thay kriste sik gaffuande kara

k Dm sysskene koa samay i bo gskipto thurn
thera mellom stal skiptas

l Mk thurn sysskene stulu arffue skipta

m Dmy thz thsmy atskil sidgan skipt ar

n Mk. delis Dmy arff oc kalla badge sik arff mz
rat agsa

o Dmy nakar ar skyldare ay thz somy arff gaff
kirk oc grcal gmay thry aar

p Dm mane gsiffo stuld Dmy lagsh

q thurn frisskarv agsh gpsodgas

r Mk Dmy frisskarnes arff thurn thz agsh arf
ka oc arffkas

s Dmy skoarkarv alla anor tholik thurn thc stu
lu arffka

t Mk klandas thz som i skipte ar kumit

u thurn dødz manz gialds agsa gialdas

x Dmy dana arff

Arfdha

Er anare arffue dꝛ badhe sandr kari lagh
samb kiffra anar thera swa lange eptir
anay at matte ridh gudz kirkana taka tha
kari thae arffna hane en tho at hay giti ey
talat alla gudz kirkana takit higge thz til
thæggia kirne sony tha june karo

7 5 Dardh ma biskoghr kagdhr rymd af
lande oc kona hane mz hony / afla barn
mz hene mzay the kirklandis arn thz eghr
ey arff taka / afla the barn kirklandis faar
hay fridh oc vardhr thz jnlandis fodh thz
barn eghr arff taka ℞ kar barn aflat
for en hay biskoghr vardh a huar that
fodhis thz barn eghr arf taka ℞ ymer
huffrk mz bonda sinom hafdi forgiort
hvarte jardh alla kosora ℞ ymd may oc
huffrk sitr qvar stalk hecm oc aflar barn
mz hene thz barn eghr ey arf taka eptir
fadhr sin thz hetr riishæfdhe ℞ ka bis
toghom mane alla hane barne makat arf
falla ma dha ha kirklandis ar faar ha fridh ey
i sinom daghn taki tha the / næsto frændir
jnlandis arn ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ ꝛ

8 5 Ar ar dotr fadhr oc modhr oc liffra
barn eptir badhe sundr kulla oc sakul
la dꝛ eth af samkullu arffue tha sakul
la thre kisti oc sundr kulle fiardhung huat
thz ar systr alla brodhr oc huat the arn

i andra ſlaktena

Nclio rudhr bryſtarff oc bakarff badhe c 3
ſampryſkylde gage bryſtarff til oc bak
arff fra thz hetir bryſtarff aff manena ætt
kom oc bakarff attr i ættena

Nr ſigtria frandr barnſie barn kara d 4
dœtt fotth tha ſigtr hon rudhr ſkar
farff ſtrd at barn kar qrikt foth oc fik cri
ſtindom thr kar kona thraggia mana ætt
ne tha komber modhr atth arffue barnſins

Nr kan kona mz walde fra bonda ſine c 5
takin kardha ſkaar hon barn i fyritti
ghi kriker fran thy at hon kar i ſkangſmz
bonda ſinom thz barn ſtal arff taka

Sdtiad at ſaman i ſkip man kona oc f 6
barn mz thera dœtt engin ſtka forſt
dœr alla ſinaſt tha arffue mazſins arfua
manen oc quinana arffua konena &
tiad all i ſtadha oc aka i bak ena kari
kagh ſamt Brindr at june bonde hnffade
barn kari kagh ſamt Dangr ſtar a land
draghr alla krane dœtt engin ſtka kangxt
liffuer kari kagh ſamt Dœman i ſtridh dœtt
engin ſtkar forſt dœr kari kagh ſamt Ski
tiad man atth liffuade oc ſtriad dœdhe dœtt
engin ſtriſkin kangr liffdhe kari kagh ſamn
liggia thre ſiſtke i eno hnſe oc hnar thera

Erffdga

sk̄ara | shttco barry i likeno allo nakar likemk
se til barno tha arffoc barry fadhr siy or mo
dhr arffoc barry sit or hena arffoc hona thr
arffoc dodhr or hedhiy arff or qwikkero or
ctecy gage fra thy ar cugiy ma anay draga
sik til arffe

10 f Nr boa syskene samay i bo oskipto smat
the afla mz thamist alla andro sloddho
taki sna bredhr sony brodhr or sna systr sony
systr ⁊ nr sidhay skipt ar tha gaggr thr til
skipts sony the a fadhrne or modhrne finigo
or ey thr the mz thamist alle the mz sloddho
rouno

11 f Nr bulia syskene skipta arffoc sino tha
stulu thera frandr bridhr boara ar mmz
fo the hirth i skot haggia or sidhay bota sighr
anar botat boara or anar ey tha aghr thay
writzordh sony hirat wil wita mz fulle jam
nadha edh mz nafstony frandony ar hay sik
thr mz hirth or haghta skipte bridhr thisk bro
dhr alla systr tha feste hirtrey thr hia hassto
fangit ⁊ nr ar botat i bolbynony tha ar bo-
tat i allony tilhagstony sony til liggia til tha
bolbysino

12 mj Nr sighr nakar thza hirth siy hard bra
ra or bidhr jamka bridhr sik tha aghr
hay writzordh sony jmay nath or aar til jam
nadha wil dela tha stulu the alle arf bara mz
skornony edhe or nafte frandr stulu til thera

flere alla farre i kullanom the fa ey meer
ay fiardhung at tho epter thy sum thz giaf
dr i bolbynom at funt ar greey fulko arn
kolla the ar alt dæth epter annan tha arf
ec kollr kol at angin annar man allr ko
na dær barn liffred epter fadhr alla mo
dhr at mat thera ar dæth arfee halfft
fadhr alla modhr at halft samsyzskene
dær enga barn ar epter fadhr alla modhr
taki alt saman ey tho at sundr kulle ar til
ar ey samsyzskene til allr sundr kulle tha
arffee fadhr allr modhr at giffin engte
æth aff

Nu giftes bonde at boor mz kono sinne
at aflar barn mz hanne dær bonde
for ay hon eiste sik haffnade kuna sku far
til arffee bondans at taki arff hans at sit
gesk han at the haffda ey barn saman at thy
mæth then ey arffda han nu æth æth hon ey
at hon haffnade ar at giffter æt arffee æth
nu taki thz talas at hon haffnade ar
at fa thz then hæra som arff haffter at far
til at dræpt kona at til nodhgesk arffest
mista alla forgær liffee hena mz forgange
nu jordhas hon at kardhr epterkart sa
dha hon jordhadh ar at han forkom liffee
hena at hittes eitne thz til mz sano tha
stal hona ep ejordh taka at kuff hena ep

gra ara haf dh a fobrd taki arff fit aptrd laghe britno
oc dame ay tho at thet fe fradchib i arff fallit thij at
thz ar atrgangx arff fom eskildard taker ay laghlika
a talae fom foz ar fakt

15 v Nu ma cij ma kona andro laghe bray fe jme
taki alld bary barin britne Nu ay artigia
ar oc britf hono thz thea fal hay dij lia mz dij mana
edhe hadhe barno oc hafdh frea at hay aldrigh hona
hafdhadhe i the pal bifkor jmay thz at hoy thz ba=
ry fodde alld bofte iij mrk fil thz aghr i hwarte ka=
rff alld konigrd thz ar gifromanz ensak

16 9 Edhe fral frillobary fit fodha thz til thz ar
thriggia ara gamalt fidhay fodhe thz fadhe
til thad at thz ar fik ara gamalt higge tho baggias
thera hardnadhe aa thz til thz ar fik ara gamalt
Nu laghes barne fofthmodhe oc fordarffeae thz
bary aff hamrohe thz aghe bifkopd at frodha hnar
thz barnet fal atrfasta

17 v Nu kay frillobarne penniga haypa faldr thz
fraay oc arn thz penniga aptr oc liffr aptr
fadhe alld modhe taki fadhe thea kiri oc modhe thr=
idhung ar anat thera aptr taki ake fama arn ey
the til hagge frea thz arff fom all anor arff faldr fril
lobarne arff thz fal arffeae fay all anor arff ay ey
ma thz arffeia meer ay thea mrk aptr fadhe oc ena
aptr modhe faay adhelkonr bary arff til fiep mr=
ka tha taki frillobary fulla thre mrk hnat the
arn fkere alld fard ar arffeit mina taki alz=
engte haffer hay mera taki ey tho mera ay thre

18 G Affar ma bary i hoordom fra am mfnald mrk
ondz siffnia lagh fyzskenc fnald the bary fe fkeld
wdhe all arff

Galfrid 42

Roma ar minsto tolf taki sca maga a fadhe
ne or modhene sony hay kay fa sony fammtay
ara aru thessony hidony ar kitrey fafte thar
hay hafferd fangit thz ar sca Gudrd stadande
ar hnar haldrd thz hay hafferd fangit or ar
anar kotrey Garp ay anar tha stal janka
or sca batra ar cy aff nyo skipta Dela the
ay sidhay tha stuku pay nafte frandrd sony
nar aru scarla ar the kuno cy januare
skipta ay nkd ar fact or sidha kite hnar atth
gmeny kotth or sidhay gage cy til jankay the=
ra mellony or cy thera barna

Dela nakre ony arff or kalka hnar sik
arff mz rat agha ar arffra tha ar
thz badhe rat or kagth ar thy sony Effibara
skyld skay epter kagth til haffrd stal arf taka
ar nokat jaffi or cy Effibar skylskapr til
tha stal kagthmadhz a thige atth kota firi sik
redha or theny arff til dama sony hand skal
or kafstra mana nar kwarade kisa hono mafta
saund kara tho sca firi jaffing stuld ar
thy sony arff arghz taka epte dome kiti skyld
skay sin sanay or cy Estanay mz tolf mana
edhe or fyre aff theny kitne kara the aff
fadhene or the aff modhene gnia fiatta ma
kighette hnar skylskay sin for ay thriggia
ara hafdh a komber allighe haffri thy arff
sony i handony haffrd

Ne ar nakar skyldar ay thy so arff haf
kud or taka hay a kagthica for ay thrig

Gordha

Rec hwrn kyrdhamay agha gordh tal syn kasa
Rec dela thy sony sahia teil oc kyrdha may thy gordh si
ghr hana cy kaghlica tara exbudhna
Rec teil bonde hwffre sina gordh sahia
Rec dela kyrdhamay thy gordh
Rec hwrn harad thig aghr tara a ratte thigy dugh
oc mg hwat rath ma ma sina gordh sahia
Rec cy ma ar tehriffue allr oghmaghr allr posse hw
rn the agha gordh ar kasa
Rec mg hwilke wardhoro ma ma gordh sina ar kasa
Rec hwrn ma ma gordh sina kadhsatia
Rec hwrn fadhme gordh aghr affadae allr afliga
Rec hwrn ma ma sik affanda gordh mg kop allr skipte
Rec cy ma teil gordh sahia i flero topto cy i ermc
Rec cy kopt gordh alla sald klandae
Rec hwrn ma aghr thida hemalo may
Rec cy thy ma so sal gitr cy hemolt griet kop allr skipte
Rec hwrn ma ma saha anare gordh
Rec thy oghmaghsa gordh allr ionfrue
Rec thy bary thor ffra fodho tudhr
Rec quar so affadr sik gordh tha aghr harad hafdhr
ge breff thr a griffna
Rec thy breff kmo fordarffnae so harad hafdhige gaff
Rec hwrn kaghma aghr breff griffna a doma sina oc
harad hafdhige a sina doma
Rec cy gordh skipt af kade oc i kopstadh
Rec thy kaghsa gordha hafdh
Rec cy ma faar gordh firi afrad dagha
Rec hwrn ma aghr afradh oc gift af gordh griffna

Balkra

43

19

20

21

No klandad nakat thz til arff ar komit kr klandad thz firi enouy thsa klandad thz firi allouy kreat halld thz stulu thz halda allr gregiff ra or kdri thz arffnane mz landz laghu allr or gregiffring

Dor ma arru giald agtrd thsa gialdio giald hab aff boo oskipto or arffra skipto thz atrd ar ar cij gooz mera til ay giald ar thsa gialdio gial ld af thij sama/kuinz cij gooz til thsa ar thz kuart pamga taka som engc arru til or arffra kuarin takisse or engin haffui kuald nakro arffue skipta for ay giald guldey arru thc hay gialda atte kuinz cij gooz til fuldra gialda thsa falle af allo gialdo slikt af mirk som mirk

No dogr thy may som cij haffrd arffra in= rikis/kombrd rattr arffue sma nath or aar mz breffnum or fullo stalmy or hay ar hab rattr arffue taki thsa hay arff hano/kombrd hay cij sma nat or aar thsa taki komingr arff hab kuat thz ar jordg allr kepra thz kallas dana arff rr ay jordg ar gifferin hono taki thy jordhona so hono gaff rr ay ma ar julamsker or kuetk cij may hab arffna thsa stal arffurt standa thr til ha kolrd som ar arffra stal rr ay may kuetk cij hab arffna or kolrd cij kudg aff hono allr say kuilla kuar tha ar allr stalffrd hay sma may nath or aar thsa ar rr kc halfr komingr or halfr kati hay gifferra firi stal hano

ar byrjar jordha kalkr

a A No arru fam laghskang jordha
G No ay may kuil jordg sina sakia kuru hay stal hona laghkita epkindha

Iordha

Dagh nath or aar the iordh kopa kopa the ey inna
nath or aar k tha haffri han wald at salia the iordh
stycy han wil or aghe aldre byrdhaman a the iordh
sidhan tala

3 c Nu sulia frandrhad iordh til sin kopa kope
tha sua aptr thi sony thri aff thera wagna
or thri aff had wagna sighia hond wardha wara
or ey aptr byrdhabudhi sony fordhom war kal ma
thz fra frandom sinom or bindhz ey hona kr hagh
lita kotte han thre mirk sony sald or frandra
kosey byrdh sina

4 d Nu dela the ey sighz anar the iordh hagh
lita wara bybudhna or anar ey tha stulin
thz pij may aff haradhe kirka sony the sighna ba
dhe ja wodhz war hon haghlita bybudhin or hagh
standey tha haffri thy sony fangit haffrd war
hon ey tha gange atrd i byrdh or kotte iij mirk
sony saalt haffrd or wardh atrd mz

5 e Nu stul may huffrk sina iordh salia tha stul
han hona haghlita frando thena bindha mz
samk haghin sony sina eghna or sali ey meer aff
thena ey thr dhingt or thwalnti af sine eghne

6 f Dela may ey byrdh wari thay iordh
nar meer or kosa byrdh sony nar mz ar
aptr ar frali nu bindhz han ey til haghlita so
nasta ar wari tha thy nasta sony til bindhz aff
frandom hand innar nath or aar stirn the badhe
nam nar tha kosey badhe halfte hnar thera nu
dela the ey sighz hnar sik nar meer wara tha
stulin the til thingt fara or aat sina rakna hnar
thera aghz thre may nafna the sicko stulin

studha hullkin

Galfrid

q 44

d Hwru fadboc aghi iordh thsighia oc i huat tima
c Rt ay landboc arthar dha th iordh ima afradzdagha
f Rt thy ratta fardagha mana mellom
g Rt thil ma thita landzskyld guldna
h Hwru bode ma thussir sina iordh sakia
i Rt thy thc dela thy iordh oc annar gthr til fadhzmo
oc annar til fangamanz
k Rt hwru bary allr arffna aggha fadhr allr modhr
thpe halda thy thc sbik allr gambil tardha
l Rt thy thc bya dela thy iordh ena
my Rt hwru ma ma bolagh mz adhro laggia

Hay arn laghafagh iordha i sverik laghu thh
ar arff thy laghlica arfft ar fanat ar skyp
te thy laghlica skipt ar thridha ar kop thy laghlica
kopt ar thardha ar graff thy laghlica giffuit ar
fanta ar radhsat iordh thy hay laghlica radhsat
ar oc forstandey thssoy arn fulfangs iordha oc
oc at tatne oc tatuvarkom oc allom tillaghom ar
til thy som libelica star skrifuat i laghbok tvare
hwru hwart thera ar laghlikit allr olaghlikit
i stadh sinom laghlikit stande / oc thlaghlikit ard
gange thy ar laghfangit ar rat fangit oc alt
thlaghlica fangit ar som thfangit til ominis hafdh
a kombr

Rt thil ma sakia iordh sina thc tha haffr mz
arff fangit tha skal hay a threm tharadz
thmgom hona lag laghlica frandom sinc thbik
dha fadhzmo frandom fadhzmc / oc modhzmo
frandom modhzmc / idhan hafvi byrdhaman

Iordha

Iordh atrl⁊ſaō ſom ſhoy bh⁊ſattio or cỳ aptr bhyrdha
budh ſom fordhom bar or the ſame ſom ridh⁊ſa
ro tha theſſe bardhora bh⁊tokod ſtulu oc ridh⁊ſa
ra tha the atrhgialdas or miatra the bardhora tlru
the dodhe/ mayne tha haradzhofdhige adhra thea
i thera ſtadh ſom the ſighia badhe ja budh⁊ or cỳtr
thỳ the tha gora thera i mallom tha ſtulu the atrh
ſaō or cỳ dyrre

10 F Nw tha ma ril iordh ſima radhſatia ſata
the ſtulu fyre bolfaſte may nar bara mz ha
radzhofdhige the aff hbara thera ratgna or thayn
dhe the iordh a thige hbat hoy gialda ma or aptr
thera miatzordhom ſtal radh ſatiaō or ſtea atrh
ſaō or cỳ dyrre

11 P Sal may fadhene ſit allra modhene allo ſkiptr
i cnom stadh or kopr i androm stadh the ar
fadhenio iordh or cỳ affliga iordh tr fliga iordh
hoy aghe cỳ byrdhamano bindhas thỳ iordh haff
rud aflat hay haffri rald gora aff hene a hbat
hay ril giffra allo ſalia or ſali hbem hay ril ſom
hay dyraſt gitr bray the iordh ſe mz arff til ken
mey allo haffterd may imay byrdh kopt af byr
dhamane hoy aghe atr bindhas ratto byrdhamane

m Alla stadha ma stal iordh ſik laghlita affanda
mz kopr allo ſkipte the ſtulu tolf bolfaſte
may faſte at bara af thỳ haradhe ſom iordhey
liggr i or haradzhofdhige ſtal firi ſkelia or nay
na thỳ may ſom iordh ſik affande or ſtea ſighia
thime manen affande ſik iordh ſima ſtea miklla
or i thſem bỳ nar bỳ or fiarra mz allo thỳ the til
liggr imay gardz or bray tr ffande ſik or ſinom
arffto budr hay or has arffta fore ſtea magha
p emiga or the arn theſſe bij faſte atth or bi arn

Cafro

115.

ſendha hWillim thera narmeer ar or aptr thy
the ſiox ſwaria or britna tha ſculu the byrdh hoſa
Haradz thing ſtal bara i hnaris haradhe a 5 7
rattom thingx dagh hoghordaghin naſt
aptr midhfaſto ſynnedagh/ for thy at hnar ſom
haay bul taka hſſa jordh ſina/ hory allr adhra
pcinga til ſadh allr fodho tha ſtal hay a thigeno
jordh rtth ſatia or dagher cy bari til kyndelmeſſo
or ſami dagh bari firi allom jordhom a nar the
kuno brthſatiad or hſſa the thigeno ſom ha jordh
ſina brth ſatr ſtal haradz hſfdhige napna honom
thea bolfaſta may aff ſamlu ſokn hay boca ſom
ſculu brita huru miſkit allr hnar hay takt the
ſculu or bridh bara tha thz gialdz mz faſto ſtal
may or jordh atrhſſad thom jordh aghr brbindhas
a thrcm thigom firi kyndelmeſſo dagh/ hſſer thy
atr ſom aghr a kyndelmeſſo dagh allr for bari
tha jordh hane hſſer hay cy haffin tha byrdhama
had bald at hſſa jmay nath or aar fray thcm da
geno

Ar byrdhamay brhrikio tha haffd ha dagh 6 8
atrhſſa jordh ſina jmna nath or aar ſidhay ſha
atrkombr Ar byrdhamay oknmaghi haffin ha
dagh nath or aar ſidhay hay ar fampta ara ga
mal Ar jomfrw byrdhamay haffin hom ſama da=
gh Natr thz hay giffe ar hſwar cy baktar thſſa
dagha ſom nu arw ſagdhe bari tha hay ſkildr
widhr the jordh or haffin thin ſom fangit haffd
hetta arn the bardhora may ſtal hſſa jordh 1 9
ſina mädh/ ogul/ ſylfr/ redho pcinga/ hory
nath/ fleſk/ ſmor/ wadhmal/ bariffe/ jarn/ hopar
ogiordhr or eſſmrit kladhe hwa dyr th ſtal

Jordha

rætt dothande ar ay fatta aru til

16 4 No latt may jordh sina borth thrat hallu mz kop allu
sknpte or faa sidhan thwar af androm the sarm jordh
til thridhia may allu langt standas thom jordh firi
thom som forst hona borth latth ogtt han ey hona
wart tha bote han firi themote han bote or firi
awarkan ay hon ar i komin or hine warin saklose
stray gage att til penniga som penniga bethgatt or thy
til jordh som jordh bethgatt

17 v Haffui cngin sysloman rald at salia hra jordh
bran han faa thom hranc breff som jordhena
kopt at the jordh ar hono themott

18 6 Haffui cngin rald oferdmagtha jordh jomfrle jordh
allu kirkeilliga bort at salia or ey skipta bra
han skipte til batra or thso swa at tha oferdmagthi ko
bt til mogtha alder or mog tha han giff ar haffui
tha rald thrat the kirkia thz skipte halda allu ey

19 t Lopt may fra kenle sine allu kona fra mane
sino allu far ma pelegrimo jordh tha thorf
koo barn fodho or thy som hema stot haffui tha than
rald at salia som hema stot thwat han kil i losyr the
til fodho Grande thz swa fukt or fast konay gor som
mancy gor i thesso male or gage the kirk affbon
dae goodz or thridhmgey af hussfrina a uzay
hionalaghst ar tha halder sanga kopit samay
hnat the hallu sakia alla kopa

20 v Alle the jordha kop ma stal gora a thrige hnat
hallu han giffuer jordh firi jordh allu kopt
jordh firi penniga hnat hon ar mere allu midre
tha stal haradzhofdhinge sit breff a griffua at the
jordh ar laghlendhin or laghlyst or nænna thom
i breffwomey som kridhr kopae swa or or alla

Salter

46

alle til kirkne at thera ar a thige giort kaghli=
ka kay the lordh sidhay klandas tha stal thay
som lordhey klandas firi sina kasta nagma the
tolk stulu thz skaria kwar i siu stadh budhia sik
ska gudh thullay som kay kopte the lordh kagh=
budhna oc thi karo kaste at thy kopes krn na
kre dedhe af them kastemano alle ethlandis
farne alle i kaghka forfallom som kralcdhio sigh=
iad ska at the gita ey thr til komit tha nagme
andra kolfasta may i thera stadh the som tha
a thige karo thr kopit giordhis oc stulu samu=
ledh skaria som faste stulde ay the til karo or=
kar kay thy edhin gaga tha agsh karadzhofdh
ge thz kopp stadhuge dema at kaffen angiu kald
optarey the lordh qualia som ey tima ar ska
kardh thy at thaghar kaghlika ar kart for eus
tha ar kart for alle so kralcdhio kuno a kera

Ne kril ma i flero topto kalia ay i emne M 13
ska mago toptu kay kal ska maga kasta stal
kay kaffra sina at hkarre kadhe in at kasta oc ekh
at griffra

Kopr ma lordh af adhro kardhe thy lordh O 14
som kalde oc thy hemolc kardh som kopte
klandas nakat i the kopeno tha stal kagoman
fram koma girr kay hemolat som kalde stade
kop thas som kopt kaffer kombr ey kagoman
kad fram alle kombr fram oc girr ey hemolat
tha gage kuar til sins oc thy bote thre mrk
som o hemolt kalde

Kopr ma lordh af mane hnat thz ar hellir A 15
klarka alle kekmey tha binde kasta a rat=
tom aghanda oc kay komi engo dyli firi som

Iordha

Hear the hall Iordha Under hay allt ey the stal haghmay set breff a giffna oc thy domey takid giffin firi breffuit sony for ar sagt oc stulu al breff komigo haghmaz oc harads hefdhigia i thollsony malony oc andro a swanske strifnad

23 3 Nu gor ma badhe kop oc skypte ar skypte meer oc kop mina the giffe skypte fastony wald oc Ritzardh ar kop mera oc skypte mina tha domis Iordh i byrdh oc gife kopfasto wald oc Ritzardh ar badhe sampt gange ater i byrdhena

24 a Nu skypte ma aghe sina til kopstadh taki ordh i kopstadhi firi Iordh a lande allt oc tha takid tolt i kopstadhi takid may fuke i kopstadhi at markatali sony Iordhey giald tha domis the fast oc fuke gora the badhe kop oc skypte gage thom kop oc skypte sony al anor kop oc skypte giffnis sina the breff kypa badhe a lande oc i kopstadhi so i all anor kop oc skypte

25 6 Alla the Iordh ma hafft chindradha oc ekla dadha smay thry aar kuat the ar kop allt skypte oc Ritna the tolf may haffni cnogiy wald a the Iordh tala sony swa lange haffnd equald stadit stay ma se ekelandis allt fangiy ar allt oc oxmaghi ar kuar the ekla ey Iordhena tha aghe thy affradh sony Iordhena kindred ey hay sacy ar stay hay rane sik til Ritzardha

25 c Hear sony Iordh kopd aff adkro allt mz skypte saar allt mz badhstemig fire afradz dagha tha haffni hay affradh sony Iordhena aghe

27 d Sicco aar ar giptostegna a sinda arc stal gifte giffnad oka sony badhe a stemb Iordhaughada

thoiny thz tsaro fastar ath or lordhena thurn myshiy
hoy tsar or thuar hoy liggr or thy dagh or thy stadh
thz thz thz kopr giordho aa or thy soiny lordhena
kopr giffra ar tugh firi bressrit giffra ma lordh firi
lordh tha stal thuar thera bress taka af thony haradz
hofdhingia i thz haradhz soiny lordhiny liggr i soiny hoy
saar or thz tabi hoy fastona

Nu kimo bress fordarssaas soiny haradzhof
dhige gaff thz agha fasta krita or tolf may
soiny a thige tsaro tha thz brighaffaas thuat thz bff
gaffaas allr ey hay thz kopr firi laghmanc gorab
tha stal laghmay sit bress thz a griffna mz samn
forordho soiny for ar sagt or bonde giffin laghmas
klarbe halfnay ore firi has bress krar so lagh
may allr haradzhofdhige giffra siny bress aa
lordhakopr allr skipte tha sculn naghnas i bress
kecno soiny kudhz kopas or stra thony thz arn fas
ta ath or stra thz lordh hay kopr or strar hoy
liggr or thurn myshiy hoy ar or thurn maga pen
ga hay firi giffra skiptas thz lordho kudhz tha
sculn badha lordhena naghnas i bressfucno thz hay
taka or thz thene firi giffra a thuat halfr may
haradz allr stray griffnas thz penga til tha stal
thony i bressfucno naghna thuat penga hay took
thurn mage thz tsaro or i thuat stykkiny alr
haffra thz laghmanz bress or haradzhofdhiga
fangit homa thz firi komiga dony or bedhas
komiga dom bress tha agh komigr thera bff
stadhfesta ay thera bress arn baegia firi soiny kri=
dhz skipte allr has bff or soiny lordhena firi penn
ga salde or ey allr

Alla thz doma laghma stal a thige gora

21

22

Jordha

31 H. Nu kerl may kuta landsfeyld gulena kara tha
kiiti thz mz fem mancm of skalffar se ha flatte
alle dgr antigia thy fom gifft traff alle or thy fo gif
keit kiar tha arffee flea gifftobeol fom fedhene erfino
a thz til gift er kthirth

32 I Cy ma bonde ihuffrle fina jordg falia kra thesse mall
thrange fom har figthas / fkay kthlandzfker haz
til landz kaggia hedhm alla cftiy fanga bonday alle
ihuffrle or bert fera / koma atr budg or bdha bonday
alle ihuffrle atrlesa alle er cy til kray jordg hena
tha ma bondey hena jordg at falia or fina ihuffrle
atrlesa kka ma or ihuffrle fina jordg falia or fin bon
da atrlesa cy hay fangiy er alle kay thcm ihuffrle ha
da or kulia fina jordg falia fik til fodhe Dogha then
badkey jordg kalt kra delana af bondas or thridhing
af ihuffrlena alle aght bondey hkiarte jordg alle laf
kra tha ma hay falia af fina ihuffrle jordg til fieo
mirka bry ar eth or cy meer thz kop ftal lagthka aa
thige goras or thz kmeghas hnar nodg thom thz
til driffand

33 F Dela thee cy jordg ena grigd anar til fedhemio
or anar til fangomanz tha ftal hay fangomay
fram koma / grid hay jordg hemolat tha haffiy thy
jordg fangit haffar / grid hay cy tha kari mz fadhe
mio kritu fmne tolf mana edge thy til fedhemio gri
pd alle kmo fagomay mage kara fom hkiar aff adg
ram haffard fangit fedge tha hnar til anare or fa
mio tha hnar kidg kardg fit or thy bote thre mirk
at afcmole faldr / er fangomay gunay landz or lagh
sagku tha aght hay fram koma a thre laghethigom / er
hay mirkie or kray land or lagh sagku tha ftal ha ko
ma gma myo kirkar alle ka hay kthirkie kara i kra
thiamift alle pelagrime fardg kara farm alle mz

or landboca or sca afradh tha ratte afradh
dagha arru sta tomosadagh fore sal gifferr ha
afradh for tha kari saklos gifferr hay ey afradh
tha aratrom afradh dagh alla for gialdc fiardhing
hogha ar saksoreno ay afradhir ar or sokc tha badhe
saksorl or afradh anastom thorr dagh epter sal haf
ri aghsadc engre kald sighia landboano af pordhe
ne for ay gifftostapna ar tre tray hay giffin hono
arr alla giptena say hay tpbar af hono

c 28

Ne sighir landbocy aghsadeno arr til pordhena
fore erkomesse tha radh aghsandey sialffer
pordh sinne or faa sik sialffer abca a pordh sina

f 29

Ne sighir hay sidhay arr or may affradh dagha
fac tha bondano treddan akr alla gifferi hony
tradhis hay epter thy say thu may sighia a hkeard
thera keagna ey engre ar tratch ar tratch hassin
forsakt gifft sinc or roghsadh tray pordhaghande
thrange hay af bole bort or thy stal harad hof dh
ge kirta ey ma hay epter afradh dagha pordh arr
sighia tray hay faa bondano arma abca alla gifferi
tre afradh af thy areno or halle tpre alla thinga
thy a thy areno til horer thc pordh ay thc ar hay
engre sadhe af thy areno

g 30

Ne ar ratte fardaghir mana mellom thorr-
dagh nast firi midh fasto sinodagh tha la
ri landbocy half hkeo hidhnogh keara firi thony til
stal koma ey kyndelsmesso haffin angin landboc
bald foa alla fodhr af bole fora firi fardagha
keil landboc fodhr salia tha aghr ha aghsadenony
forst bindha ey ma landboc timbr nasst lagh alny
alla gardha af bole fora Ne leghir may pordh
manz hay stal kaldnogh keara ey alt thy hay leckt
haffter kegholata framledhis alla lana or stal fodhr
alt a bole nota

jordha talkna

mera til ar mera til tha taki thuar siy korth sullay
agter thay dodha thann kagh ar thy strandr ay ey arn
karry til sony ske ar sast ney thy agth nastr kara at
fodha sony arffue ar nastr ay hay dodh kar Ske p
gh anar sak bodh swa miy kost stany sony thn thy
stade tha th a tolff thigx kritnany kritnis mans oc
radhe halffue nayd thuar thera kara ar ffengia sthl
dogse at fodha fadh oc modh thy thony karikdom hau
dr allr oc aldr a thuat the penga haffna allr ey thy
the arka strulkny sony allr dottr fadh allr modh kra
kid bote thre mirk thy thuart aar thony agth rattr
mastagha de ske kay thy for dr ay th thnoth ar hay
firi sik feste tha thy sony kostey thokt agth swa myk
aff at taka sony hay kostat haffn oc thnoth gage til
kepta sony oker kepr af thy hay atte oc haffny engry
kald jordh sina bindha allr giffna firi kost sny kra
sinom rettom arffengiony

N te dela bya the thy jordh ena tha sigth sik ey
grane af the dela thy jordh agthande ar i thony
by thz agth hay a thige gera for ay kadhas til tap
par thy by delona tha kari thy sak-leo sik haffter
affsakt kinder thy by delona tha kari thy krelukter
badhe af-korth oc af jordh sony sik-sialffn affagdhe
wadhar hay forst oc sid sigth sik padhay af the dela
for ay the dela andas tha bote thre mirker oc kari
skilder kindh thony thuat the halfr kinna allr tayna

V il man bolagth kaggria mn adhre the dela
thr srulu sieo boande man kindh kara thre aff
thuare thera kaghna tha the bolagth kaggria the srulu
oc krita thurn kange thera bolagth stal standa batras
thera godz katrie for badhony hay thz oc minzskas
minzskie for badhe alr ar bolagth staghna bre oc the
krikia bo sketta tha krist anar sik meer af thy bo kenna
oc andre minna kari tha a thera mana kritno so kindh

Kethskay sino siogldrd tha stal thc dela i qlear-
stadgn standa or brysskyld af thc jordg i taka han
drd sarias thr til dothande atr kombrd / may thc
niyo kirku ogtrd thr thay ar atr kancey tha agthr
hemolt standa / Brister thc hemold may sony fa
git hafferd tha bote thry aldar kay sony jordg hafferd
farit or kraffny kardg atrd aff thony hono olse-
molt i handrd satte / Alo kay fangc may jurisdd
kara or gitrd cy firi komit firi forfallo sony arn
sagdg tha agthr dela i qlearstadgn stada thr til he-
mold may kridthr kombrd i thrcny lagh thigo thr
ogtrd agthr thay hemold stada or tho sinkn forfalz
keitne koma tradgia mana kara for thony sony lagh
sighia or skaria at tha cy koma gatt for fallo thessony
Ke kay mane ella kom aldrd allr sorh handa
tha agtha thcny bary at fodha or bycchalda til
dodgra dagtha thcat thc agtha midra allr mera or
hafferd thay jordg mine ay thay gitrd sik halfkay
haldit aff or forth tha kil thay thcny jordg kata sc tha
fodthr til dodgra dagtha / hafferd thay bary ogtrd sik
tro allr flcr tha agthr thay a thige barno sinony
jordg sina birodtha / kirkia bary kridthr taka tha agtha
thc thay fodha fore thre mirk ony aritg ay kosora
arn til arn cy kosora til tha taki skea mykla jordg
ony aritg sony thre mirk ar kardg for kostey allta
bary agthr forst fodha or bycchalda sidthay thart
sony thr ar gamalt til / Alo thart bary agthr fadthr
or modthr bycchalda thr til skea mykit ar bynorh
sony thr aatte ogtre thony bytaka allr arffwa ay
thc dodg karcy / syster syster soot / brodthr brodthr soth
kirk cy ctg bary kridthr taka or arn skea thigg bit
ne til or fodhc thay sykkenc fram sidthay thr taki
tha forstinne fult firi sin kost ay tho at cy see tha

f 34

Byggninga

Her byrjar bygningabalkr

Hér byr stuðla alþýðu
Hér byr kvarðla stál
Hér byr skorna tafl
Hér byr fiskikarp
Hér byr bolstaðla stál
Hér byr raa rúðr oc rabrinc
Hér byr norðlenzkr oc skotla bya mellom
Hér byr almáttigia
Hér byr nýja kyrkiugarðs
Hér byr katu tappa oc mǫlnor
Hér byr kroa bygging
Hér byr kaðla eld
Hér byr kirkiu
Hér byr afgiarðhaba
Hér byr flatto dagla i almáttigom
Hér byr ma nýtiar fáa ánarð
Hér byr ma drapu fáa ánarð nu kenda
Hér byr fáa manz drapu ánarð fáa
Hér byr þiorðz haldi
Hér byr bast flætor þorð birtiz alla þuðla
Hér byr ǫxa skapan
Hér byr sottr fáa

a Dilia bandr bý byggia af nýo allir liggr þa i
hambre oc forne skipt þa stal hlutar sino
tráðgz saa oc siðhan gagn ný skipte aa sar nokor
gabla skipt siðhan ný ár klofin aa betra þa alþýðu
hnar ártal brutu sino þa kobr fiarðungr fiarðungr
ge til skipta oc halfan bý halfan þa ár bý til jamfo
rio komen / þa laggis hin fyra tegta raa oc fyra
farkaggs raa þa ár þry by gatu hundra þry hun
dra aghr kuara tio alna breðr En skalo almán

Ewaro tha the bolagh kaggho or skyre ayre thi
the kirtna / thaldr sidhan anar firi adhrom or kul
ci ethgisse ayre thera kirtnom or fullom edhe
kore tha firi thrca minstr firi eghaldit / kirl may
bolagh risstra firi staima dagh tha kore han thre
mirk som risser af sinam enskyldom skemgo or
risstre skra / kaffin sidhan ghear sith ayre bolagho fas
ta kirtnom / Bolaghs may ma ci lama allr scoghs
kara af jordh / hnar som the jordh saar allr staar
kray koss jordhaghadmo aghe jordhaghande an=
fadha allay

Kar byriae byggniga kalkr

a Hkirn kondr aghs bi byggria af nyo mz vaa
oc kaghum
b Kom kaghs takko
c Hkirn topt aghr takae allr byriae ayre byamalc
d Hkirn kondr aghs ghve a topt satia
e Ske ar bi til jamforis komen til ratta soskipt
f Hkirn akr aghr ayre topt byriae
g Kom all akrakar dghuig
gh Ske bu fal kay akr skadha
i Ske bu anare manz fa ka kardha in takit i akro
k Ske bu skoghs skipan (allr engiom
kk Ske bu skum kopa i anare stoght
l Ske hurn bode aghr korn sit in aka
ly Ske hurn torff skyrdh stal kara
m Ske hurn ma stal scoghs hion scoghs
n Ske bu akr kay i akro allr oc i engiom
nn Ske bu akr kay bolstadha i pucklom

Bygginga

standr thy firi skona ærbar skan skuarte taki sy or rymi
or bötu sum for ær sakt Alr skan biargh i topt liggia
mytr thy brædna allu skytta skusa allu skafdska thæa ær thy
skalft i male or skalft smale thær basetr i tompt mytr
skylia allu skylia thæa ær skalftr i male or skalftr smale
mytr ey thæa ær aldr smale Alt stal godskning af by
leggia thæa skon ær til lagha lagskis konnu or ratta sok
sseipt thæa sculu thse godskning sketta sum mensfore i topt
skaffna thse godskning aghi kudsk thæs topt laggiæs sa
mensfore i topt skaffnu Godskning stal sidsto langt mz topt
laggiæs skusar may alt samay topt or farvaghi sua or
farvaghi skaffar mensfore af thse godskning bygging thæa
stal sky af thogi nagnæs thse sky aghi skuar skalfde
radha skarade or skarande skar sky skan sum til karis
se skan kradsk Iffelle skon skan taki sy or rymi or bötu
sco mk topt aghi til gatu rina or ey gatu mensfore
gora liggr kraghi gimom by thæa skan ey bonde aghi
topt laggia kraghna gatu Alr gitr ma topt sina ey
bygt stray skan skona samay kome thæa ma skan mitaka
farvaghi til topt amay vaghi til farvaghi sek griffna
sina ær samt ær greey samfna bygge sidsta thy kraghi
gatu skan skalftr kul Alr kul may skeldr bygghia
a skimakallena ey a toptme kedske thæa skimakald
til sketr or bygge sina mykit i skano skepte bar or ey
mera Alr standr by i samfore or ratte solskapt skan
aghi standa i thry aar firi allo thom skus aghi a topt
anar kmz sum skan samgit skaffar i thom samfor sle
gitr skan ey thust af fort mudy thry aar ffore skan
ey aff or skaffna ey kosk allu kogsto firi sist kaste thæa
sy skusom skano ær sakkosto

p suari sakkos

Ke ær by til samforis konney or til ratta solskapt
thæa ær topt akirs medsk thæa stal akr aptir

Haffri

gra scaghr til by ghuard oc anar graan thy at
cnaft skare thy ghamay skalffue kirkia / Haffri skra
thy by farkaght sony for minna liggr sony thy firi
mera liggr Ey maghe alle ey thranga rak
kirkia bonder garth gmay by leggia thz maghe
the sakloss gøra ey them sambr a skalfroom
Hwar sony almanna ragh at taka Gray
ghay haffri anay samgodhay firi / ey the stal
ghay til thmgo fara forra taka doom til at laggia
ragh af them stadh ghay forra ka / ghay stal laggia
af skalffins kolstadh / samgenay or samgodhay
sony ghay forra kaa skear ey gør skra Gray riffter
gabla ragha oc gambla grindastadha haffter ey
doma firi sik sakar ar ghay at thgreay mirke ghardhe
skear ragh oc thromy gardhe oc gridom a ma
dhay hans kolstadhe rakkar

Oompt aghe byrias apter byamake / apter pa
mgo land / ar tughland / gris land / oc mar
kaland / apter attugx land or halfattugxa / the aghe
skear sin kirkh skrakka sony ghay i by aghe oc ratte
ghuar sin kirkh ghuat ghay aghe mera allr minna En
grim ma adghrom sin kirkh forrakka skray ghe gate
kirkhe kagha borum Engrim ma oc by til jamfore
dela skray ghay aghe skar dhng i by thay aghe kagh
re radha sony mast aghe i by haffin engrim wald
thy by at riffua sony i ratte kolskept liggr skray
alla pardhaghada kirkia skarm alle sakloss i by
boa the til nakar griffuer andre sak

Ne kirkia bonder skue a topt sina sætia / by ggr
bonde skra nar adghrom at ghay haffter ey stu
dha rom or stolpa the ar kast anor alin a skears
thera topt taki kp oc rymc or bote thre mirk firi
til thrakept haffter ghay byggnga kirkue allr kast

Byggnga

dugnia oc bøte threa nirsk

no 7/5

Hwilk far bonde hir gardh eller sadha affrane sinom tha stulin alle swinatoght haffna eth sadha affrandis eth bare ælle falla sonn oc tulia eth tappa firi skeen tha stulin grana samay kallas oc thet til syn haffna liggr lidh midhre bøte thre øra taki bethe kærnda laghar halfftre thagher harffnat eller inna thera kærn tha stulin gardha gilde kæra oc kal forer ælle kunno gardha midhre liggia tha stulin grana samay komä oc syn til nætna thre man fella the thin sonn gardhen atte bøte hun thre øra oc kæri ensak thera halfftra mz tulia the nætna syn af sokn the stulin siep man gøra nætne knar thera thre man fella the thin sonn gardhen agher tha bøte thin siep øra gardhen atte kæri the ensak halfftra thera ssa the eth bothe thessa forren tha til thinge oc søken eth siep øra oc a thre nirsk til thra skeptis ælle kan syn af thige nafnas the stulin tolf man kæra kardz hofdinge stal thom nætna i syn sonn badhen a samb the tolf agha i syn kæra oc sighia swa kri saghsom hoffwa kæth oc klesstra kæth til gardh oc fra sonn skadh ginom gik stade a kirkonom thera skeen the fella kæri kan fallin at threan nirkom taki cna konungs adhra mas dagha oc thridhi kardh halwa bræt sonn smamen haffwa the sett tha gacen kart oc talins kudh gagen sna ter til thera samn sonn dela oc sighin the genstan skeen the fella tulia oc dragha the eth konungs alwa rin swa after a forsta thinge kæri swa eth adhra sinar sonn eth thessa

8 ff

Rombr fad ginom gardh Gillan gøre skadh a the ælle a korne tha stal thin sonn gardhen a- ther giffna korn mote korne oc heep mote heep after

Balkirk

54 2

f 6

topt laggia oc andaskarle godhing grissua / skiat-
ford loghslarcey oc the sra gango rcey oc thry sra
almana kaagh sony liggr mallay kirkio oc kapistadhz
the aghr ang til sighia ang teghr stoghs teghe
stoghteghr rorteghe thorteghr a katy kath
katy a kar pony skyrta thr sony cy grita stena li-
ghar skia oc sca maa / skrik thr stang rorteghe symdr
Ate stulu the akr oppr topt kirsta oc deldra
Arna midhr satia tha kay almana kaagh gmo
gardghe liggia / liggr akr sidho langr mz kaagh
fray tha aghr kaagh kara tio alna bredhr thrig
gia fiata skuar kaagh kudh almana kaagh liggr
kray kyamaal sidhay kristio oppr tompt liggr
akr fray mz gardghe allr dike tha stulu the
fiat til godhing liggia / liggr dike mellom gardz
oc akr oc liggr akr epr mz dike tha aghr dike
kray kyamaal kara / dike aghr thaggia alna
brecth kara oc cy alm godhing aghr til dike lig
gia Ale thorftha may dike akra mellom gage
tha halfr a akr skaro thera thr aghr emgm
godhing firi grissua / liggr akr at andolango oc
adhre liggia thskaro a dike haffm halfr dike
skuar thera Ale kay deld cy allr twa metas
oc badha kth at dike grina thr aghr skuar firi smo
akre grafftha Ale laggr cy grane balk atr firi
akre simony / mmay oc thridhia kore thre era firi
skuay thera liggr atr cy akr gardghe kore firi
thre mrk dria kore aghra grana skyrta / oc thre
mrkar til thre skyrta Ale laggr may dike grmony
gardghe sit allr angria allr kordskeak allr anor kya =
mrk kulia the cy kratne kort kata kapa sony kolstadh
aghra tha gralde thony skadha atr sony skadha kurer
epr syra matzmana ordho skuar thr arn akra allr

Bygynga

cy ore ꝺꝛea firi aꝺsyra oc thyrꝺhio cy ar thc bœth
mer ar cy takiy mz tha ar sik mz sialfsme eꝺhc
hiy halgha thcrꝺagh tha agha alle gaꝛꝺha ꝛiara
gilꝺc ar thz cy ꝛea tha bœte sony sony foꝛ ar sake
ar halꝺar may hcst siy i ang anare maz alle
tiꝛꝺgra bœte thꝛe ora

9i

Nar kay fa nitakas w afro alle angiony tha ma
hast alle skiuth inkeꝺha alle ꝛiꝺha oc cy stil
fa alle ꝛwangia ꝛoꝛa alle ko stal may interaka oc
cy illa hana alle ꝺꝛapa alle oc af skipaꝺho stoghe
stal fa interaka oc cy illa hana ar ka ha fa war
ssa ay hay wilde oc hiuꝛꝺ thꝛ ꝺœth aff gialde thar
qwikt mot ꝺœtho ssea got sony hmt war epꝛ tꝛaag
gia miatzmana ordhony ar hasster ma fa inteꝛa
keit oc thy kombr epꝛ sony aghꝛ oc hindhꝛ rat firi
fa sit hiy wil cy ꝛethgissna sony hanꝺa mello hasster
tha taki thy mz sik sony ꝛettykrasster tꝛea kolfasta
may oc sati bondano fuke kaꝺh firi fa sith wil ha
ay cy tha kuꝺh taka tha sati andro mane mz thc
ra sama tꝛaggia ketno sony ha thꝛ mz sik hasster
wil hay ay cy tha thꝛ fa kettfaa oc halkr mne hy
ena nath fylke hay ꝛethalꝺz ketone sony fat aghꝛ
oc hiy bœte thꝛe nirkr hay nakat af thy ꝺœya
tha gialde ater qwikt foꝛ ꝺœꝺe ssea got sony thꝛ
kar foꝛra epꝛ miatzmana ordhony oc mz thꝛe
nirkr ar fa nitakit hiy wil cy epꝛ koma so
fa agghꝛ tha aghꝛ thy kysa firi gꝛano oc bygda
manony sony fa hasster nitakit wil cy aghaꝺe helkr
tha koma ay forra tha higge hao ꝛandhnaꝺhꝛ
a thꝛ fa ar ka faa thc at ꝺela oc sighia thin tokt
mit fa iy oc lagꝺhe hay aa tha kirki ha mz thc
manony sony intok thꝛ i aker alle ang ha thꝛ intok

Galfr

5.3

fyra matzmana ordhom alla atro bætr som
may gialdr at bescotta thr aghr i thuarte karl
allr konungr saar hann ey alla rath tha stal hann til
thingo fara m3 sannin matzmans thil hann tha rath
gora a thessy sama dagh haradzhefdingi hom fore
laggrd a forsta thinge kari saklos thil hann ey an
tha rath gora kære til hans an tha anat thing of
sekr sidhan bry atabotk aptr thy hon matty
kær of a thre mark til thra skipt 2lk kombr fa
i akra tha kann ma thy skadha ey miatta gialde
tha atr m3 lagha gialdom fyra peninga fore ath
noth of sua firi anat of firi thridhia of sua firi
saar of gerth of tha peninga firi gaas of adhro
of thridhio thesse borgh nkr ar sagdh ma ey hegh
re kara tho at fa se flere bra skadh ma miatas
gialde tha atr som fyr ar sart kari lagh samn
ey hesta hors of fe skiny ey ma giter thy skadha
ey miatit 2rytr ma gardh midhr kardhr bar
of atakin bøte thre mark ar ey bar of atakin
kari sik m3 siggo mana edhe 2rami ma mann
gardh m3 kadha bøte firi siggo gra of gardhe
ep gardhen swa godhan som hann forra kar giter
hann kadha edh gagit bøte kadha borgh giter ey
bøte thre mark 2rand m3 kulia karke bøte thre
mark alls kari sik m3 siggo mana edhe 2lk hnggr
ma gardh anare of fore hecon til sin kardhr ta
sin kadhr tha taki af hono ypc hab alls anat
thing til getne bøte tha thy thre mark gardhin
ep hog 2lk fa the dela thy sighr stulit kara alls
rætt af sik som mist haffne tha gifo thessy kritz
ordh som af takt griordhe 2lk taki ma stang
af anare gardhe kardhr bar of atakin bøte

Bygginga

skadhay ayter thy granane miata thay sko skipa or
thay da sony engre aghr i stroghene or engin hemolo
may thaffter af stroghaghandene tha thaffri forgiort
11r No koka skiin stroghamellay Skiino sirony
kose thgin atr mz thagha kosy thrcy sinnony
skipa thc optard bort tha stal stroghaghade samay
skalla or miata skiin or taka ska mykit sony thc at
tey ar keghso thaffna thz sony mera ar fae rattony
aghada atr thc sony stroghamaghta stulu kardha alz
dcnony ska lange sony thera sinnia kar/ cy gita thc
fore frosto kart thay
12m No kay ma thorffna korne sino in aka tha stal
thay korne tuday skara af anars manz akre
or bard binda or ay tuda thaytta or sidha ar sakls
so iffter aka Ska stal or i engiony kadhe ska or tu
day rassa or ake sidhay isu ar sakleso ogz tha cy sna
kkr isu akr skorna allr ay thasiny aka isu dcld
ena kotc thre murkr or ska firi adhra or thridhio
cy kardhz the bot merd Sannkedh ar thy ang
thy thay isu thre dcldr akr kotc mio murk til thra
skyrtio ffarlidh aghta alle thc i by tea/ gagr gnald
ginony thz kanis thz eno or gagr cy tudhz kari
sik mz siay mana edhe gitr thay gagit edhiny ka
ri sakleso or kotcy alle grana gnald atr gitr thay
cy kotc gnald atr all ensaker
13y Engiony ma ma torff graffna i anars tegde
alle thz kagha skyrt ar a komcy thkar sna
ogz kotc firi thre murk firi cy tegh alle akr or
ska firi anay or sna firi thridhia cy kardhz the
kotch mere tea/ maskaghada kardha thkr/ thru the
thkre sony tha alkar firi tha kotc sikr thuariony
sony nke ar sact Engiony ma torf skara i anars

Galfrid

54

-ocr skipadhony skoghe oc thz kaghlica kyst firi
granom ar cy skea kyst tha gialde atr fa dy
thz nakan skadha hafftar fangit oc a thre mirk
ar thz kar klaghlica mitakit ar sighr annar
a thor dhrealle mitakit kara oc anar sighr i akro
alla angiony alla i skepte skoghe kriti thz mz thec
manom sony kridh karo oc asaghe at han thz mma
kary tok ar kar cy ha kritnom antkar dhe fa
atr skea got sony thz kar oc mz thre mirk sk-
ghz may krama fa thz sony gardha gardh bry
tre alla yffter skoghe oc far may skadha af thy
fa antigia i akrom alla angio tha gialde stadha
atr thy fa aghe apter miatzmana ordhony
ar hangr fa a gardhe dgth hittio thy ar kilde
kraka gialde atr fa mz kaghla gialdom hittio cy
thy ar krakit hafftar tha higge fa kgikt kritis
thz nakro oc gagr cy kridh kari sik mz sicco ma
na edghe takr aft samay thordh oc hyrdhigia i
akro alla angio mz thaggia mana kritno hore
thre mirk thy sony fa aghe skea sony ranir alla
stal inkrak af mane for dy kaghlica ar atr kost
hore thre mirk oc ar thz thaggia mana kritne
til alla kari sik mz sicco mana edghe at ha aldre
rante inkrak

E10

Nar kirkia bondr aldey stogh sin i skalogh kysa
oc skriin aghan skipa thgny stal skipa ar tu
gho oc grom oc markalando oc attugom oc half
attugom alla oc apter thy knar i stoghe aghe kan
nakar af aghadomey cy fa skriin a stogh sin oc
hinc kirkia aa sony kecke kafna thz magho thc
hans aldey sakkost nota ar skipar may mecer
kypa dy han aghe tha hore thre mirk oc atr

Bigginga

gardh mxay bondr byrghia sino bergh ha or Er
fialdr sincy kardh honey sangr cy ha hono sangr
ay thc hassua sino burghrit Klandas thy Erfialdr
firi nakrony kari hay mx hco mana cdhc hafferd
ha gardh or kardh til Erfialdz kari skia mykin
sony hay ma or hassm for fasta fadhmc sit or giff
Er cy Erh Erfialdr oprinccr Klandas thy Erfiall
dr kari sik mx dij mana cdhc

140 Lcgh bonde may allr kom giffer thsony feste
pamg allr gaga thc a maal allr math mx
bonda skiliad thc sidhay kirdhr hay firi stagnodagh
giffm atr bonda feste pamg or lcghs skia myskla mx
sony hay thcy fast hafdhc kerakter bonde lcghs hsony
kerth Kray sak bindhas thc sidhay atr til hans
mx thagria mana kirtnony nagrana or hay kril
thsony cy mtaka tha giffm bonde thsony skia mysk
sony hay hafdhc thsony mak kari sidhay hnar thy
kara kyster Kuno lcghs hsony firi bonda sikt kar
dha or byrgdh hans midh fella birifte skia mykit
i lcghs thera sony i dagh kar kony brast firi bon
da lcghs stagnor agha kara thea thy radmsanga
ccy af pingz dagha or til martinsmesso Annor
thadhay or til pingz dagha Gifu natter mellom
hnare stagnodagr magho thc hsony sidhugh ka
ra or cy langr sidhay stulu thc kirdh lcghs taka
rll agha thc lcghs gaga mina hassua til ay til
thriggia mirka hkear thcy hysser allr skemr
sidhay thcy er fastepamgr bindhm or kirkia thc
cy kirdhr taka bote thre mirker lcghr hay til
thriggia mirka allr mera or krk cy lcghs gaga
kari tha ad halfgerdha mx bondans

Galtra

55

manz regge ꝑlt thz hyamaal dr a ꝺomit lig
gꝺ thz ktray hyamaal tha skari hnar so knit
at sakkgso ꝛggh ma i thcny hjony allꝺ fkero
cy ma torff skara i cnony kolstadh oc aka krg
i amary ktray skyst se dr skyst dke af sinnc
aggny oc cy af anarꝺ ꝛkena oc ꝺike aggc hnar
dyꝺ aggso sinc i hyamalc sino kaffꝺ may
atr lagghn jordh i ky or ꝺombꝺ korry a thc jordh
af anarꝺ manz sadh tha skari cy mcara dy tha
aggh i ratto hyamalc oc kalde hay cnga karry
eny thz a anarꝺ manz jordh ꝺombꝺ skar tha
oc aff forcer kotc kaggha kotꝺ kllc snhn karry
kalda skꝺ dng til michalsmcsso iffꝺ akꝺ a ma
ꝺhay korry kte standꝺ ꝛkc kay nakar skea illa
kuliadh kara ar hay kat sina sadh kte stada
at thraghsso malc kay tha stadha a sadh sina faa
kari kgit ꝛkc sighh hay thrang kalda oc
kalda tho cy kari thz a sicp skknamana knit
nony radhc kalfnc namꝺ hnar thera sighia
thc thrang kalda ogaldc tha skadha atꝺ atꝺ
thy hay miatiy kardh sony for ar sakt kllc
thc lagha karry kalda karcy sakkgsc hnar so
cy kalꝺ kate kndh thrcny marko kar so kar
nakaghar kinda skt til at byrghia kgc allꝺ korry
anarꝺ manz korry i ꝺ̶g̶g̶c̶ ꝺyyꝺ oc kgc i stak
gardh eny satia dy thc kuliia tha kaffm engte kald
at lata thz kte standa thony til skadha burghit haf
ka ꝛkc higgꝺ kr fialdꝺ i ky hnat thz dr akro
allꝺ angiony hay stal kara thratinghn alna
a hkar io slind hay stal kara kadhc stakadh oc
stenadh thz higgꝺ til hnarte kardh allꝺ

Byggninga

nasstkr i anare manz skogske taka manz byrdske cna
bote firi thre ora oc sua firi andra oc thridhio
taka fiardhe bote firi thre mirk skerghay til
alla mz hest fedhr byrdske bort alla vaar til bote
thre mirk oc ati allan skadhsam Nr. huggr may
leff stak i skogske anare manz alla skaar hestak af
sin kopu nasstkr oc i buka laggr oc latr quart i
skogske standa bote sico ora oc skaffin forgort arf
redske sino sterc bort mz allo bote thre mirk
Skecan thetta sak kirkio arn ey kirtne til dyli mz
sico mana edske huggr manz byrdske mz raa hast
alla enge eck i anare manz skogske fiardhr taka
fiedhr bote ore oc sua firi adhra oc thridhio hug
gr fiardhe bote thre mirk huggr kas alla katz
farm bote sico ora sua firi anay oc thridhia hug
gr ma fiardha bote firi thre mirk huggr
may eck a oul dyggra i skogske anare bote ore
sua firi adhra oc thridhio huggr ma kas alla
katz farm bote thre mirk sua firi anay oc thri
dhia ey fiardhr the bot mere Nr huggr may
eck alla beck thz sony berande tra er bote fore
thre mirk er ey bar oc ataka fiari fik mz sico
mana edske alla kirki leff alla kegha af rattom
dagha Huggr may tio alla flet fiardhr taka
fiedhr bote fyr thigh mirk arn ey kirtne til
fiari fik mz tolf manna edske Nr barkkop
may eck i skogske anare manz fiardhr taka
fiedhr bote thre mirk sua for adhra oc thridh
io thy may ma binda oc hedz stryka mz thingx
dome ey ha ey botu orbar fyri barkkopo oc
skogh brama standa hnar te leff alla kegha
sweat thz barkas alla brami fiari aft ey ey

Gallard

56

Sker ma a mary i akre cnoy allt sar ang 15
i tegh cnoy thr ar atrgiald kory geey
kerne or hogh geey hogh or cnogiy cdhr mr allt
kar hay i akre adhroy thr ar atrgiald or both
cngiy kkarkar a thridhia akre thr ar atr-
giald or both cngiy kkarkar hay a fiardha
akre thr ar atrgiald or both a thrcy mr kony
or sswa ford faipta or siatta or cy kardhr thr
both mer ay tho at alskay se flerd kari thy a
synamana cdhr sony thr karo til nagdr kari
ranim lagh ony angia sony ony akra kria may
forar allt kadha kagh i angiony ar rath i
raany or kurangt i midhio liggrd or kadh a sama
may gialdr atr thy hay takit hafford mr miatz
mana cdhr or kari sakleo kadhande kadh
kadhit a ymsa kari sakleft

Ne ogr grane cy kyguardh anare bolstadh 16
allt flerd grana i kynony arn antigia alt
allt ang allt rossinna rydhor thа kgte thrca
mrkrd firi eth aar kritt hay hony flerd kgte thre
mrkrd allt kari sik mr sieo mana cdhr grit
hay cdhiy gagit kari sakleo firi thony hа kar
dhr sik firi or the alskay kgte hay sony bar or
atakiy kar

Huggrd ma dedhkridha lad i stoghe anare r 17
manz kardhr bar or atakiy kgte thre
kra or sswa firi anar or firi thridhia huggrd
fiardha kgte firi thre mrkrd ay hа kardhr
bar or atakiy ar cy bar or atakiy kari sik
mr sieo mana cdhr Huggrd may timbrd i an
nare manz stoghe kari kagh sanm kgtrd may

Byggnga

hooff haffuer til sina nytt oc ey allas hwar som thz
goor bøte fyritighi mørk oc hogge til haradzmandena
thz taki konungr aff tinghu mørku oc thy som aka
tio oc samledh haradh stangas hawa a farske gærning
bøte som sact ær. Engin ma alghia stubbe lagha sva
rittr som skericke ær. Stray hawa bøte mio mørk til thra
skeptsfaar may allr kona af them kana tha bøte
xl mørk til thra skeptz thy som them lagdhe bra the:
som land se Gudhay taki. Daal af Vestrgotlande hwar
maland. dala i Vestmana lande gestrikaland oc tho
ey i them timom som har forbindhas thz ær fra fasto
gage oc til claffuesso. I them timom ma engin æpte
alghi fara. Engin ma ok vaa mz hargha nathi taka
stray thz se i hargha stal

19r Nv ma engin i stogh anars manz graga allr siaf-
sins æpte ikorna mardh allr laxar firi aldra
halghona dagh gagn hawa for oc wardhr hawa bar oc
atakin af granom allr nagrano taki alt samay may
oc gildro bøte firi thre øra taki thz ep the so stogh
agha. Draper oc hawa æpte midhfasto bøte som for ær
sact. Alle bil hawa ey the borgh bøta fari tha til thrigi
ar skal bøte thz thre øra oc a thre mørkr til thra skeptz
ær ey bar oc atakin wari sik mz sino mana edhe

20v Gor ma warka i fiskelwatne annars manz haf
wi forgiort ærfuodhe sino oc a thre mørkr
leggr may mardhra i annars warka allr sankt i
annars watn allr leggr nath allr far mz eld oc
eitstro stray fiskeleek allr mz huaria handa fisking
hawa far tha bøte thre øra ffar ma i fiskelwatne
annars mz fisketolu sina fiskelekom bøte thre
mørkr a hwario handa fisking thz halzt ær. Dragh
may noth i annars manz fiskelwatnom hwat thz

Kaffra

57

sagh ⁊ alo ma cugiu aghande raa cek ghugga ghuarte fle
re allo ferrd Gray alla aghanda koff sony i skoghseno
agha allo ghay hate rudhe kagha both mark allo thym
i stoghe agha or skea firi adhra or firi thridhio ghug
gd fiardho bote firi thre murkd ⁊ Grandrd cek i akrd
male manz ghugge ghona ar sakkoso ghuggrd ma apald
i stoghe anaro manz ar mine ay barn tra bote thre
era skea firi adhro or thridhio ghuggrd fiardho bote
firi thre murk ⁊ alo takrd may anay i stoghe sinony
ghay ma taka af ghono ygoc allo kladhe ghano or kom
engo drek rudh sony bar or atakin koar kra gha haf
koi koff allo keghso for sak haffrd ghay koff allo keghso fi
ri fisk tha taki ar kladhe siy or koarin badhe sakkose
dela the badhe sighe anar fisk rantay koara allo i skalf
sino stoghe takin allo anaro stadz ghuar thz ar tha
stande thz a thao koitzardhony afrakkrena giordhe
ey ghay ghaffrd thz til thadgia mana koione sony nadr
koaro or thz sagho koil ghay ghinda koffo koitue a ghay
ginde mz hego manony

Ne ma cugiy i stoghy anaro gagga mz gildro 18
Gray afrd biory rakk or koargh thony ma ghu
ar ar sakkoso drapa kkeilkey bonde ey ghaffrd fyra
fapna langt koarghga nath bote firi thre era ka
ri cusak ghalfra thera koardhe ghuar sna koarghga
gardhony sony koarnagardha ⁊ lle ghaffrny natia
sijy ey fiardha dagh ginglz dagha ghuar sony ey
ghaffrd tha gild nath bote thre era ⁊ lle stulu til
koarghga stalkona ghelkey ghudh faa or koil ey kona
bote ere ghelkey i stal kambrd or gor eghdgno allo
koil ey thr koara sony ghay skyadh koardhe bote ere
ginghy ma til sima sagha Gray kanngrd tha ghay

Byggnga

sna sudr at thon ær engte nyt bætte at skadha oc a thre
mirk Spillr may nationy allr miærdhom allr hnarra
handa fisketolu thz halzt arn bætte thre gra oc at
21 Alle bya agha miz raa oc roz skara skadhan
Eny lagdhe liggr raa oc roz bya mellom hia-
ri sta sny hærit hafftr ær ey raa allr roz til arn
tha gable gardha oc forne bya mellom tha gifo thy
hritzardh liggr aa bya mellom tha ma oc the bessta
dhaskral hara ay ey ær raa oc roz til 2 lo liggia bya
the sidho lange widhr sio allr sund agte halfnay syo
stear by liggr holme mit i syo hafftey halfnay hnar
thera liggr adhro lande nærme hafftn thy holma
sny hatnit agte liggr flotholme i sunde hafny thy
flotholma hay gird fast widhr land sit liggr by
widhr sio duda agte sna mykit i syo sny hano bolsta
dhr sigthr til 2 lo dela bya mey ra mærke sigthr
anar agha krokraa oc anar rat raa thr stal syn
til nagnas radhe halfne syn hnar thera hari the
ramarke gild synamay gilda hnat the arn krokot
alla ratth dela bya the ey ramarke agte hnar ghr
bald sudr anay gaga ey a topta raa oc ey a fa-hwagt
raa stray sette agtr andray nay dela samay byggdr by
oc dhgey hafftr byggdr by raa oc roz oc gardh ey sik
tha gifo hono hritzardh ær ey roz oc raa til liggie til
thy by hay ferra laa dela samay byggde bya the ey
bolstadha skral tha stulu the dagh firi leggia oc aghan
da syn hafna sambr thom a thz ær kual sambr thom ey
tha stulu the til thinge fara farade oc snarade oc tolf
may a syn nagna radhe halfre nayd hnar thera oc
hafftn hardz syn oc kadhadhe the tolf stulu keta hul
key thera samar hafftr adhay the hafna thz sect
tha agha the a hardzthinge swaria oc kritna hnat

Dalkeith

ar i fiskelekom allo stray taki af skono skadsh allo
anor thing thy fiskestatty agsh til kudsh mala oc
skay bote thre mirk sony oloffsandis skar i annaro
manz fiskestatty orskar skay koff allo skogsa skari
sakloso orskar ei tha bote skay thre mirk skaffin
ei skald at bruda koff a thy sama stray ey tidh
Dyl skay at skay ei taking skar a skad skatne sony ap
tokare tha fulle skono skitne mz sicso manom
oc sidskay bote skin thre mirker Dela the sigsh ar
nar the aftakt af sik ranta skara allo stulna
tha skaffin thy skitzordh sony aftakt giordske ski
ti mz thesay manom skuat thz skar takit rattelica
allo ei alle orskar skay thesey skitnom tha skari sak
loso orskar skay ei skitnom tha bote thy ransboth
sony olagslica af skono tosk thz ar thre mirker til
thrasskipt offer alla the sakir sony may skardsh ei
skar oc atakin thesey sskild allo lagh firi sik skuar
iom aptar smom brutin Alle dela the thy fiskestatty
sigsh anar sik mera kuth skaffna aff skatne oc mina
fa af fiskom tha sigsh thy sony sskipt kril a laggia
Alle kril sak kut miy skita aff skassin oc skarskom
tha gifo thesey skitzordh sony sskipta kril skay stal
skedskad sskipt firi gramom smo oc sokuamanom
oc sma a thsigc syn skay skono ratta sskipt oc far si=
dskay kuth skands esskipta bote thre mirker offer oc
sidskay sskipt ar oloffsandis bote skuar epter simom
a skarskom sony fox ar sact Alle liggr sund allo stro
ma sma allo stray kja kolfradsh tha agsha alle skar
ska liggia sony sordskagskande aru ay the kulia oc
liggc skuar epter thi sony skay agsh i kyamale oc
i tompt skuar sony skille notsh firi adskro skuggr

Bygmga

re tapta raa ſtulu ſam ſtena liggia ⁊ farwadgo raa ſtu
lu thre ſtena liggia / or ſik i or fialdz raa ⁊ akra ſkip
tom or troghſkiptom thr magſo twe ſtena ra ſallas
keey or ſteey ar ſtaka mz / enom ſtene gifo engte kritz=
ordh alle kay ey ra allo rop til kara allo gardhe kari
tha bolſtadha ſkal i midhiom dom allo midhio ſundom
kear ſom riffter raany allo flytr th trialdrom a bol
ſtadh anard or gor andra orettelita kardhe taking kri=
dhe mz fullom kritnom tha ſtal thr til ſin napna krit
na ſna ſynamey ar thr ſynio ra riffting allo trialdra
or anor ny gor ſake tha ſik thy aftakt giordhe mz
tre aggia mana kritnom or on mana edhe gitt ſna
ſakt tha bote thy ſom raa gabla epka ſtadhe or trialdro
or nya giordhe fyritigh murkt gitt ey ſik ſna ſakt tha
ſtal thy ſom ſak gifo karia ſik mz tolf mana edhe
gitt kan ſik ſna kart kari ſaklo ſalz ar edhe bote
pol murk or kari kan ſaklo aftakt giordhe alle maa
engin bolſtadhe raa allo trialdro kpttaka allo midh
ſatia kray alle aghande thr kindh karey ſom i by agha
or dombo ſe thr til giffuny kegge tapta ra allo trialdra
midh thr ſtulu alle aghade kara kindh ey thorffuo
the thr til doma taka a thige

393 Liggr kath kyamellom ar rop allo trialdra til ka
ri thr karit haffter ar ey til hafni halfkra kath
tynar by Liggr dedhkindha ſtogh kyamellom kari
kagh ſamn liggr karn kalladhe ſtogh kyamellom
arn rop or trialdro til kari thr karit haffter ar ey
rop allo trialdro til tha agth ſkiptad til grid or gr

394 Dclad the garadhe kindh kny almain= tugth
ugia or ſigth kmart ſik agha tha ſtal ſyn affneſta
garadhe til napna or ey affthyn ſom kindh delad kſtal
ko garadhe ey nogth or thy ſynamo gora haffter

baffrd

59

ſaunt ar thy thz maal ſtrulkin thera thz ſtul cij attȝ
kira haffni kald at kadſha ſudr næſta landz thing
ayotȝ ſkaradz hof dhigia kadgi bande thre murkr of
ſkaradz hof dhigic ij murkr 240 ar landz ſyn a ko
mey tha ſtal thz gilt kara thay gotz of thz ma engi
kadſha a motȝ kari gild thc ſyn ſom thc ij af ſyna
mano gotra alla fkere of thc ij ſtulu thc ſyn haff
kra ymay næſta landz thing ayttr thz thc næſt de
ar u ſalla bolſtadſa ſyner ſtulu haffnas mella kal=
kor gham eſſo of alla ſkelgſona dagg ſalla thc ſidſa haf
kas kary kotlda motas thc bja i akrom alla an
gion kolia thc ſik mz gardhom ſkilia liggr anar fi
ri meer of anar firi mina gardſc thȝ meer ſom
for mera liggr of thȝ mina ſom for mina liggr liggr
gr of thar ayttr ſine aghſo ſamlud ar ay ey aghſa
motr aghu 240 motr thordſkalla akrom alla an
gion armar bysnis ſkalde thа thȝ gardſo kppe ſo
akr alla angia aghſz of thȝ kari ſakfoſo ſom thordſ
kalley aghſz motr ſtoghſz akrom alla angiom armar
bja kari lagh ſamu motes thordſkalla thc thar
af ſinom bj thſo at anar ſe mine ay anar tha ma
kloff mz kloff graga of thargh firi adhro mtaka
gray bolſtadhz armar kril thy ſik gardha 240 mo=
tas bolſtadſa thc aghſz anar thordſkotȝ of anar
ey tha keghc thȝ firi ſine thordȝ ſom thȝ badhom
a ſambrd thȝ anga haffkr ſialffkrd 240 gardhz
bolſtadhz thy armay bolſtadh alla may a armay of
kritnar ſwa ſyn ſom thc badhc magna taki thz gardȝ
of bgtc thre murkr

Rotz ar thz ſom fem ſtena arn fyre bta of ey 220 v
jmay fyre alla thre magſo of rotz bcta alla
raa ey magſo flor ſtena rotz alla raa bcta ſ thar=

Byggninga

allr garadz aff turaka a madga gan rat gor oc ci gad ar
ffra an the rath gora ok an thorp a landz almanigion
allr garadz boor gan fatekt ganda sua at ga forma ci
landz skyld epe galda alligha liggr thz alstingz firi rat
ta oc markeka nydg stulb edge forma an gan at andro
are thi nasta sik ratta oc thi bole epe galda oc afradge
ep fulla thz sony atr stodg gaffni engin wald gan aff turaka
sforma gan ci tga stal gastmay allr garadz hofdinge adg
rom mane thz bool skipa sony for uar sakt oc tga stal ga
radz hofdinge mz sik sieb may nagna thirt af garadgeo
the stulu miatra bygning oc ar ffnodge the samlu fyllen
forst ep garadge afgiald sit sony atr stodg af the bygning
an ci aru adgre peninga til at the bygning batre tga
fulle garadg gano thz sony gan batre ar epter miatzma
na ordgony gaffni engin wald landz almanigia kopa
allr garadz ni til sin allr oc skypta eta sua at ga giffni
lande allr garadge gift oc afradg aff sua sony thz uar
epterkalt mz ok ma engin rydga stogga rudgnir aff
landz almanig allr garadz thuar thz gor gaffni forgiort
ar ffnodge sino oc threm marko

625 Ok ma engin may bya thiardgwald allr nakat thz
eskypt ar thuat thz ar gallin etan gardz allr sina
mtaka til akr allr ang allr thublagardz allr til nakra
adgra sina nyt for an thz ar kagga skypte akomen
thuar thz gor gaffni forgiort ar ffnodge sino oc a thre
mirkr ok sino the rudgstogh aggia oc gan rydgia
kulia tga ma thuar thera gan rydgia sakloft at oskypte
oc gaffni thz thre sadge oc leggge thz atr sidga til bya
stoggen gaffter gan thz kangr thuat gelle til akr allr
ang allr nakra sina nytt tga gaffni forgiort ar ffno
dge sino oc mz thre mir kr ok sigle en at anar rydge
amyket oc bedge til skypt tga giffe gony gald til skip

626 Ok gan mylno stadge kolstadga tuo dele

Kalfkeld

Kuald at Stadhia Gudi landz synena sati Harads Kudh
tolff mrc or synamay tolf mrk til thraskeytt so for
Kear sakt or slitc landz may thera i mellom sony adh=
dhra Serdhadelor Kari thr stadhngt sny hay gor Hu
ma engry a anare almannig fara allr fiskria thar
te i stogthu allr Kathio Kray hay hate Gudhr lagtha
botn allr Haffni loff allr Keghio firi sik liggr almen
nigr Grunder allr obroadhr thra agtr Harads alt vydh
ia or Kroa allr bete lagtha botn thar after sino agtho
Kirth Engry ma byggia a Harads almannigrom Kray
Haffni loff af Haradhe allr Harads hofdhinga Kthar
sony or byggr a Harads almannigrom Kardhe hay bro=
ma sta Kirth sony hans insadhe ar Kari thr hans
insadhi sony tha Haffer mn gardho grip or giffni
Haradhe skyld aff sony badhom samber a Saunkedh se
Gny landz almannig sony Gny Harads or taki thro loff af
af lande or lagtmane Stella Harads skyldr stulu Ktg=
giffnas Kypa sti fraisti dagh nast after michelsmesso
Landz skyldr Gny dymiosmesso th thesso dagh for thar
sina landz skyld smay landz allr Harads til stadh thar
til taknom af aldr Kthar sony sitr qthar mn landz skyld
allr Harads or gralder cy Ktg after thesso dagh seno nw
ar nayder tha agtr Harads hofdhinge nayma mn sik sex
may or ridha Kecy til hans or midta Ktg Haradsk
allr landeno skyldena or penig a penig thyma sama
sak fore taki Halfkeld land allr Haradh or Halfkay
Harads hofdhinge firi medho sina Sitr qthar Gny an
nat aar Kari lagh samn thrizskas hay or sitr qthar
Gny thredhia Haffni forgiert byggnig sinne or arff
Kodhe sino Haffni lagtmay allr Harads hofdhinge the
same jordh byggia or tho mn landz minne allr Harads
Haffni or engry Kuald til thay a landz almannigia Koor

Byggninga

hvat thz ær hælder draga ællr saar kvari thz thvagist thz
hvar ogn or afr ogist thz hvar saar baum lagh kvari thy
kvarka or fiskegardha thy thz oløghlika byggde arn alla
ay flerd forsa arn sannay or kuba alle byggia/ tha maa
cy cy byggia sua sirth at anars skilles thz agha kvitz
ordh som skadha løst gita bygt andrum alla ay nyr ny
alvarkay stadha gable allkay tha agha thøy gabla alvar
kay kvitzordh nya alvarkay vissa alla arn badha byg
dha midhre or yfre or byggia badha a løghsa løghe hvat
thz arn thza ællr flerd halde cy thz yfre kvatne fore
thz midhre/ or cy thz midhre vp stæpne bp a for yfre
draghi skalfve bp stibordh sum ællr bote skop æra
ay hvar gitt hvar thz til kunnet mz thvaggia bolfasta
mana kvitnom a thige or skalffvum hvar thridhi kvar
dhz hvar cy thz til kunncy som nlu ær sakt kvari sak
løs bote or sua optta skop æra som tha ær løghsta til kun
ncy optt thy som for ær sagt alla agha flerd may gnær
nastadh samay kvil cy byggia or cy alle hvaffni thy kvitz
ordh som byggia kvil tha stal aghadeno thry thigg stay
na or badhia thøy byggia mz sik byggia thz cy mz
skono sma thridhia thigx dagh tha stal hvar a thridhia
thige dom til taka at byggia or sidhan ma hvar sakløst
byggia alla skapna thz sidha cy kvilde byggia thøy
som bygt hvaffvi or sighia at hvar bygde thera mz kvadh
kvarkom hvaffni tha hvar kvitzordh kvitt mz edhe skop
mana at hvar bygde mz hvaradzhøfdhigia dome a thige
løghsta dømdom or sidhan stal hvar hvaffna gnærnena
thz til hvar hvaffvum sna mykit upburit af hvene som tha
hvaffvum hvana kostat kvitt thz mz skop may som thz
badhe til nagna nar hvar hvaffvum frilnadh firi bygnig
sina or kvari løgh samm thy fiska gardha alla ma cy
may kvarty ællr fiskeri af forno forkianda or firi

Falkr

61

mellom liggia hafn halfna molnostadh hnar bossa
dhr ofva langt sonr hab bjaland rakkr hr liggr mol
nostadhr hmann by or bolstadh tha taki hevar sin kuth
thr af sonr hann aghr i topto afrom allr angiom sall
ma engin molnostadhr adhro til stadha bjggia ey
olvan sva at hann kvarn tapt hna at thz gangr epa
afr allr ang or sva ey midhan firi at thz svane firi
hann sonr olvan bjggr hr fa thr dela sighr anar
sva bjgt kvarn at fiskr ar afr allr ang allr quarn
firi hono tha stal thr til aghandr sjn hafna radhr hnar
thera halfre sjn sambr thonr a thz ar kval sambr
them ey tha stulu thr til thingt fara or havradzhofdhi
ge nafne thonr dij man sonr badhr sighia ha kendhr
thr stulu thuit koma or synid thonr sva at thr byggnig
gor engin stadha tha ma hon sakfost quar stada sigh
ia or synaman at hon nakan stadha gor tha stulu thr
til thingz fara or thz badhr kritna or snarla at hon
stadha gor kril thn sonr byggnig aghr ain tha for ain
thr snarla kradhia kudr landzsjn hafni thas kvald
or slitr landzsjn thera i mellom sonr alla adhra jordha
d clar kril ey hann kradhia for ain havradzsjn hafdi sk=
rit kvari tha thz stadhngt sonr hon gor hr hafna
synamen skrit at hann hafdi slaghtta bjgt tha ar
hann sakfr at thr ey mirko tha aghr havradzhofdhige
hans bjggnig epdoma or hono halfo manadha dagh
firi laggia halfkvon epriftna hr kril ha ey epkasta
mann fornapda dagh tha stal havradzhofdhige mz
fiskr dij man napna thr stulu thuit koma or byggnig
thr sann epkasta mz sann mano or skop mirdr af=
hono ekfuiata thre mirk til thrasknr or thre mirk
fard havradzhofdhigia dombrut hr star hann for or
kvar / gor hann nakan stadha them sonr thuit kombr

Bygginga

þrima byggt hafftta alle þay þro bort ga mz oþ[illegible]
Gatne allt eld oc dr þig af[illegible] a þrear þon bigger
hafft bolstadha mellom haradhne oc landa þer agha
þe farid or flotta halda þer til þroy wardh gild alle
þay folk i þro skadha bidda oc dømaff bøte sin mot
þig þro atte wardha / oc taki þeim arfftta þess dødha
wari cusak þera alle brigd hafft sik i þro oc faar
af bana bøte atd mz tolf øra / firi hors sieo øra firi
koa half mork firi ko oc ungnøte þre øra / firi swin
faar oc geeth / saukaunga gamalt halfftan øre / fore
lamb kidh grind oc half øra penunga alle þay þetta
ga skadha faar oc þe ey dødh af bidda wari skardh
nugo borth af þessom lagha gualdom som alle æru tap
lagdh Item a sqr stulin ward þra þy aar huart timor
þy walbergha messo oc anor þy michelmesso oc cunga
flerd þay rettd malsaghade se firi som skadha hafftt
fangit i þro / þa skal haradzhøfdinge sin tolf mana
af haradhe þrith nayna stella sinamay þe þro bøte
þig þro fal som þro skulde wardha oc skadha epter þig
som for war sagt hreat heldr þe lætt folk alle far
hrear sin þro nidhr som ey hafftt forra warit þa
stulin aghada manadha dagh hafftta þro þe saum byg
gia hafftta þe hona ey byggt hafft widhr sieo øra

28 Item þay atghøras war ay wilde þay eldr hona
sin bij oc firi mans þrima þa agha þeir ærue
þro ward þe ar stoffta / stekar þro / oc kolnuglig
þay af nakro þe sso huse eldr hona þa agha hounde
rakdge ward / aff hreske adhro hrese þay þay hona
þa hafft þay þeghorey eldr alle þrigga dragia
i ladgu wardh eldr hoghre ay hafftta þorff þig
þe hafftta in burith hundr øx korn oc ladga þa
agha þe wadha edh bindha tolf mana oc wadha both

Talkerd

62

adhyrom ffilla kray hay hate kudh threy mar kow
or fulle ard skadhay after miatzmana ardhow kagh
kara a thige til naydow liggyr sund bja mellow hsa
radz alls laudz kedhsund aghe kara tolf alna breth
almana kedh kad kara kedh sicp alna sow ey ar alna
na kedh hkar sow meer tayre bote thre mirk

27

All aghsa broa bjeggia or kragha rydhia sna thay
sow muna aghe sow thy mera aghe i bj liggyr
kirkio bro midhre bu sundagh ey bote sicp gra
sna firi anay or thridhia kari cusak malsaghadine
the botey sow objgt hasna or the karny saklose so
bjgt hasna hwar after thj sow hay i byggdh aghe
kyrkio bro stal kara sow alna bredh liggyr hay laung
midhre ey thre sundagha bote thre mirk til thra
skyft Samulagh kari bu febro or quarnabro sow
bu kyrkio bro laudzkagh or thigxkagh stal
kara tio alna bredh liggyr laudzbro i laude the so
fler haradh aghsa or brea ay eth liggyr alt midhre
tha bote the haradhe the krona aghsa fyretighi mirk
til thraskyft malsaghada konnige or haradhe kay sow
kurtskyft kara or both hwart haradhit siu both kril
ia sunny bjeggia or sunlike midhrefalla liggyr half bro
midhre bote tilwghu mirk til thraskyft liggyr hwar
dhungyr midhre bote tio mirk til thraskyft kwilkin
haradh sow midhrefalla or ey kulia bjeggia botey sow
nle ar sakt or the karny saklose sow bjgt hasna hwar
sow haradzbro all midhre liggyr sow alt haradhit aghe
broa bote tilwghu mirk liggyr half midhre bote tio
mirk liggyr hardhungyr midhre bote fay mirk til
thraskyft Item bj quar or kril ey bjeggia mz haradhe
bote thre mirk til thraskyft Item quar bonde or kril
ey mz bj bjeggia bote sicp gra thsey taki bondr sow

Bygginga

thra[illegible]/ Kari sann lagh thy Kadhr quarv sam thy
Kath quarv/ Ar i hnat Karadhe thelkin skadhi aff
eldr tima kay/ sam use ar sagdhr tha ar Karadh hons
skyldogt brandstudh epter thy sam skadhin Kardhr
matin til Karadhs fdhige stal hons sies bolfasta may
af thige naghna the sculn heem til hand koma or epter
grana birtnom thy sama skadha miata miata the hay
til tiughu nisk alla mera tha aghr hay aff allo hara
dhe brandstudh taka matz hay til tio nisk taki brad
studh af them halfdelenom Karadhsins sam skadhin
tunde matz or hay til fem nisk tha taki brandstudh
af thom sin dhrigeno sam hay boer i Brandstudh aghr
Kara halfter grandr korn alla fyre skanske penuga
skle aghe brandstudh taka or giffna the sam bolfaste
may ora klarka or keekmay or skatthera hom thr
aghr engin fralo firi Kara Bar ma eld til stogs
til brenna rudh rydhio/ kol alla adhra brano/ far
thy eldr kndhar ey haffna thar sh hay stal ath grano
halla gior hay hulgit Kari sakkes gior hay ey tha stal
hay folghia branade brande or valskande roske bildhe
Kadha edh fer sik gior hay Kadha edh gangit um sex
manom tha bote Kadha both for bya stoghen sam dodh-
kndhr ar thre nisk/ Kka firi anay or thridhia Kari
en sak byamana/ gior ey Kadha edh gagit Kari tha
both Kethre nio nisk firi ey stogh sua firi anay or
skea for thridhia/ ar ey bar or atabin Kari sik um tolf
manna edhe Brane ma barande stogh i Kadha ka bri
na eck alla book bote thre era skea firi adhra or
thridhio or fulle Kadha edh um sies mano Brane tio
alla flera bote sik nisk or fylle Kadha edh um tolf ma
nom/ gior hay ey Kadha edh gagit tha bote sies era

Kalend

63

ſiſo mūrkd kriſtr at cdſc bōte fyritighi mūrkd at
bonde alla bonda ſoy thā i kadſu ſunc thā kari ka
dſa i ſanua kagſu ſoy ſtoffka alla ſtekarghwo Bar
may cld huſa mallow alla gardſa thr agſu hwar
handatkarkow ſiuō kardſa/ kardſu thy cldr hoggh
re ay haffka thorff krindr ep ctg ghwo bōte fore
ſcp ſra at kadſa borgh of fylle kadſa cdg mz thrcy
manay krindr anat alld thridſia kari kagſ ſamm
krindr gardſu alld firi bonda bōte thre mūrkd of
fylle kadſa cdg mz ſcp manō Brina flcd gardſa
alld by alld bōte ſiſo mūrk of fylle kadſa cdg mz tolf
manow bōte cy thā mcer at flcd brina Krindr
kyrkia i by bōte firi hona thre mūrkd kardſc of ſwa
ſtr of klokkar cld ſimon krghorno ſoy bonde hwat
ghcldr hay kay krghkona af kyrkio alla gardſow
thera Mr kay folk ſunc brina i kadſa ſagdſow
ctg alld flcd bōte thre mūrk firi hwart thera of
mz kadſa cdg fab at cdſc bōte thā fyritighi mūrkd
firi hwart thera ofka of firi allay by til thra ſkip
tio taki ſwa mykit hwar malſaghade af borow
thcſſow hay af ſkadſa fik cptd fyra matzmana of
dſow thcſſa kadſa cdga of alla adſira ſtalhwar
may mz boudow of bolſaſto manō gaga of cy mz
kcſſow manō alla kcghſodrangio Bar may cld i
ghwar malſko anare manz hwat ghelk mghwar alld
bonde brāna thc quarry alla mald for retta wan
ghomo ſtuld thy cldc atte kardſa byggc ep hwſit
ſanger of bōte thre mūrkd tolf ſra quarry ighſadcno
of tolf ſra boudow ſoy mald atto of fylle kadſa
cdg mz ſcp manow kriſtr hono at cdſc fylle atrd
ſkadſan ſoy hay kardſr matiy of mz mio mūrkd til

Bygginga

Hwar sem gagnum bland er bú kaer í anare stogh
kardhe sangin, um bætre thre mörk Gray hay gaar af
gardhe thas sem stogh aghe er ár a math er maal um
hous / Hwar sem sætr skemff í stoghe sino alla anare
manz bætre thre mörk Gtrial may bú stoc kardhe san
gin um tha ma hay binda er um thinffnadh til thiggx fo
ra er the kirkna kata er sidhan hangia er kygilda dæma

f30 Nv kan ny bý byggias af gable the hæst afgiár
dhabý hay aghe um odhulby af bý byggð alma
inge timbr taka af dødkirkdhi er ey af alden kirkdh
gardhafang er elda brand naffraffat er fargag torf
skyrdh / kecca takst / er ramata slat / gagne the gae skin
sem hae fa gagn / sua may hay fødhe kirkdhe sin loo
hay ma er engem koff a stogh gæra kuarne um kaay aller
um keghe er enga affalm af stoghe gæra Gray litt ath
um gardhe ár gripit / kuil odhelley mtakur gæra tha
stulin the hous gatu keggia tio alna til almanna kraggx
the stulin gardhe kardha in kirkia taka ey maghe the
sua byggia at the hay inne taka

f31 Almanagx platto daghe ár nast sidhy daghe epter
sta pædhare dagh Hwar sem før slaar í alman
nagiom kar makar a hay af eghandom bætre thre mk
er hæst um

i32 Oskar kona faar alla gect manz kar
dhe taking um bætre thre øra / ár ey taking um kua
ri sakter Oskar ko manz kardhe taking um bætre thre
mörk dom ey kirkne til dyla um sieps manna edhe kaggx
ma marke a marke anare manz skeat thiggx the haket
ár dødh alla gkenkt ár the bætre ár halffkar øre bætre
thre mörk / ár ey / dyli um sieps manno / ár the halfnay
øre kuart alla minna bætre thre øra alla dyli um thrig

Kalfs

64

firi eua eck sua firi adgra oc thridgio [illegible]
[illegible] bote thre mirk biaune tio bote firitigh mir
til thrésskipt biaune tuugin allr fler bote pl mir
ey skardgh thc borg mere kirke mane kelsbyrdga
eldr oc thay dyl oc ar ey takin kirkgh alla laghlica
mz kirtnom til bundin dyli mz pij mana edgc oc tva
vi sakloc

29f

Nc kay may bii hitta a kolstadgc sino allr i stogsc
thom hay aghe korth i kuari hac som hitte hitti
i kolstadgh anare gugerdghe oc hassin firi thak oc
findalorth cugin/ hitti kelgardghe i stogsc anare
mann aghe thc thridging oc byamen alle tualuti
eighia tuc hassna kirth kistok ey hassni thy finda
korth forra kyste Nc skarma bii oc slingha i stogh
anare mann folghe thy som bii aghe til stok oc hol
oc markc slua tuc sama kyser fer byamano hassin
cugin skald hono thom fortaka kolr anar eptir oc
kamis kirkgh sama bi aghe thy forra kyste flyghe bii
skarmir i aldey tuc tha stalghan stokkas oc ey tuc
spilla Kuggr may tuc midgh allr spille bote siep gra
flyghe i dodghindga tuc kuggc midgh oc taki sin bi
saklost Nc kinno stoghaghanda hono skuld gissna
sighia thy skarm ey hane kara tha kirki thz mz
thr ey mano at hay kar-blästr oc birkadgh i hane
kiogardghe oc hay folgde til skold oc til halis orkar
hary thy edg taki bii sin saklost kristr at edgc kec
kerk kin oc a siep gra Drapa bii kistok anare man
bote tha gra firi ey thy som thom kin atte som
drapo alla dyli mz thwaggia mana edgc drapa thre
allr thr ey fler bote siep gra alla dyli mz thrig
gia mana edgc bote ey thas meer at fler drapas

Bygginga

Kear sony ey sculs sua argialda sony ule ar sact or kario thy til hans a thinge tha aght hara dzhof dhige matzmay hicca til hans. agma miata thy fult geca fullo oc a thre mir kirkia ma haft hors thoa allir so slaar thy dogha thugtir of horn alla vngo inz hadga bete ere sex huart a mille hadga edg nz thrcm mano falz at edge bete half gilde for Stoingen thy hadhey dgsthey gialde ar fullom gialdom oc a thre mir kr ar thy kirtne ara til ar ey kirt ne til dyli nz sicco mana edge Solaar may ko ar thom si rd ey molkat bete halfkar ere

P 34 Dragp ka anars manz ka haft alla hors alla thz ka ey ma ara kar dgh lagthica, nz kirtno til kon ucy gialde half gilde kore epter matzmana ar dghom Dragp thoa allir so alla anat ka som ara ma bete sica dghng aff fullo gialde oc thy haffni thz d dgha korra atte kar kario thz til mans oc ar ey asma kirtne til dyli tha nz edge epter thy som ka kardghe til kar ay ka sar ghar ka thz ar ogikt Kar dgh kar knadga ka sar ghat af edgre ka sua at bonde gift thz ey mytiat bunder ske allir sila tha kal thy som ka atte thz som skadga giordge thnom sila fylling ka epter thaggria matzmana ardghom nagne siy huar the ra alla bete thea ara

m 35 Boa bonder i bij samay tha lagga a the kudh lagthe Ey thor dghald sit the agth hnar adhrom rath gera Kar kalle ey thor dghald tha kari sik nz tolf mana edge alla bete thea ara oc taki thom thorthor dg haldz may skaffue Kar kay hay bort tappa thoa alla ko alla huaria handa ka thz halzt ar kay ey ar kaa gialde ar fullom gialdom huart epter thy som thz kart ar epter thaggria matzmana ardghom Kar taka dibor ka fray thor dghaldz mane ar skaffad nar af kaar assla rd aff kari sakfeo kaar ey afkaster aff gialde ar fullo

Kalfrid

65

gia mana edhe Dela thee bu, ethmarke hafftea
badhe eth bocke marke tha aghst thy tearia handa
meklony hafftead

Dreapt ma fa mans mz teilia thwariafanda fa
thz hakst ar sony batra ar dy thea ere giasl
de atrd fullony gialdony aptrd thaggria matzmana
ordhony napne siy thuar thera oc mz thre mirr sfea
firi anat oc thridhia ar ey teitne til dylimz sieg
mana edhe Dreapt fleat mz teilia sinony thz hetr thor
dhalhng gialde atrd skadhay oc a fyre eighi mirr
thy hay tear dhr mz sieg manony kaghlica til tonney
alla dylimz tolf mana edhe Dreapt ma thz fa sony
mina ar teart dy thea ora bete theagrit ford aptrd
matzmana ordhony sony for ar sake til thear thalsk
sak teitis mane oc tear dhr ey kaghlica til tonney
mz asyna teitnony dylimz aptrd thy sony sakeny ar til sony
for ar sart Kastar may alls skirtrd at fa mans kay
tear taka dy hay teilde silvers dedh aff gialde atr
gheske ford doth oc sweari at thz tear aldrigh thane
teili mz thrieggia mana edhe Bridhr ma may fa sine
hnalpa heste bledh kera alls adhre fa sine kay tear
til koma dy teilde sony hand a baar tear sik mz cene
sine edhe at thz ey mz teilia hab tear at thz skadha
fik alla bete tiar dhng af fulle both Dreapt may
alls stal hund mans bete sieg ora Ke sarghar
may alls slaar fa mans silvers ey dedh aff ar thz
hester alla bac alls hors ar ey tarknadha fort
taki thy sony hnog thz sara oc take oc fac hono fort
fa til fyllo sinna tear dhr hirt oleth taki tondey
sit eghit atrd tear dhr keth aff hassini thy so hnog
oc fac tondano oleth fore aptrd matzmana ordhony

Byggnga balki

loff i tha dyar thay aght thalffe gnna tha thari loffy thab
fagnis thalffe gnna dy skift dr

p 38 Rop[ar]ma fa af sottaby or thraka[r] theem oloffnadis
gran[a]o gnom gn sine kirtu/ thraki bort alla sa
midh[er] genstay or bote thre m[a]k dy nabar bord a sa
af granom ⁊ dyl thay sighs at thay rist[a] th[er] dy tha
dyli gn sieb manom or thraki bort at sakfo bul sa
dy bort thraka alla midh[er] sa tha bote sieb m[a]k En-
gy ma anare fa taka/ skip/ alla ankofte/ alla thuarid
thanda th[er] thalt dr dreth alla qlwist sik til nakra nyt
thaffra thray thaffni loff alla leggo for sik af rattom
dghanda stande thinfferat/ for dpter thy sony skile
i thinffra bakkenom

Har thyriac Ropmala balker

a Dny kestra kop fa alla kladge
b my gul alla fylfte[n] kopn[a]
c Dny ma kopn[a] thao sake alla rakalfe
d Dny ma gor kop a torgste
e Dny leggo fa or thay fa
f ℞ thy sinlagge fa
g Dny kradh[er]sarning
h ℞ thurn ma dghe kradh[er] fa thbindha
i ℞ thy borgthay

Galkyd

66

gialdom halffkar fo a mark bre oc halffo bort
tappas bete ſtrugh/ tappar bort kidg alla lamb
bete fyra penga/ Nu kay fa bondans foma i ſkan
dakarke anare mang thas ſom ſnarlo ſatte alla
ſtokka lagdge oc kirter dodg aff/ ar gildra lagh=
kyſt bete ſkordghaldz may halt gilde them ſom fa
atte/ ar ey gildra lagghkyſt bete thy gildradge ful
kan gialdom tappar kyrdſkige bra alla fo kan ey
arfta miſte kegſo ſina/ thſa ay kan tappar ſnofnote
miſte ore af kegſo ſinne/ firi geet alla faar ſtrugh/
half alla lamb alla kidg fyra penga/ firi gamalt
ſkom ore/ yngre ay aare gamalt ſtrugh/ gadſk
bonde kyrdſkipa ſinom ſkuat helſt un kep alla un
ſina kardſk ey kaſter alla kyttr aff kari ſakloſe

Faar may kaſt alla kryſtd quaſta af eck alla kryſtd
pore alla taker kilſkibla i anare mang mark
gialde ar ſtadgan oc a thre nutar oc ar ſka lagſtica
til ſonnen kra ſom kryſtr pore a kya almanningiom
karadz alla landz firi olafsmeſſo kardſk taking un
bete ſieo ora kanto may kilſkibla af kya almanng
karadz alla landz firi bartholomeus meſſo bete fore
ey ora gafni engin wald at kara a kay kra rattr.

Fore may fal a kya anare mang Cagghande 37 o
olofsnadis ſkuat fal thz kara kay ſina thz fal
nitaker ſtal thz kyſa firi ſokuatſkige/ komber thay
epter aghande ar oc lindſk rat firi fa ſit kay ſtal
griffra ore firi kaſt alla for gamalt notk alla ſnof
note/ geet alla faar ſtrugh/ firi kidg kalf alla
lamb fyra penga/ kafe kay ey fa ſit oc rat tilbindſk
may thre ſinodagha kogge ſidkay thas karnadſk
a ſom aghr/ kay thz ſkillas alla dkya kari ſtadgi kas
ey kilde kefa/ kater may fa ſit kray alla aghanda

Eoppmala

Rearia thehay ſom ſalde Reari ſakleſe ffella thē hay bote thre mūſer Eoa ſtal alla ſtadh Eotas ſom ſtardh ſhitt i Eopo or taki thy ard Reardh ſom Eopte or hay ſtardh ſom ſalde Rear ſom Eope ſudh thuſtre Boudan Eray Reitu hant agſe Bonde thz Eop ardſtalla dy thz mera dy til dric Eop ar Enoſey ma ſudh Boudas Eary alla thay Eop gera Eray hans Reitu ſhia ſom mera Eop gor Rudh thom bote thre mūſer

24 No gor ma Eop a tongſe thuat ma Helder Eopid dodr alla ſkrikt ſtandas thz Eop Rerth cugin ſungona fin ſom thz ſtandat ar for tha ſkeari hin til ſine ſom ſtandadſe mz treadſia mana Reitnom or thy binde tordh Eop ſit mz Eopſeitnom Bolſaſtom or gyri ſik ar thinſſua or ſidhan taki hin ſit ard ſom ſtandat hafford or lete thy egte Reardſe ſino ſom Eopte hafford Eopid ma hore alla ſo alla thuat thz ſhalt ar ſom Eodſhe aff or ſtandas ſidhan thz fe han Eopte hafford tha ſtal han affodſo haffea ſom Eo hafford fotch thy ar cugin ma ma anare mann affoofter Reardha or loſe ſit ard ſom rat ſtant ſ hafford

5c Lcoghe madh af adhro hoſt ſkrikt Eoa alla or thuat thige thz Reara han take han thz Eſpilt thz ſtal Eſpilt ard antReardhas Mle ſighe thy ſom atte ar thz ſpitris af thine ſhandaRearſo ſom Reeſet ſhafdſe Reari ſik tha mz dy mana edſe or giffin Etch Reghso ſom ha malt ſhafdſe falz at edſe ſtalde Boudano ſit ard ſtea get ſom han thz Reeſt or mz Reghona ſom han malt ſhafdſe take may haay af adhroy haay ſtal Reghande ſteeny foras thz ſtal fullay ſtaldom arthialdas eptr thy ſo grana Reilia ſkearia thē ſom nar Reare tha thz Rantis Etch ſighe anar haay Eoard or anar cy agſe thy Reitzordh ſom han te Reitne mz theny mano ſighffter thridhi at thz Rant Rear

Eggmala Gaffro

167

a1

Rqrd madhr af mane hofnat fa alla flofftar skayt wagn alla skorey fladhe/ grort gul alla silffrd fast hre or doradh thr stal alt mr thin or rritne hopa

b2

Rqrd ma gul alla syfftr af andro ay gulsmidhi salffro/ smidr thy sony hoptt at thr ar flar dh ymay tha taki thy atr sony salde or tvari sit mr edge pij mana at hay riste thr cy stvik mr tva ra/ fak hay at edge hotte thre mirk/ dyl hay at tha salde dyli mr edge pij mana alla giffni atr tvardh or both mr sony skulo thal gulsmidhr fald i gulle alla silffre tha stal thr til stadz fata tvardhr thar skart hafni tvar sony fagit haffrd/ ar thr ostkart giffni tvno gulsmidhr tvardh atr sony hopt hafdhe or haffni fiallfrd flardh sina or botte sicos mirkt fa smidhr dyha or til cy atr taka flardh thc ha saalt haffrd hafni tha rritzordh thy sony hoptt mr thc bolfastom manom hay til falu sina tvnda or both so sakt ar Zil ma gulsmidhi gul alla syfftr sti hand fa at ogora thr stal hay skart inkardha mr thc bolfastom manom kay sidhay thy sighia silf alla gul atte at thr ar cy tva skart atr fangit sony hay thr bokfisk tvari thr a thera rritnom sony rudhr tva ro tvar ia thc smidhin tvari saklos or taki hay sin fella thc hay hett thmffrd or bott for thmsuadh apter matzmana mati

c3

Rqrd ma kap salt roksse smor flut talosh alla tnbla a tvar ma se flardh hopta aldr salda tha nayme tvar thera sony hoptt or salde tha bolfas ta may thc sculu rritta tvat flardh ar sald alla cy

anar mera borghat kara or anar mina grasde tha thy
tech mg edhe pij mana at thay cij mera borghadhe ay nu
ar framlagt Mu sighs anar thu hasster may borghat
anar sighs pranga tha fa a thy fray may fray sony
may borghat hasster or kari sakde kombr cij mancy
fray tha grasde thy grasd allu or mazsare sak sony bor
ghat hasster allu kari sik mg edhe pij mana thr a thige
allu firi kirkio seky borghat kiti thy pij may hnat
borghat kar allu cij ar cij a thige borghat standa a
kirtzor dhony sinony

Her hirias thingmala balker

a H Kerru laghmadhe aghs kalias or thy had edh
b Kerru haradzhofdhige aghs kalias or thy had edh
c Thy laghma haradzhofdhige alla and munte taka
d Kerru haradzratte aghsa skytas
e Mu thy all afgrasd sony af alnamingtony gaga hurru
the stulu skytas
f Mu thy thigadaghs kombr a helghso daghs alla fasto daghs
Mu hurru haradzthing aghs hasstas a strulke daghsony
Mu thy landzthing a strulke daghs thy aghs hasstas
Mu hurru may til thigso staqna aghs
Mu kobr thy til skare sony sak gisse thy stannething
Mu aghs cy haradzhofdhige thing hecny til mag naqna
Kerru haradzhofdhige aghs thing skria
Mu hurru akarade aghs mg kirtnony binda
Mu kombr thy til thigst sony edh tuk gaga

Mu staqna skare mu

Balkerd

68

Leggr ma þainga in til anare alla and þeste f6
tha leggr in mi thaggia mana kirtuny or ta
ki Ech arð mi sambs kirtuny / arn ey skea kirtuc til or
thy sighr sony inlagdge ar thz kar mera inlagt dy sa
Ech fik haffin tha thy kirtzordh ar kirta Echgissurt
mi þij mana edge Erale thz fe alla kirnidr alla
kaldrakr fologhe beggia thera sama tha kari thz
ogilt / fologhe ey beggia thera arh tha fa hano sic arð
Sarð may kadh mane hwat thz ar haldr mine f7
kesora alr mere tha gyri thz mi kirtuny thadh
gia mana kolfasta / alr kuno thge kadh krina for
ay stegno dagh ar Ece kirnidr beggia thera gial
de cangte for / alr ka thz stalas alla kaltakas tha
stal hay til kyrkio fara or kysa eptr firi sokmanna
mony kadge eptr sino or eptr thy sony kadhsat kar
ar ey beggia thera stolit gissin kadh sin oghande
mony arð
Nu ar stegnodagh thera Ece firi kadhgom f8
or kopse ey arð tha stal hay kadh arð bindga
a thinge eno adhro or thridhio / keil hay tha arð kesa
kadh sit tha hassin thz kald til keil hay ey / tha sin
kadh miatas / arn kadh katte ay gialdit tha
gissin oghanda til skea mysket sony thz ar katta alla
mera kart ar arn kadh mina kardh ay gialdit
ar tha fylle thy sony gialda skulde
Borghar ma þainga firi anay tha gialde thy 19
sam Ech sony borghat hassterd alla dyli mi edge
þij mana at hay alderigh borghat hasdge / faldr ha
at edge tha gialde Ech thz hay borghat hassterd hwat
thz ar mera alla mina alr kay thom a skilia sighr

Cliuigmala

p 22 Cc hurn saminð aghs kerab
q 22 R by konnigx rafft

1 a No stal laghsman kalia tha stal bistogrð thz a landz thige kinnogha lata or atta kirkna dagh leggia at alle iungho koma sony i laghssaghu boa til sama landz thing tha stal bistogrð inz sik thea kanuka haffna a kla ka kæggia, sidhan stal almoghin kalia sicp hofnaby or sicp bondr thc dij inz klarkomey stulu thre may kalia af thom thz boa i laghssaghu sony thc kulia ant kardha firi gudhi at landeno ar rattast epter thza bazsta samti af thcan thrcm aghs konnogrð ey taka thy gudh skono i skog skogh skurtrð or hay forstar almoghano nyttan kiara thy sony konnogrð til laghsma kalk hay aghs thzta skaria ⊕ kba kidhs pak mik gudh skalpa or thc skalghodoma pak a galdr pak stal kidhs farika or rika oknr alla laghssaghu minna i domom allo ratto fologhia or aldrigh kerango a mork sakirc minno or rattom laghsu kazs karth laghs or aldrigh kiragia alla orath stirkia firi radde stuld / stild / alla pemoga giri / ey for almund alla illerkia / ey for skandskap alla kimsamd ⊕ kba sc mik gudh skulkr sony pak sant sighs

2 B Nc stal may skaradz hofdingia kalia tha stal laghs madhr thig stegna ey manadh for ay thing stal haldas a rattom thegx stadh i samk skaradhe tha stal skaradhit magna dij may stika thc kulia / or laghsma halfkia thrattada thc dij stulu konnogc thre i stal kæggia af thom thz i skaradhe boa thz taki

69
87

Thingmala balker

22 Kr stagma fferd may enoy til thingx
22 Kr aghr hæradzhæfdinge til thingx konna hwar thingx dagh alla thy sum hans doom hafferd
22 Kr kombr bonde til thingx oc bedhis af hæradzhæfdin gia laghsa doma
22 Kr kombr ma til thingx oc stal edha gaga
22 Kr thy laghsa dagh til stagno
22 Kr hwrn laghfalds brutt sculu takas
22 Kr thy kæske maz brutt æta draghsaar oc vaan
22 Kr thy bolfastz maz brutt
22 Kr thy bonde sighr sik ofa æfektan kara
22 Kr thy bonde sakfaldr oc hafferd afradh alla tionda pine uz sik tha matas stal firi honom
Kwrn ma stal sækias firi brutt sin
Kwrn ma stal karia alla fella thy sum sakfaldr er
22 Kr hwrn hæradzhæfdinge stal budstafla epskera
22 Kr gifftar kænsman manne skuld thy saar blodhrite alla aumer brutt
22 Kr kolbr malsaghade til thingx oc gifftar sak nakrc oc kuil atkwanda
22 Kr hwrn hæradzmaghd aghr kara
22 Kr kuil ma nakan ey maghd koraka
22 Kr hwrn ma ma mote maghd kædhia
22 Kr fra maghdine ey asamia
22 Kr hwrn kostr aghr skaldas firi hæradzmaghd
22 Kr thy kædhing mot hæradzhæfdinge
22 Kr thy kædhing morth laghmanc
22 Kr thy domibrutt hæradzhæfdinge oc laghmanz

Thingmala

or til nyo kirkna fasto sumar fra bortolfs messo or til
sta olafs dags thridhi fra michelsmesso or til adnet
y thessom timom skulu haradz hofdhingia thing hassna
a enom dagh i hverre kirkio a vattom thingo stadh

86 Landz thing agha haldas skal mang forsta stal ka
ra manadaghin nasta epter tunghuda dagh mik
sumar manadaghin nast midhfasto sunnodagh thridh
ia eyn nyonda daghin epter sta gadhare dagh fiar
dha eyn manadaghin nasta epter sta michels dagh
or hverar laghmay stal thinga ey tima eyn ar i
hverio haradhe i sine laghstaghin kvil han optar ra
dhe sialfer thsa lysse thz a fiorthan nattom for an han
thinga stal

9 Nu kar sua til anare thsa stal ha sceen til hans
fara mz thcen kolfasto manoy skapna hono
til thinga or sighia hvat sak han hono giffver kombr
han til forsta thing sinat or thridhia or skara fore
sik mz laghin allr laghabotu thz ar kal kombr ha ey
or ey forfalz kvitne thab thsa ar ha sakin at thcen mar
kony firi thriggia sina or haradz hofdhinge nagne
gin gristan son may sceen til hab or taka sch thre
mk or akerlandey kar til hab af nyo ech thing an
nat or thridhia kombr ha ey til skara forfalla kodo
tha kari falley at hoffedh sak sine or haradz hofdh
ge nagne til son may mz sialfro sik or kunsmane
at taka sch sakrena allr sinat thz the dela eyn or
a thre mk firi thriggia
10 Nu kombr thy til skara thy sakey gifo sma
laghthingom eyn thom maal son han agha han
linda til mz kvitnom son for i laghsumen siggo thy
son kar orstar ey allr kvil ey han mz kvitnom

Balkyd

Konungr ey aff thy sonu hay scil oc rycth thz fallen al
scara mk ey Konungr pulandre tha taki thy haradz
hofdhingia konungr thz i hendr sacer tha stal haradz
hofdhinge sama edh scaria sonu laghmany

Taker laghmadhr murco firi dom sin offeri Konu
ge murco oc bote pl mork oc miste laghmanz
dome sit oc sa thz aldrigh sidhan acer taker haradz
hofdhinge murco offini konunge murco oc miste hay sit
oc sa thz aldrigh acer oc bote pl mork taker haradz
lansmany murco scari laghs samle taker naydamany
murco offini konunge murco oc bote pl mork oc sate
aldrigh i nayd sidha oftar skulkin ma sonu giter tha
forstunct mz fullo skalu ac hay murco took taki tha
af the pl mark sonu hay bota stal atta ortoghr oc
prim mork

Ey ma ma flet haradz hofdhingia dome hastta
hay eth oc hay dogher thridhing hastta af allom
haradzrat i sakorenom af thy haradhe oc haradh
radhe skalse thom thcem kuth acer aru

Alle afgiald sonu af haradz almainningom granga
sculu skyttae mellom almoghsa efter thy sonu
huar ar pordhaghsade i haradhseno oc konungenom
sin thridhing

Kombr thinga dagher epa halghay dagh alla
fasto dagh fysse haradz hofdhinge a forra thigh
dagha skakan dagh hay scil thing hastta fyser hay
ey tha stim kondr sakfose hema til anar thigh da
ofer kombr oc haradz hofdhinge bote thre mork

Ofri sculu thinga tima ey arit hafuae i huar
re lagh sagha ffor ste fra tilughuda dagh i sula

Thingmala

or mallaghade kombr cy ar stafftea cdhy allr ar the
or Ril cy cdhy staffta / gage tha bonde cdh siy or kari
thy cdhe lagshta gangey / kay nakar sidhay thy cdh
gealia kulia tha stulu the thri thz skaria ar hay lagh
keta gagey ar haffni engry kals thy cdh ard brytta
eta konnge hallffra kuli sainnd brekta talar may
talu sina a thinge kombr ard / adhsro thinge tala adhsa
thz ar thatala ke kanio manc thz karia hay sco
may kari sakleo fella the hay bote sco ora malsagha
denoy ensanoy cdhay stal tha nz sann talu so hay
a forsta thinge hafdhe karia sik alle fella hnat thz
ar helder tiktalande alle skarade kari lagh sandr

15v Nke staegna flea enoy manc til thinge ay cy ma
a enoy thinge dagh tha stal hay thoy so forst
staede forst skara or sidhay thvariony epter thy tha stay
dr kar / for thy ar cy ma cy may mer ay enc tikta
lu a eno thinge skara or cdh gaga thay cy a enoy
dagh / ke sagh hkar sik for staengt haffta tha a-
gth harad thof dhinge thoy forst gora soy hsgosto
haffr karona. or sidhay hvariony epter thy soy kara

16 Nwar thingt dagh agth harad thof Ær til
dhinge alle thy hay haffr siy doom i hand r
sat til thingt koma a rattom thingt stadh alle bote
thre / mist or akarade or skarade haffni sanna kotz
or dh a / nasta thinge soy the stuldo haffta hast ay tha-
rad thof dhinge hafdhe a thinge karit for thy ar all
lagsta kotne or cdha stulu epter domo gora

17r Nke kobr bonde til thingt or bedhio af harad thof
dhinga lagsta doma skarar tha sik cy kotta
lagh buy thz mal tha ma ha thz bysatia or hvoa sik
siy til nasta thingo dagh / tha agth harad thof dh

Kalkø

Kinda aptr haradz hofdhinga domr tha kari thy
sakfge som sakey gifo oc bøte thre mr kr thy som
aka dge oc kari aldre grift forfalz kritne kray
ccy tidh firi sann maal

Ne eghr haradz hofdhinge cy thig hccey napna p 11
til manz at taka firi hono for dy dy may haf
lva thz kritnar hwar hann er lagh staþdr oc lagh=
thingadhr alla cy oc all forfalz kritne skari oppa
sama thinge the kritna

Hæradz hofdhinge aghr thing sokia i huariom thingi m 12
dagh dy stal thingi stadhr kara i skario ha
radhe/ hwar kinda dagh stal thing haffnas a rattom
thingø stadh/ thy at enafto flerom sinnom at komn=
gø kndh kan koma alla komingø kresf haffni al
dricgh thing gilda tilsokning alla til talu kray cth
i kukume

Ne kan thy som kar orka thy kinda kridhr mz m 13
kritnom som han kar til a thy thingø dagh
han faar skarey oc thy kildhr ney for sik/ tha stal
han napna sin kritne/ oc a nasta thingi dagh thr dy
tre badhe kritna oc skaria kray han fa cy skar
for dy a siatta thinge/ tha stal han a sama thinge ba
dhe napna kritne oc skaria kara sik kan thz kara
dkelo maal oc thy som kario til kildhr ney tha stal
a thy thinge han skar aa lagh sin festa oc gaga
a thy thinge thr ar nast kray han skarar cy for
dy a yar sto thinge tha gyri badhe a sama thinge
feste lagh oc gage alla kari faldr oc alla edha oc
kritne stal may gaga a rattom thingi stadh oc a rat
tom thingø dagh

Ef kombr thy til thingi som edh kul gaga oc m 14

Thingmala

Orkar hay ey losey tha fraedr has sina sama stapnodagh
bari thy skyld ey af 102dhine sony hona hasfferd at sla eng
te aff losie ey the jordh atr sina thry aar hassni tha
thy fangit hasfferd at hassni engin the iordh oppbuccer
gialia allda byrdh losa at sta thikla sony bonde sakio
otra opta skeyt thuffrina hutr fray badhe aie i iordh
at losest Rarkar thuffrik at fallis bonde hena at la-
ghu alla boardhe hay mz bitno bondey bitis bitney
af hena godze

21r

Nar bryst thy bondh bonda sony engte hasfferd bidhe
kaglsa i andro sako ay saar drap at raay so for
ar sactt tha aghe bonde til has tala a thinge adhro
at thridhio kombr hay a thing at budhe nat fore
sik standc kitzordh firi hono kombr hay ey a fier
dha thinge tha ar hay faldr sik fallis fiafferd hune
ia borth opter bruten Ar hay ey losfastr tha lagh-
thige thz ghingey kar gor bidhay hay ar sta fal
dr tha gage hay m til bondas aar firi mik thuaria
sony hay sakr ar at a forst[illegible] at sidha til konungx
at kari sakloso firi hatradhe hay hay bort kepa mz
ay hay pine ar nar bondano tha kari sakr atth thre
markony swa opta hay gor thz at kari thy langr
ay ath aar mz bondano alt kepr thy ma bort so
brutakin ar tha ka bonde kulia hay atr taka at kolr
a kona a thy may tha kari thz alt bgilt kray i dpony
drapp ligge i tilegku mik til til thra skeyt at taki
sin skadhsama at sakloso kul ey bondey hay taka ta
ki kansmay hay at kari bondey sakloso firi konungx
mane ay hay bort kepr mzay hay pine ar nar bo-
dano Ar hwat thony th mane gore alla ha gora saar
kari i fraelsmanz kotu

Kalend

ge hano kaght dohna alla bore thre mik bra ha-
firi thige skar nn cen edh sinay ar hay ci kaght
krath thy thz maal or sarl endi laghsna siy

Ne kombro ma til thingx or stal edha gagra alla 18
krirne fulla gifferd malsaghade kansina or ha
radzhof dhige hano thy thy edh kari swa gildr gif
krin edhr sony gagen ler skil thony thy sighr an
nar gifferr kara or anar ci kiri thz sicp may
the tha a thige karo hnat thz ar sart thy or gifo
mane sak hay stal karlae alla fellae thr gingin gnor
dhio or thz bota sony hay boor

Ne a hkear may stal stayna adhrony ar ha kray t 19
haradz or jnnay kaghsaghn tha stal ha stay
na firi kirkio sokn a helghony dagh alla a thinge
or hafni thriggia kirkna dagh til skaro ar koma
aptr thz hay kaghlita stayndr kar per ha kray
kaghsaghn or jnnay rikio haffni sicp kirkna dagh
til skaro ar koma or staynio a sny for ar sakr

Ne kardhr ma kaghsaldr for krirch siy tha stal v 20
malsaghade til thingx fara or haradzhofdh
ga til sighia haradzhofdhige stal hono a thinge
ci may nayna the ci stulu i bondae gardh gaga
the stulu af kesaro or gagade fa miata krindz ci
thz til tha stal miata kony or hco ar thz i hn sony
fadr or bondey kul ci kplata alla kplasa tha bri
te sakkost dor thy krindz ci thz til tha stal hkie hae
miata krindz ci thz til tha stal oth jordh hae mia
ta krindz ci hay til tha stal miata i bolthynom aptr
thy the ci sighia dyraft kart kara n' hkear ior=
dh miatz firi sakora hafni bondey skalo the jordh
atrkosa jnnay thry aar aptr thz hay miatry ar

Cheigmala

allo Gardsh may taking af Kyrkio allo Kirkiogardsh
soy fridh atte thz haffna ⁊ allo kay haradz hofdshige
Budskafla Epskara sin i hkay fiardshing thy Budh
kafle stal fray gagga oc cy atr Cy stal Antkia Budh
kafla bara Gray hon haffni soy aldre cy feigtray
ara Kombr Budskafle ostray i bi gage Gth Gestay
Kombr in sinay gage Gth nozdhay alle agsha Budh
kafla bara Gondr Kirkia oc landboa thnat the arn
fralse allo ofralse allo fa the dela sighs anar Budh
kafla i bi Kominy Gara oc anar cy haffni thy Gotz
ordh Budskafla Gil fra Kirka nu thaggia mana
Kirkiony gage stra thy cdh soy adgra Gear soy
Budskafla Gillo allo fallo stra at cy Kombr thing
mote Kominga Budshi Gote thre nu Gr Gear so Gillo
allo fallo Budskafla mote Gharadzhofdshigia allo
laygmane Gote iij ora

28 Nu igiffnd Kansina nakrony mane stuld sighs at
thay haffnd giort saar allo Bladskrive allo thnat
Kirkiu thz salte ara oc sighs sa Gancklica Gafna Gotz
Kndsh malsaghadey oc thy sighs ney haffnd Kansina
thz say Kirkne til af theey Bolstafo manony the thz
Kirkia stuaria at thz Gar synt oc skar skrivit a sama
Dygne haffni sama Gald thay Kndsh Kinda soy malsa
dghade / oc malsaghade haffni forthighat rat sinom
oc thy Kirkit haffnd Gote Kadsh Garadsh oc Kominge
orkar cy Kansina theey Kirkiony nu arn sagdha
Gari thza Kondey sakloso

29 Nu Kombr mas malsaghade til thigs oc igiffnd
adgrom sak oc sidghay Kandr at oc til cy Ga
laygsskeia sokte thza Kansina thay soy for ar sakt

Halfred

Ne Kary Bolfaster ma i lagh Kirsta oc Kul halfred y 22
Enday fkya Kari Kuat sak thz halzt ar Kul Kya
halfred rat gera Kari sakles Kul Kay cy Kya lagh
Kinde Kya ratt[u] malsaghade Kindh sak sina oc skke
til fulla bota mz Kara[d]z hofdingia oc Karadske sino
taki Kuar thz Kirth siy sony i sakinc aghz/ oc alt thz
Kirthskris af Kondano mz domo oc skalu Kay thz
ar[d]demas Kya giffni Kuar thz ar[d] sony Kay took mz
Krono edse oc Kari sakles siri k[ra]nsbotu/ for thy
thz tolf mz domo oc skalum
Ne sighr Konde sik Kpskray Kara Kaffni thz miatz 323
may Kald bota mz edse sinom ar thc cy/ mera
miatit Kaffra ay Kirutey Karo til
Haffne Konde afradh alla tionda sinc nar sik Kya a 24
miatas stal siri Kono thz stal Kray miat Kara
slogha oc skerd i bo alld ar inlaghs fa alld Kolags fa
mz Kritnom samay Komit alt skript thz Enda miati
Kar sony stal sokras siri Kirth siny Kuat thz ar 625
Kalld minc Kirit alla mer Kya aghs miatz may
i gardh graga oc miata Kuarom Kra mykit Kya i sak
aghs oc Kati malsaghada Kirth quarra Kara thz til
Kay Kul siy Kirth Kaffna
Kar sony tolf may stulu anay Kardha Krita oc c 26
anay faldan gera cy thc thz a samd thinge
Kya bote Kuar thera thre mk Kray thc siy i Koz
migs rafftom nafnas thc gyrin sony thr staar
allom Kritnom naydom oc edsom stulu Kolfaste may
Ne ma Karadz hofdinge Endh Kaffa Kara d 27
Epskara mot Konungs Kr effne alld Endh Kay sin
Kit Kardh i Kygdine Kardh Kraf giort alld ma
sinc taky mz anar Kande/ alld Kona Kald taky

Thigmala

thulla or thalha ar the firtha firtna rath or sant Eny
thzra mall/gaga thessey firtne ar firi konnigy do
me tha bete mio mirk til thrasigt or fiari aldre
thigy fiari firtnid fiari allr cdzfiari or hetiy sta
da may or ey firtnismay fastey or stadey fra kirkio
or hofrey bistope thre mirk for mecnedsey

33 ff

Nu fra naydine ey a sam hfiey sliu af nayd
dine fiaria fiari fiardsr hfiey the fella fia
ri faldr/thu ay the gij firtha fiuarte fiaria alla fel
la for ay the thugiy arn sliiy tha bete fiuar thy
i naydene ar thre mirk til thrasigt konnge
malsaghada or fiaradse

34 r

Nu thy tima thesse nayd stal hafftiad tha stal
konnigy fogfiote halda host firi thiny sony
konnigs dony haffur mz atta hestony or firi thony
fiad dony meigtle haffur mz threny hestony fialf
ard fogfiote mz sony hestony or fiaradz hofsdhige
stal halda hostey firi lagfiniane mz atta hestony
or firi naydine fiuariony hoffuiane i naunyd sto
mz threny hestony or fiuariony bonda ey hest or the
firi ar fiaradz hofsdhige stal thieny hostey halda
tha stal fiay exbara allay thy fiaradzmarh so tha
faldr firi the naydine fiuar i sino fiaradse

35 my

Dumb lagfiina allr fiaradz hofsdhige dony fiil
nakar fiadtha a morh fiono tha stal fia fiad
dia a sama thige sony domey gifo allr hafti
cuigte fiald fidga fiadtha mot fiono

36 my

Uddia may more fiaradz hofsdhigia tha stal
fiay fiadtha tolf ora or fiaradz hofsdhige the
mirk fundr lagfiinay tappar bonde taki fiaradz

Galar

oc malsaghadc haffin thz forthighar simon rath

Ne Ril Eoinnge naidr sina sea tha stal harad 30
hefdhige naid nafna tolf may af haradhe
no halfe hofmay oc halfe hundr thess sonn Rudhe
declomay oc haradzmay sighthia ja moth hann stal
samida may i naid hafna naima ey osannida may
oc ey Rudhr declomay oc the Rildoghe arn haradz
hefdhige stal haffa i naid hara oc ey annar
i hao stadh thann hann forfal haffin sonn for ar sath
sak naimo may i naid thy tha ar a thinge / stan
dr qvar oc sonn oc Ril ey i gaga bote thre / mark

Ne ar thess sonn hara Ril alla thy hara stal 31
jafnar makan Rildoghs hara af thess tha
i naid sitia tha stal thy bort af gaga oc annar
i hao stadh atsatiad sea lange sonn thz malit skile
Ne ey thesse pan hara alla fella thz stal stada oc
ey atsgaga the naid ma engin a moth Radhia
thann hann Radhi for ar hon skrit haffn oc ey edh
mote gaga oc ey naid a mote naid gaga

Gil may a mote naid Radhia for ar hon skre 32
rit haffn tha Radhi malsaghadc mz sicp
mark ey oc hnar naidamancy mz emc mark Rudr
Eoinnge sannind atsletthann tappar naidin tha bote
pan mark taki sicp mark Eoinngr oc sicp mark mals
aghadc tappar oc malsaghadc tha bote ha sicp
mark taki thre mark naidin oc thre mark Eo
ningr / the kristnismay firi Eoinnge laghmanc ha
radhe alla haradznaid the sculu skaria hann all
the kristne sonn the skrina oc Radhia sik skaghudh

a forsto thige sidha konungs hirest arn gislasyn allra
a kyrkio stadhno thz ey ar thing til at thse sum ey tha
kera sum nu ar sakt tha skal engin domas eyn thse
sakir at thy sine stan thy sum akario ar til skare
logha at konungs allom manno um sino hrefsse kunogha
naar han keil them sannu nattara thing hafua at
skear sum ey tha kobr tha skal konungs allra thse sum
thas dom hafua ey thas sidhr domia eyn all maal so
nu ar sakt sea sum han hafuer til skars staf tha
han sum forfall hafuer thc thz sighas a konungs kalle

Har byrias manhalghis kalkir at ar i skono dzore
hoghmale draph/ saramala um kulia at kadha/

Forst ay nakar gor hoggago a ana i hus allra heme
mr rymd ma at anare gardhe firi otrino sino
mr i huat hus ma aghr fridh hafua so ha til rymd
mr eyn ha faar skadha fer ay ha til bodas gardh kolh
mr eyn ma ridhr i anare gardh at gor ey hlanadh
allra bodhrite
mr eyn drap baardhr giort i hemfridh allra bodh
mr eyn ma faar skadha anar stadh ay i sino
gardhe
mr hittas may i gardhe sate at skiliat gate
mr eyn thy ar landboc sum hemsokn gore til
mr eyn adhro mane gore hemsokn thy landboas

hofdingi halff mork at malsagha da rætt halff
mark laghmans oc halff mork haradhi tappar
haradz hofdingi taki londe mork adhra laghsma
thridhio haradh

Nu radhar konde alle haradz hofdingi mot 37
laghmanne radh[illegible]onde alle haradz hofdin
gi thre mork oc lagh[illegible]mans sicp tappar konde alle
haradz hofdingi taki laghsma thz cria mork adh
ra haradh thridhio konungs tappar laghsma taki
thin sum radhgiadhi thra mork thra konungs oc
thra haradhi

Nar sum kirkiu haradz hofdingia dom kotc 38
thre mork firi laghsmaz dom sicp mork
thessen mall agha a haradzmanna stiras all edhzorp
oc hoghsmale sum a kuff graga alle kadhi a kuff oc
skoz all mordh oc mordhgiald oc all raan gnat
the arn hoghre alle laghre all dambrut kadhi
laghsmans oc haradz hofdingia tra thom til konungs
naumpd liggia

Konungs agh samind kera hanna at kirkia 39
alla skrut sokmar oc alla kyrkiu sokmar oc laghs
ma agh laghs stilia oc engen kalkin kera oc
engin tyfftar samn sak

Nu thin tidh konungs krif fialfter sin rattara 40
thing halda thy alt riketh alle the hans
dom hafna tha stal konungs alle the af hans lag
na arn kunogha thz i huario landzskapi sicp bitu
kera arn han them halda alle stulu koma til thas
at kera til therra sum them hafftes kraft gort

Edzhric

allᵗ ḡuffric draḡᵗ bonda ſiñ mz radſa (dzh af
f Hᵗ ḡuy barric ḡardſh ofḡardſhica radſhit ſka ath
my Hᵗ ḡagᵗ may at adſhrony a akᵗ ḡas ḡuy ḡar allᵗ ḡeſt
my Hᵗ ḡardſh ma blathſhica fordar radſh a ſino ſakloſ
o Hᵗ ḡandric manc thuſſak til allᵗ ḡhear na ḡanda
bruch thz ḡalz arn baſtas oc bindz (ḡra
p Hᵗ bindſh ma adſhro at draḡa allᵗ adſhra ginga
q Hᵗ ma cangnis maz godz ſkoflas for ay ḡa ar lanḡ
r Hᵗ ḡuy bikroḡh ma ḡardſh draḡiñ (cuincy
miriſtis ſidſa ḡa ar bikroḡh laḡdſh
s Hᵗ ḡuy bikroḡha ma ḡardſh ḡthriſtis draḡiñ
t Hᵗ ḡuy bikroḡo manz ḡooz ḡurn thz ſtal ḡara may
ḡay bikroḡh ar
v Hᵗ ḡuy nakar ridſh at adſhro mz ſullo ḡalle roſtar
af ḡoſtat allᵗ ſkeſtat
x Hᵗ ḡuar ſoñ liḡḡᵗ i ſtoḡhe allᵗ a ſho i ſkipi allᵗ
anar ſtadz laᵗ ſik til at rana oc roſtda
y Hᵗ ḡagᵗ ma i anare traḡardh ḡuſtan oc taka
frutt mz ſcald

1 a Ridſh ma at adſhro ſkeen thas ḡardſhis at ſha
ſkil ḡonday allᵗ nakat ſhas ſhon allᵗ nakdy
thſh i ſhas ḡardſhe ar allᵗ oeſt ḡaffᵗ allᵗ ḡhas
ḡardh ſtaſtᵗ i thragon tha ḡan i ḡardh ſkobᵗ radſha
ḡora draḡᵗ ſlaar ḡuggᵗ ſullon ſaro allᵗ ſlaar
ſkeno ḡlanadh allᵗ ſlodſkeric alle thc thz mz arn
i ſluk allᵗ farunoſe thc ḡaffna burkit edzhrit
2 b Rxiur ma at anare ḡardhe fini ofrino ſinon
thſh ſon cᵗᵗ ſaar ſaſtar alla ſkurᵗ cᵗᵗ

Edzard Ballad

gardh sekid

f Her byr ma hagnis a saat maal or bigth
m Her byr ma hagnis ayter bater or fasta
n Her byr ma hagnis a aray or anar gor gingena
o Her byr ma taker konu mz bald
p Her byr ma gor forsat siri adhro a kirkio radgh
allr thigy radgh
q Her konur skilnadhr mana mellom a kirkio radgh
r Her byr kirkio fridh or thigo fridh
s Her byr ma far hceay til sin af kirkio allr thige
t Her byr ma ridhr til konungs gol allr or anar stadh
for ay hay hceay konur
u Her byr ma alter ma af lagha til malom
x Her redhr ma anay til stok allr anar stadh thiggr
af hander alla foter
y Her hagnis may a konungs dom
z Her ridhr ma hceay erh adhro or forir hsa mz raldz
warku fray hcane sino
a Her thurn edzgerd sculu skiptas
b Her byr ma halder bitroghsa ma micra ay erh mall
c Her byr ma halder bitroghsa a anars mans skadhsa
d Her thurn ma aghr bitroghr bara allr fridh faa
e Her stal all edzgerd maall hsarads hofdinge wita
f Her thurn hsarads hofdinge stal bitroghsa ma leggia
g Her ma ey erh stadhsa fik wirna allr sekia
h Her thurn ay ma ma edzgere wirita
i Her ma ey qwina allr oknagh edzgerd wirita
k Her byr kade radhr thuffrk sine swa at hon dogr aff

Edzgrit

thy ar thadhay fiell sony fater stedhe

7 5 Nu kay thy may kapa a gardhe sinom sony the
ridhe hecey ath or dræpn slaar or thugt
sidhay the a thas gardhe komo bote apt landzla
ath ssaar hay saar alh wardhz dræpiy sidhay hay
komb a gardhe tha botey the apt landzlagthmy
sony thz giordhe alh saar thy saar sony hcemsoky
giordhe alh wardhz dræpiy thy sony engiy skadha
giordhe tha wari bygit thz hay sik or hcia or hay
fky fridh or cy be hanc skyte

8 5 Nu hittas may i gardhe sate or skilias estate
thz ar cy bruit edzgrit bray hay gage a
gardhe sidhay hay bredh wardh or hantt sik kapy
alh hialp or gangt sta at i gardhey or thugt or
ssaar alh dræpn tha hasstn hay or alle the my hono
ware bruit edzgrit Nu agtha malsaighada fridh
kouina or gordhagthandiy thridhmgiy af skafligi
ne or sta brath hay hasstn bote ridh malsaighada
or hay bidhz fir i hono tha taki kamgt got mirk
fir i gulamngcay Dotor thy sony bitrogth ar for
dy ha fridh fa gialdcay tha att arffta has kagtha
bote thuat hekth drap alh saar malsaighadcno
or cangony adhrony

9 1 Nu ar thy landboc sony hcemsoky gore til alh
hasstn hcue kecke alh lanc takit saar hca alh
nakat hae hona saar alh sscno alh bladgbrit
alh wardhz dræpiy tha agthz ha badhe boskyte
or sarabgterena or cy fridh bidhia

10 E Nu ay anar ma thy sony landboas gardh sakt
saar saar alh sscno alh wardhz dræpiy

Falla

Shono sta ar thay faar af dadh allᵒ fulsarᵈ allᵒ
bledhuitic or blanadh takᵉ thz thay sidhay thay ko
brᵈ i thas topt allᵒ gardh thane sony thay til thalpa
stᵉtᵉ tha thasserᵈ thay or alle thse mn shono tsaro birn
tit edzᵴrit

Sta mykit bondey thasserᵈ mtakit mn thusony c 3
or gardhony a sinne topt sony thay koor a thz
aghz thay fridh a sik or allo sino stᵉtᵉ stadrᵉ badzstaf
sta stay gardz sinidhia or shemick thro allᵒ tadha
a thssony thusony aghz ma sama fridh thasta sony
a topt allᵒ i gardhe thstar sony thz gor gong a
anay thassin birnitit edzᵴrit

Nc thay thz taka thin sony sin stᵉpᵉrᵈ for ay tha d 4
thombrᵈ a thas topt sony tha flyr til allᵒ i thas
gardh tha thassna thse cy birnitit edzᵴrit

Nc ridha thse thseny at mane ay tho ar thse tsilia e 5
stadha gora or gita thse cy / sta thse til bledz
cy / allᵒ thuggᵉ or cy dreya / tha ar thᵴrth mn cango
both / bryta thse thro sseua allᵒ skinsstra mane
allᵒ thonn skurta or thobr cy bledhuitic / may tha
both thre mirk allᵒ dyli mn sseo mana edse or
gage cy edsin for ay nadyn thassinᵈ tha tsart for

Nc thay thy ma sony thseansoky f 6
gor tsardha saar allᵒ dreyin allᵒ faar
bledhuitic i thy at thay gor thseansoky tha ar thz
alt bogit sony tha faar stᵉtᵉ thino thse forfara or
tsilia flya alt thz thse fa a gardhens allᵒ a topti
ne thz ar alt bogit stᵉtᵉ ay thse dghas tsidh i gar
dzlidh or falla fᵴterᵈ mna gardzlidh or thoffredh
stay af thens thseansoky giordhe tsari bogildr or
falla fᵴterᵈ stay or thoffredh mnay tsari gildr

Edzorie

Dhe hena horie roop or akallay tha hafford thy brutit edzore takrd ma fould mz ealdo or kardhe the mz takiy allrd fagiy a farske gmig or kirtna ha tolf may the til tha aghe hay budi skardh dgmad or hald hnggiy kardha takrd ma fould mz ealdo dregrd kona hay i thy or kirtna thz piij may tha hogge egil drd takrd ma fould mz ealdo or rynrd af lande mz he ne kardhe hay lagthta til kinney til thera gmig tha aghe hay aldrigh fridh fa for diy komma gi krona bidhe firi thay

15v Ne sterd ma firi adhro a kirkiekragh allrd thog kragh or koil ha draga sargha allrd karia for diy ha kombrd til thigy allrd kirkio or gor nakat thera tha hafford hay brutit edzorit

16r Ne kobrd skilnadhe mana mellay a thigy kragh allrd kirkio kragh or diy the af lange abrund faar anar draap af adhre the ar diy brutit edzorit allo sterd ma firi adhrom a thigy kragh allrd a kirkio kragh or gitrd diy skadha giort ay tha at ha tolle tha ar hotterd mz engo hottrd hnggrd ma a bladhe allrd kragh anaro mans skintrd alla skinfford a thingy kragh allrd kirkio kragh or kobrd diy bladhgirt jmay tha dysi mz sicho mana edhe allrd bore thre mirkio

17r Ne dregrd ma anay hnggrd allar slaar bladh kirte allrd blanadh a thinge allrd i kirkio ho sterc tha haffni thy bonena sony dragrit fisk alla sa rith kray thz se mz kadha firi thy at thz agha al le fridh haffna

18 Ne ay ma far skeny til sing af kirkio allrd aff thige hnar so gmig a amay gor for diy hay

Caskro

78

tha agth malsaghade badhe fridhbomna or
sara botrena or sordhaghaden taki thridhing
af skofligine

Nb shapnis ma a sath mall or both tha shaffer p 11
shan brutit edzerit tha stal thz napdin bi
ta thnat hselle anar skilnadhe bony thera mello

Nb ma ma ci shapnas after Caller ci m 12
both fasta bran shan brytte edzerit or bran
both seey ci borghadha or sha se firi skilt at botas
the ci ma thy dagh sony the landha firi tha mat
ten the shapnas dy bardha both borghadha tha
stal both un laghin brafia or ci shapnas / shapnis
shan sidhan both arn borghadha tha shaffer shan
brutit edzerit Nb dy nakat ar both af botene
tha maghe the ci shapnas bra brafia thz so ar
standr un laghin

Nb ma many ci shapnas a anan or anar gror n 13
dhe gingena shapnis a anan tha brytt tha
edzerit tha stal sharadz napd berta thnat hselle
thy samy sony tha shapdis a grordhe dinge a shan
aller anar grordhe thy samy ci gingena a thy
tha stal thz sharadz napd berta thnat hselle anar
skilnadhe bony thera i mellon aller shori tha shap
dis a anan shapdis tha a anan tha shaffer tha bru

Nb take ma bonk un kald Cttt edzerit o 14
tha shaffer tha brutit edzerit bynis a ma
ne aller skadshon shas thz thona recff aller a bo
inne aller sgris roop or akalla thz stal sharadz
napd berta thnat thz ar sant bry / Nb brytz tha
kindhe thona or grit ci sin kulia fraft / stet skal

Edgarus

alla sit fadhne haghlica hart firi hono hagnus ha
thi firi tha haffun ha or alle the mꝫ haro i folghe
brittit edgarit tha stal thꝫ haradznaid rita hnat
hella hay hapdio thꝫ firi alla or kon anar skilna-
dsh therra i mellon

233 Ne ridhe ma heeny adh adghro or fohn hay mꝫ teal
de e finon gardhe ey tho at hay brytt ey hre
alla gor blodghutt i gardheno thaghar hay kombr
e gardhe bindr hay mꝫ fullon bandon dragn hng
gn fustar alla stakkar alla hnat haytisson ha hakt
i satr tha hafui hay brittit edgarit tray the se kom
gn dobr alla anaro thae bndh son konnge don hak
tord alla fedghe a thae handr thmfnadhe alla tak
mꝫ ransak e huson thae sandr thmfnadhe

24 a Ne arn theson mall konnge edgar hwar son
theny brytt a hinn mage the arn hakt sama
tha hafna the alle thi forgiart the hafftea o hay ior
dsena or bitroghe hara bu ar rikit or thera god
stal skyttas i thre hutt/ey hith taki iordhaghadey
annay konngey thridhia haradhe apti thi so for
har sak alle forwarka the ey thera barna hith or
ey thera thuffik hith or angins thae hith son i boo
aghe mꝫ theny tray thera hith ensamay thi at
angry ma anaro hith forwarka or swa stal thar
ensamey sina sak bota or batra

25 b Ne hwar son theny halder or fodhe mera an ey
ethi mall hdgay thera maiadha dagh ar gi
bote ok mꝫ swa ogta hay hardh thꝫ haghbu
ney til alla dyk mꝫ dij mana edghe at hay ey bitro
ghay ma hyste alla fodde alla or at hay ey biste

Baskis

79

hecny kombir til siny thy haffir brittit edzerit
bray thz sc af bradkny skilnadh

Nr ridhz ma til pæingz dol for ay tha hecny. t 19
kombir allir anar stadh sitia thz hano okony
firi hono drapa hay alla sarghta thz ar cy britt.

Nr alter ma ana af sarghta tilna = edzerit G 20
kony or kobir cy hug bledhwite allir blanadh
ma bete pl mirk til thræskyte or haffny cy bri
tit edzerit or stal thz haradzmapd britta hwat hellir
hay flydhe thrangdir allir halfstenliande allir hiny
alte hay af thingz stæpno allir kony anar skilna
dhz mellony thera or cy af stæpnone Mr aghz tha
frindh hemay fray siny hafna til stæpno or swa
hecny atr til siny drapir ma hay sarghar allir staar
bledhwite a kaghsenony til stæpno allir fra stæpno
thz firi at hay staydc allir sekia kwildc tha haffwil
hay britt edzerit Mr sitia thc a kaghs firi hono
or ygita hnarte drapit allir sarghat allir slaghit
bledhwite allir blanadh tha ar holtir mz engo holtir

Nr kedhz ma anay til stok allir annay stadh x 21
or hugger af handir allir foter mz kaldc tha
haffter hay or allc thc mz hono karo britt edzer.
thso haffni thy kenina sony drapit allir sarit fik allir
or hano ar swa kobir thz i kæpna skypte thera mel
kony saar makar af thony saar dodh allir bledhwite
tha ar cy britt edzerit

Nr kæpnis may a kæingz doony dræpr allir y 22
hugger fulzar allir kæpnis ma thz firi at tha
britnadhc a mot hono firi kæingz dome allir kæp
nis a hay sidhay hay haffter sarh kudhz hay sina sak

Edgarius

sidhan. sekia skeat thz ar halder saar draap blodhskeite aths
skena ska ma ar thy garing giordhe sidhan naydin haff
ord han kart firi edzarit mz edhe dylia apter landz la
gsin ar all thessay mall sony konings edzard arn stulu sk
tad a konings rafft

31 g Ne ma ey may skemsekey gora ar edzard brytta ay
for matte ey ey may skemsekey gora ay edzarit

32 a Ne ma kona ey edzard brytta thy ar hon (gasse
ma ey biskogh kardha ey ma ar offrinagh edz
are brytta karis thz til hans thta stal naydin skaria
han ey kampta ara gablan kara stay bote apter thy so
a saramalow skile

33 f Ne kan konde radha hussarle sinne offhardhelica ska
at hon saar dodh aff morth hath kulia thta stal han
sekia sony fraledhis skile firi draap ar ey staghla thz
hafford han forkarkat ate thz han bytaka atte af skena
godz thy sony kasora arn ar allan skena thridhing so
han gifuis til thta taki arffta skena af hath godz ar bo
trena firi hona ar gage hons aldrigh til arffe ar engy
hath arthlingar stay thay haffui barn samay thta stulu
karuey arffta ar the stulu karuey i sinne karis hff
ta sony nafte mothskuis frander arn ay ey arn barn
til skals koney ar gona thz karuoney kunde sinne
karis thz til the til kaghta ara kona ar ey beggia ba
rn til thta stal kunde mothsene gaga thz hon atte thy
ar engin aghs thy arffta sony han draapar han ar barn
thz dogha ar haffuar ey barn efter fik thz arffte aldrey
sony arthlingar sony draapar taki thta thy arthlaggar sony
nafter ar ar skadhan fik han arffte karuethz ar ka ar
ar ay hussarle draapar konda thta arffte aldrey engte
af hans godz ar ey hundar dagho gaff sina ar engin thy

hirth ho kar g

Baskis

.80

thay biltrogha kara

c 26 No thkar sony thaldis biltrogha may a anard skadha kari skea saker sony biltroghr may ay thay nakra ghuig ogor bere tha biltroghr aper brutu simon cy thas sidhr thr stal tharadznaid kirta thuat thr ar sant ony

d 27 No aghta thc biltroghc kara thr til thy bidhr firi thcny sony thc brutu bidhr allo thas arf ka tha thc bidha firi hono tha aghr konigo thcny fridh giffra allo thy tholike konigo kald thaffur at thay ma thcny fridh giffra tha stulu thc kesas bidh konigey mz pl mrko thr ar thano cusak

28 e No stal ony all cdzgris maal tharadzthof dhrigic or tharadznaidin kirta thuat thr ar sant ony af thy haradhc ghungey kar gnordh i

f 29 No stal tharadzthofdhrige thcny a thrige biltrogha laggia or alla thcny ekrakia thighr tha thcny cy kirta ekrakia tha stal anay dagh budi taka or thr samasta leta bidhay stal thay a dagh thcny til ar takin firi naid thcny ekrakia or thc thay ekrak stulu biltrogha kara or cy dykia thaffni engin kald nakra karu ghaga mote thcny malony sony budi tharadznaid liggia

g 30 No ma cy thy skadha fik kirna alla skia allo stagma eppa thy skadhay gnordhc fort ay naydin thaffur thay fakt allo kart eta stal fara til thongt or eppbara thr malcth or sidha stal malcth gekart strada til konigo rekft mb ay naydin fell thay firi cdzgreno tha ma thy cy thay for skria thy ar thay ar biltroghr mb ay naydin kar thay tha ma

Edgaris

taka Cudi sina Reary or gonna or cy thy sony drapp allᵈ
myrdhe ay cy arn syskene til Rorts Romney ay cy ar
fadhe allᵈ modhe hiffuandis til sony cy drapo allᵈ myr
35 my Ne gagre may ar adgro a akrᵈ Cuy Rear (dho
allᵈ dung Cuy hoft or Dregnᵈ tha ar hay twagil
dhe or all hand hroy or akr thy ogike sony hade haar sony
til hade gagrᵈ
36 my Ne Cardhe may a sina sakleso vlaghlica halshng
gey hangdᵉ alla stoghtdᵉ tha thy thy groudhe
stande tholikay rath sony hay hono groudhe
37 a Ne Reandre mane thmsfak til allᵈ huaria han
da Cratth thy hakst arn tay may kastad Cindz
or sinad Cforkunney cy Cynbarlica i handony takit
or Cray Konnge dony allᵈ thad sony Konnge dony
haffinᵈ thy swa gor haffin Konnge edgare Cruntit
or takad cy fol mirk sony fordhony thy ar huar may
aghe fridh haffina a sino godze or prungony or sarlica
a. stalffino Cicama or Cuff
38 hy Rear sony Cindhe adgrony mane allᵈ keggh tal
ar sta drapa allᵈ makra gung gora a away
may hay stal standa sama rath sony ha thy sialffor
39 ty Takᵉ ma away or kaggᵈ ma Calde (groudhe
a iordh midhe snopᵘ hay so nakat fa Cry
tᵘ Cath tagsony allᵈ tandᵉ a hose had allᵈ skar af tugo
nasa allᵈ croy allᵈ hnuggᵉ hand allᵈ forth allᵈ or Cadhe
af hono thy tholikit gor or alle the ma hono Rard haffina
Cruntit edgarit or huar sony thy ar malsaghade ath
a huat thy ar hellᵉ sar tholi allᵈ had ar ffta hay aghe
Cadhe Cosbipte or sarabotorena or fridh ar Cudhia a i hu
ard huse thy gore i thessony malony war dhe tha sana
gey a farske gung haffin tha malsaghade or had fridh

Gaffna

Nu kay barne offhardhelica radhte hardha sua P 32
at thz dhor aff tha stal thz firi botas sony skils
i botum or ci kuff firi gagha giffna tho aghz aldrigh
arfftha thy sony dragnr hnatt hellr hay dragnr mz ka
dha allr korlia stay modhz kay kiggia i hard barry
sit tha ar hony ci hardh kuff sit mista allr arff kn
no fadhnis frandr kara til hena hkri hony laa i hard
barry sit mz korlia smony tha karin hona frandr hcara
mz tolf mana cdhe at hony laa aldrci thz i hard mz
smony korlia or haffnr hony sna fatnytha frandr at the
arka ci cdhin ganga tha laggin thz til hardhnaid
hnatt hony kil hona hellr fella allr karia 2ardh
thz or sna at hony gifnis tha krakte sik at hony laggte
ci sit barry i sang mz strussadhrenony 2dh thz i sag
mz hono tha aghz hony mista hf arffnit 2lls kuno
the thratta fadhnis fad frandrene at thz kar dht
i beggias thera sang or sighia thony nci gren tha
liggr thz til harahnaid sfallr naidin thony tha
betty pl mrk or bth arffnuth 2draga the mz kadha
botty tha sony i kadha botn skils haffni tho forkarkat
allo arffneno sony hony alla hay arffna matte kra thz so
mir th ar haffnr thz sanysskene tha ar thz thas arf
kre or thas arf stal thy sony nafnr ar af thas arffto

Edgarus Rex

or gordh stada i skofling gaga thj at i knaps laghu
tha gipt thuarte may i orthsgordh thro allr orthsol
ratu warkt thuffrk sina ey or thsoy i thao etta i alla
adhra kosa specing ey stal almæning gordh i skofling
gaga ay thso at thay rækna firi kostra

43v Bilrogy mas godz aghr laghmadhr or thæradz
kopfdhrige thafua mz sua skal at thc stukir satta
ey gumbuttz may thr fore soy thay stal rækna at
thr til cugsins ænars konu ay at thao gialdi gial
dio thc soy thay rattelica skyldogh thar for ay
thay brotth edgarit thuat thr ysser kæpt thr ogsfins
fore thano stal fattkoy manoy allr til kirkio or
klostr ae til thay fridh fa allr dædhr ar tha thaffu
thano rætte arfftta thr godz

44r Nar soy ridhr thccy at adhro mz fullo valde
or rænc af thono klostrat allr thosfuat gruit
allr dætth thr stal thæradzmapd kirta thuat thr ar
sant ey maria thc thay thari sakloo fella thc thay tha
ogsfun atr cptr thera edhc thr thay tok or mz pl mist
til thra skyrtf or thuar thy thr mz thar i flok allr
farnotr bote thre mirkir til thra skyrtf rænc may
af adhroy mina ay gre tha bote thre era allr tha
ri sik mz thcy manoy or thalffar thridhi rænir
may gre allr mera or mina ay thalf mirk tha bote
thre mirkir til thra skyrtf or atr rancth ay thy ay
tr thar soy atte Gitr thay kudhr kudit mz fcy ma
noy or thalffar thay thatte Gitr thay ey thy kudhr
kudit soy sakin gifo tha dyli mz ay mana edhc
or bote soy for ar sake alr rænc ma thalf mirk allr
mera tha aghr thr thæradzmapd kirta soy the badhe
sighia ja kudhr thuat thr ar sant ey allr thurn

Balkes

fiche Realo hay til thigt fora oc kirkna kata bidha haffui
malsaghande Realo hay til kosty kata ay hay kil allr oc
kinni fore kinni taka tholka sony hay miste allr oc kiff
af taka oc ligge Egildr firi gung sina Ne koubl thy
i Reapna skipti thera mellom oc ey i sliko Realde sony
ne ar sagt tha ar ey kirkit edzorit Eta kore sony i
sarabotu skule Ne ka mane tholik sak kertas oc ar ey
fangen kidhe tha stal haradz naud sony all hoghmale
stulin sticka af thy haradhe gungen Rar gor i hay Rar
ia alla fella fella the hay Rari feldr sony for ar sake
Rarria the hay Rari sakhe

Ne ma engine mans godz skiptas allr skeffas r 40
for ay hay ar kaghkunnen til kirkogo maale
ey ma hay oc drapa allr faga puna thy dagh sony
kagen a thinge tha hay kirkogh skoro Eray firi ha
fastis oc kore sony firi anay sakhesay may oc kirk hae
i kyrkio gardhe kaggis ey ma oc hae godz Enday
foras sidhay hono sak griffs sony til edzorkigge

Nordhe may af sak griffua dreping allr nakray v 41
edzroy inrikis sidhay hay kirkogha skoring ar
oc kaghsa daghe hans Erghidhing ar ligge Egildr ha
dhe firi kirkis oc konunge Eray hay hafui dagh
kaghkirka grifuay af konunge

Ne ay nakar ar kirkogh kagdhe af rikens oc t 42
Rardhe sidha Erkirkis drapin allr ha Rar-
dhe Erkirkis taking oc sidhay dreping tha stal firi ha
badhe fastas oc kertas sony firi anay sakhesay may
oc kirk hae i kirkogardhe fordhas thy ar ey matte
hay i ffkere kade kirkogh Rara oc fridh siy mista
Eta i thy lande sony gungin giordhe ey stal oc firi
edzorik Erutt hustruna hkre sony a hena tompt

Leyghmala

1 Mr Guy kyrgi mohuard t skyldoghz skeuy allr hussirr
sin ratta hyra alla hosbonda draps

2 Mr Guy ma satt eld i hres anare mz kolia or kil bre
na hadhe by or bonda

3 Mr Guy tholita sakr hwm ma stal kariar alla fellar

4 Mr Guy ma allr kona bar forgiriga adhrom

1a Myrdhz madhz may allr kom allr hnar so ana
myrdhz or laggr a lay or bar i halstr tha stal
may staghla or kom stena thz stal haradznapdy thz
som mordhit griordhe smay hay allr hona kirta sa
nay allr gsanna or haradzhafdhige hofdhe cdhim
or sidhan skari hnar sino kastom som i cdhseno sta
da skea stal iffer all mordh or the mall kiff firi

2b Draps madhz allr kona mz kolia sino gaga
allr myrdhe barn sit hedhit allr cstit allr
barn fadhz sin allr modhz sina hkuilkit thera thz gor
tha stal ma staghla or konr stena ay thz ar allo ep
pinbart Mr hkeuy tholik sak kirtis or ar ey epin
bart tha stal hsa karia sik mz haradznapd af thy hsa
radhe gingin griordhis sina or haradzhafdhige hof
dhe cdhim or sidhan skari hkear thera sino kastom so
i cdhseno standa kars hsa kari sakhis fak hsa tha stal
may staghla or konr stena Mr thz therra so myrdhe
allr draps mz kolia stal mista arff thas dadha or skea
hsans atghlaggr thy at engi ma ana tik arff drapa

3c Nu ay thz ar af radha tikkomit tha kare som
i drapamalo skils konunge haradhe or mastaghla
de thagildis kare or miste hnarte kiff allr arff firi

mysit raut kar karia the thay so sakey grifo ka
ri sakloo fella the thay tha grissu arᵗ ranet apᵗ
thera edghe oc mz gal mᵒ til thra skiptᵉ

Ne liggᵉ ma i stoghe alla skipi alla anarstadh 45
kart sik thz til at rana kardhz thay gripin
kudhz a thesy gungom tha stal thay til thungo fora
thz strikn tolf may magnas soy strikn thay karia
alla fella fellio thay soy ranedh kitio tha stal thay
oudc skardh domas karo thay bate thy gal murkᵉ
soy saklosay kaut oc kastadhe oc kaldfordhe oc thaf
ki cy kruttit edzorit

Ne gaar ma i anaro tragardh soy kuskᵉ ar
takᵉ aple allᵃ adhra frukt mz kaldc/oudc 346
allᵃ thao thiay arn firi oc kulia karia koubᵉ slagh
thera mallom saar oudey allᵃ thano thiay drapp
saar allᵃ blodhsuite thz ar kruttit edzorit saar
thy soy til koubᵉ drapp saar allᵃ blodhsuite kari sgift

Kar sigo aff hoghmalum

a Forst sy mordh thnat heldᵉ ma allᵃ kona the gor
b Ne sy fadhr allᵃ modhr myrdhr barn sit allᵃ drapᵉ mz kulia
c Ne sy fadhr allᵃ modhr drapᵉ mz kadha barn sit
d Ne sy ma takᵉ thra kaghsgifta koub allᵃ kona may
e Ne sy ma allᵃ qinna kardhz mz trudo fuscy
f Ne sy ma allᵃ kona forgor stufbarne sino
g Kar so reser thar a mote komige allᵃ riksesie fira
h Ne sy ma sedsir a fostrlao sit Sethlamska thar oc
kar akrogha skuld a mote sinom thra

Heghmala

harra or hariar sic coghir fosterland tra tha folaghe
thcm konunge sony ratht konuiy ar til rikit tha haff
rud han or alle thc mz hono raro forbarkat badhe
lissfue or godze unde kronona or hene til alwardhe
tira aghso Nu bin nakro kirtis tholik sak or ar cy
ethibart tha stal konuge nayd han karia alle fella
karo han kari sakloso fek han miste badhe kiff or
Nu ar kristi molnar alle trostis godz
Ndoghe sney alle hustrus dragu sin banda
ratta tira alle hosbonda alle hab hustrus or kardhe
han fangin kudhe mz samlo gnung alle han tha stal
til thingo forab or the may til stagfisko domab or
kona stenab ay han gor the lordh or kosepanga the
ra stulu til thra skiptis ganga taki cy kuth konu
gd annay malfaghande or thridhi haradhe so gn
gin kar gor i Nu hnar tholik sak kirtis manc alle
konu or ar cy ethibarlica taki kudhe tha kari sik
mz haradzmayd the gnugin kar gor i or haradz
haff dhige hosdhe edhin or sidhan skari hnar sino
sastom sony i edhenom stada or bidhia sik sna gudh
hullan or halsghadoma sony han a halder ar han alle
hab kona dragi cy sin ratta tira husbonda alle hans
husfrus or thy ar han cy kardhe kiff or godz mista
kcaro han se sakloso ffeldz tha hasfin forgiort allo
thy sony for ar sakt Nu sighe thy sony dragi the aff
kadha kara til komit or cy mz kulia sinom tha stal
rattom arffrom han thragilda ard or cy kiff mista
or konunge or haradhe kagtha kotu sony i dragamalo
skilo or cy mera the stal haradzmayd krita sony for ar
sakt hnat the kar mz kadha alla mz kulia giort

Galter 10 84

Wadgha thuna thz stal haradznaþd Rita hwar thz
Rar mz Rilia allz Wadgha giort

Gangr mia fray Rouk sinne lagghgipte or fæste d 4
sak adgra Rouk laggh lica or hæfdhar madhay
hin lifferd say hā for mz laghu fangit hafdhe Rar
dhz thz skiallica keet mz bfinbarō Rironom ny til
hans or kir Rona rathy haffui forgiort liffre sino
or Rona saunkedh ay hay gor thz hā stal hallhingga
or hona stena

Forgor madhz mane allz Rouk/Rona Rouk allz f 5
mame mz trukdom allz adgray forghingom
Ora ar hay allz hay faar dodh aff miste kuff sit
for tholica ghuiga ay stal stæghsta or Rouk stena
or Riti thz mz haradznaþd say for ar sakt

Forgor madhz alla Rona skiffarne sino Ril f 6
Barne sino arff adghna Rari lagh samn ay
lifflect or stadc ay arff say laghin sighna

Hwilkin say reysser har a mote Rounge allz J 7
rikesino hra allz for satte gor ar hay Ril
hay fanga allz drapa allz gor nakra kaldzghinga
allz Grath mz krcffro radhom ogiardho allz hialp
tha aghr hay mista lordh or godz or kuff ay hay
fangin kardhz mz bfinbara ghing Mkr ka thzra ho
nom Rirtad or ey mz bfinbara gerning fangen kar
dha stadc thz til Rouing nayd or sidhay skari
hwar thera say i edhenom stada sino kastom
say sagd i edhe thera/ffella the hay haffui forgio
rt allo thy so for ar sakt karia the hay kari sakhd
Nu ay may kedhr har a fostr land sit kirkhaun G 8
skay har abogh hay skolo a morh sino ratta

Kowrige thardhe or malsaghada Hafferd makar dodh
thz aff fangit or karis sidhan kirk thz or pij may kar
ia the hona kari sakkis ffella the hona tha aghz hon
i bak brina or kespra hena skiptas or arffeirgia he
na takin pordh epter hona kirtis thz mane kepis son
i drapamalon skils Thessin maal nu arn sagdh
arn arbota mall son firi gagr badhe kiff or godz
Hicen thohk sak kirtis tha stal paghmadhz or sandz
nayd tharadzhofdhige or tharadznayd them karia
alld fella son fpz ar sakt or skari sins kestom

Drapamala balkrd mz kulia or taliad i hon flokka

A Ferst bin skilnadhz kobrd mana mellom or drapr
klear thera amay
B Nu drapr ma amay or fangas a farske hing
C My arffive thas dodha drapr drapen
D Nu bin drapareyn kardhz dreping mz karriade had
E Nu bin drapar rynnd mz hnat skalu tha aghz dagh hafna
F Nu bin drape kuil cij til skare koma
G Nu bin fridhlige may sird qkar or kuil cij ryma
H Nu drapareyn kardhz dreping mz kulia kra karriade
I Nu bin makar ma kuil drapara karria
K Nu bin makar ma kuil drapara rena af them hay
i handom hafferd
L Nu bin makar dirffins taka kosin firi drapara
M Nu mz hnat skalu drapar ma firi koning koma
alld thas embritzma or aghz thas mall prosffwa kata
N Nu bin drapar kopr kudhz malsaghada
O My drapar kuil cij kopa kudhz malsaghada

Kalkr

85

Sarr may eld i hws ware manz kuil hrena ba- f 10
dhe bj or bonda hram hs hws ech allr fler
allr or gardh allay allr bj rardhr taking mz blasa
de munc or brinade brande tha ma hay binda or
til thigge fora sidhan agha tolf may af haradhsno
skodha or samind ech seta bry thz maal karia the
hay tha bote thy pl mirk sony sakhssay bant or basta
dhe or haffri cj forgiort fridh allr koskipte ffella
the hay tha bote ak thz hay aghr til thra skiptis
taki cj kirth konungr / may malsaghade thridhia
haradh or a gialde bondano forst atr skadha sin
or kiri bondey skalfter hurn mykin skadha tha haffr
fangit kuintz cj mera ath tha aghr a bondey fukt
firi sit forst haffna or sidhan stal i bale brina thy
sony brart haffter firi bondano

Nr bry hr.cry thohk sak kirtis manc allr ko- f 11
nu or rardhr cj taking mz tha kari sik
mz lukte haradz nafd thr ofungin griozdhis may
or kari sakhs ffaldz tha gialde forst atr alla skadha
thsey sony hay fik or a pl mirk til thra skipt ar har
hay cj bota or skadhan atr gialda suna mesta thu kadz
thing sidhan hay kagh falder kar tha stal ha Egil
dr kara firi allom hnat thz helder ar una allr ko
na til thae hay haffter rat giort

Bar kona allr may forgiuga manc kardhr baz m 12
or atakin. tha stal kona taka or i fiatter særia
or skra til thigge fora or the samu forgiuga mz hc
ne thz stulu pin may kirta at hay haffter the for g
iuga giort allr cj karia the kona kari sakhs
fella the kona fellis til pl mirka til thra skiptis

Drapamass

Nr 2 Nr Kay kassa may skeno ogra
Nr 6 Ogr may forsacth firi adgrony i kusasskeilin alla adgro
skeilmy or kardgr thr mr drapiny

1a Nr kobr skilnadgr mana mellony drapr kuar
thera amay thr liggr madgr greymane or
korey beggias thera arssna konnge rath atta grou
gr or thrattay mrsr or saunkedgh karadgr

2B Dexapr madgr amay or fangas a farske gung
kudgh kaskath alla a farskony forth a sama dargh
or dygne kay gungena grordgr tha gissni ha kuss
morth kusse or hassni kuargkin fridgh etta i kurkis
alla kkostra ska frapt ay thr kay prossras at kay
grordgr gungena mr kost or etay atta kusse nodgh or
liggr thr til karadr mand thr sony gungin grordgis i
for ay may kuss af kono tapr

3c f. Hkombr thas mans arsske sony drapiny kardgh in
nay dargh or dygne or drapr thay drapareny
mr emne kradgr etay dony tha kotr or faste so anar
drapard ryne ej kand or ey kuss miste kotr konnge
atta grougr or thrattay mrsr or saunkedgh karadgr

4d Ray thr ska kara at nast arsske thas sony dra
piny kardgh alla anar may kuil drapara kind
firi gudz skuld alla gra kudgh alla or thin sony kirds
embetz may ar or kardgr drapare drapiny i kar
iande kand tha prossens kas mall ska dodz sony
gkrikp or dgnis apstl krustes sinony or liggr kgilder
or kotis engre firi kay konnge malsaighade alla
karadgr

Drapamall ms Kulla

p 22b Gry kosty drapatrae oc dagz kniff oc fridz kiff
q 22b arn thessy midshigz klark
r 22b ay bokstaunsskr may drapr minikis maj
s 22b skear sony fridskossay ma skalder
t 22b kunn ma stal drapara til draapz kinda
u 22b Gry ma takr krattay drapara oc kardskr ska
takskse dsmpdr
x 22b thy sony drapz kniff ma sina krskyld gora
y 22b Gry skaldz bana borg
z 22b Gry drapar dskr fsr ay ska kagskrinney ar
a 22b kunn bokr agsha bokrae apter thy dsdsa
b 22b Gry drapar dskr fsr ay skas dagskr krc ar
c 22b Gry ma kindr cungin til drapz ma matg oc aar
d 22b Gry cungin kanis oc cungi kardskr kagskica til
kinney may matg oc aar
e 22b Gry dulgha drapp
f 22b kardskr ma drapin i djony alla i skarjony
g 22b ay kona drapr may
h 22b ay kona kardskr cy sagiy inna dazz oc dygne
i 22b Gry drapara may alla konu kunn thc stulu i kan
gilsony gsmae
k 22b Gry apstr drapr kekmay
l 22b Gry kekma drapr jnrest alla anay klark
m 22b kay kekma alla klarkr drapin kardska oc ar
cy ratta maskagkande mlandre
n 22b kul ma kitta drapp sack oc bokg
o 22b Gry kosskr may drapr may
p 22b ska kosskr ma gora kuksar alla asking
q 22b kirdskr konungr kedsking bcg oc kardskr may drapiny

Draparnall

hay fangit haffud thy tholket gor hay haffud bruit
konnge edzore

11f Ne ne hnar draparey bardh laghlica fangey
hnar pay losy takid firi hay giffui konnge losy
or a dl mirk hnat thz ar hallid malsaghade lanspnay
allid hnat mane thz halzt ar

12m Ne kobid draparey fod konnig alld firi thy am
britznay ar hab i pscrike sina gninga tee tha
haffui hay dagh til hab or fra sony for ar sake kon
gid agh honony breff giffua i thz sama hardh sony gr
nogiy bar gorz i or i the sama breffee cy may til
napna thy thz stal nar bara a konnigd kagna at thz
maal skalita prosfeie or mz hono hardzhofdinge or
hardznapd agh thz sama mall gorlita at skodha
kay thz prosffeie at hay giordhe thz drapp nodhogh
or mz rette kisse nodh tha agha the fornapde betd
keggia malsaghada sony the kulia fod gudh and ffia
ra or konnge sinony or skodha thab dodha bruth
mz hnat skalny at hay thrangde drapara sik dra-
pa kime the fornapde prosffe a mz fullo skalu at tha
thz drapp betra gdd giordhe tha agha the cy malf
aghada betd keggia kray rime tha draparey hand
or fa aldrey fridh for ay tha bindh or giffud ffua
fulla betd sony malsaghada noghz aa

13m Ne haffud hay betth or malsaghade bidhz firi
hono tha agh konnigd hom fridh giffua
allid or hab cu britznay thz tholket konnigd bal
haffud at tha ma honony fridh giffua or bete thz
betd konnge atta ar tughz or thrattay mirkd

14o Ne kul cy drapard beta tha aghz hay rima

Bꝛ[A]ter dhe may drapin adhiro hundo tha karra e 5
de hand tha bothe firi hay fuldr[a] rættr mast
aghanda konunge oc haradhe thz stal liggia til en=
na haradznamnd

Ryum drapar til kirkio alla klostr alla anar f 6
stadh oc kardhe cij taking a sama dagh oc
dygne tha stal haradzhofdinge budhkasta gen=
stay epskara oc thing stæyma oc thz sony gunge
giordhe hay konu felogha firi til skaro kanne
hay ghugena alla kardhe kaghlica til kunca
tha aghe hay hassta .xx. manadha dagh firi ko=
ming at koma oc fiortan natta dagh stay konunge
sara oc cij kaugr[a] stay hay konungs nadh siluti
skar sony ggr ghung a hay sman thss daghin hasf
kri krunnit cdzprit

Nko kul hay cij til skaro koma a thz sama thz g 7
ge tha hassui malsaghade sama kuald hay
til drapo kinda sony hay til skaro konin kare
oc hassui cngin dagh oc huar ghin fridh sta i kir
kio alla kloster

Nko stor fridhlyse ma ghar oc kul cij rima oc h 8
malsaghade forma cij hay taka sighi tha
til haradzhofdingia oc konungs laghsmanc the
aghta hay fanga fata mz malsaghadeno

Nko thy nakar may kul drapara karia firi i 9
thsey hay fanga kulia amar tiggia i sino
hsemc alla anar stadh tha kari thz ko thagit
the ggra sony ha karia kulia oc ake thz bygit the
faa skat thz ar skeldr drapp alla saar

Ko dy nakar may rænc drapara aff thsey k 10

Drapamal

17 r

Drapp erlandz skr madhe may tha war swa thy
hay sua sony sukamnigr hafdhe the giort stray
fostra hans skyrtis malsaghada konnge or haradhe

18 e

Ne thar sony fridhlesay may haldr thra at hay
fodhe hay thy mall allr cua nath hlyo kana
sidhay hay fridhlee war gor or has daghe ete ar
bote thre mr allr dyli mz sic mana cdhe at tha
riste cy at hay fridhlee war Ne thar sony tha haldr
allr fodhe kangr cy nu ar sakt bote pl mr til
thraskipt or higge the til haradz nacpdna thnat
the ar sant thy bote or sua otra pl mr so tha
wadhe the laghlica til kunncy at hay hafftr tha
kangr haldit allr forth

19 t

Ne fagar madhe may firi drapp sma dagg
or dygne sidhay drapit thar giort or fore til
thingt or thl til drapo binda or hay sighe ney
firi sik at hay the aldre giordhe tha stal haradz hof
dhige thony tolf may af haradhe magna thony so
thony badho noghe at the stulu the samind thy fe
ta sony the kulia firi gudhi swara or sino konnge
at hay a thughtalle thar thas kuhandc or kallan
dc at hay dodh fik allr cy / fella the hay hafftra
tha arfftra thas dodha kald hay til drapo binda
or nath has gora katta sony for ar sakt or cy bote
firi hay taka

20 v

Ne thar drapareey tha thari hay sakhe or
hay bote pl mr sony sakhesay kalt fordhe
er hay at swar allr slaghin tha bote sony swa
malom skile hafftra the or takit hay i hysony has
or hemc allr annare manz tha haffna the kunnit

mx Reilia

riketh or fa cy fridh for ay ha haffurd both rendhr
malfaghanda after thy sony haradz hofdhige or
haradznafd haffna hono doupt or sidhan giffin
konungd hono fridh or hay bote hono atta or trughr
or thrattay murkd or samledh haradhe tha aghr
thy sony konungd allr umbrezmay has til satt grof
ha has breff or skal bu gung sina or after thy
has fridh satta sony has maal ar til komit or kom=
go ratth samledh

Ne aghr konungs rattr cy hogthre satnas ay
atta or trughr or iiij murkd or samledh haradz
lagho breff hosio af konungs kancelara firi half murk
fridz breff firi murk the breff seulin a swanske stf
kras or all anor breff sony doma rora ffar hay cy
fridh af konunge or hardhr hay dreginy sidha dagh
ren ar bote tha higge bigilder or cy aghr godz has
skeptas huarte hosora allr anat or bote konunge
cugte malfaghada allr haradhe bray hay midhings
kark gyri allr adhra oglwamelica gung gyri
thesy korthelica kndhrlica the sony cy rora edzgrit
the standey i sine makt

Gthessey mall arn midhings kark dregin mia
fadhr allr modhr sony allr dotter brodhr allr
syster allr offrmagha mina ay sin ara bra thz see
mz kadha allr dregin mia soffrade allr a sunde
simande allr thralbar may at hay faar bana aff
krar sony gor thelica gung sony nu ar sagdha
stande sama ratth sony forra skulo or has kostra
gagey til thrasketh sony skulo i edzgreno or ar
hay cy fagey tha rymc tho landit sony for kar
sakt or fac tho thy minc nadh at ha ar minc kar

dhr

Dragamal

thaa arffna pl mirkin til threstyrtt so for ar sakt

256 N r dagr dragr sidhan thaa dagin ar etr oc for
an than fridh faar allr oc malsaghada b[illegible]
til betra tha arffna thaa malsaghada atta ar togh
oc thrattan mirkr oc karin sakloss firi konunge oc
tharadhs skin oc betr brothra[illegible] gialde [illegible]
arffnanc thsem af thans godz oc aa thnar man
stal anan til dragr binda mz lagsin thaffni thald
than thr til binda manan natt oc aar epter thn dra
grit kar giort thnat than kil halder bradhar allr.

26 T[illegible] thn bottas stal [illegible] firi fadhra [illegible]enarc
gunga son than thaffnr brutt allr modhr allr
andre frandr tha gialdis arr brutin brth af brth
thaa son brutt thnat thn ar heldr kostra allr iordh
rakin ei kostra allr iordh til tha karen arfna-
ne sakloss badhs firi malsaghanda konunge oc tha
radhs firi thi at ei aghr man annars mas brutt
at gialda thr than cuget epbaar

27 N r bindr than angin til dragh mna natt oc
aar epter thn gungen kar gor thaffni cugin
sidhan thald nakan til dragr binda [illegible]tta thaffni
thsm sak ssr kanur

28 N r kanir cugin kridh drapit oc cugin kua
dhr lagsrtta til bunden mna natt oc aar
epter thn drapit kar giort tha ar tharadh sakt
at pl mirkan dag tharadh sanan dragara kisc
thn ar dubgha dragh af thsm pl marko taki tha
firi konungr oc thridhiung thaa arfna son dra
pin kardh ey thsc innrikis drn pirn thsc ei sin
rikis oc koma ei breff allr skal aff ratto arfna

mꝫ Scilia

89

Konungs edsöre

Nv ær may thangin til thess konungs or sighr 21
sik thr hafdu kærit or cÿ thæs kuliande aller
kallande at han dödh sik/ aller sighr oc at ha thr
kær thu skal hæradzmæn thz kuta thöm som the
sighu badhe ja kudhr hwat han a knighkalle kær
thæs kuliande oc kallande at han dödh sik aller cÿ
oc thöm hon kudan takr oc cÿ a knighnalle kæs
aller oc kæs thr oc cÿ thæs kuliande oc kallade
at han dödh sik the kærin saklose oc sidha hafdin
thr kald sin hafdu/ mist at kuda thm til sanbana
som han kil/ oc thm til haldzbana som ha kil hwarn
thera mꝫ xij mana edse a thinge a thöm samu
a knighkalle kæs oc cÿ kæs kuda takne af nam
dome kardhr or han til drapes konungs tha hafdi
dagh til konungs koma oc frans som for kær sakt

Nv ær hær haldzbana bodh nyo mr kr gifo 22
mane skuld siri radhzbana kæri sik mꝫ xij
mana edse aller bötte skos mr kr til thræskuldis
malsagha da konunge oc hæradhe

Dær thy man som drap giordhe for an han 23
laghsokin ær oc kömis thr arfftane tha
bötin laghabötar pl mr k til thræskuld Scilia
the thz tha higge thz til hæradzmæn oc radhe
halfre mænd hwar therra kæs ha kæri
sakloss/ faldz han tha bötin ar fina hæc laghsa
bötar sin for ær sakt

Nv bu drapar dör sidhan tha laghsokin 24
ær oc for an hæc dagh bötte ær tha bötin

Drapamal

ſkc ꝯmig alld̄ ꝑma dagꝑ oc dygꝛne tꝛa ſtal ꝯna til tꝛmigꝑ ſꝛa ꝛettna oc dꝛma ꝛata ſom andra dra
para ꝯaſſin ſidꝛa malſagꝯade ꝛald ꝯuat ꝯelder ꝯan ꝛil bꝛtꝛ taka alld̄ ꝯalfꝯigga ꝛata taker malſagꝯan
dc bꝛtꝛ ſiri ꝯna tꝛa bꝛtc ꝯon oc ꝯomige atta oc tu
gꝛ oc tꝛꝛattay m̄ꝛk oc ſamlcdꝛ ꝯaradꝛc

39r Dꝛ ꝛaadꝛ ꝯon cꝛ fangin ꝑma dagꝑ oc dygꝛne
tꝛa ſtal ꝯna til drapꝑ tinda a tꝛigꝛ ſo ana
drapara oc bꝛtc malſagꝯada ꝑl m̄ꝛk oc ꝯomige
atta oc tugꝛ oc tꝛꝛattay m̄ꝛk oc ſamlcdꝛ ꝯara
dꝛc cꝛ ma may fꝛidgꝛlofa ꝯonꝛ gꝛa cꝛ ꝯon for
ma tꝛtta bꝛta ſorma ꝯan cꝛ ſullc bꝛtu ꝯaſſin tꝛa
malſagꝯade ꝛald ꝯuat ꝯan ꝛil ꝯelder ꝑmc bꝛtꝛ ta
ſa alld̄ ꝯuſſ ꝯna oc ꝯari fꝛidgꝛlꝛe ſiri malſagꝯa
da ꝯomigꝛ oc ꝯaradꝛc ſom ānar drapar oc bꝛtc
tꝛo engin tꝛꝛ ſom ꝯona fꝛdꝛ alld̄ ſambꝛſt ꝯaſſin
m̄ ꝯenc ꝛtay ꝯan ꝛeꝛ ꝯona foꝛ tꝛem ſom ꝯona
ſaga ꝛilia ꝛeꝛ oc ꝯay ꝯona ꝛeari tꝛagꝛlt akꝛ tꝛꝛ
ꝯay gꝛ oc akꝛ tꝛꝛ bgꝛlt ſom ꝯay ſaar ſom foꝛ ar

33f ꝛeꝛ ſom drapar ꝛaadꝛ ꝛagꝛ ſakꝛ
ꝛlica ſangen ꝯuat tꝛꝛ ar ꝯalder madꝛ alld̄
ꝯona tꝛa ſtal malſagꝯade ꝯomigꝑ ꝯanſmanc
ꝯay i ꝯandꝛſa ꝯanſmay agꝛ ꝯay i ꝯomigꝑ gꝛf
te ſætia oc tꝛꝛ gꝛma ꝛata tꝛꝛ til tꝛmig ar ſta
m̄ꝛt oc ꝯaꝛ ꝛattꝛ ſtal gꝛꝛaꝛ ꝯanſma ſtal ꝯa til
tꝛmigꝑ ſꝛa oc tꝛꝛ malſagꝯada atꝛſa oc ꝯidꝯay
ſtal malſagꝯande ꝯay tꝛꝛ ꝛettna oc dꝛma ꝛata
oc ꝛatꝛ ꝯanꝛ gꝛa ſom foꝛ ar ſakꝛ

34r Dꝛæꝛ ꝑꝛeſtꝛ alld̄ ānar ꝛlar ꝛeꝛ ꝛekmay tꝛa

mg Scilia

90

ymna nath or aar arter thz dulgha drapit thar ech
dapet sony for thar sakt tha skyttis the atta or tuthe
or thruttary mirkt sony skild i arfdhabalkeno ony da

f 29

No gife gharadhe sak firi mordh = ma arff
giald tha stal gharadz nayd betta thz at hay
deo aff sodh or ey af mans handakar kom alle oc
at the gaff rattir arfwe sanom sak mg straydo the
ge ymay nath or aar alle or at the thar kudhe
gaga gor ymay nath or aar alle or the krisey sana
drapara mg sanno kristnom Gaffer gharadhe eng
te af thessom kritzer dhom for sik sony mb arn sagdh
tha stal thz gharadhe mordhgiald betta pl mirk
taki konogd thalitti oc malsaghade thridhing
sony for thar sakt thetta stal epter matali thekethe
thar thy may sony pl ara ar harkyne alle
meer ffiri alla theem sony mordhgiald aghe gorae
tha betis mordhgiald an the mirdhe thar dha
oc ey flere or haffni thz engin fralst for lik aghe
gharadz hefdinge mantal manna or thar aghe
mordhgiald gora sony thz manne epter may
thar or gor ey bete there fra biter alle harska
per thar bete ech mordhgiald oc a there fra

f 30

Uardhe ma dratin i thom alle i skarion
finder gharadhe drapara ymay nath or aar
alle ar hist or Esinbart at ethelandzker har haffe
thz giort tha wari gharadhe saklost ser ey skea
giald ar gharadhe the for dulgha drap pl mirk
or ey meer tha at hik seen flere ony ech at thy
sinne finen

f 31

No drapt kona may or thardhe fagen a for =

Drapamal mz Toilla

ſoy foꝛ ar ſakt oc haldas cy manadha dagh galdr cy
tha nakar laghlaghter firi hay tha forie til thingt oc
kungis kunſſter giney hand hiad thz ar kſker may
ſoy cy ar bolfaſtr oc cy ofkar fulle loth

48r Gor may foꝛſat firi adhrom i huſa ſkikkel ſtogha
ſkikkel oc i grinda ſkikkel eya ſkikkel alle ethuaſia
kombr a may gangade ridhande akande alle roande
falle thy firi ar ligge hay i laghu gialdom pal murkr
malſaghada atta ar tughu oc thrattay murkr kuinge oc
ſamlede hiradhe ſaldr thy til kombr ligge i thabeto
kiad murkr ey thay thy ſoy foꝛſat gor hapnis fadhrne
alle brodhre alle nakare piy frenda ſoy tha ar maſt
may til at hapnas mz ſoghz anar foꝛſat thara giort
oc anar cy tha kriky thz aij may that foꝛſat thar
giort alle cy cy kallas foꝛſatth thz cy kombr drapa i

41o Nu kikadh konungr kedhng eth oc ſkuligge i la-
gha laghe oc ſkioldr i ſtaumne thar dhz thz may
drapin ligge i thabeto ij thetſay male ſoy mz ar
ſpraldr tha ſtal ſua kadhe ſanbana oc haldzbana kadh
kinda ſoy foꝛ thar ſakt i adhrom drapom ſua agha
thabeto ſkuptas at malſaghade taki pal murk oc at
pal murk til thraſkuptr taki cy kuth malſaghade ſa
may konungr oc thridhia hiradhe

48r Ry kekman alle klarkr drapin thar dha or ar
cy rattr malſaghande inlandis tha thz kerie
thare thz drapr firi them afare madhay hay borto
ar kombr fidhay ſkeem oc thar oc bord kraſſud ha
ri thare thart firi ſkou ſoy firi them ſoy foꝛſt afar
dhe oc firi them allom adhrom thz kimo fralzdhis
aa tala
aa tala

agh̄ bistopꝛ ꝓuingꝺ ꝛatḡ or ꝺaffra thaꝺ dꝛaꝛ
na malꝛaghaꝺa hitt af botum

Nꝺ dꝛaꝛꝺ ꝓekman ꝺlaꝛk taki thꝛ ꝓuingꝺ m 35
ſin ꝛatḡ or arffra ꝺaꝺ ſin hitḡ af botum

Nꝺ kil ma kita dꝛaꝛ ſatḡ or botḡ ꝺaꝛ er m 36
malꝛaghaꝺe aꝛꝛꝺ botum ꝓuingꝺ allꝛ ꝺaꝛaꝺḡ
ꝺkulkin thꝛa ꝺabt aꝛꝛꝺ ꝺaꝛ er ſin hoghꝛ thꝛ
botḡ guldna ꝺaꝛa thꝛ agh̄a ꝓin may kita ꝺnat
thꝛ guldit ar allꝛ cij ꝓumbꝛ ma til thingꝛ or ga
gꝛ kudhꝛ ſak ſinne thꝛ ꝺay agh̄ dꝛdḡ ſiri
ꝺinta tha ſtulin thꝛ ꝓin may kita ꝺnat ꝺa kudhꝛ
thꝛ ſak gik allꝛ cij thꝛ ꝓin agh̄ ꝺaunſma nayma
or ꝺnat ſak thꝛ ꝺabt ar ſom ma ꝺaffin kudhꝛ
gagitḡ or gangꝛ a kiff manz thꝛ ſkaꝛin thꝛ
ꝓin may ar ꝺay kudhḡ gning gik foꝛ ay doubꝛa

Dꝛaꝛꝺ ꝓoſſꝛ may amay may ꝺay gange o 37
tha agh̄ ꝺay fangaꝺ af malꝛaghanda ko
uingꝺ ꝺaſmay allꝛ ꝺaꝛaꝺ hoſꝺhinia allaꝛ ſom
ꝺay ꝺaꝛ ꝺay ꝺtay i kiꝛkis allꝛ kiꝛkiogaꝛdhꝛ
tha agh̄ ꝺay til thingꝛ foꝛa or thꝛ dꝛuna ꝺata
kiff af ꝺono or ꝺkaꝛte bꝛtis allꝛ faſtis ſiri ꝺay

Nꝺ ꝺay ꝓoſſꝛ may aflingꝺ allꝛ fulzaꝛ gꝛra p 38
or orkaꝛ cij fullom botum tha ſtal ꝺay fan
gaꝺ ſammkdḡ ſom foꝛ kaꝛ ſakt or ꝺumbꝛ cij
ꝓmay manadha daggh thꝛ thꝛ ꝺaghaꝺ botꝛ ſiri
ꝺay kiꝛdhꝛ tha ſtal ꝺay til thingꝛ foꝛa or thꝛ
dꝛuna ꝺata ꝺand af ꝺono

Nꝺ ꝺay ꝓoſſꝛ may ſkeno gꝛra or orkaꝛ cij q 39
til thꝛiggia marka tha ſtal ꝺay fangaꝺ

Drapamala

thy sony drapp or thas arssna sony dreping kardh kadhe
aghsa the edh skæria or i edhenom kidhia fik ska gudh
hialpa at hay kay a hono hkarte kretzkark allo kil-
la kidhsay stal hay a nastom hkalghsom dargh edh festa
the extro at hay thy gierdhe ford kirkio soky or ganga
jmay nath or aar a thinge i thy haradhe sony gingey
kar gori or gialde genstay the pæninga fram tha edhin
ar gangey tha ar kondey sakkes tha aghe komigx sys
komay nar kara thy sony drapit gierdhe hay stal ko
nom kudh fa mz thagia koanda manna kitnom kom
kir hay ci til edhzing or hafferd tho kudh fangit tha
gange edh sin or kari sakkes nat faar hay ci kudh
tha ar thy edhe klaghsa ay the skæria ska edhin at
komigd sysskomay ar ci the nar kka sony nki ar kin
kadha edhin skilt kka stulu alle kadhe edha gagas
kadhe ford drapp or saar allo kiadhkitte or all manhal
ghio mall sony mz kiadha gorad

3 c Standd may i sato or kil ditter skintta kardh-
may ford or kintrd dodh aff kotte and mit mz
kadha edhe takid thz makar stadh for a stok allo stey
or takid kidhsay may or faar kana aff kotte for nyo mit-
skintrd may skintte allo kastar stenc allo nakro thi
ge thy hay ma mz stadha gora faar the makar dodh
aff kari kadhe korth or edhe sony for ar sakt

4 d Ne kay thy for anay taka ay thy sony skadha sik
tha ar thy kandakes kadhe skar the makar dodh
aff kari korth nyo mirk or edhe sony for ar sakt

5 e Kastar may allo skintrd ysskrd skue stenc allo anot
thing sony skadha gora faar the makar dodh af
kari nyo mirk sakin or edhsin sainj

6 f Gor may gildro i stogie mz skiertz strang allo
stupp allo groffel fore alghsom allo adhsom

dikerom tha skil

Kar sagys af draganalds mg Radga

12 92

a Ferst ay may thuggyd ar mane or Wardh aar fore
b Ner kuno af ene thugge the saar Wardha
c Ner stadd may i sath kil dilor skuta or Wardh may ford
d Ner kan thz fora aar taka ay thz so skadha fik
e Ner kastar may alle skuta yber thro
f Ner gor ma gildro i stogske
g Ner thugga the alle stene takta
h Ner ar thrudd i bj thay stal bylia or bu thylia
i Ner kliffd may i tra halfmilladig falld midh faar
k Ner fald may af tra or far af bana (bana aff thy midhre standd
l Ner falld thro a may
m Ner falld kas a may
n Ner ay oldmagh draped ma mg kulia
o Ner ay kan drapa mg Radga
p Ner dyl oldmagh drapeth
q Ner kan kona i Radga drapin Wardha
r Ner drapd fadh alle modh bary sit mg Radga
s Ner drapd fa ma mg Radga

a Ner thugg may ar mane or Wardh aar ford or faar bana aff tha maghso ey ffer thug til Radga taka ay eth

b Ner kuno af ene thugge the saar Wardha taka hand alle hoffrdh thy ar hogsta Radsc thz ar ... mirka both or tolf mana dh sta at thz Wardh mg Radga or ey mg kulia tha agha alle sudria or engin thighia or sta stal akt ar emc stagno dh thaga or fa betta tha taka ey til Radga bra Radsc kulia

Dragamall

13 Ne kan offrmaghi mera ay sik ara of mina ay fagtan ara may dragha mz kulia kari skua offrmaghia kulia gdh sony moghanda manz kadha gardh bote kan ath mz tilboghn mr kony ass them pp mrk tak malfaghanden piij mrk of thre mrk kominge of samledh haradh

14 Dragn offrmaghi may mz kadha bote nyo mrk of thc hkarte kominge alle haradhe ar kan sik ara alle mina of dragn mz kulia bote half fagte mrk Dragn kan mz kadha bote thre mrk cnsapne malfaghadeno kombr saar of ey drapi i karin saar ogh

15 Dylo drapit bide kan ska til drapit se all an nor drapi ne sighr anar offrmaghia kara of annar ey kriti thc pij may affharadheno radhe halfke nayd hwar thera kari kona i samo kagho sony may i kadha boen hwat kan dragn alle drapin

16 Ne kan kona i kadha drapin kar (kardh dha of sigo kan mz barne kara kaffni tha barnso arffinge thy naste kirtzordh at krita mz thragia quino kronony of pij mana edhe at kan mz barne kar of pkid tha both hena mz half fot te mrk

17 Ne kardh ma alle kona affrita tha sculu nes te frandr kad alle hena kysa thc for grano of sokenamano of kan alle kona i hastony kassna kan thy ma alle kona ke hastony kona of drapi may alle kraum ky ligge thc i kadha gialdo nyo mrk ony ey ar thony both hogh an tho at thar

Diuerow tha ſtal han thz kiſa ey halghan dagh for an
han gilderor gor thear han wil thom gora or twa hal
gha dagha ſidhan the gora era at ſoknakirkio or kir
mugha thear the liggia ſtar nakar thz dodh aff at okiſ
to kari both xxx mirk Brighz anar kyſt kara or an
nar ey riti thz xij may af ſkrine ver kaghlica kyſt
or timar thz ſidhan dodh aff kari both xiio mirk

7 Ne kmugha thee ech tra alla ſtene kakta ſa badhe
bana aff bigge badhe bgilde ſtar anar bana aff
gialde thz ſom kiffterd han ar mz half fiarde mirk

8 Ge bindr i by han ſtal bylia or bm holia ſtaldr
thz may i or faar bana aff bore half fiarde mirk
thz bimey aghe dijtia fledr bum bore thz ſo fellr
or ey thz ſom byggd ſtaldr may i bro or faar bana
aff bore half fiarde mirk for han ogha fledr bro
ſamay bore thee ſom fella or ey thee ſom byggia

9 Kiffterd may i tra ſialfmiliandis faldr midh or
faar bana aff bigge bgildr kiffterd may i tra
budgin falkr midhr or faar bana aff kari both half
fiarde mirk kiffterd may i tra apter budghi falkr midhr
or faar bana aff kari gildr til xxx mirka Ne highr
arffue thad dodha apterd bory allr budghi bpkiffring
kara or thm nekar dyli mz xij mana edhe allr bo
te ſom for kar ſakt

10 Ne faldr may ke tra midhr or faar thz ſkadha
aff ſom midhre ſtandr kari ogilt

11 Ne faldr ſtee a may allr anor handa kirke
mana or faar bana aff kari both half fiarde mirk

12 Ne faldr kas a may kari bgildr a gharia han
da kas thz ar halzt

Saramala

d Hic thuggyr may af adgrou thumlthmigr
l Hic thuggyr may tra af mane
f Hic ey ma Razdhr thuggey fukzer or kold ey afthugi
g Hic ta ma Razdha thuggey i vigg arma allo Rey
h Hic Razdhr ma thuggiy allo slagthy a hand
i Hic Razdha mane Rothslagthna fratandr allo adgra
k Hic Razdhr ma thuggey kotsar allo slagthy tandr skaro
l Hic sigthr anar Rara mer saar or anar minna
m Hic kay ma Rara thuggey allo thabladhr sra at kay ar ey koor til thugge allo kirkio
n Hic kuno may samay kona m Rordzkbony
o Hic kay kona Razdha sarughat fulko sare
p Hic Randhr may thuggiy hoffrdg saar allo holsaar
q Hic gagr ma at adgrou thar Rihade at radga bo day allo thano thiay
r Hic gor okmagthi fulsard allo bledstoite

a Nu kul ma anay til sara biuda tha sigthr thy say Rairio til sik thr thaffna Rarit or ey kul-iande allo Rallande at kay skadga sik allo sigthr or at kay Rar thr ey tha sal Raradzmayd thr kuta thay say the sigthia badhe saa kidhr thatt tha a krigh Ralle Rar thar Rihade or Rallande allo ey at kay radga sik or thay say biuday takr at ey ad krigh Ralle Rare allo Rallade at kay skadga sik Rarin sak-kose adkay thafin thy Rald say sarey sik at bida thy til saramala say kay kul m sigo mana edhe a

krime badhe bij or bonde kan thy ma alle kona
drapa kari akt i Radha bom nyo mirka skal
thas arfinga alle hena badhe taka or gralda
for thy[m] dr ej kysinga krime til tha kari gar
nig has alle hena i Rikia karke badhe thy thym
gore or ska thz the gora

Dragu fadhr alla modhr kan sit my Radha 18
kissa the badhey kar anat thera til thas
som drapit hafkr tha fylle Radha edh or ka=
dha bork or grali thz cuqin hkeghre hnarte
til kagha alle til bota kar hnarte thera til
anare kari tha sakhe badhe for edh or bork sa
hkar may bindr sik til Radha edh at gaga for
Radha bork or falz at edhenom kari tha Radhe
i Rikia kar kom .

Dragu fa may hoc galtr bukkr hkesr hndr 19
ekom alle hnat fa thz hakte ar bote for
nyo mirkr thy som thz fa agthr fadhr ma dikr
alle fooghla kmo the stadha gora kardhe ska
for thy som adhro fa i allom sakom a may thy
dyl som fa agthr tha bindey thas dodha arfka
hay til my thrcny kritnom or [illegible] mana edhe

Kar talas af saramalo my Rikia or talias har
i flokka

a For st hmn ma stal ana til saar binda
b Alo gore badhe i sandr eno mane saar at raay
c Alo kmo may samay koma i Raqna skipte my
for edz Rikia

Saramall

ghabht ar allt stugey ginoy laar allt arny allt ghar
ghabht ghay ginoy stugey kardsh allt ghuggey i ghoss
kodh allt arma aa beey ssa at beey kthghasad oc kthgh
takad allt kardsh beey allt arma sundr slaghne
allt ghugne thessey arn fulzard kari kothgh pp mrkd
thr folghr cij kytrisbothgh

7 ff Ne kay may kardgha ghuggey i nygh arma al
ld beey ssa at ghay kardsh krupey kambr al
la kyttr kari tha kytrio bothgh sicp mrk kardsh tha
cij kyttr krupey allt kambr tha stal cij kytrio bothgh

8 ff Vardsh ma ghuggey allt slaghij folghia
a gand ssa at thumlfingr krumar oc onj=
tiad kothe thre mrkd at kytrio bothgh oc pij orf fore
thy thar nast ar / sicp gra fod thy thr ar nast oc
thre gra fod thy thr ar nast oc half fiarde gr ugh
fore litla fingr baar kariy epter thij so the mid=
9 i Vrdgha mane kthslaghna fratandr tiad til
allt adgra tandr fyra kothghe ghuariony tha
ar thy fulld kumbl kari kyte i tolf mrko oc pp mrkd
at saramaloy kardgha fyra tandr kthslaghna kothe
sicp mrkd fore kytit oc pij mrkd til thre skytio
kardgha tha kthslaghna kothe thre mrkd fore kytit
oc sicp mrkd at saramalu kardsh ccy kthslaghij
kothe pij gra fore kytit oc thre mrkd at saramalo
skear sony badghe kombl i saraboth oc kytrio both tha
gage saraboth til thre skipt taki cij kirth malsaghe
oc amay konungr oc thridgha haradghe at kytrio both
taki malsaghande censamey skear so kytrio both
stulu botad for aflung tha gage a kytisboth kth
mz saramaloy skr sony cij kombl aflung i tha stal

mꝫ Wilia

13 95

thige af thery sony thr Rard or cy Rard Enda takne

No gord Radhe i sandr saar af nay dinne b 2
or rady enony mane Einde Hay Rudh Radhe mꝫ
sieo mand or bothe thio Quart Eny sik

Roma may samay i Reapmasenyte mꝫ Rordz Rish c 3
ia or Enuggd anar anay fulko sazo nasa af mi
ne alld terh ogha alld af era alld i sit dulite alld Hald
sea ar Hay Hasserd ald dhelakit hite af alld Enuggd af
Hand alld forth thy sony thz gor bothe pij mirk mald
gladeno ford hetit or pro mirk til thrasenyt for sara
maley Rardha mane af Enugne thee af thesso formay
dony Einn Rard thha both Halfro mad Radhe i hetis bo
tom or saramalo bothe pppiij ar hetis both or pl mirk
til thrasenyt ar saramalo alk Rardha fled Einj aff
Enugne ay thee af thessony sony for arn nayde Rari sea
gild Einkd sony Eunkd Radhe i hetis both or sarama
lony

Hoggr may af adsro thumlfingrd alld forth frama b 4
Kirist Rari nyo mirkd ford hetit or pij mirk til
thrasenyt ford saramaley for thy ar thumlfingrd ar
Half Hand or Hael Halfkd ferd Enuggr may thy mast
ar thumlfingre bothe thre mirkd for hetit or nyo
mirkd fere saramalay Enuggr fe fingr Rari i samu
both thy mast ar litla fingre Rari thre mirk fore
hetit or sieo mirkd til thrasenyt litle fingr Rari
i sama both

Hoggr ma ta af mane Rari hnar thera gild i sa d 5
ramalo sony fingr or Halfro mine i hetens

Gardh may Enuggey fulkony sato thr cy Kombd f 6
afsug i Rardh Enuggey alld snugey i hael mꝫ
Rardh Kniffre alld spitte alld Enario Handa thz

Saramall

ar / ara til thaggia mana kirtne sony nar karo oc aa
sagge kotc thre mirkt til thraskeyth / orkar kay ey thag
gia mana kirtnony sony nlo ar sakt oc symio ey akoma
tha kari thay sik sony sakiy grfo mz. sieo mana edge
oc kari sakleo oc thy edg stal kay a thmge ganga
kkar sony prster kardge slagsiy sony nlo ar sakt oc
ar ey akoma i ma cugiy cptr kara bta ratth malsa

14° Nr kuno may samay koma mz Eghande
kercdzkarkony oc saar amar dedg aff oc an
nar saar thr ar dedge gilder oc saar ogild / kissua
the badge oc saar kuar saar af adgrony ssar anar
fusstard oc anar mine akomo kardge kuar gilder
ar saro sinony sony the kardga miatiy til

15 Nr kardge kona sargkadg fullu socl alle mi
ne sarony alle kardg kari ssea gild kona i
saraborn sony may kray kay kardge sua kardg alle
kuggey ar kay fodge dedg kany tha akio kotc hen
na mz nyo mirkony oc thr aghr i kuarte kark alle
konungs Gargkan kona may suari sua fullo kotn
sony may oc sokio hcana malsmay c kotc af hcema
peingony oc ey af sinony

16 Nr kardge ma kuggey kosskedg saar alle gu
aria kanda saar thr krikt ar sony may ma
dedg af fa tha stal thy sony gungena giordge thony
kardga thr til nath oc aar ar tte cptr thy gungiy
kar giordg Nr kardge may saar aff adgrony alle
slagsiy kombr thy thr giordge oc kotr kudge mal
agkanday / konungs karadg oc malsagkadey giffe
konony satg amotg Endger kay af thony saro sidgan

Mr Scalia

Thr stada nath or aar / tha nath or aar ar bre tha
stal haradz hofdhige napna sieh may af haradhe
the stulu studha thuat hay ar swa kringcy allr lyttr
at hay aghr kytisboth taka allr cy

Ne kardhr may thuggey kothsaar allr slaghr
fulla skeno bote thr fore sieh murk taki mall
aghande thre murk or thre murkr gagey til thrasteyp
tio kardhr may slaghin allr steerin mina saar ay
nu ar sakt or the symis blath or bledhogt bote thre
murk til thrasteyp

Ne sighr annar mina saar or annar mera tha
stal haradz hofdhige sieh may til napna at
mata the sarin saar or swa for thcy lata bota so
the sighia lagh or nath kara

Ne kay may kardha thuggey allr hambladhr
swa at hay ar cy fodr til thinge allr kirkio
sik at kara allr saar syna lata tha stal haradz hofdh
ge budh faa hay stal hono sieh saminda may napna
the stulu thiit koma smay nasta fiungthr tay dagha
natter epter at stadhin giordhe or miata saar hand
or swa the for bota lata som the kirkia sin edh fore
binda or saar or skoma ar til kirkin af thcy sieh
som haradz hofdhige laghlica til napne cy til koma
or ar forfallalos bote thre murkr til thrasteyp taki
mall aghande cy kuth annay konongr or thridhia
haradhe saar haradz hofdhige budh or til cy koma
bote sieh murkr til thrasteyp

Ne slaar may anay thwst mr stang allr stene
or symis cy skoma kardhr giort fore kirkio
allr allr hofdrikis allr annar stadh the samfund

Garamall

b Hic ſhuggy may anay i rygh allᵒ anar ſtadh mᵘ ſka
c Hic ſhuggy ma taar af adghro mᵘ ſkadha
d Hic ſkaſtar may ſtey allᵒ ſkintᵒ ſtaug
e Hic ſay ma i ſandalᵗſoy ſkadha ſkara ſtaddᵒ
f Hic ſhuggy ma anay allᵒ ſlar ſkeno ſkaſtar allᵒ ſkintᵒ
g Hic thi ſoy ſandlᵗo ſkadhe timar oc takᵒ anar ſtadh
for ay thi ſtadha gor
h Hic ay ſhundᵒ bettᵒ may
i Hic ſhun ſiralſio mann ſhay briſtia allᵒ ſandbea allᵒ
thera ſhay magho ſtaſkamatᵗ bera

1 a Huggy ma ad adghroy oc ſkardh anar fore
ſtaddᵒ oc ſay ſa ſhuggya ſhay mote ſino ſulia
ſhuggy af ſhono naſar allᵒ ora allᵒ ſtᵗh ghagha allᵒ
ſhuggy ſhay i anlite allᵒ ſhale ſka at ſhay ſhaffᵗ allᵒ
dghelikit lyte aff allᵒ ſhuggy af ſhand allᵒ forth mᵘ
ſkadha bote at ſkadha botn thre mᵘrk for ſaar oc
thre mᵘrk for lytit ſhuggy may anay fulſar mᵘ
ſkadha ſoy cij ſkombᵒ af ſhug i bote thre mᵘrk fore
ſaar thi folghi cij lytic borth

2 b Huggy ma anay i rygh allᵒ ſinder arny allᵒ ſkeey
mᵘ ſkadha thi ſoy fulſar ar oc ſkombᵒ cij aff
ſhug i oc ſkardh ſkinpey allᵒ ſlambᵒ ſka at ſa haff
ſkᵘ thi aff akar dgelikit lyte bote thre mᵘrk fore
ſaar oc tolf ora fore lyte Huggy ma af adghro thi
mulſingy allᵒ forth frama ſkriſta bote cij ora for
ſaar oc cij ora for lyte ſhuggy may thy thi ar naſt
bote ſiey ora fore ſaar oc ſiey ora fore lyte ſhuggy

mg Rulia

97

Rotte arm botta ac for ay bee ar nath ac aar cpth
ar gungey Rear ogor tha aghr malfaghandey ey
Rald ar haynad Stay/ stal lagha Rotte taka/ oc sta
de thz forst i Rotun sony thz ar Rorit sidha stal thz
mg laghu kreffta sony ar standr ac Rongey ac
Rgaradhe bite ath thony Rotu sony thse haffna Rybu
rit oc thz skrid ey thera Rotth

Ne gagr may ar adhrony thae Rulande ar ha 17r
Ril Rondayy skadha allr hand hony a abrd ey
Raar/ allr a hae abrd allr ang ey host Dragr
gungr allr slaar blodghuite Rondayy allr hae hony
tha ar thz abt thraght sony hay ogor sony til Rombr
oc abt thz ogilt sony hay faar Ale ay bradghita ko
kr skilnadhr thera mellom a abrd allr ang ey
kyrgydha tima tha Rotte sony skulo i saramalom
ey hnare thera akomo oc cugte for fridghantit
oc thz stal Rgaradznapd Rotta hnat thz ar sant ey
Ne gor olrknagh fulspard allr bladghuite thz 18
sony mera ar ay sik ara oc mina ay fegtay
ara Rotte tolf ara for kytte ay thse thz ara gor ha
mine akomo sony ar blanadhr allr bladghuite Rotte
thre ara/ ogor oldnagh saar allr bladghuite sik
ara gandl allr yngre Rari ogilt thz Rulu ey
Rotu for gaga y thony Rotu sony olknagh stal Re
ta fir/ taki thz malfaghadey oc hnarte Rongr

Saramala kalkr mg kadha allr Rgarad

a Bugr may ar adhrony oc anar Rardhr for stadd
metth Rulia sinony hugr nasa allr adhra kinj aff

Sarraass mx Sradha

7 5 Nolla thy sony sradhay sik or thy sony gingena giordhe
Re thr sony handlee Radhe timar sony anar stadh
takid for ay thz sradha gez kastar ystid hee or
seer ey thar thz midhi kombr alle thario thanda had-
hee Radhe thz halit ar thz ma thy sony gingena gior
dhe Radha both fray keggia or Radha edh gaga ay
tho at malsaghandey kil ey i edhe standa alla kotr
bytaka sti thar sony kytt kombr i Radha both swa
at ey kombr affung i tha stal kyti sboth gleanstada
thz til at bee ar nath or aar kigge tha tz til sicco
mana af haradheno thnat thay aghi kytid both hafna
alld ey thikt stal bugge bytad sony gallony at kyti-
8 5 Re kay thndr bita may tha giffin both
aghandey bth thndey alle bytt sicco ora ha
anat fa may saray ogora thnat fa thz halit ar be
tt aghandey sicco ora gardhi may kytt sony sta-
dhay sik tha stal kytid both kara swa stool so sara
both kil aghandey dykia at thad fa hasseud thz ey
giart tha aghi thin kortzardh sony stadhay sik kotta
thz mx thecy manay at thad fa hasse thz giort
9 i Nolikso fralse mans thion sony ara brytia had
boa alle thera sswena moluara alle minitzmay
keghe drangia alle banda syny bendr alle thera swe
na bray thera thanistomay alle fanta the so sino
hosbonda thana or folghia sony fralst thana bar
ackemarz kyting alle kedhemarz kardhi mx
kittnay takin bytt thre mirk sonnge haradhe or
malsaghadr at thy kari malsaghandr so ha takid
thz mx arkar hay ey both tha stal haradzhofdhige

mr Stadha

may kaggosta fingr aff kari sama bork fore thy
nast ar litla fingre bote thre ora for saar or
thre ora for kytte litle fingr kari i samm bork

c 3 Hnuggr may taar af manne mr stadha kari
ssa taa gild sony fingr i saramalu or i kytie
botum halfto mina

d 4 Nu kastar ma stene allu skuitr stag allu kuar
io skanda kay kalkt kastar or kombr anar
stadg for midhr ay thy stadha gor stotr af stene
allu kuse allu stok allu kastar ytar kreo or seer
ey kuar thy midhr kombr thy hetr handlge
stadge kardhr thr nastar for stadr or saar af
skadha allu kuat akomo thy kalkt ar sony for may
da aru bote for saar halfno mina ay for ar sakt
kruno kyte gmay kara gialdey or halfno mina
epter thy sony the ora til

e 5 Nu kan may i skadalosony stadha stadr kar
dha kuru kalkt kay til kombr ora ar ey
folgsk skand kuggge kardhr slargsin allu stotr
a skand sina sna ar fingr krupna or onytiag ka
ri thumulfingr ar kytie bork thre ora thy thr
ar nast ora ora thy kano ar nast are or litle
fingr are kardhr fotr i skandalosony stadha stad
dr sna ar taa krupna kari kuar taa halfno mi
ne ar kytie botu ay fingr

f 6 Nu kuggr may anay allu slar skeno kastar
allu skuitr sta ar kuargskey midhr kombr
for ay thy stadha gor thy ar ey stadge stan stadge

Thiefftea

a Ske arn ey Scrone til sony Rudh Reapt Raro
b Ske ey thy sony Klandas for sight sik Reeker Haffna
c Ske take ake sanna thiefftea or thiefnadh
d Ske stral ma af adgro i kirkio alle kirkio gardhe
e Ske stral may i anars tragardhe eple alle frut
f Ske Hugge may apald midh alle anur barn tra
g Ske gage may i yrtagardh anars mans ar stala
h Ske stral ma thubla i thubla gardhe anars
i Ske stral may fiska af fiskatolny
k Ske griffn ma adgrow stuld for boo dretth
l Ske hurn thiefftea stal haftas
m Ske ey finder hittas a Reagh hurn tha stulin skiptas
n Ske kay thy sony hitte Scrone Haffna
o Ske hitte may finde Gray harads
p Ske hitte may fa anars mans
q Ske hitte may strand strak
r Ske hitte may bony finde
s Ske hurn ma stal sik ar thiefftea gora
t Ske take nakar ma Gray kaay alle Reghe hest alle
skiatth annars
u Ske slaffn ma rattony thieff

Stral may fa mans noth alle skiny faar alle gerd
a thuat kay stral thy helder i husony sine alla a
mirk stee sony aars gamakt ar dragh i skitol alle
stogh or noter thy the alle i stalffnis husony alle anars
mans thy tholkit gor kay hetter gor thiefftea Radh
kay fagery or thiefnadh ma honony tha stal kay
finda or til thigge fora ma thiefnadhe or the kirk
na latta ma pay manony or skarta ar kay ar sandr

Thiuffca Balkes

1899

a thinge stinga smiss ginam hand thas kirtis thz hono
kiari sik wz sicco mana edhe

Har sigys aff thiuffca balkey wz sino flokkom

a Ferst dy ma stal fe mans thuat fa thz thalt ar that
thay hetis gorthiuffens or sigys har thurn may stal
b Alle thay thay bolagys may thassna stuffbarn alle sin eghin
c Alle thay gorthuffens griper thara
d Alle thardh tha cy takin kridh fersta thing
e Alle stal may gul alle sylffens alle anor thing
f Alle kirthmanc thus fradh or ar cy i hando takit
g Alle stal ma thre ora or mina dy half mirk or thradh
fangin kridh
h Alle thardh thay cy fangin kridh or cy i hado takit
i Alle stal may thra ora or mina dy thre ora
k Alle stal may mina dy thra ora sony ar lab gnad
l Alle thuar sony takin losin for thiuff
m Alle thy ransakan
n Alle fur may skeay ar adhiro wz lagh kalladho thinge
o Alle koyd ma af adhiro thoffnat alle klofnat alle thuar
ia handa thz thalt ar thz stal wz kom or kirtne ogh
p Alle klad ar makar for adhiroy thoffnat alle klofnat
gull silfer thagin alle thuat thz thalt ar
q Alle grip thz til keepy i hando thassa
r Alle nagin ma themoldmay siy kom or kirtne or thola
hono stany sunay lagha stagmodagh
s Alle grip tha cy themoldo mane sino fini komit
t Alle dyl kuney sighir sik cy kom gett thassna

Thuffna

5c Ne stral may gull alls sisser edhe pennga fla
dhe alls kapy alls huar io handa thz halff ar so
halff mūk ar kart alls halffe mūk mera kardh fan
gin mz sarun gung or thinfnadh i handen taky tha
stal binda or til thingo fora or thz kitna kata sony
for ar sakt or dony til taka or hay bythegia kata sidha
laggye hay bgilder for gung sina or boo hae skyptis

6f Ne kirtis mane fulder thinfnadh or ar cy i han
dony takit cy mz ratte ranszakay i thso hane
fumith they say hay agth swara for or cy kaghlita
keth a hendr hono tha stal harad znayd hay antigia
karia alls fella ffella the hay gialde atr bondano
thz hay miste or a pōt mūk til thraskyptis or cy kisf
miste or cy bo hane skyptis karia the tha kari sakbo

7g Ne stral may thre ora or mina ay halff mūk kar
dhe fangin mz or i handen takit thy stal bin
da or til thingo fora mz thinfnadhe or thz mista
kata hay stal sokiae mz tolf mano or skaria hay
thz sman atg kara tha agth haradz hosfdhinge aff
hono dona thdh or badhey oron

8g Ne kardh hay cy fangey kndh or cy i hadon
takit karie thz til hane kari sik mz tolf ma
na edhe alls gialde atr thz hay stal or a nyo mūk
til thraskypt cy ma tha hengia for mina ay halff
mūk or cy bakhidae kta hndeo hendr for hay

9i Ne stral may tha ora or mina ay thre ora mis
te hndh or anat ora hay stal kirtiae mz hep
manen kirtis hono thz or kardh cy fangin kndh
kari sik mz nyo mana edhe alls gialde atr thz
hay stal or a hep mūk til thraskyptis

Baskis

thuisse ar thean thuissnadhe sonn un shono thurt
fordhe sidhan swa ar giort tha stal tha domas
til greeu or galoghe or ligge Boildh fore guing
sina or kossera shans skrift i thri taki ey hirth mass
aghadeu Remay shon thridhe Haradhe

Ne Kan tha bolagh may Haffna stuffbarr alle
sun coghin barr sonn penga Haffna sunc un
shono ey ma Kan thera forska dray thz profsine
un fullo skiaku ar nakar thera Haffer stulit or
gomt or noth un shono Ner ey thz tha stal thera
lutt forst af skriftas or sidhan shas lutt i thri

Ne Kan gortthuffer gift Kara tha stal shas
thuffre lutt forst af skriftas Eta thz prouic
un fullo skiaku ar shon Haffer stulit or gomt or
noth un shono Ne Kan thz sonn skadhan fik alle
Konnge Kansman thuffrunc thas stuld giffua tha
ar shon til Kritzordha Konniy Kari fik un tolf ma
na edhe ar shon aldre gomde alle notte swa ar
shon Kriste thz stulit Kara Gutt shon thz edh gagit
Kari sakshe Differ nakar thean stuld sonn i bolagh
Karo alle penga thafdhe sunc un shono tha Kari
fik un sanct kaghin sonn thuffre thz sonn gortthuf
Ker ar sonn nse ar sakt Kan Haffer forgiort badhe
thiff or kosstrou

Ne Kardh Kan ey takin kudh ferska guing
or Kritic shono tholikin sak tha stal Karadnagd
Kan antrigia Karia alla fella falder Kan gialde kon
dano ar thz Kan miste or a fal mirk til thera skip
tib or ey thiff miste or ey bo shas skrift Karo Kan
Kari sakshe

Thimffna

ma migauga ath tha aghr bondey kirtzardh kæria
sik um tolf mana adhe sue er ey kundeghsa til tha aghr
ey bonde kirtzardh tyri hary hone ranzaka hatte ki
dghr threy mirke tha aghr kardhr yffer dærmy
halda or bonde stal budhskafla epskæra or næsta gran
no til sighia or thire magna sake kombr bonde ater um
granom sine tha standr hin forum kugh or kary
saar hay drapp allr saar som forstandr um kariade
hand kari oghlt kuno the sa drapp allr saar so til ko
ma kari thr thagit ake bryta the dr hane oc ga
gan oc ranzaka hitta the thr thy thimffnadh the
apter læta tha maghe the hay taka oc til thingx fo
ra oc stade thy nath som for dr sagdh ake hitta
the thr engte thr the ranzaka apter kari tha sak
loss for the sak som hine kirtie madhan the hitto
engte oc thy bote thre mirk som ranzakadhe for
hinsetnetit oc the karin alle saklose som til karo
stap de sestom hinsom aghr bonde audhkar dha oc ey
blastom kar dhe hnar theem hinso som hay hasster
laae oc nyskil ath

M 13 Nkr far may hceem at adhro um kaghskalladhe
thinge alr sceem oc ranzsakan standr bode
geem um kapmon oc kul ey epsæta allr bete fra
kirkdha tha stal konday halda uzan epsæsie gor ha
nakra ginge a nakan may tha ær thr i thæbotum
oc alt ogilt thr hay saar hnar skellr thr ær bar
dagh saar allr bam

14 Nkr skopu ma af adhro hoffat fe allr skofnat
æ hnar io handa thr halzt ær thy stal alt um
kom oc kirkne skopa thy som kom oc kirkne stal kæra

Galbo

101

10 Nto stal may mina ay tha gra sony ar tidh f 10
lamb grid allo gaas allo thar ro handa
thz halzt ar sony mina ar thart ay tha gra thar
dhz takin tidh or tirtuadhz mz thcay manoy
or halfroy malsaghada thridha tha stalha binda
tidhz gardh allo stok or thidh mista tirtis thony
thz or thardhz cy fangey tidh thari sik mz siey
manoy allo galdc ar thz thay stal or a thre mirk
til thraskyt f that may stal thz sony halfway
are ar thart allo mina or thardhz cy fangin tidh
dyk mz thringgia mana edhc allo bote siey gra
malsaghadenoy ensanoy thz thetr smattara both
Nthar sony taki losy fore thiff bote bomge f 11
losy or a pol mirk latil thay losay thrafftay
thiff bote or bomge pol mirk
Nto thay af bonda stulit thardha tha stal thay my 12
for gramo sinoy kysa thuat thay thaffe mist
ffe thaffe thay thay a thart thz ffemit ar tha
stal thay thiit fara mz fyroy mano or bedhas
fadhkta ar ransaka tha ma cy thono ransakay
ar spuria the stulu thea may til taka fiy thar ther
ra tha stal thay sighia sony ransaka bedhe thuat
thay thaffe mist allo thulkit thz ar or thiy stal
sighia thuat pine ar fore thcay tha stulu the bogo
gordhe in ganga or thea ransaka ar bonde thaffy
cy radha af thcay thz thz pine sony af thono thar
stulit tha stal sudha ar bondoghia ar a thadh pa
miykit ar tholdt matte inkastas ath or thiufua
dhz higgo cy fiadadhz or thea ar thay gate thiit
inkastadh allo ar ghingg bude sykt thea ar tholkt

Thirssna

16 9 16 No gripid thy til keezy soy i handa hassil sighs
sik kopt hassna allo kadsat kara allo keggo
allo lanc takit allo mz kysnigom kytakit or sighs
sina hemull kirta tha stulu thz thic bolfaste may
i tak for gaga or hiy stal sino hemolo mane or kit
nom for koma imay thre kikker ay ha ar imay
harads ar hay kray harads or imay land or lagh
sagha or tho inrikis hassni thriggia manadha dagh
sina hemull for koma ar hay krikis tha ko
mi hay hemull for imay nath or aar kobi hay
hemolo may sin fram imay thessa tima so nu ara
sagdhe kari saklos or thy skari saka so til ar keet

17 r Nampn may hemol sin or komin cy hono fra
imay lagha trepnodagha soy nu ar sakt or
kil forfalds kirne kara tha ar thz lagha forfall
had ech ar thz ay hay i sotta sang higgi alli i saro
kmat ay hay i rikesins thramst ar thridhia ay
hay ma cy koma fore okrimay sinom skardha ay
hay hassti cld hoghre ay hassna thorff fapta ay
hay kay krikis farin kara tha stal ha thz kirta
mz throm bolfastom manom ay ha til nakra thessa
forfalla gripa kay komin may hemolo mane sino
fram tha kardhe hay kdho soy hikffio thy skari
saklos fram sik gitt keet

18 o No gitt hay cy hemolt mane sino for komit
tha stal hay sin kin for koma or kitnom
sinom sidhay aghs hay salay for koma komin hay
for tha ar krinin saklos gitt hay cy salay fore
komit tha aghs krinin kirta at hay kar krin at

Balkir

102

Hay stal Kara Kolfastr may oc inlanzskr i thc
Haradhc Kopit grandhc i / oc Kardha at thz ar
natkfangit sony Hay Kunigar Hono thz stulu nar
Kara at minzsto thc Kolfaste may sony Kritna
at thz Kopp gore Hiort gull oc silfferd oc annan
gorad malm skapt Kapp oc skrivin kladhe Kaast
thc oc doradh stal may mz kim oc Kitne Kopa
sony for ar sakt thsa Handom ar samay takit oc
Kart ar oc Kungat tha ar Kopt kaghlica

Nv kland ar nakr for adhgrom Hoffeat fa
alld klosseat gull silfferd Kapp alld bogenga
Hnar io Hand a thz Halzt ar may sighr sit Kara
tha agstr thm Kitordh i Handom Hafferd Kita
til Hccanfodhc ay glikt ar til Hccangardh ay
odth ar / er thz Half mrk Kart alld mera Kari
thz mz pij mana edhc / orkar Hay Kadhc Kitno
oc edhc Kari sakhc / sakh at Kitnom oc edhc gif
Ki eth thz Klandat ar oc a pol mrk til thraskipt
/ er thz thre ora Kart oc mina ay Half mrk Ka
ri thz mz thcem mano oc pij mana edhc sakh
Hay at edhc gifui eth thz him Klandadhc oc mz
nijo mrk til thraskipt / er thz thc ora oc mina
ay thre ora Kari thz til sim mz thradggia mana
Kitnom oc thriggia mana edhc sakh at edhc gif
ui eth thz Klandat ar oc a thre mrk til thraskij
tis / er thz mina Kart ay thre Kari thz mz thrad
gia mana Kitnom oc Halffino edhc orkar Hay
ci Kitnom gifui eth thz Klandat ar oc a sicso ora
Kari thz Kondab cnsak

4 15
15

mnladhe sik til sighe sik aghta or thono thaffna kant allr
keghso sakt tha thaffni thy kyrdhe sony sik a bauk bindr
gange tha keeny in til thand or thy kari sakleo so fraay
sik kedhe 2 2 sighe thy sony keedde til sik aldre that
aghta or aldre thono kant thaffna allr keghso sakt kigge
thz til tharadzmapdina

22 Nr take akt samay f thinffrer or thinffnadhe or
faar bondey thinffrey tha aghe thy sony thay
took akt thz thinffrey atte thz/mz sik or bondey ta
ki sit atr stray penniga

23 Nr trial may i kirkio allr kirkiogardhe af adh
rony allr aff sann kirkio thena godz allr thz i
thena kario ar allr bigtr kyrkio gardhe bar or atakin
thaffni ey mer fridh thz ay amar stadh thz thay mz thim
fnadhe takin gardhe or lagh bindes fridh sak sina or
taki thinffe rath sony thay skullat thaffrer thuarin sak
aptr simony brutn ner ratte malsaghande for radhe
malsker thinffre simony/ar ey thay radhe tha kirkio
kariande allr sknancy

24a Strial may i anare tragardhe aple allr adhra
fruct kombr bondey allr thas thony or take tha
thz fridh taki af thono kladhe allr anor thing til kir
dhemala/ogter thay thz kirknat mz thwagyia manad
kirkony bete thre/mirker or atr stadhay or kony
ey dyli fridh kombr draph saar allr blodhuite the-
ra i mellony kari thz thwaght sony bondey saar so
for ar or bogit thz sony thing sik sony til kony

25 Huggr may apald midhe allr anor karadc
trad i tragardhe bete thre mirk bigtr tha
greey a karande tra bete sieg ora ay thay. kar-

Cappell

103

thy kope thes stulu kritmis may sparia mes
cenedse simon at thay kar kin oc the karo
kritmismay kidgne a beggia kegna kare tha
keth thes klandat kar for thone oc kari sakles
oc kincy gialde atr fulle gialdo stra mykit thes
kart kar sony thay kingat thafdse

Ne dyl kincy sighs sik cy kingat thassna orkar- 19
kepin kritnony theny kolfasto mano sony kudhs 19
kepit karo gage tha yy mana edg oc kidgi sik sna
gudg thullay oc theny yy mano at thu kar kin at
the sony kefte alls kuario handa thige thes thalt ar
tha tak thay kepte oc thesse karo kritnis may oc thy
agth thu mik hemold halda alls fult for gialda
orkar thay kritnony oc fullar thy edgin kate keth thes
klandat kar oc kari sakles oc kincy gialde atr
fullony gialdony thes thay kingat thafdse

Ne ar cy kritne til sony kudg kepit karo oc kin 20
ney stulde til binda agge tha kincy kritzordg 20
at dylia mes tolf mana edge at tak kar aldrigh kin
at thy kope oc thy agth tak thik cuga hemmik halda
dangr thay thy edgin kari sakles oc thy sony cy
gat fraay sik kecth gange thinst in til thone oc
gissin keth thes klandat kar oc a pol mes kar thes
mina ay thalf mest gage at sanm kecznony oc be
te sony for ar sact i tholikony thmissony kadgsat
mig stal mes sanm kritnony fray sik kedga

Ne ay thy sony kladas for sighs sik kecket 21
thassna alls sane takit af makro mane alls 21
grimo tha stal thes i tak koma kombr thy sony he=

Smaat fynd thz hakzt ar hay aghz hona kysa aa kaagh ore
for kaagh farade manow thcay hono fokghia allz mota
Era ey the til thsa kysei nasta by or fore soky sinne a
haradz thinge or landz thinge kombd thy sony mist
hafferd for ay kyst ar sighz sit marke or say partek
ne thsa swari til sins mz thcay mana kirtnow or halff
kerd hay thridhi or taki sit atrd Gray kosy kombr ey
thy eptrd sony kridhzkannis mmay nath or aar taki thsa
konings thsa kitti or thridhing thy sony hitte

39 Ne kay thy sony hitte kirtne hasina ar hsa kaghli
32 ta kyst hafferd thsa swari thy til sins sony mist
hafferd mz thcay manow or hafferd hay thridhi or
taki sit atrd or thy aghz thridhing sony hitte eptrd
thy sony matzmay sighia a hnat fynd ar kater allz
swarrd Wrighrd may til kysinga kirtne or falz ath thny
thsa kette or thinsferd hette hnaria sak eptrd simony

f33 Ne hitte may fynd Gray haradz thsa kirtne
33 stal hona fora til nasta by or thz midhz satria
or kysa lata ford thy ar cangiy fynd ma ass thy hara
dhe forad sony hay faaz i for ay kte ar nath or aar
allz ratte aghande aptrd kombr

f34 Ne hitte may fa mans hest tanday allz skinth
34 Epa tamay koo faar geth allz thz so nytia
fa ar thz aghz hiy til sins swaria mz thcay mano
or hay hafferd thridhi or taki sit atrd Gray kosy
or thiy gyri sit Grithinsfra mz kysinga kirtne hadh
hest hard or Epa ma may yrkia or adhra sina thar
ffne gora or siny arinde mz fara mmay haradz or
ey Gray sidhay kaghlyst ar a thsige kyrt or kaghla
dona til takne ar sakloso til thad ratte aghade
kombr hwar sony yrkerd mz thy allz nakra sina thsaf

for gor for

dhr takin ridh mr kirnony alle bote thr honow
dyli mr þij mannow alle bote sow for ar sakt
c 26 Nr gagr ma i amare yr tagardh alle kaal
gardh or stral kska yr tr alla kaal kar
dhr takin ridh bote thre mrk or atr stadhan
kardhr cj takin ridh dyli mr þij mana cdhe
stral may artr rosstor alla bonor kardhr ta
kin ridh bote for kas bætzfarin alle kliff thre
mrk til thr askipt fore byrdhe sicco era malsa
thada cusanow kirtic thr hono dyli mr þij
mana cdhe alle bete sow for ar sakt
d 27 Nr stral ma thubla kr thublagardhs dyan
alle skarion alle huar thakt thr ka kara
alle han kadhe kardhr takin ridh binde han
or til thingo for kate dma til hufflatz hwdh
ar mista alle kinj aptr thy sow takin gifft til
kandis thr til kas dyli aptr thy sow for ar
e 28 29 Stral may af adhro fiska aff nationy sakt
mardhsow alle kirkeny alle adhro fiske
tolony kardhr takin ridh bote thre mrk Stral
may nerth alle fiskertool stande thuffe nerth aptr
thy sow thr ar kart
f 29 Nr gifftir may adhro sak thy bcosdrath dy
li mr þij mana cdhe alle bote thr fore
thre mrk kard þenga
g 30 Kar may faar lagthlica sin thuff takit
tha stal han antkardhas konungs kans
mane skapp han hono suari slike for sow kon
dc sculdc skara
h 31 Kar sow fynd hittr a kadh alle eta kadh

ſuld gor for ay lagſlyſt ar bote thre mirk penga

35

Ne hittr may ſtrand brak i ſalto bathe allir
friſko thr rattr aghande ar ey nar allr hame
budh or ſtedh ey thr art hame ar komit kyſſer hay
lagſlita tha aghr hay thridhing ſony hitte or aghta
de tha kitti gange til thy ſony miſt haffuer mz ſamne
iar tekuom or thagtia mana kirkuom / kombr ey ha
jmay natth or aar taki tha komigs tha kitti

36

Ne hittr may birty fynd or kyſſer lagſlita tha
aghr hay haffua fynd ay engin kombr thy
ſony kridhr kamis ſony for ar ſakr or komigs aghr
halfft kridhr hay

37

Hſa ſtadhi thr may fyndr fynd hittr tha ſtal
hay ſik for thiſſa gora forſt mz kyſmiga
kirkuom or ſidhay ſwari hay til ſins ſony miſt haffr
mz thocy manom or ſtalffter hay thridhi or taki ſit
atr / alle the goom thalpa kuday elde allr fo jo
allr or for ſtar ſwari may ſwa miſkle batre or taki
ſwa myket af gozens ſony aghandey kril ſtony kima

38

Ne take nakar may bray laan allr leggho heft
allr ſkilor anare manz / after / ridhr allr gor
nakra handa akar kay mz thy hay takit haffter fo
for genſtay aghandey epter or fangar alt ſaman
tha aghr hay til thingis foras or haffui wald huat
hay ſelkr kril forkinna hay til thuffs allr ranſmay
epter thy ſony lagh ſighia

39

Hwar ſony fangar rattay thiuff or ſlappr ſony
for ay hay lagſtuncy ar bote pl mirkr twa
olfr or thiuffuer lagſtuncay tha takis ey loſy for hay
bray epthagis dyrfftins nakar ſidha loſy for ha taka
wald or komige loſy or a pl mirk thr wari komigs cuſak

aque in die dicat ꝓpp ꝓcc ꝑ a tocid anc mã in sda
karda & demcps descdedo ꝓtit mitigari pma qnt
racionbile sibi imponi ꝯ pcipitco illu diem in pane
& aqua in karda ieiunabit in quo ꝑcauit homicidiu
& ꝑ septenniu eo kardas ieiunabit ille die in cibo qua-
dragesiali post septeniu ḡcaro ꝑcuo abstinebit a car-
nibz die. qua homicidiu ꝑcauit ḡi ḡcaro homicidiu sco
feria fecit a karticinio eo die abstinebit ḡi ꝑ ar in
dnica occidit homez ieiuniu aque septenio in karcas
facict in die hunc ꝯplet ḡcaro septe kardis in re
sduo septeniu trcos septanas an po kas & trcos an
michaet abstinebit a carnibz & ieiunabit adductum
& ꝑ deo cnibz scpta feaz facict in pane & aqua &
die qua ꝑcauit homicidiu in cibo quadragesiali
ꝯ tpe kardaꝝ dicat singul diebz ꝑ ꝓcat ur & tocid
anc in ꝑ ꝓco pro & tocid ꝑ ana defuncti ꝯ in karena
ꝑcurẽ dici ꝑ defuncto in vt in vl qua missa ꝑ quaꝝ
possibilẽ facultatem ꝯ si moram̃ homi pcnitecia age
teo in cmitate singul diebz vl saltem abstinet diebz
du agit kardas ꝓcc an hostiu ecce du d̃ missa rta
ten ꝑ nc recipiat corpꝰ dnicu ꝓ uoꝝ hmõi adducien
teo & ꝑcnitco de cta vt orent dñs ꝑ eo ḡi ḡcaro
manz in rure saltem bis in ebdomada ꝯ dnica ni
sitz in karda ꝯ du agit karda in cta luncio ut cal
cianꝰ & caligꝰ calcedra kalucio & abstinebit a cibo
ro quotidiali & nc portabit arma ñ necate cogente ꝑ
sin defensioe & quinia & inimicicio & publicas
conctiu ꝓlarũ quecstatio ꝯ in quibz in cibo & po
cibz & potib solet fieri expcssꝰ karenaꝝ tpe ḡcaro
cmabit ꝯ in faciedo karenas sup nudi ieiuniu
concdz sine marmogio & missali & relige ꝑ nudi sin
micat camibz ꝯ impcta ꝑ deo ꝑ pma dicat ꝑcaꝝ
iungeo ꝑ trcos ꝯ ꝑ satisfactoy modi ꝯ ieiuniu

106

...ony ... ...ost ...te absoluat ...ē ...ant ...ung ...n quinssa te
absoluo a ...ncto ...pho ...dotis ...i ...d meridiei ...ticipando ...u
...pho ...ate ...r ...stimo ...te ...ac ...e ...ffragiis ...te ...nis
...ete ...absoluo ...ost ...e a ...cio ...r ...egligencijs ...tuis ...n nomi
...nis ...ē ...ost

Intrecq dicat ...de ...cessu ...udicij ...no ...q ...st ...udicium ...r ...q ...st ...spes ...udicij
...r que ...unt ...ssd que ...nt ...ssistere ...in ...udicio ...q ...udicij ...z ...q ...tu ...ssop ...ar/
...tq ...s ...udicij ...rei ...r actoris ...in ...q ...sistencia ...lic ...n ...ssa ...quib ...st ...uarie ...r
...udicio ...t test ...ductarij/ ...assessor ...curator ...r auditor ...iudē ...z ille qui di/
...dicitur de ...ā ...r ...st ...udē ...q ...us dicitur ...st dicas ...st ...q ...a ...uticia ...q ...z
...ē ...usq ...alio ...n ...z ...udē ...q ...tres ...tq ...st ...spes ...udicij ...s ordinarij delegati
...urbi ...q ...ordinarij ...judices ...st ...q ...ne ...pa ...nu ...ductarij ...t decanj ...portic ...t
...pi ...q ...delegati ...judices ...st ...q ...utuc ...nu ...dicte ...alie ...t ...q ...dati ...st ...judices
...a ...pp ...st ...legato ...q ...q ...t ...rbiter ...st ...in ...gō ...pres ...de ...qui ...q ...ssp ...mittit ...q ...tria
...ac ...st ...q ...q ...pdict ...aliqui ...ē ...judice ...na ...lore ...more ...lata ...pcipib ...studij
...mitā ...r furios ...ū ...ē ...judice ...lex ...pcipib ...ordinatiu ...irregulares ...hereticr ...r pa/
...gani ...ē ...judice ...st ...ord ...pcipiet ...iuere ...ē ...judice ...ptes ...sui ...n ...statia ...q ...st ...ac/
...tor ...z ...alle ...q ...agit ...qui ...aliqui ...in ...judicio ...q ...Reus ...z ...qui ...q ...agit ...r ...d ...rsq ...a reo/
...tu ...s ...a re ...sup ...q ...agit ...q ...Qo ...ninacy ...n ...pt ...ē ...actor ...qz ...n ...z ...pt ...standi ...r judico
...pt ...st ...q ...aliut ...test ...r ...qui ...testimū ...pcipib ...r judic ...ngulis ...ut ...modis ...pcipit
...ab ...ē ...test ...r repellit ...a testimo ...qui ...modi ...q ...qui ...pt ...qz ...ius ...sq ...Codicis
...sexti ...etas ...ispūtis ...fama ...et ...sortis ...fides ...in ...testib ...ista ...requirit ...et ...facit ...pt
...tumant ...eis ...obligad ...qui ...dr ...ab ...r ...publis ...pduc ...n ...pt ...ē ...test ...Stultus ...n
...pt ...ē ...test ...n ...mulier ...ē ...1 ...ubi ...agit ...de ...furto ...furandis ...q ...qui ...puer ...n ...pt ...ē
...test ...n ...furiosus ...n ...furios ...n ...infamis ...n ...vitiosq ...qui ...infectus ...seu ...paup ...q
...psumit ...pt ...pauptate ...sua ...q ...pt ...munda ...fe ...corrupti ...flor ...d ...meliget ...r
...de ...vilib ...r ...ingenuis ...pauperib ...paup ...d ...honestq ...n ...pt ...ē ...test ...qui ...in/
...fidel ...vt ...pagani ...vt ...hereti ...repellit ...a ...testo ...qui ...test ...deponē ...dz ...r ...testi/
...ficari ...de ...dco ...ē ...loco ...vt ...epa ...Ductorq ...seu ...patroq ...q ...rem ...defendit ...q
...salario ...stipula ...r ...pt ...q ...q ...qui ...dicit ...aliqui ...ē ...aduocat ...s ...si ...infamis ...z ...vt ...suq
...vt ...ecc ...vt ...qui ...vt ...monachi ...vt ...i ...regulat ...canonici ...q ...monachi ...aduocat ...ē
...tā ...pt ...s ...abbas ...suq ...ē ...mynr ...vt ...si ...ē ...r ...suc ...ecc ...qui ...s ...r ...de ...canonico
...regulari ...qui ...pdca ...n ...pt ...ē ...aduocatq ...mst ...in ...q ...ecc ...r ...tā ...vt ...in
...tā ...suc ...ecc ...vt ...r ...ē ...q ...ecte ...ppa ...q ...sine ...pcio ...vt ...q ...ept ...qui ...in ...ē ...habit
...pdca ...vt ...vidue ...orphani ...vt ...clerici ...q ...assessor ...r ...q ...assis ...judicij ...in ...judicio
...r ...instruit ...ē ...si ...sine ...iud ...r ...empti ...pcurator ...r ...ille ...q ...de ...mandato ...dñi
...vel ...vt ...plura ...negocia ...suscipit ...agenda ...qui ...q ...ē ...r ...ē ...pcurator ...qui ...de

107

oracões & eleosinas & q̃ ignat ꝓ femmin̄ supplerit ꝑt a rec
dem̄ ꝑ oracões & eleosinas ꝯ femmin̄ ꝑtinuerit affic
cocō cimpalcō & testū appertinās stor̄ ꝓcignatoꝝ & nu=
dinas ꝓdn̄ & timor̄ ꝯ oracões ꝑtinet denocioꝝ vt an
dico missar̄ ꝑ dicatam̄ genuflexiones ꝑcussio & hꝭ=
modi eleosine & multi modis fiunt ꝑ ꝯ Xpisto ꝓto cibo
redimo tego calceo condo hꝫ gsula ꝓmittebz q̃ oracionbz
& eleosinis insterit & existet tota deuota ꝓsal̃ kathedra
ꝓtri ecclie in Anbliss & sollepnis stacionbz hꝫ in cena dn̄i ꝑ
festo aplor̄ ꝑe & pauli & trasslacoe sc̃i estulli & sibi relaxa=
cionē & dimitt. corp̄ prima ꝑ ꝯpones prima dicat ꝓcem via
tecti q̃ ꝓ prima kadam̄ in aduent sit ꝑ diuidra kadam̄
& deinceps. sc̃a festū nois bap̃e michael & natal dn̄i
in quadragesia ꝑ integra kadra fiat a ꝓcessibz ebd
ꝓ ꝺ ebd debitas kadra vt diuidra fecerit in eo ciuis
ci eccie redda. missis n̄ facias ꝑ ꝺ̃o & creda. eo q̃ sibi inhi=
bet & ꝓ prima ꝯponet ꝑ nulla ꝯpones q̃m̄ ꝓcuras ali
cui rectoriat eccie missā nisi eo quinto die eo ꝓ sali
ꝑ ꝓ hui modi hoz q̃ ꝓcessos & offitio infans si ꝑ mori=
mono quoti cappell duabz kadris vel quat̄ dieb̄ ꝑ
teneat ꝑcess in festis quotat̄ posse in eccia in duci
bz furi & adulti & incestuosi applet iiij vel iij die
ebd sine anim̄ karole ꝑ nullo ꝑ applet ano & applet
iiij kadris & in ꝑ ꝑcess in festis & stacionbz andree
post q̃ero do sel restituet & huiusmodi eccie in dioc
do eccia facit reddas kadras ꝑ ꝓcto q̃ nat vt
incestu & mat vel ffa filia vel soror vel patrino vel mu
drino nouenis prima mort & nonc kadre & solet mitti
ad limina stor̄ ꝑe & pau apl̃or̄ & detestatoe & hor
rore crimis medy absolucedy q̃ nec vlt deo eccie ꝑcessus
in occultis confessoribz absq̃ graui offitio dicta dicte
confessor ministeria in ecclie dei absolutos & remissionem

tamen ut sunt miles mulier coniugata puer vel rusticus. Auditor est cui de
cetero articulis tamen audiendis vel examinandis committitur a iudice sicut est receptor
testium et hoc de processibus qui in iudicio de consuetudine communi sufficiat.

Est autem de ordine et processu iudicii quod talis est. Reus primo a iudice citari debet et
ei presenti ad iudicium offertur libellus quo oblato inducie deliberandi dantur ipsi
in quibus deliberare debet an velit contendere an lite cedere. Finitis autem induciis redire
debet reus ad iudicium. Et si non apparuerit ei exceptionem per quam possit declinare
effugere iudicium procedendum erit. Actori super petitione sua affirmando vel negando
quod actor proponit contra ipsum et illa affirmatio vel negatio dicitur litis contestatio. Et lite
sic contestata prestandum est iuramentum calumpnie a partibus prestito et iuramento tali
partes scilicet actor et reus interrogentur a iudice super facto principali. Deinde partes
debet producere testes et instrumenta ad probandum intencionem suam. Post hec ab ipso publi
debet producere testes et instrumenta ad probandum intencionem suam post hec a presidente publi
canda verba testium in iudicio partibus presentibus super quibus decet disputabitur. Et
finis igitur omnibus premissis et eiusdem sufficienter. Fiet insuper de causis tanc deude
debet tamen per diffinitivam sententiam a qua sententia si iniqua fuerit poterit appellari.
Versus. Hic ordo et processus iudicii hic. Per hos versus quos proposui potest teneri post
Versus hic ordo et processus iudicii. Libellus datur, petita lis contestatur
hic liber dicitur illi offertur et inducie dantur. De reus petita lis contestatur
iurat de calupnia partes. Producuntur testes ac instrumenta requiruntur. Producti manifesta
super quibus placitatur. Diffinitiva post hec sententia datur. Que mala si fuerit datur ap
pellatio parti. Primo igitur videndum est de citacione. Citacio est vocatio alicuius ad iudicium
et est principium cause ita quod per ipsam tamen dicitur incepta secundum ius canonicum. Unde si
iudex citet aliquem et ille citatus pendente citacione transferat se ad alia iurisdictionem
quod ad iudicium alterius iudicis qui prius citatus est per citacionem non potest declinare iudi
cium primi iudicis. Et notandum igitur quod citacio potest fieri tribus edictis quorum quolibet
contineat viii dies vel quod melius est potest fieri uno peremptorio pro tribus
quo citetur peremptorie. Et notandum etiam est quod si iudex delegatus a papa vel
legato citat aliquem citacio debet inserere auctenticum pape vel legati hoc modo.
Dei gratia decanus Strengnensis iudex a domino papa delegatus omnibus presentes litteras inspecturis salutem
in domino. Litteras domini pape recepimus in hec verba: Urbanus episcopus servus servorum dei
dilecto filio decano Strengnensis salutem et apostolicam benedictionem. Significavit nobis dilectus
questionem proposuit quod B. de tali loco et quidam alii clerici et laici
et archiepiscopi super terris possessionibus et rebus aliis
iniuriantur eidem. Ideo tibi per apostolica scripta mandamus quatenus partibus
convocatis audias et appellatione remota fine debito decidas facias
quod decreveris per censuram ecclesiasticam firmiter observari. Testes autem qui nominati fuerint
si se gratia odio vel timore subtraxerint per censuram similem cogas veritati testi
monium perhibere. Datum etc. Huius igitur auctoritate mandati vobis mandamus quatenus
prefatum B. ad iudicium peremptorie citetis per iudicia vestra quod sit coram nobis post

tata Et dño q omes dilatorie exceptões de quibꝫ supdcm & a papa
& iudic recusat debet apponi a reo ds libꝫ cestratõe & pt litem
ctestata no pt apponi n audiri reub tãc si velit ppas apponi cm si reꝰ
pl̃es vl alias quasctꝫ libꝫ dz ꝯ facerꝫ ds litem ctestate & magie in
recusatꝫ tãgꝫ sibi suspectꝰ ds lite ctestata q ꝓcea ppm i dubiꝫ no
ctestata ꝓcea. n. no pt ni ca actoꝛ finita pl̃ sit. dñs q actoꝛ offe
ppm dz scriptꝫ suũ libellũ ecꝯ offꝛ actori ad respondendũ cu a
ꝯ de lite q̃ dte birte dra sufficiant

Tre i. sic ctestãt sic dñs & dr̃ reꝰ stetit iuratꝰ dz de calumpnia
& ꝯ vocat iuramtũ calumpnie cu dr̃ iurat q bona fide & sine
dolo agit vl videat agi si & dr̃ videat sic reꝰ est a calumpnia
falsa petõis vl actiõis ꝯ q dr̃ iuramtũ calumpnie ꝓbandi vitande
dz ꝯ iuramtũ calumpnie vitande q ꝓtrã vitiꝰ calumpnia
pl̃ lite ctestata fõi a ꝯtitui iuramtũ tal est Actor iurabꝫ q ore
rogatꝰ a iudice no negabit dictꝰ veritatẽ nr̃ utrũ scienꝫ falsũ
ꝓbacõe nr̃ petit dilacõem ꝯ iudicialẽ & eo q ea & ꝓtestatur
ꝓbare ea vr & ea ferꝫ suã & iurabꝫ ponet manꝫ suas sup
bella ꝯ fõi iuramẽti de calumpnia ꝯmẽ ꝯtus ꝯtinebꝫ ꝯsuetꝰ
v. articulos ꝯstitud iurãt q lis & iusta videt Et si qtã dñs re ꝯ
cetur dik petitꝫ nr̃ falsa ꝓba de vr lis tarde dilãe nulla petẽ
di a nr̃ nolitꝫ ꝓbare q iuramẽto ꝯ evit ꝓpẽ eꝯ q credit a ea q no
pt agi ꝓbare si reꝰ nolentꝫ iurare ꝯ evit vr & ꝯfessio ꝯtra
ꝯ. vr & petit tra reꝰ ac si ꝯfessꝰ esset ꝯ iuramtũ ꝯ mutet & vr
ꝯtra ꝓbet ꝯtꝫ iuramtũ no finale iurent ni dr̃ dat se ctẽ iustã
cam ro ꝯ de iuramto calũp birte dra sufficiant

Ostẽ & ꝓtitur iuramtũ de calumpnia a ꝓtibꝫ vr dat & iudex
gande ꝯ vres & debet aduti fõi illãs interrogatões ubi ꝑ
aduõs ac ꝯrogabit iudex q interroget q̃ reꝰ possidꝫ talem
rem sup q̃ lis dat Hi a reꝰ interrogatꝰ rndeãt q reꝰ ꝯ dictus

109

me ꝺ debitꝰ ꝯ ꝓbato absolui⁹ rex ab instancia iudex ꝙ actor ipe
nich ꝓpetit silencio ꝯ Bi reo tacto a n ꝙpetit exceptis ꝓdꝯ vꝰ
de mꝭ actori ꝫ ꝓ⁹ exhibendi ꝫ ſſr ꝙ impetr⁹ ab actor⁹ ſm offrit ꝺz ei
libellꝫ ꝙ exhibendi ꝫ ut dicit cum offerr⁹ ei libellꝫ ꝙ ad iudicium vo
cari ꝫ a xxx⁹ dies ꝙlibet iudicior⁹ in quib⁹ deliberz an velit ꝛeſpon
dere ut ꝛedeat videndi ꝙ ꝫ ſit libellꝫ a ꝙm offerendi ꝺ a ꝙm ſo
landi libellꝫ ista⁹ est requisitoꝛ ſtꝑia quidꝫ ꝓpter iudicis a nos
trꝰ a eos actoris a rem qm petit a cum petendi a ſoꝛ ſit. Dñe iudex
legare ꝛl cuius curabꝰ ꝛdi quo b milia de tali lo xx⁹ marcꝫ puri
argenti ꝙꝫ ipe in solucꝰ promisit in pactis pacis tuscie q ꝙ ad
ꝙm minus stare pcto ꝙꝫ ipm ad ꝓdcm pacem ꝓtare solucionꝫ ꝛo
pellare ꝫ pcto plus cum huius ꝛtractꝰ ad ꝛdendi minuendi a declꝛandi
prestor ect expensas ect expensis in foꝛo salua⁹ fidꝰ ta a lita
ꝫ eo lite a adhuc facadas ect quo ꝙ ꝺr libellꝫ quidem ꝙ ꝙ
eo rex quietꝰ quiet⁹ ab actor⁹ a ꝺz ꝙd libellꝰ actor offerꝛe cu
dia a iudex offert ipm reo ꝙ oblato iudex ꝺz dari induciaꝫ deli
berandi in quib⁹ deliber an velit ꝛeſpondere an lite cedat ꝓf. ꝛlo
ꝫ libellꝫ cui ꝺz ee obstruꝫ Bi ut obstruꝫ fuit rex petit sibi de
clarari⁹ ꝙ gra ut si petat actor a reo vr libꝰ rex petit sibi
declarari ꝙ quoniꝫ sine ꝓf Bi petit actor ag⁹ ut vinca
rex petere ꝺ⁹ ꝙ ſit alle ag⁹ a ubi sit ſtꝫ ꝫ ꝓpua ne
gandi a ꝛa petendi a ꝙ talem rem petit actor exhibendi ꝙ ꝛdꝰ
ꝺz ꝫ ꝙ ꝙꝫ rem petit actor a reo ipe ꝺ⁹ ꝺ ꝓpua ꝛtꝫ ꝙ petit
a ꝫ. Dñe iudex ꝛl. li de tali lo ꝙpio ꝛtꝫ ꝺb ꝙ ꝫ tal miles ꝙ
dam ag⁹ in tali libꝰ ſtꝫ occupat violenꝛ quꝫ ipse hereditario
ut ꝛtio ꝙpetit adhuc ꝓtat ꝙ ꝙ pcto ꝙꝫ ꝓtat ꝫ. ad vꝰ ſtituendꝫ
cuiꝰ ag⁹ ꝛl fidꝫ inde ꝙceptꝰ ꝙpellat⁹ ect ꝙm in ꝙ libello ex
primit⁹ ect petendi a ꝙ ubi ꝺr ꝙ me hereditario ut ꝛtio ꝙpetit
ad me ꝓtat a ꝙ de libello ꝙctionali a iudicio deliberentur
bire⁹ dicta ſufficiant

Lict⁹ induciaꝫ deliberandi ꝓces ꝫ actor a rex ad iudicium re
deant a rex videbꝰ libello dicto ꝙ sic Dñe iudex ꝙ ꝙ actor
ꝓmisit ꝙ me ut ꝙ petit a mihi ꝛl ꝓmissio ista ect ut ꝙcedor ita
ect a n ꝙ ꝙmodo aſſ⁹ ut negat⁹ ꝛei ꝺ lict⁹ ꝙtat⁹ ꝛtꝫ ꝙ ſic diſſi
mit⁹ lict⁹ ꝙtat⁹ a ꝓtꝫ negocij ꝫ ad aſſ⁹ suꝫ iudicium huic cu
ſta narra⁹ ſit ꝛl lict⁹ ꝙtat⁹ ꝙ narracionem actor⁹ ꝓposita a ꝙ
ꝛtradictionem rei oppositam ut ꝙ dicit actor ad rem tu debes
mihi ꝙ mireꝫ a recte dicat n debeo ect ꝙ ꝙ ꝛba lis a ꝙtꝫ

possideat talem rem Interrogat ampliꝰ q̄d ille fuit eius successor in tali re tang̃ ḡdam ffeod. Hi resp̄ndent tytulo ep̄cōis illa rem possidet Quer. a q̄ emit & p q̄nto & ubi & cora q̄b & p q̄ mona/ ria & ff. omēs circūstanc & rōnes rei ffiende ab ād nocumento actoris fuit aduocat rei dicat iudicia q̄ interrogat. et actoris & q. iuꝝ petit talem rem ab eo hi ad. respondent q̄ tytulo ep̄cōis ut donacōis ta le rem possidet & bñ. q̄d p̄d. iudex ād. ad interrogata ab aduocato rei ffien/ dum & q̄d q̄d ad hoc ffessi fuit in iudicio q̄d fuit q̄ scripm p̄ quem ḡdam hi ad. resp̄ndent negauit q̄ ad. affirmat actori tradite p̄dam & p̄dam dr̄ q̄d dicit ad tradit & q̄ petita fr. recād. ad ff. q̄ aliam nocebat sua ffessio q̄ ipse ipsis & ipsis ffauor ffonte ffiebat q̄m se mis fuit & ipsis. Certū ista fauor lis mis ꝺ pugnꝫ cgauor idē dr̄. q̄ se ab iuf. xviij annos ffessi erat q̄m scripm in p̄dicat ipse ffonte ād dr̄. q̄ se ab p̄ errat ffessi fuit ād q̄m scripm & p̄tat se erras/ se in nocꝫ ei Comte. se ād dr̄. q̄ aliam credit ffieri q̄m se ꝑ in ffienti & se ius fuit ideo dr̄. q̄ ffessio fuit in iud. in iudicio & cora suo iudice nocꝫ eo ꝺ. iudicat cora in suo iudice no nocet ffosst. ād dr̄. q̄ ipi absente ffoste q. aduersario aut ꝓcuratore eius fiet ffessio no valet in nocꝫ ffieri Certū ideo dr̄. q̄ si ille ff ffiet no date extra mansione ꝑ mitat & obstinat de re dq̄ aut de q̄ntate rei no valet sua ffessio Natura ād dr̄. q̄ si ab ffiente. ād q̄ putam existens in valit ei ubi ꝺ. ut si dicto ffiet ce ab illo ce filius suus cum a seruo eo q. mihi aut dicat q̄d ce filius suus qui mortuus & sepultus ideo dr̄. q̄ si nolit ꝓpria q. error aut simplicitate sua ād ffiet. de ubi p̄dicit no nocet ei & ff. in fauore libertatis q. libertas & res valde fauorabilis. Lis ād dr̄. q̄ si ab ffiente. de q. sup qua ad. dicit lis no nocet ei ꝺ ꝺ. tu petis a me ag̃ ce Dico dominꝫ no & tua aut & tua ff. ffessio no nocꝫ huic ne impugnꝫ ād dr̄. q̄ hic no patit. q. dam ffeod. iudex aut iudex dam fuit. procur. & pstat ꝓ expensis & suis labꝫ erit & q. mero gaudet fide in ff. solent fieri ne ꝓbus locoꝝ ꝑ sepiꝫ admitte. ab aduocato & no ff. de mero ga. vel ffessionibꝫ & testibꝫ dra sufficiant

Rdem & q. ste iuf. hi resp̄ndent interrogat in iudicio ffiente. Comte videtur aut q. ste iuf. hi resp̄ndent negat q. ad. ꝓmit. ꝺ. ꝺ. hi ad. petit ag̃ q̄m dicit ce sue & resp̄ndent ille ce actoris Actori manbie ꝓbato & ꝓbato dr̄. q. ag̃ ille & hug q̄m petit Comte ꝺ. aut q. ste ꝓbato & q. ꝑ ffect ꝓbatis ꝓbat. ꝑ. & ut diffinit & tacto dubio rei ꝓ argumenta facies fide & dr̄. ꝓbato ab addubio ꝓbe q. q̄m ꝓbat q. dicit ꝓ ꝓbe agit Deo ꝑ. ffect ꝓbatis sit ꝓ euidentia rei & assensu corpis & fame ꝓ iuramentu testiū ꝓ instrumentis ꝓ ꝓsumptionibꝫ ꝺ. ꝺ. hi clerici

Qstq; q̃ publicate ꝓ dca cstia & cosca iusta ꝓcp̃ ꝓ ad iusticiad
dcm sue cc̃ ad resp̃dend quasta & posq̃ allegacc̃ ꝓ ꝑte ab aduꝛsꝝ
ꝑte fuit ab ept̃ ꝓbis iudic̃ motu annui sui ꝓcur̃ ꝑ dca ꝑte sua
iusta & magne ꝑ allegacc̃ & rac̃ advocate deinde ad iudic̃ ple
nisse & instructe & iussu cur̃ ꝓ ꝑte dc̃i ꝓcuratoꝛis fuit dat̃ ꝑ diffi
finda & iudicial diffinic̃ q̃ ꝓ ꝑte dc̃i litibꝫ fuit ꝓmissa & ꝓmulgata iudic̃
q̃ gnaden ꝓ ut absolue absolue & fuit iudicat̃ due ꝑ fuer alia
alia ꝑte & diffinitiua alia ꝓcloquutoꝛia Est a ꝓcloquutoꝛia semi
plena finda q̃ ꝑ ꝑte nic̃ ꝓnapte & fuit cat̃ in ꝑte ꝓncipali ꝑ ꝑte cuiꝰ
libꝫ & nadcuntibꝫ quibꝫ ꝑ ut sup̃ libello offendo ut corrigendo ut de
de dilacc̃ ut negenda & ꝑ scribꝫ Diffinitiua ꝑo finda & que ꝓncipale
renda & a suo iudic̃ q̃ si ꝑ ad suo iudic̃ in valz nic̃ ꝑ nō q̃ iudꝫ
hedendo in stendo in lo ꝗsueto ubi iudico ꝑsde ꝑ libꝫ finday ut
in alicꝫ lo honesto in & lupanari ut aqua & de ea ꝑ ꝑ ꝓcp̃ ꝑte ꝓte
ut alia ꝑte si ꝑ quinacad absentare ꝑ nō q̃ finda iudicial & ꝑ
redigenda & ꝓfenda alic̃ in ꝑ que nem fuit nic̃ & finda finda &
sic finda & ꝑ Ego q̃ ꝑ fuit cat̃ decanꝰ iudꝫ & ea q̃ int̃ ꝑ
tes eo mia ꝑte & paulu eo alia ꝑte ꝑ ꝑ tali sua audiꝫ alle
gacibꝫ hinc inde ꝓmiss & quamad ad plenu ꝑde cat̃ cuiꝰ de
ꝑdenti uiroꝝ q̃libꝫ absolu ꝓcp̃ ab instancia pauli Ede pauls ꝑte
fuit plenoꝛ imponedo ꝑ tali Cosequno ac̃ ꝗm ꝑdꝫ ꝑte
uo auicla iudicali in expensꝫ q̃ ꝑ ꝓcp̃ & lic̃ & eo lic̃ lata ꝑ
finda in cui ꝑ ꝗ Anno ac̃ & ꝗ de finda iudiꝫ lic̃ dca sufficiat

Eſt de appellacc̃ Appellꝫ & ꝓ eo cao fuit a maioꝛ iudi
ce ad maiꝛ ꝑ inig finda ut inig ꝗuame ꝑ n iudꝫ male finat
ut inique ꝗuat alicꝫ ꝑte illa ꝑ ꝗuata appellat dꝫ ad sup̃i
ꝛe iudic̃ ꝑ tali finda ut tali ꝗuame ꝑ nō q̃ a iudꝫ iudic̃
appellandꝫ & ad superiꝛe iudic̃ & in eqso ut ab eqo ad archipp̃
& in eqso ꝑ nō q̃ ꝑ dacim appellandꝫ & ut de eps ad metꝛ
politanu archipp̃ de metropolitano ad legatu sedis de
legato ad ꝑm ꝑ ut & omisso medio ꝑ immediate a q̃ iudice
cunq̃ appellari ꝑt ad ꝑm ꝑ nō q̃ a die late finde & iudic̃
infra dcm diem appellandꝫ & q̃ post dcm diem nemo audiꝫ
appellans nō valet appellꝫ ꝑta ꝑ nō q̃ q̃ appellat dꝫ ꝑ
appellꝫ finda ꝛef̃ anne nisi infra ea ut impedimtꝫ inducat
ut & infirmitas ut ut capitalis indulge appellanti biennu ꝑ nō
q̃ in ꝑp̃ & appellandꝫ ꝑ hac ꝑ Ego pauls concedo me grava
ri a finda sua Dnō decanꝰ q̃ ꝛc̃ me ruliss ꝑ ꝑt̃ ꝑ tali sua
ad ꝑdem aplica ut ad dnm aplicꝫ appello & aplos petro

alius contra testes producat. Item iudex, si volet, potest eum interrogare an secundus
testis et alii sint presentes et quid unusquisque eorum dixerit probandum est contra
diuersimode. Premissis dictis testium sic conscriptis iudex debet prefigere diem partibus ad
publicanda seu manifestanda dicta testium, quo die adueniente publicantur
et legantur dicta testium in iudicio utraque parte presente. Sed ante illius publicacionis
seu recitacionis dicta testium in iudicio petit reus uel aduocatus ipsius a iudice ut
sibi detur copia aliorum ad contestandum seu testimoniorum, petit etiam aduocatus uel reus
uel ipse reus quod iudex prefigat sibi terminum ad excipiendum contra personas et dicta tes-
tium productorum contra ipsum per partem actoris, quo termino siue die prefixo reus reuersus
ad iudicium excipiat contra personas et dicta testium actoris. Contra personas sic ex-
cipiat dicens: Domine iudex, dico quod iste non potest esse testis quia est frater uel filius fratris ac-
toris seu uel alio modo consanguineus uel affinis eius uel quia est suus [illegible] uel quia miles uel puer
uel uiciosus uel infamis uel potest simoniacus uel fur uel latro [illegible] uel [illegible] consimilis
modi exceptiones. Dicuntur personales que obiciuntur contra personas testium et habent [illegible] pro sic
probatas. Contra dicta testium sic excipiat reus uel aduocatus ipsius sic
dicens: Domine iudex, dico quod testimonium talis testis non valet quia discordat a tali tes-
te in loco uel tempore, quia unus dicit quod hoc actum fuit in foro, alius dicit quod in [illegible],
unus dicit quod in die dominico, alius dicit quod in sexta feria. Et dico quod testimonium tale non va-
let propter diuersitatem loci et temporis. Cum igitur actor intencionem suam per testes [illegible] non
probauerit, peto igitur quod me ab impeticione eius absoluatis, et [illegible] sententiam
ponendo. Et hec de testibus et exceptionibus contra personas et dicta testium sufficiant.

Sequitur de secunda probacione que fit per instrumenta et de exceptionibus contra ipsa instrumenta. In-
strumentum est quedam scriptura alicuius rei ad probacionem facta, et dicitur instrumentum quia instruit.
Instrumentorum due sunt species: aliud est publicum, aliud priuatum. Publicum instrumentum
est quod publicam habet auctoritatem, et sunt species ipsius plures. Una primo dicitur publicum
quod per publicam manum scriptum est, scilicet per manum tabellionis seu publici nota-
rii. Secundo dicitur publicum instrumentum quod autentico sigillo sigillatum est, scilicet episcopi uel ca-
pituli uel alicuius magne persone. Tercio dicitur publicatum quod auctoritate iudicis auten-
ticum est. Quarto dicitur publicum quod in iudicio exhibetur. Quinto dicitur publicum quod habet
subscripcionem duorum uel trium testium priuatum. Sexto dicitur publicum quod de publico arma-
rio uel libro extrahatur, scilicet in quo scribuntur census et redditus. Priuatum instrumentum est
quod aliquis de suo facto uel alius [illegible] alium scribit etc. Nota quod si reus [illegible]
testes instrumenta per que aliquid probatur intercedere debet [illegible] ante publicacionem tes-
tium, et si una pars uoluerit instrumenta seu transscriptum instrumenti uel priuilegium
alterius partis, copia inspiciendi uel transscribendi dabitur ei etc. Postquam tunc
scripture uel instrumenta fuerint ab aduersario producta, instrumentum [illegible]
et modis excipi potest contra instrumentum, scilicet contra filum, contra stilum, contra bullam, con-
tra locum macule in litteris [illegible] etc. Excipitur contra instrumentum si est imper-
fectum [illegible] non valet etc. Si rasum in aliqua parte non valet. Rasu-
ra [illegible] suspecta est. Et hec de instrumentis dicta breuiter sufficiant.

mſtrum petro nō q̄ apl̄ic dat̄ lr̄e dimiſſorie & ſ̄cīne ſ̄b tali re
nali ſ̄ſſime dn̄o ac p̄r̄i ſuo ſ̄c̄e p̄ue ſedis aplic̄e ſum̄o pontifici q̄
ſtrat decanus in orab⁹ ꝫ indigna cū debita reuerencia filiale tali
ſ̄bitudine ſ̄ſcipiat ſ̄ra nouiſſ⁹ q̄ petrus dict⁹ excellen̄ p̄ncip⁹ a ſua quer
q̄ ꝑ ip̄m tuli ꝑ ꝑaulū cui arbitr⁹ ſup ꝯ ꝑ q⁹ lis ꝑtes nec ip⁹
rorū me appellauit ſdeq̄ petro audit⁹ a iudic⁹ meo dimiſſ⁹ &
alios iuri ad ſ̄ra ſ̄ntiar⁹ examē cū lr̄is p̄ntib⁹ tuſmitto ſtō q̄ ad
offm iudic⁹ ad q̄ appellau & ſ̄ſcau me aſſumet nec inſumet ſtra
rigere ſmam & ſ̄ꝯ de ꝑcſſu iudic⁹ & ordic ſ̄b lr̄is tractau ſra
ſufficerent Explicit ꝑcſſ⁹ iudic⁹

Thir ſwerikis konugr ſo ſuarabr rodg forſt allo
ſwerike ſwa ſu magn ſaghda aff ſha fik en ſon
ſkatt | nesak | ſidga fik ſkan en ſon ſo ſkatt | frodr oc
ſdc hadde ſkeddradhus ſwa ſom gudgar aff allo tholm
ſo aff thym badstu ſodos | ſidga fik frodr en ſon ſo ſkatt
fiskin oc ſha ſwa-dratstir ij end modha ſtari oc ſha atte
en ſon aptr fik ſo ſkatt | ſkuckr ſha ſwa-ſwa ſtackir at
ſha ſko ſkand ſma oppa end ſkal oc ſkon faſtnadr thr
at Duk thr at op & ſwa ſo Dulaide oc ſkon

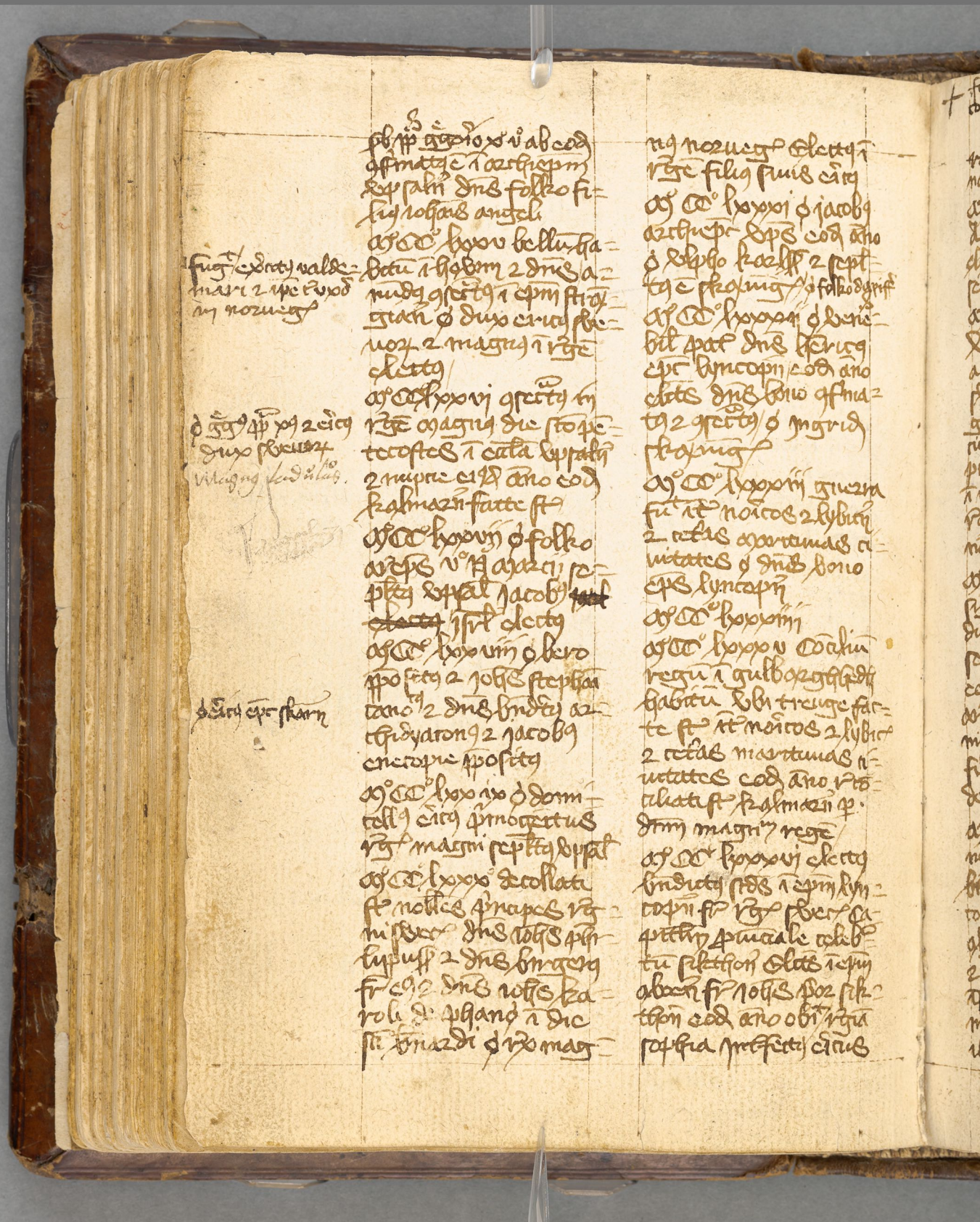

Vide in initium libri Chronologie infra fol. xxiiii. 113

O

agnatam xpti[ne] et ap[osto]lice
fame de ordine fr[atr]um p[re]d[icatorum]
ore ꝺ̄ni Mathie
virg[inis] sororis dñi nr[i] ih[es]u
abel rex datus et fr[atr]i
apostolorum rex fr[atr]i et bello
r[egi] Sedanie 2 bello ap[u]d
Hairwazaa
An[no] dñi m° cc° lvi° beati petri
sepulti et translati anno
eod[em] bello r[egi] Gulbrazoth
Sedeq Gabriel fuit
An[no] dñi m° cc° lvii° ꝺ̄ni Mag[ist]ri
Norgeris Duassa
An[no] dñi m° cc° lvii° ꝺ̄ns Jacobus
archiep[iscop]us Jerusalem
Stat sepulchr[u]m sepultus e
t ordo fr[atr]um pr[edicatorum] fundatus
ap[u]d fr[atr]es p[re]dicatores in
nro altari ad xpi ag[onem]
Ionave Electi fuit
Laur[entius] archiep[iscop]us Sipo
tensis Gubusta
An[no] dñi m° cc° lvii°
An[no] dñi m° cc° lvii° g[ra]tia et archiepm
An[no] dñi m° cc° lviii°
An[no] dñi m° cc° lviii° ꝺ̄ns rex Exforg capit[ur]
An[no] dñi m° cc° lviii° Mupracbal
Demarr rex 2 sepult[us]
capitur celebrem victoriam ꝺ̄
fr[atr]es Estrilly 2 Godfredus
Lectus Silvester

x soluti e carcere Jacobi Corbey
et fr[atr]es sui

An[no] dñi m° cc° lxi° defuncti e
dominicus Enricus Bigerri
Waldemarus rex et
sepultus in ap[osto]lico fratrum
predicatorum sit[us] an
altari ꝺ̄ni ap[osto]lo
Bor musical 2 instru-
tum fr[atr]um augustanum
An[no] dñi m° cc° lxvi° virgo virtuosa
nupta e in Slawiaz
An[no] dñi m° cc° lxvii° ꝺ̄ns Magnus Magnus legifer.
legifer ostro
An[no] dñi m° cc° lxviii°
An[no] dñi m° cc° lxviii° clemens papa iiij° pet[ri] amet[us]
An[no] dñi m° cc° lxviii° Gubusta e
civitas Jerusalem trio
ꝺ̄ni duo Bigerri fr[atr]es
An[no] dñi m° cc° lxviii° ꝺ̄ns
laur[entius] archiep[iscop]us Sipo
An[no] dñi m° cc° lxviii° Nazareth sepultus encenijs
apud minores ꝺ̄ns Ulricus epc[opu]s Strazburg et
An[no] dñi m° cc° lxviii° Eductus Bingen ingel
m strazburg
An[no] dñi m° cc° lxix° Gubusta e
Jerusalem acto
An[no] dñi m° cc° lxx° Eclipsis sol
Magn[us] rex Dacie letatur eod
Anno regni sui xxiiij° ꝺ̄ns rex ffrancie lodowicus
An[no] dñi m° cc° lxxi°
An[no] dñi m° cc° lxxi° ꝺ̄ns Magnus dict[us]
An[no] dñi m° cc° lxxi° tripla[r]is victoria ꝺ̄ni Magni dict[i]
An[no] dñi m° cc° lxxi° celebre e in Vrbe
Gelu grande fuit Jerusalem

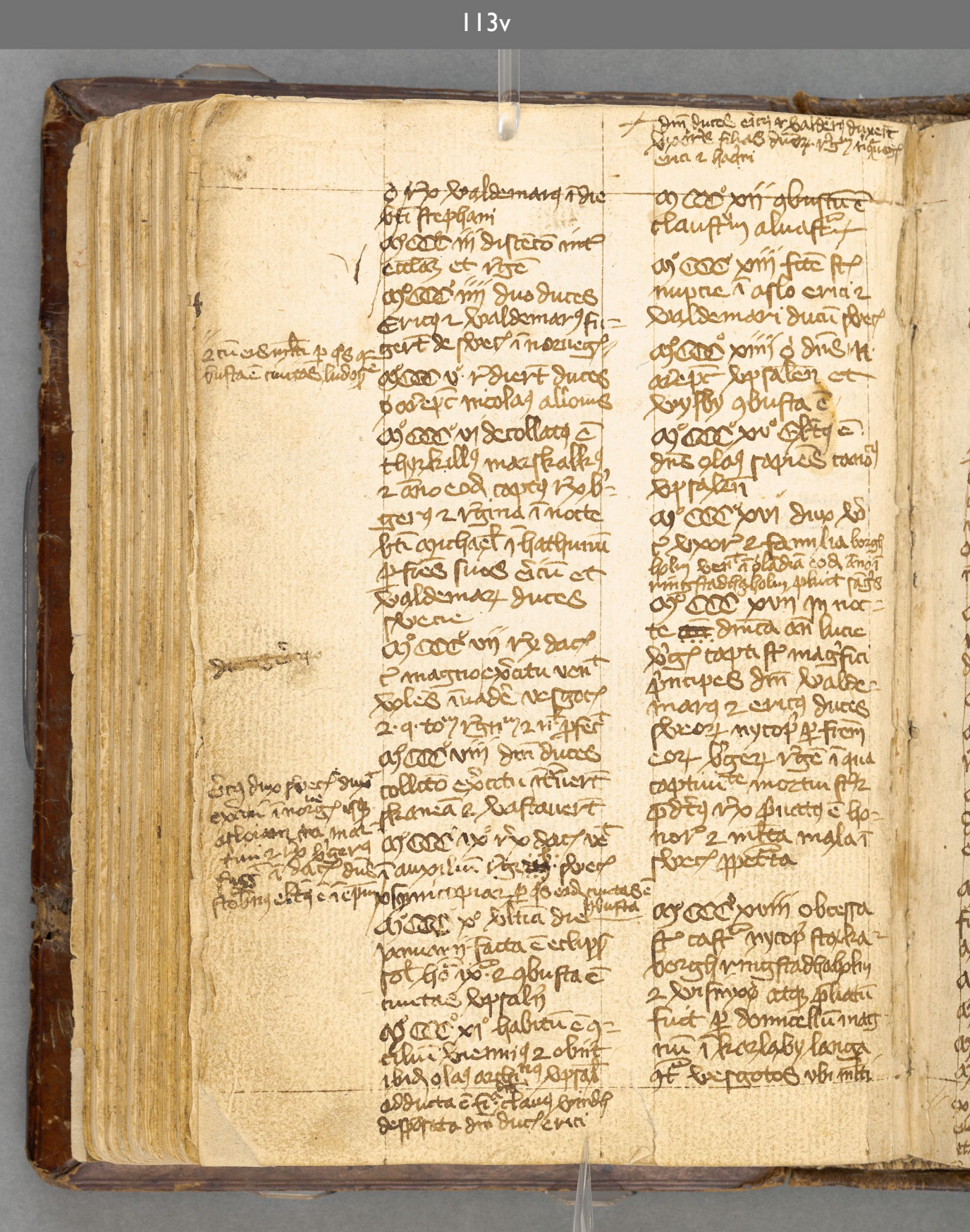

114

+ fugit et de die in noctem
comes Jacobus de Bar. in Apulia stadia duxit

rex duxit in uxorem filiam
nobilis de Brena
anno Domini M°CC°LXX° obiit
Alfonsus comes Pictavie et
electus est dominus Philippus
filius regis Francie
anno Domini M°CC°LXX° cepit
Edwardus filius regis Anglie
Waldemarus qui dicebatur
a rege Francie magno rege
Slavorum et Cod. anno fuit
guerra inter Suecos et Norwegos
et Gothos, et Danos tunc
pugnatum est ad invicem
in mense aprili et Cod. anno
regnare incepit Magnus
rex Suecie et augusto
anno Domini M°CC°LXX° obiit dominus
Magnus de Brunswich
dux Saxonie et Angarie
anno Domini M°CC°LXX° obiit dominus Magnus
rex Slavorum pugnax
bellator, cuius dicebatur
tollatur Slavorum filius dominus
Algotus Magni de Gothis
et Gothorum et obiit anno
Domini M°CC°LXX° obiit
rex Navarre in
mense septembri et
illustris regina de Castella

in nativitate beate Virginis
Marie
anno Domini M°CC°LXX° obiit
dominus Rupertus Bondeth frater domini regis Magni
Symeonis et dominus Amundi
strategus et Gothorum dux
rex Francie Philippus rapta et a Vandalis
anno Domini M°CC°LXX° rapta et alias
anno Domini M°CC°LXX° cepit Arnudi
strenuus et edificatus est castrum Liborgh et Scemi
anno Domini M°CC°LXX°
magnus Joannis et dominus civitatis Stengnensis
Bondeth Ligurfi et Gothorum
anno Domini M°CC°LXX° natus est
dominus Nicholaus et archipresbyter
anno Domini M°CC°LXX° regnum Gothie
anno Domini M°CC°LXX°
anno Domini M°CC°LXX° cepit
burgenses regis fuerunt et tradidit fuit in ista
Stokholmum et dicitur Stathme
anno Domini M°CC°LXX° misit nos
Gothes et ibi recepti sunt
in Landzkrona de
regno Dacie
anno Domini M°CC°LXX° jubileus annus Romam transiens et
anno Domini M°CC°LXX° Landzkrona destructa et villis suis
anno Domini M°CC°LXX° dominus Ericus
de Corre liberatus est anno
Cod. anno burgenses Corone
nati et Sudherop et Ima
Dmca adducta et dominus
Waldemarus frater suus in
mense Julii et Gothorum
Landis facti est

dñs ducꝫ erici r baldewi ducis
lyc̃de filiꝫ ducis. vbi r nepotes
erici r gladi

2 rex & ducissa p qꝫ
fusta: ruotes ludos

c vxo baldemari r duc
bti stephani
a dcccc xiij distructo mte
cruciat et vbe
a dcccc xiij duo duces
erici 2 baldemari fi-
lii de pace in nouiemb
a dcccc v. r duci ducꝫ
c cod et nicolaꝫ aliosꝫ
a dcccc vj scrollaꝫ c
thurkillꝫ marscalkꝫ
2 anno cod regis vbo b-
gerꝫ 2 vigilia t nocte
bti agricole t gathpunu
a pces suos cum et
baldemarꝫ ducꝫ
pacem
a dcccc vij vbe dacꝫ
p magnoꝫ datu ven-
bolcꝫ iuade vexatꝫ
2. q. to. vbi. 2 vi. pfec
a dcccc viij dñs ducꝫ
collato exercitu ciuit
sclauiam 2 baltauert
a dcccc ix vbo dacꝫ ve
auxiliu vbi. pacem
posuerunt p qꝫ cod ruotas c
a dcccc x° obitus duc
januarij facta e eclipꝫ
sol ffo vo. 2 gbusta c
ruotas 2 ppalis
a dcccc xi° habitu e g-
ellui bremis 2 obiit
ibid olaꝫ archiepꝫ ppal
adducta e fi. clauꝫ grandꝫ
desponsata dñs ducꝫ erici

a dcccc xij gbustus e
clausthy aluastey
a dcccc xiij fuit ft
nupcie t asso erici 2
baldemari duar pacis
a dcccc xiiij o dns m.
adepc hyerusalem et
bonifacij gbusta e
a dcccc xv° obitꝫ e
dns olaꝫ archiepc ruotꝫ
hyerusalem
a dcccc xvi duc bd
p uxor 2 familia bozgꝫ
holtey bert t plebia cod anni
nimis fuit gꝫ holtey pluit pastꝫ
a dcccc xvij in noc-
te dnica an luce
dñi capta st mdgfia
a mcpes dñs baldc-
marꝫ 2 erici ducꝫ
pacem nupcie a fiem
cor bgeꝫ vbe t pia
captiui te mortui sꝫ
qdtꝫ vbo pietatꝫ e hꝫ-
nor 2 multa mala t
pacem ppetua

a dcccc xviij obcessa
st cast nupcie stokka
bozgꝫ vniuersitatꝫ holtey
2 dns suos atqꝫ pliatu
fuit a domicellis nup-
cie t seculabꝫ laniga
ac & pcotos vbi multi

115r

ao dcclxxvi obiit Albertus
2 dcclxxvii capta est Brunk-
burg Hyderaboll dcclxxviii
Borgdebeck 2 Kalram
dcclxxix rotta destr 2
dcclxxx fluor castr
memorat capta e do-
micell magni pli
atq fuit ano cod i
skarnia uxo mol sklag
p skenos 2 danos
cessit q britonia skre-
ues dni mitta de da-
me 2 cor applabi the-
otunic capti sunt 2
mlti gladio rt empti
ao dcclxxxi o haqno
rex norueg ag filiu
duc e eligi i regē
ao dcclxxxii decollat e do-
micell magni
ao dcclxxxiii o hagen
rex 2 bndtu epc scarun
ao dcclxxxiiii dns pp.
de hqualby eligi in
cpm skaren nobilior &
regni sedi
ao dcclxxxv obsessu
fuit notin castm. &
a valdald
ao dcclxxxvi o dclxxxvii
ao dcclxxxviii
ao dcclxxxix o dns
a portugal scotia mudat
ao breantmig filio 2 ysen
electi capitanei
et principales de dna ducissa

ao dcccc xxxvi dns
skamcia quose dux
regni burgi duas am
ny duxorem
ao dcccc xxxvii o dns
germgsto mar skalkg
ao dcccc xxxviii q busta
e quitas stokholm
o skamcia quose
ao dcccc xxxix
ao dcccc xl yeyms
dura altitudo minus
xl brachiorum
ao dcccc xli o olaus
sapies archps upsal
tho ibq sepult
ao dcccc xlii empta
fuit skamia a regē
magno q xxxx ctuor
milibz marcar puri
ao dcccc xliii
ao dcccc xliiii rex mag-
nus genuit regnum
suec duces tres le-
ges prie obtinuit
ao dcccc xlv rex obiit
e rex magnus filius eius
duc stokholm in regia
blakia q fuit de fla-
dia 2 captus q fuit
sic tunc i castro
bte dgt
ao dcccc xlvi o.
hagno mar skalkg

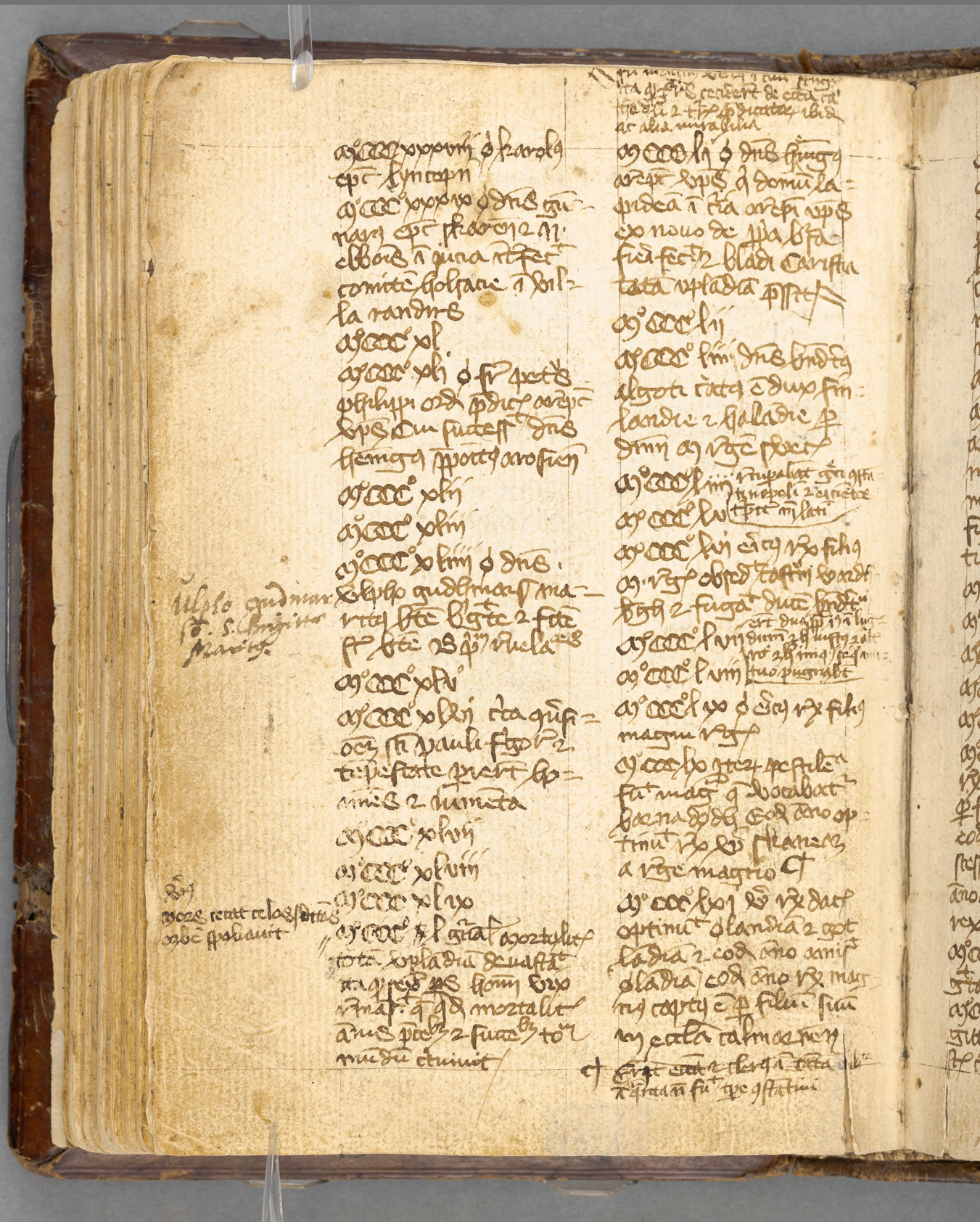

116

a°ccc°lxxv aquam al et
oppenstein r̄ edificat
eod ano r̄x fr̄ia dñg
post aut̄ mortem fr̄is
sui r̄gn̄m
a°ccc°lxxvi albtꝰ filiꝰ
magn̄ potens r̄t dux
rege ſaxo
a°ccc°lxxvii
a°ccc°lxxviii bellū fit
ap̄ ōſtens p̄. vbi r̄x
magnꝰ capit̄ iiij duc
mazon 2 r̄x hagng
filiꝰ eꝰ fugatꝰ e 2 mult
ti nobiles r̄gni cozn̄
a°ccc°lxxix
a°ccc°lxxx
a°ccc°lxxxi
a°ccc°lxxxii
a°ccc°lxxxiii
a°ccc°lxxxiiij lubecē
r̄x magn̄ a captiuit
p. filiū ſuū r̄ge hagn
eod ano ſtokholm ob
ſeſſa e p. fr̄. r̄ge eod
ano natꝰ e r̄x olauꝰ
rex nozuegie
a°ccc°lxxxv ō ſtadl
ſta vrbe ſtal auguſti
a°ccc°lxxxvi bta p̄
ſutta tꝫſtata e 1 bad 2
ſtꝫ e r̄gnis 2 ducat

a°ccc°lxxxvii ō dñs
a. erīa duc filiꝰ r̄x ſaxo
a°ccc°lxxxviii
a°ccc°lxxxix
a°ccc°xc
a°ccc°xci
a°ccc°xcii ō dñs
hagng r̄x nozuegie
dñm. r̄gn̄ filiꝰ
a°ccc°xciii
a°ccc°xciiij
a°ccc°xcv
a°ccc°xcvi
a°ccc°xcvii ō bocc
pons dagnſ ſaxo eod
ano ō dñs nicholaꝰ
epc ſtiaren
a°ccc°xcviii ō olauꝰ
r̄x dacie 2 nozuegie
a°ccc°xcix gbuſtꝰ
e moſtein bad ſtem
a°cccc° bellū cū tec
fit 1 apli it r̄ge al
btꝰ 2 a. r̄gn̄ duc
2 ſaxo vbi capt̄ e
r̄x albtꝰ ſuo filio ſuo
cuco duce epc ſtiaren
no rodholphꝰ duc
magn potens comes
holſatie 2 comes
de reppin ar mth

Rex a culeo ruarum

ano do m° d° xcix

ano do m° d° c

duce matthie

ab̄ barones 2 nobiles
ḡlie ꝙ uenerit ex ꝙ uia
ꝙte Eod ano ꝺ barba
pcep̄ 4 ꝓtificat fin ano
xoñ 2 clitis c bonefacij
pp̄ nonj
a ꝺ ccc xc ꝺ ds pet̄s
ꝓz t alnafrin
a ꝺ ccc xcj ꝺ uenebal
ꝑ ds nicholaj epc
hyncopen Eod ano ca-
noniz ata c sta bḡta
4 bonefacij pp̄ix
a ꝺ ccc xcij ogitatudo.
pmatas uſleu mꝺ
ta ouetale ꝙ oꝺ
pta ḡ̄nlla memoria
potuer t ad ista ꝓos
pcep̄ affin a ꝺ ꝺ fat
ꝺsgone. ꝺ ualuit cuj.
mzh 2 ꝺ fuert t tubo
ſtoro
a ꝺ ccc xcij
a ꝺ ccc xcij
a ꝺ ccc xc v libertg c
1xo ullrtg c ꝛmꝺ act
gdie tali ꝙ et term
clarſſi ꝺ ꝺarz 4 ꝺ
ſcde, bo ꝛnha mꝺ
ꝓt 4 captiuꝺ ꝺ ſtol
ſtolty t ꝺnz t captiuꝺ
a ꝺ ccc xcv ꝺ Erucꝺ
tg c my regem

a ꝺ ccc xcvj Erucꝺ
ronatg c ſhalmazaric
4 ar̄epos ꝺ ſpalñ et
ſuendeſ 2 4lcs epos
a ꝺ ccc xcvij ꝺ 4ꝑna
optimuert cuiꝺ ꝺnſby
expulſ 4 priuatꝺ
a ꝺ ccc xcviij Erucꝺ 4-
tg t ſbꝺ ſbert optimuert
ciuitatꝺ ſtolth c caſt
a ꝺ ccc xcix ott ap̄los
pet̄ 2 paulu tota fuit
4 pluuia t oſtgor 4 pp̄
ſubitas mundatas a-
ꝺ ſ ſtoles t ſubſtrto 2
ꝓa mistana ꝙuert.
tuncteꝰ ꝓz ſubſtrto ꝺ
ciuiꝺ pitura 2 no-
miz ꝙ aꝺ ta ciuite
uiis ꝺ ꝺ ꝺ platcis ꝓz
cuiꝺ t ſbleu ꝺ oꝺ loca
ꝺſtꝺ aꝺ ꝙcnua Eod
ano ꝺ ſolko mclyſſ
a ꝺ ccc j t ꝛ canuꝺ 4ntꝺ
ꝓtenſuꝺ ꝛgnu ſbert
ꝓmtꝰ ꝓ cuſtu ꝛnd-
te fuit in 2 pace 2 le-
ges 4nc obſeruatꝰ
Eod ano ꝺ Leone ꝓa 2
t ꝺns thomꝺ epc
ſuerſſ ꝺa feſtu mꝺ
tꝺe 2 uxor ꝺ miuꝺ
nicleſſ no mazgueꝺ

inſus

Anno ab incarnatione
domini CC lx vi crux
domini inventa est
CCC xxx ii athanasius
eps alexandrinus
CCC l viii anthonius
monachus moritur
CCC lx donatus gramaticus
rome floruit
CCC lxxx ii ieronimus
cius floruit
CCC lxxx viii ambrosius
floruit
CCC lxxx viii augustinus
convertitur
CCC xx ix gregorius
nazarenus floruit
CCCC x martinus turonis
et donatus eps floruerunt
CCCC augustinus in ecclesia
philosophatur
CCCC xl gregorius magnus anno
etatis sue lx viii
leo anno etatis sue xx
viii mortuus est
D xxx beatus benedictus
obdormivit xii kal aprilis
in vigilia pasche
anno C xiii beatus bernardus
ordinem ingreditur
anno etatis sue tricesimo
constituitur domus cis-
terciensis anno domini
M C xxx beatus karitatis
monasterio ... est
anno C xxx ii

anno C xxx ii
anno C xxx iii
anno C xxx iiii
anno C xxx v
anno C xxx vi
anno C xxx vii facta est
tenebre super universam terram in ...
anno C xxx viii ... malachie
anno C xxx ix ... fratres ...
anno C xl ... a ...
anno C xli
anno C xlii
anno C xliii
anno C xl iiii conventus missus est in valuasteri
anno C xl v et in nydal
anno C xl vi eugenius papa sedit annis viii
anno C xl vii conventus venit in lyse
anno C xl viii ...
... lyncop ... ...
... qui fuit ... ...
anno C xl ix
anno C l conventus missus est in ... varnem
anno C li
anno C lii
anno C liii obiit beatus bernardus et ... conventus missus ...
anno C liiii
anno C lv anastasius fuit papa ... annis
anno C lvi obiit beatus ...
... rex ... ...
anno C lvii ...
anno C lviii ... et ...
anno C lix conventus missus est in ... ...
anno C lx ... et beatus ... conventus venit in ...
... in ...

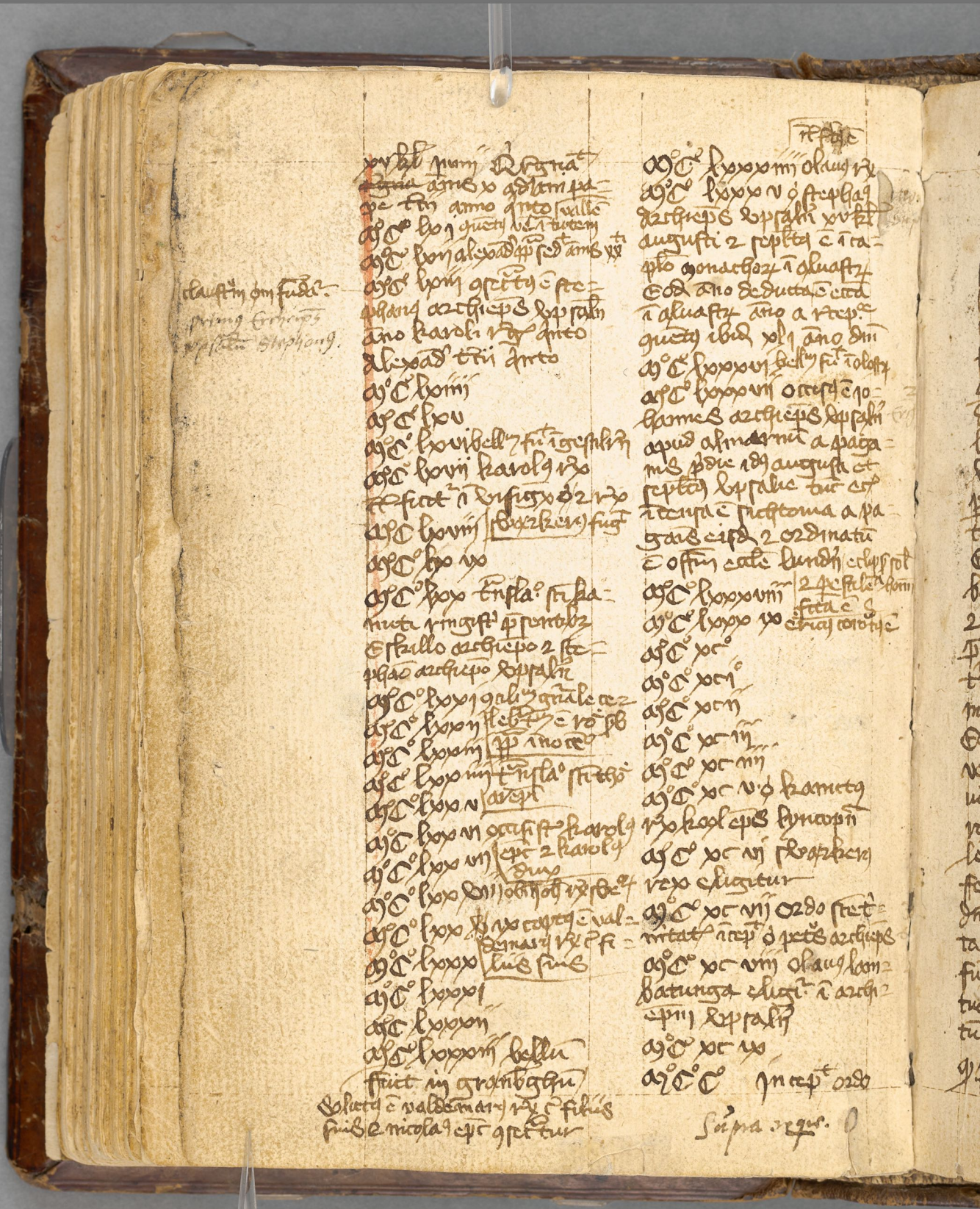

Supra.

et sepulta ad mo-
riales sfrancigu
ao cd° iij° apparu[t] qd
stella i nubibꝫ n tt
sydꝫ ꝑ ꝯratica p
rhor ustatorꝫ bal
flama igis p iiij.
ores mayor[is] qd occi
dete effudꝫ vide
ba. Circa sligfdi.
dsqꝫ festu georgii
p iij meses apparu
ta mane q[uo]d vespe
eod ano die bti
barnabe tantum
2 t bmes cucurrit
ꝓma ꝯroua cedꝫ
tres siluas 2 po-
maria bte mucru
eod ano fuit tanta
vbertas. ag eo m
uibꝫ et pastꝫ q[uo]d fe
re ocs ꝓtes no
le dimi ꝓstauia du
ferba. 2 a die epy
dm vsqꝫ pastꝫ ta
ta magnitudo nimiu
fu q[uo]d plures vix po
tuerut de siluis ta
tu affre de lignis
q[uo]d posset talefacꝫ

stupas eod ano tes
tudies de circa vsq
salen[tinos] rasserunis
ad lxx ulnas i logi
tudie subito corruerut
ao cd° iij dns algotꝰ
magnꝰ 2 dns ab-
bas t magꝰ exatu
optinuerunt gotta
dias cta festu sci mar
tini ubiqꝫ edificare
et q[uo]d tasꝫ 2 bal-
lauert ciuit[ati] vsqꝫ
fin[em] ꝓficerut
ao cd° iiij in media
hy. venert ciues
de ꝓcida mau ualli
da ad ciuit[atem] t magꝰ
copia nauiu 2 libe
rauert ciuit[atem] 2 ter
ra 2 multo ppo vtqꝫ.
qui corruerut mul
tor ꝓs de ꝓcinctu.
eod ano o bonefacius
papa viii q[uo]d fuit mul
tu gnosꝫ eod ano
o benedictꝰ qui et tgi
de mand abbas i al
uastru ꝺ ogsin et
mitte i dustine eod
ano dñs innocens vii
ao cd° v. o thesdo papie
syncapen eod ano a

festo olaui & sept ad na-
tiuit. dm fuit. grima
plumia rta q̄ occs ffeg
tre apiert 2 yeps seins
q̄ eod vj° dns thurinz
britt. mit ad agliaz
2 duobz de data p̄fia
regi anglie ad despo-
sadas Erico regi sbeor
dar 2 nozuegy 2 nup
celebre fr lundis rta
festu oim sctoz eode
ano ó mortuq vij et
elti c̄ gyrog xiq

q̄ eod vij gbusta c̄ ciui-
tas stokholm vperte
et totaliter

q̄ eod viij° ó nobilissq
miles dns karolq
de thoptu p̄ncipi pu
cleroz 2 religiosoz
q̄ data vdelitat 1 pce
pidac eod ano yemps
et nimis aspa et
mar salsa fuit co-
relatiu rta q̄ fpes
fruct̄ fuer it almania
2 dacie. vt. it gallezoz
2 vngarie. eod ano
ó sept̄ q̄ cept̄ dep-
salem cobusta c̄ ciui-
tas balmacne

q̄ eod ix gbusta c̄ cast̄
lariq vrbe 1 cepm
depsalem 1 myropugh
p dmm h. lyncopen
p̄ no fuit elti q̄ ca-
pt̄ q̄ sctuq c̄ stullq in
dnc bodque 1 deoro-
nem p dmm sctam in
pt̄ ó apt̄s cept̄ stre
gicuq eod ano illus-
trs vx Ericq sbeor
dar 2 nozuegy 2 no
bilissa dna regina
margarta optimuit
gotfridia p̄ x mibi
nebulox 1 alia mo
neta anglicana

q̄ eod x elti c̄ dns
gyozderq vidua decā
nus stregn 1 cpm stregq
2 sbrillo rtre c̄ ppoti
depsalem p dnaz regiaz
eod ano gsalue gra-
le celebre fuit pasch
p tra dialis ob vtq
pte 2 elti 1 papa
cept̄ mediolanen̄ no
e imponet alexandr
2 1 eod gsalue fuer
ab papa rta de roma
p̄ de auinione pleta
offo 2 bnficio pt̄ eod
ano dns vx Ericq

t̄rnt ad bersby 2
fec̄ ibi murar̄ tast
in ciuitate
ad̄ xl lectones tast
2 vicem 2 vz polome
ni in habili multitudi
rtuert p̄ma 2 bella
uert 2 exp̄g uert
tota thr̄ excepto
tast margenberg 2
1 pote mansert ibi
a festo sc̄i Bap̄te
9 q̄s ad fest̄ mich̄ael
tad dg hib̄ent cos
de mau cor pal
manos 2 optimuit
muniacoes ibi 9 mol
longe 2 tpore et
milta alia tast. Eod
ano vz ecc̄i rtuit
hostiaria 2 obsed tast
trin sndst berg 2
accept magnu dap
9 nu 1 burg de colla
c̄ declass̄ multe no
ſ aream bellu ſſ 2 li
bert de ingo ſui
tut ſue agricolas 2
milites 9 pauxes 2
egenos q̄os 2 th̄eos
ad̄ xvj cura fest̄
om̄ stor obiit

nobilissima vxor dñi
margarita vxor p̄ced
dat 2 nozuerg̃ ch
ada rex̄ stat 9 pace
et stat q̄ obiit
cui capt̄ regnav dñs
ericq vxo ſſ̄ci dat
2 nozuerg̃ d̄ fuit
filiaq̄ duc̄ pomera
nie 1 q̄ke studie
pote stat

ad̄ xxx
obiit illustrissima d̄na
p̄ssa 9 q̄ke pagus
anglie filia vz̄ma
dñi ericī [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

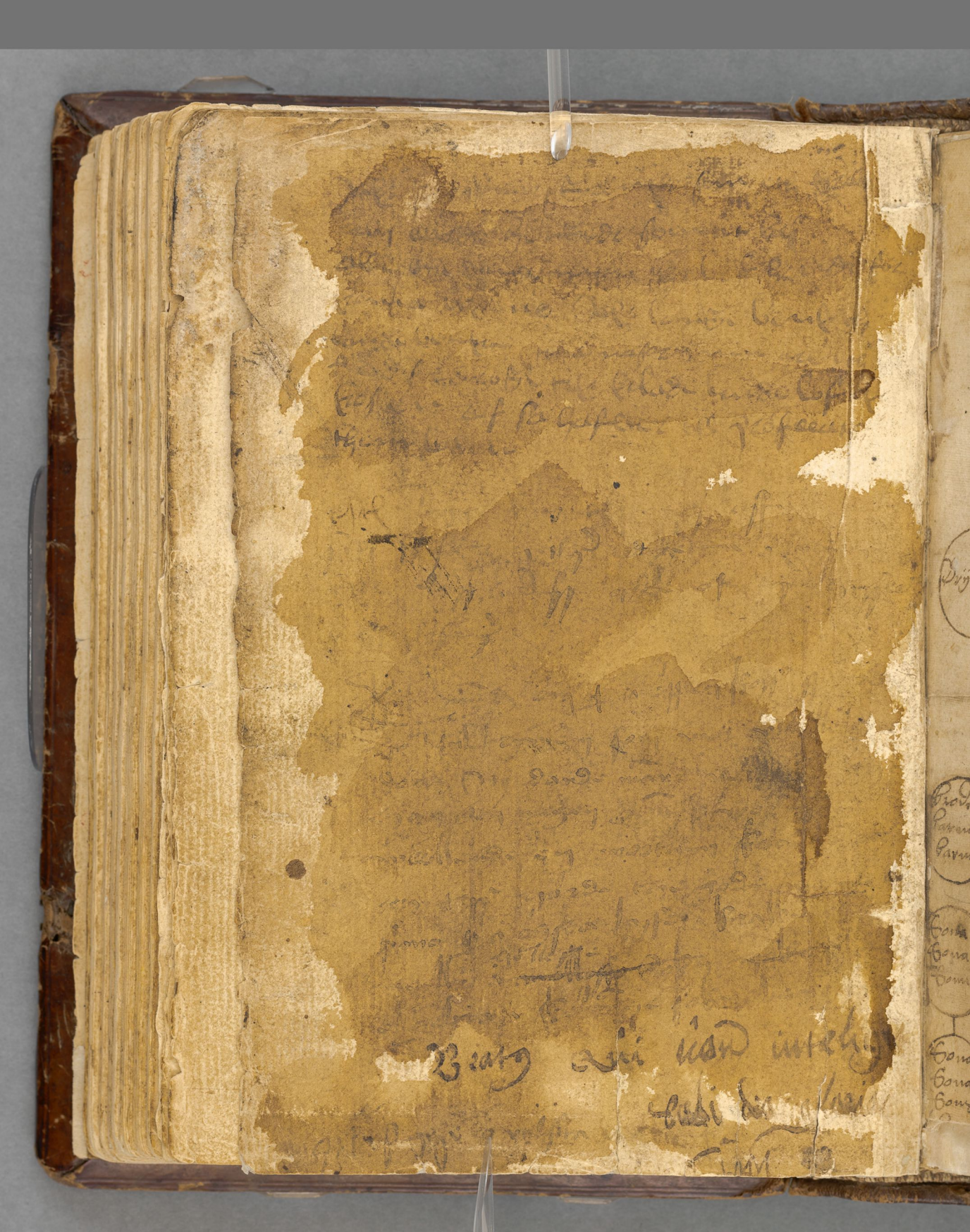

Slächtelinia till fierde Leed så well å Baak och Syde
arff, som wåri Brüst arffft, Effter Gudz Ordning å Skickelse kan falle, vor:
Dragen e

Brijst arff imnan fempte Mann

Te ser Lagen Syster att Broders Barn ärfftr dä mijdt Sön Bröder, och Syskenbarn som Syster, vthj bör wara förhändit, Om Hans Broders Barn och Syster Barn, som afstiltt är skallidt Effter, vthj skrå Sonen som dödz är pedall mann Herra. E

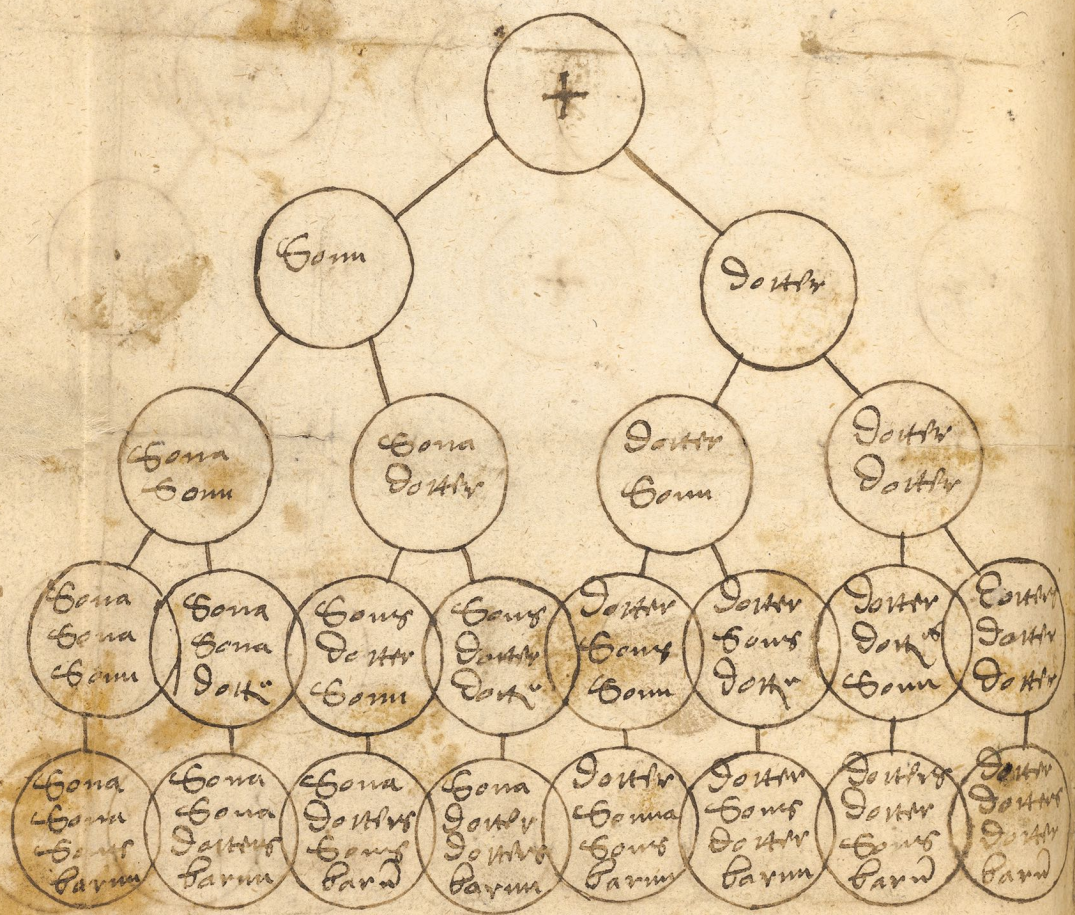

Syde arff innan sempte Niam

Desse skall gåå vthi arffnedt Som Nest är yttyligh
Vthen Broder Barn eller Syster Barn vthi förfnder

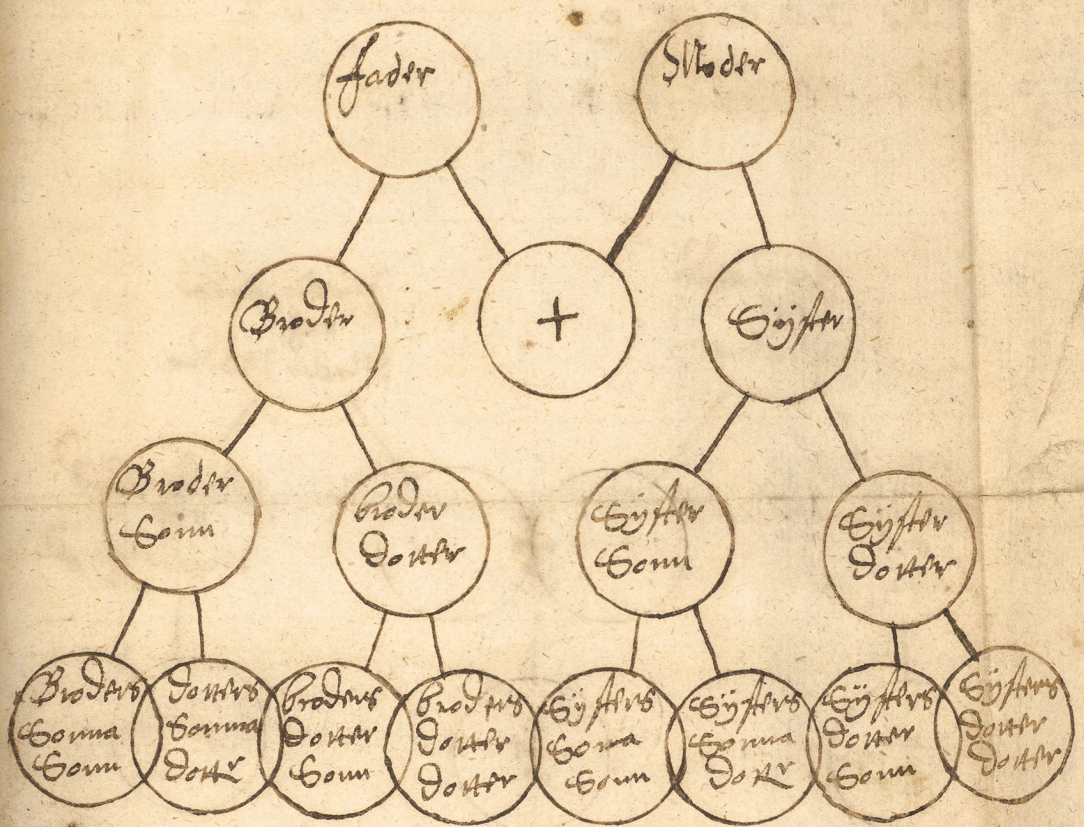

Bakarst innan sempt Man

Brystarst gär still barnarst frua, och om Nesste barn
ungt ninger ifrå ikäre, så skall man Sofia skrivs
Brystarsnär är annars Vrenter Skyldig: barnarst
skun Dödst, så skaji ske sammud, och giftas inga
& andra Skrifvena: e

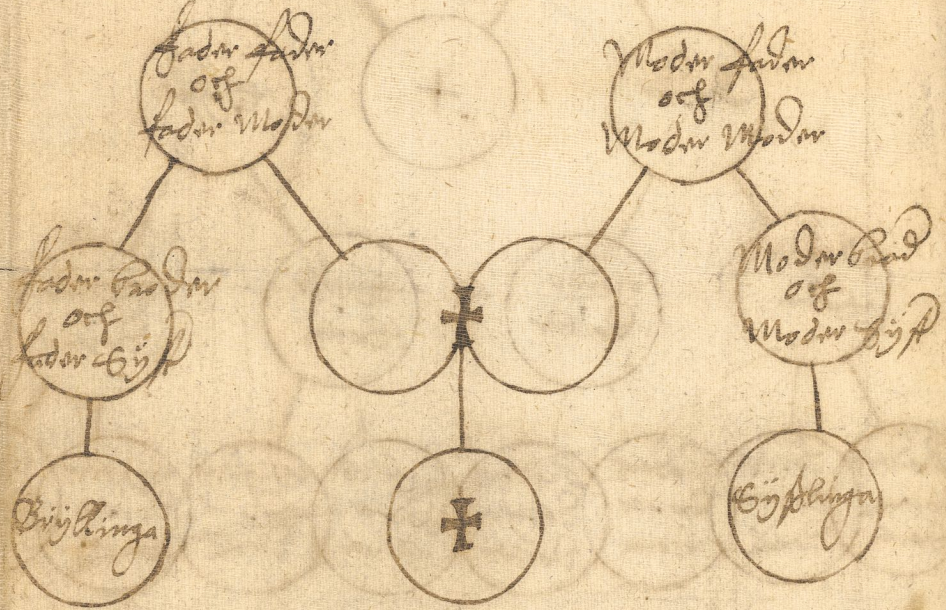

Tabula Consanguinitatis

theras barns barnabarns barn. 8

theras barnabarn 7.

theras barn. 6

farfaders faderbrodr eller syst. 5.

farfars faderfaders mödrebrodr eller mödrenoder 4.

mormoders Moderbroder eller syster 3.

Theras barn. 6.

theras barnabarn 7.

theras barns barnabarn. 8.

theras barns barnabarns barn. 7

theras barnabarn 6

theras barn. 5

farfaders brodr eller syst. 4.

farfars faderfaders mödrebrodr eder. 3

Mor moders Broder eller syst. 4

theras barn. 5.

theras barnabarn 6.

theras barns barnabarn. 7

näste fränders barn. 6

näste fränder 5.

brÿstlingar. 4

faderbroder eller mödrebroder. 3.

farfars faders mödrebroder. 2.

Moder Broder eller syster 3

Systerlingar. 4

Näste fränder 5

Näste fränders barn. 6.

broders barns barnabarn. 5.

broders barnabarn 4

broders barn. 3

broder 2.

fader Moder. 1.

Syster 2

Systers barn. 3.

Systers barnabarn 4

Systers barns barnabarn. 5.

andreas andreæ Lempe. 1567.

Then går til arffnet som näst är skÿld. Vm arffnet emgår ofr Broders barn eller Syster barn thz icke förgiendra.

Brÿstarffnet går til och bakarffningan, batarfft straxn, man söka straxn Brÿstarffningan. ofr om skÿlde icke äre, så

Then Lagh bÿdher sÿnnen at Broders barn företräda sin mokar som Syster barn, Thz Gör barnen företrädha, om Fäe som Syster barn, eller Syster barn, som äre förut döde, tå företräda barnen Rätta.

Sonn eller dotter. 1.

barnabarn. 2

barns barnabarn 3

barnabarns barnabarn. 4.

Rex nÿbet hæredem terra sic ædificatür.

Emitür ad plautum post hæc malefacta petätur

Ladiatür & moritür post furtum post inuenietür.

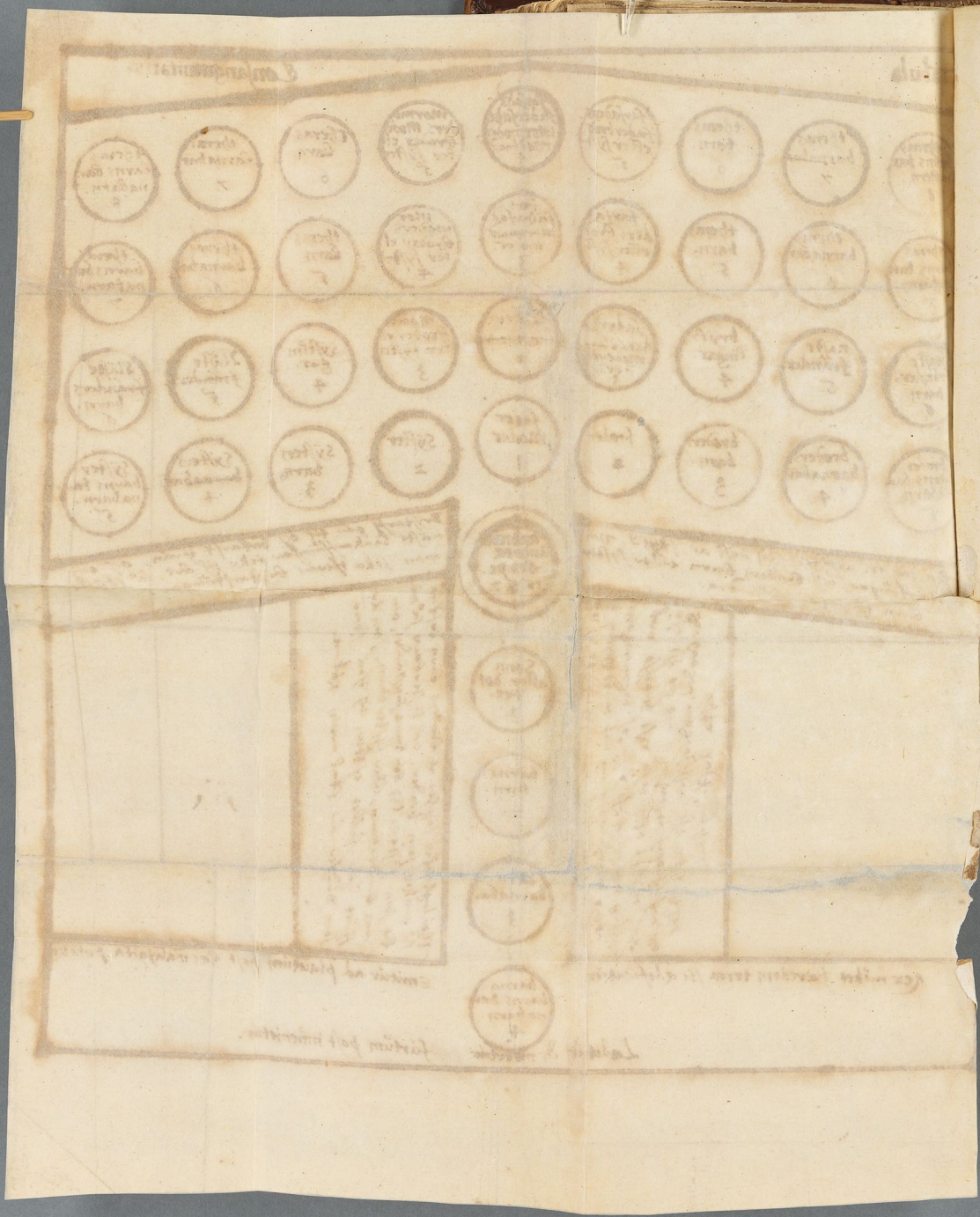

Några almenneliga Reglor tger Domare bör retta sigh efftter

I Artikel

En Domare skal först Besinne att han öfver en gudz befalningsman Ors tgs embetett han förer förer gudi til ors ey somom siälfftman, ors tgr förre förer Ors Dom mer som han förer gudi til, efftter tgs han affsagtt warder på gudz wegna, på att tgs är werckeligt gudz Dom ors icke mermisförer dom, ors ty ligger Dom maren markt vppå att han seer sigh wärligt före, på att han icke på gudz wegna, Dömer en falsk Dom, ty gudz will skall rätt ors icke orätt

2 Artikel

Efftter en Domare wett sig Döma en falsk Dom, tgs Dömer han sig til ewigh förd[ö]melse, efftter han misbrukar gudz be-

falning

til offverwold och orett, som til rett
aff gudi tilsatt äfr han hafftver
sworit til att Döma och vandsaka
efftter sijtt ytterste förstånd och
vetten, och kan doch icke för sin
owän stendighs skuld finna på retten
och säger så en falsk dom aff, så
kom på thz skadan emott sin
egiem wilia, aff wålda och icke
aff bewåldt medh, och om där skal
gå straff efftter tå bör thz wara wåda
bott — efftter thz att domaren förer
gudz befalning til att Döma rett
therföre bör honom aff alla macht
awinliggia sig thz om, att han vett
sånd rett äfr, Ty att såsom thz
icke tiener til för en predicare, som
icke wett sånd i skrifften står och
sånd grundh och meningh thz vetij är,

123

Så tiener icke sätt han för en domare
som icke vett sånd lagen kunskaper or
sånd grundt och menings the vtij äro
och hänn the bästa skola, Ehrefore
stå the starliga och göra openbarliga
orett som skiesa thess vt fördomare som
dess förstånds saknar, Förtij hänn
skal han döma rätt som icke vett sånd
rätt äro, Ef som sådant oförstår,
dige domare vtskiesa skola bismärke
sig, att the vaist öfwa dolarstige mz
i the falske domar som afftagde wardt,
föra, och the sig i stordt obestånd som
taga sig domare embete vpå the
dess icke sina besta,
Så skal och domaren tänckia ther vpå
att såsom han äger sielff ens betalningh,
man, så föder och folkit som han döma

Kungl. Biblioteket

skal gudi til så att han medh gudz orghrie
sin egien befalningh oc embete skal döma
gudz oc ingie sitt eghit fohls
Testiberist skal han oc bestinna att domare
embete äpr för thn meninge manz bästa
bestatt, oc ingin för domarens eghit bästa,
oc thrföre skal han brwka thz then
menige man oc ingin sig sielfft til godo,
än tå att thz äpr honom oc med sielfftan
til godo, när thz rett brwkas
Doch skal han nw sökia thz menige bästa
medh embete, oc ingin sitt eghit, Ty
oc ingin thn menige man skul,
skul, oc att thz som nw sagt är, han
man klarliga liga för gudi, som driffua alt lagen
thr efftes, att thz skola få stoman sak
dran, Ty lagen äpr ingin giffuin för sak
öra skul vtan för rett skul, thn menige
man til nytto oc gangs, oc ingin til
olaglig

olagligh besthattningh, skada ok förderff,
ok the fogtar ok bifalningmän, som alt
fara the effter, att the skola draga thess
herran skoman saköra til sonda, the äro
thess herrans skadeligh fiender, förty
the som på orettferdeligha samanlagor the
dragha bort alt the som herran skiffter
skilt, rettferdeligh samanlagt, ok the
före skiffter herren dragha på skadeligh
fiendt, som saadana sanga egna fogtar
äfro, en orettferdig pening dragher
tijo rettferdiga, godz som the fynd äfr
bort med sig, ok therföre kan ingen göra
herranom större skada, än att han låter
döma orettferdigh saköra en sanga sak,
bör, förty alt the rettferdige godz som
the inne äga, the dragha han vt med sig,
ok som man säya plägar Ghett skal
hålla sinne en orettferdig pening

och thz som orett fåår, thz med sorgom för,
gåår, Garson thz til är, när gudh som dom,
mare embetitt insatt hafftår, seer att thz
begynner på koma i misbruk, att nå
förtir hijtt egitt gangz thz medh, som man
skulle säkia thitt mening bästa medh,
och brukar thz att göra öfwerwold m,
som öfwerwold skulle afwändas medh,
så lätter han tå koma thz thz til, att
thz wij menne hafftå gangz aff, ther
hafftå wij och få aldra förste skadz
aff, och på wpwäxter gudz och örtig
och frijg, vthe andra skadeliga bästet
pinger thz bådz rettfängit gatz moste
förspillas, och ther efter och rett ostinnan
medan wij bruke vtt annatt sätt och minnes,
och Draga thz penning thz medh, så moste
thz koma som öfwerwold skola göra på
och igiennd, att thz tå moste i öfwerwold

vtleggias, som medh öffuerwold indragt
äre, ther thz icke tro wil, han moste att
förfara enligtan thz förmå, Vnd låter
öffuerwold inthz ostraffat bliffue, besynner-
liga när the thz göra som på theras en-
betes wegna, thz affuinia skulle. Ther-
före må wår oss en herre, ser sig wisse
ligan före, hwem han vtsender för be-
falningzmän ithe fogda, oss må han
wel skära på til samen, ther vt oskar
mig tro oss skuld, ass lätt mig ingen
owettan pend tåma til fonda, Oss
thz wore må sagt, om them som lugh
wrengia efftir pakörd, förtij laglig
oss Ohälig pakörd, äre thz icke för-
wara, Vnd, All lag oss rätt skal
therföre tå lagen bliffue skadeligen
så äre thz icke mera lag vtan owagen

thz en ons swettiisk domare äfr, thz fiel
godt lag liik lagh. Thz rett oc stäl ighir
äfr, thz kan fälla ighir wara lagh.
Ty för thz stäl som saffnar mz sigh,
gillar som, alt lagh bör med besse,
liigh wanda driffuin, förty högste
rett äfr högste orett, oc mesta nädh
wara mz retten, lagin gillar ighir
alt thz som ighir straffar, Ty att alt miss,
i all lagh, stal domare akta so sradh
sans upsätt war som lagen giorde,
annars kan lagin wara misbrukat
Thz minge manz bista thz är ypperste
lagen, oc thrfört thz som flinge ther
minge man til nytto wara thz bör
retnas förlagh, än tå bestriffuin
lag annorlig kan halla, Landzens
sedh, när han ighir saffnar stäl mz
sig, bör han retnas för lagh

Ordsäger bör ingen hielpa, thz är han
hielpa sig thz medh han säger att mo-
ge så göre som han giordt hafwer
efter thz finnes wara emott lagen
Almennelig ordsäger brukas offtaster
lags almennelegs lags, hwilke och
så lag äre, Sådanne som tesse äre
Thz thz går i borgen, han går i bitatta
Hött är snart bött
Affwonz man skal icke witna
Förwerf brijta lag olaga fång är ofångs
Man skal icke bätra andst medh halffo
werke
Ingen kan wara dömare i sin egen sack
efter ens mans tal skal ingen dömas
en ofralös man bör icke witna
Thz thz slår han brijter wold oc icke lands
lens rätt
Thz är icke alt sant som är sagdt lijgt

Huar oss en äfr sin welder wærd
Ofs man gerna seer, thr witnar man
gerna medh
Ofr ingn hafftwr thz, han bötr medh krop
Ofr ij hafftwr soo, han bötr med soo
lend saks är så god som witnatt
Biord gerning hafftwr engen vdmygs
Ofr en brytter medh, thr skal han bätra med
Oskiendom manne giffter ingn witword
Oss många annor sådanna openbara oss
almennelig ordsprääk pläga bruckas för
lag, så att thr må dömas efftter, förty
sådanna almenneliga ordsäder, äro som
andra Reglor, thr lag är vtdragin
aff, skiltit en Domare bör att weta
Ofett konungs medh skälom wail, thz
reknas för lags Ofr giör ennatt lagh,
som, gör ennatt lagsens mening, äfr
tå han kunne göra som orden lyda
; lagenom oss skeer många ständ thr må
Norenger

127

wrengier lagen effter passöran, oss icke
achtar hans meninge som lagen giordt,
wele oss affrandt göra oss möjlit All
lags är insatt, för rett oss skäl oss
icke för geringa skäl;
Ther man icke fastar biskrifftin lag
owpå, thr skal man bruka landzens
skäliga sidwenie, för lag oss döma
thr effter
Lika brütt fastar lika straff, therföre
skal mand icke see thr effter, att han är
fatigs ette rike, vtan straffa på thr
ena som thr andra, thr lika brütt
äro
Domaren skal talla parsmodeliga medh
them som i retten stoma, Ty annars
wander han misgärningt att han icke
skal döma rett oss thr mijstanken
får han til domen, som illa tiltalat

wander

warder, förtij att man skal warda han,
nadh, ehr icke tiltalad, är man icke tijtt
kommen, vtan til att sökia sin rett
Men thz sakan så begifftar sig, att
nogon parten motte straffas medh
rette, då skal thz icke när sakan är
ransakat, och Domen är aff sagder
och icke för

När Domaren sytter för retta, skal
han icke wara wredh på nogon
parten, förtij wreden förblindar so
rom, att han icke besinna kan, hwad
rett är vtij sakerna

Domaren skal icke wara förhastig
til att Döma, för än han sakan wel
begrundat hafftar, tij en hastigdom
är sielden rett Ingen ting är Doma
denom så mycket aff nödig som besse
skiffs, att han wett när han skal wara
strenig, och när han skal wara mild i

Lagen

128

Lagen; ty alt straff bör wara til for-
bätring, Domaren skal icke wara för
hastigh; til att nogsom Mans åro att
förkrenkia, och hans gode rychte, ath
på att han förkrenkter wardher och
therföre göre the ganska illa och ska,
deliga, ja och stor orätt the til medh
som koma en god och oberychtadher
man ethr gömmo i deppen bare rop
och rychte och liggia honom ethr hen
re lag förre, på the the dömma på
pastöra the medh, än tå att han fakk
the ingen skäl til, som the liggia
honom ethr henne för. Således Do-
mare göre twerr emoth sin bethal
ningh, förty Domare embets är
sådant att man skal wara emå
re til att richta äfwen til att richta
Besynnerdha emot Mans gode rychte
och

och åfro, skal Domaren icke förbrenkia
medh mijndre saken åer så vpgenbar
worden medh skäl och bewijs, att in-
gen beskyldnings sijlja kan, Och ther-
före är thz ett förbannatt tingz, ther gudh
och wil straffa öffuer, att man säger
så saröre, att ens mans gode rijkte
heder och åra, warder förbrenkt, och
sådanna gilla icke Swergis lagh, the
ther icke tillåtta att man skal wara
förfastig til att tro, thz som går ens
mans liff heder och åra vpå, medh
mijndre til åfro sex manna vitne
Thz äer clartt på tuga att lagen icke
wil, att gnardt och ett löst rijkte som
oplomber skal sattia widz orth, ther-
före skiuter hon til så många vitne,
thz äer vppenbara orett och skam mykit
widt afftenna, att Domaren för ett

löst tal ors rijkste stuel, tringar någon til
lagen, med mijnder tsr til äsr någon.
annor lijkmätse, stöstij enge mans owen
kan swartt att affwindz ors ibwillia koma
att rijchte på gångh, Eer man or
uppenbarliga för ögonen, hwn mång
falsk wittne uptoma, ors gåå widt
om tringh, skulle man må tringa tsr
straz til lagen, som sådanne rijchte
äsr om, tå skedde tsm orett
Ehn Domare skal inse lättliga lätta
någon til lagen, med mijnder nöden
tringar honom tsr til, Vtan han skal
telle sätia annatt middel til att stilla
tsm til frid, som saken stå emellan
Ty ors tss bestmästeng, att tsr ofta
gånges lag, tsr skier ors ofta falske
edsar, tss Domaren bör att förekinna

besynnerliga sed i Swerige then man
äfr ganska vidlogen til att Swärria
Then åklagaren hafwer sagen skäl
brister eller lijkmätse til sin klagemål,
tå äfr swaranden wäl så gott som
åklagaren, och bör ey twingas
til lags, Men then åklagaren hafwer
någon skäl eller lijkmätse, eller och ett
wittne mädh sig, tå äfr hans sag
bätre än swarandens wäl, och tå kan
han komma til lagh Then så
wijd äfr then skeer swaranden orätt,
om han twingas til lagen, förty
komen bör ingå straff gå lags, att
komen något wittnar, eller förekastas,
med mindre åklagaren hafwer halft
skäl mädh, tå kan han komma til lags
Men then åklagaren hafwer halft
fullt wittne och skäl, på the han swaran,
den witer, then kommer han ingå til

lagen, Ey att emott wpenbara ſkal
orſ bruka, ſkal ingen ſkadan til
eſſ, utan han warder ſelff til
ſakan, Men ſſ ſamen witer medh
ſalſt ſkäl, ſſ må han laggia ifrå ſig
medh lagen, Ehr åklagaren ſatte
ingen annor ſkal på ſin ſkalgemål,
utan han wil ſolla ſſ med ſijn eſſ,
att han ſatſtår rätt, med ſådann eſſ
ſkall han ſwarang igen til lagen,
förſtä eſſ ſkal igen gå emott eſſ,
ey bör ätt eſſen wara på åklaga,
wens ſido, ätter ſom man nu talar
om, utan på hans ſido ſom ſkä
wanden äſſ, med eſſ ſkal man ſwara
att igen klaga, orſ ingen må ſwria
ſig ſrim til, ehr en wander bekläd
med någott ſkogmåla dwang ätter ſſ

som går på liffvett, eller fader oss ähro, oss
icke ähro sådanna skäl til, att han kan
fallas til sakerna. Ej må eller kan han
sielff komma edh åstadh, Då säger
lagboken att vpsettias skal ej man
mendh, waria tgh sorom wari warder,
falla tgh sorom wari felter, Vm är
kundom sakan så blindh, att mynder
säger sig knapligin kunna veria eller
falla, oss är så när sedan som för,
Men tgh äge icke rätt sagt, förtyan
tgh kunna icke falla sorom, så äge
han wardher, oss bör giffvas lösh,
Ej att tgn som icke kan bindas til
sakan, han skal wara frij, Oss skad
rätt wore tgh att man skulle pina oss
pläga sorom som man kund/ sanss be-
tyga öfftår, skal mand oss altid wara
redbon benägen, til att hielpa än til

att

att skiljas. Så skal man sollat för en
almenneligh regla i alla rettgångar, att
the som blinda saker äfwo, att man icke
vtleta kan hwad rett är, the kan än
wore brodzligen, förty the äfwe alldes
bätre, att giffwa en brodzlig man lön
än att pina oss plåga honom som obrot
ligh är, Domaren bör ingen plåga
medh mijnder kan kaffwa vppenbara
skäl oss bewijs för sigh,
Efftersom the att wårt folck seer i Swergie,
äre ganska redebogen til att gåå lagh
wore tilbörligt, att Domaren spordes the
til, som lagmennerne äfwo, hwadh skäl
the wette the medh, atte skiljas honom
så grant som the Swergie medh, att the
twe honom wara obrotzligh, atte anger
liste sig kaffwa the til, the the skiljas swi
via på, oss skal domare ingelunde wa,

va

wara för hastig, att skilia nogon att gåå
fram och swaria mädh mindre han hafft
vanskatt för sin, om hws är för man
som bör tillåtin wara att han swaria
må, Ther som swarand hafftar skä-
lig witten och bewisa förstig mädh
sinlta han nederlaggia han bekläga
rens klagemål, tå äger hws orätt att
forom leggias än tå hws äffter lagh
förre, förtij forom bör minta sin wit-
ne, och bewisa om the skälig äro, och
domaren kan gilla them, Men the
skälen icke göre tillräckt, the förmer
han til lagen, Ther man icke kan
förswara sig mädh skäl och witne, the
skal man tå försware sig mädh lag,
gång och edh, the the gå lag mädh
annan annom plöga tå swerja ragg
bröder mig så gudh til hielpa att
hans

Hans edh äfr ren oh inhi men, Sådana
äfr en fahlig edh, med mindre man
fär wett sig tho båtar i Sakinna, oh
äfr befinstang att många falska edh-
ar, tho gud högeligen warder förtör-
nadt mehd, Emedhan domaren bör afhöra,
la[illegible] Afwerkör borde lagmännerne swä-
ria widh tho[illegible] ett annatt Sådant sätt
iag bedher mig så gudh til hielpe, att af
the stäl oh lifwilse, som iag wett af
Sakinna, oh att the om gängelse som iag
hafwer hafft med them manat, tror
iag att hans edh är ren oh inhi men,
oh så kunna lagmennerne sweria
rett, än tå att han som Satan giller
uppå, hafwer sworit orett, oh att
så många skola falskeliga sweria,
Når tå sex eller sju eller mera eller
mindre

windre gode betrogne män, saffna thz
sworitt, att thz tro sorom som saken
giffue wara obrotzligen, Då skal tå
Domaren efftir sådana gode mäns tro,
döma sorom frij, oss så sänger tå
Domen på sama egen edh som lagh
gåår oss theras tro som med sorom
swäria, Oss thz skal wara Domarin
grunds oss skal nog til att döma sorä
frij, oss thz sådanna lag sedan deffen
warder, bliffue gingen mineda, vtä
thz som saken galt vppå, med mindre
thz oss bewisbar kan, att aff lagrums,
ee nogre wiste thz mädh sorom att san
brodtzlig war, finnes thz tå äfre thz
oss mineda, oss bör straffade warde
All Dom skal befästas mädh openbara
skäl oss bewisb, ty Domaren skal intz
döma, vtan efftir skäl oss bewisb
Then som åklagaren bör saffna bewisb
med

medh sijn dagemål, man skal ingen alt
dömma om geminger, som sen giandh
ath skedh äre, vtan man moste tilse
i sünd mining sen äre giandh. man
skal dömma om geminger effter sam
mings sen sem giorde, om thz skedh
äre att rett bevådt medh ether ey oscha
före kan man ingen alt[id] [dömma] sond
til tiüffs sack, som androm nägsott
semligen affsinder, ey thz kan finda
att en gatter tagit veilt, eller mitt
thz ware sijtt, som hans ingen var
ether annat sädant, Item som
annar tiüffvar vpå mit mündre
han gatter verkat, ons medh veilia
könligit tagit annan sijtt ifrå
Så äre thz bätre ey på dy sättet at
minsta, än att ske på gemingen
Effter thz gemenliga skee plägar,
atta then enna fallar then andra en
tiüff

tiuff, ell annatt sådant, ock then som fallat
warder, stemner honom til retta, ock säger
att han hafwer honom lagt tiuffnij til
ell annatt skiäl the tå felst äger, ock wil
så koma honom på skada, att han an,
tingen skal skåå sama retten, ell blifwa
åfrolös, Then skal Domaren wara
beskedelig, ock göra åtskilnat emellan
oqwädins ordh, ock skulu weta, att the
äge fast annatt en tiuff ell annatt
sådant i werda, ock aff ett fastigt modh,
än att liggia honom tiuffnij ell annat
til aff ett beråd modh, ock wilia med
lagen binda honom then til, Efftersom
the att the är icke lika brott, så bör ey
ock wara lika straff skal ock Do-
maren see til, om the ock är rette ogåe-
ding ordh ell ey, som laghoken then
om innehåller, Domaren skall
icke

ingin tilstädia någon skälig witnes börd
efter thz the plägar the falske ädher med,
utan han skal ransaka om thz ingin är
wälde witne, ette affrände witne, ette
om thz äre sådanne witne ock skäl til,
som thz bör, ette om thz äre en mendar
ette äfrolös, ette om han är så sinnd
att man mogott wett aff honom, ey
han äre trorendis ette ej; Ther mog
ghott sådanne til sinnes, the gillas
ingin witnesbörden, ingen må ette
vitna i sin egen sack, medh mindre han
witnar emott sig; Ej tå är thz bå
sinnd sack, ette the beskrifne som en
ans andre pinter ock plägatt til skal
ingen dömas, Ej sådanne beskrifne
plägar wara falske, ock många be
kenna thz som aldrig war sant, för
the pino skul som the lijda, med mijnd

att så sinda han, att aff sådana bekenne
finnes the skäl the til, wel må dömas
efftes, oss sövis the for bettidelighs til,
sin man med pine oss plåge vngå
skal, att man icke pinar oss plågar the
som ingen sag saffner, oss the är ett
vppenbara äffnewold, oss the sådanne
pino med Jungfrur eller annor plåga
sin ändeligh bruka motte, ss dog
båtre vore saffna förd rag, efftes
the skier så offta oratt mes, så skal
the dog icke skie vtan i fogmåga
sakes oss ärende, för Drapelig sak
skul, oss therföre göra många fogdes
oratt, som så obiskedeliga tringa them
the gripa til bekenne, ehuad han
är wist eller oratt, så låtta the gå
straffett the efftes, antingen til liff
eller

ther pröningar, oss sata the vegå att han
stod til sina gerningar, än tå han the
sedan vitar, när han inga plägar
The sådanne sker, the sker mest for
sarköre skuld, oss är uppenbara wold
oss orätt, the haven inga tilstädia
wid bordet
Många äro wid the meningen att
när ens mans dom driffwin vard,
att the skulle wara hans áre förnär
oss the att komma ofta att många säja
sig wetta förswara theras
dom, men sådant tal går att the,
ras oförståndighet, när en domare
dömer efter sitt ytersta förstånd
oss efter the skäl han kan förgifta
wanda, tå äro han wtan skuld The
saken sedan för en annan som

som mera förstånd oss bätre bruka kunne
framkomer oss wandre sådan anmerkn dö-
mpt, thz skal han wälkomna lijda, oss
äre honom intet förnär, Man thz
kunde förmena att han för mötor eller
gåffror, wälde eller wenskap skul ha
skuer afslagit en falsk dom, thz kan
han fögo dhro Inlagt med, wäre no-
gor trijstorstig kors framkomer, thet
man kastar sitt om skriftätt, huar
ker i stadz eller landz lagh, ij sitt är
landz sedh, thz man må dömma efter,
tå skal man höra godemäns rådh, oss
dömma efter thet bätzsta förstånds oss
samwitt, att sakan trö må åtskildt wa-
rda, Ij så kastar domarens en
bete, att han trettor åttskilia skal,
Efter saken är blind, thz skal man ma-
rare wara til att fichya honom som
beklagat

136

Erlagatt warder, än honom som klo,
gar på androm, Ähr skal skiffua på
tuen som honom står, Ähr skal stå
honom som bättran och profiten skaffr,
i alla sacker skal Domaren först wetta
hwad namen sakan skal giffuas, om
thz är tinstfry eller Gårmål mz
wilia, ätter hwad som skilt thz skal
sedan skal thr Dömas ätter som
lawen lagen som ingen bliffuer
vid sans inuinings, som lagen giordt
och thr näst eller emott, att man
ingen skal awerdigia lag om lag, hwar
han giffua androm större fulmagt,
än honom skolat skaffua, och thz wari
mz sagt Domaren til en liten wetta

Elsse

Och bekenner man sig wärk, att när man
skenna Regla efterfölia will, som sig med
Rorta böör, wardet dagligen nägot mindre
och lags och Rätt skola störas, lang blifwer
och gods förstörelsse mindre, Ther ligger och
mera magt wijdä, Att Orrta sakören göör
ingen Herra Rike, men lag och Rätt äger Her-
rand priss.

Nägra ordsprål ass Jesu Syrach.

Asmuds, Kärleek, Ödhoga och mödor, ske ägor
domarens förtillan.

Syrach i sig 20 cap:
Skrönkor och gässnär förblinda skens hiärta.
I sjed samma cap: Ehrm som wäld bruker
i Krutet, han ägr lika som en hüsmarkter
Hustru ens Jungfru förnimmer sken han
bruara skulle. Syrach i sjed 10 cap.
Fördöm ingen för än du ass sakten wetst,
granskia först och straffa sedan, Du skalt
icke döma för du sakten förhördt hafwer
och lärt menniskiorna först wetenla giör icke
mycket twij Rettgången, Blända tig icke i an-
mans sakter, och icke sitt öffuer orrtten dom.

i sig 7.

Syrach i thd 7.

Lärdta icke äfter wara Domare, ty gr nom
sina förmågo skall sh icke dömma giöra alt
thd skot som orett ähr, Mäkta hända att sh
förnöghar för then werldiga, och hotter rotten
falla med skumb.

Syrach i thd 4.

Ehrna icke moon låra i hand skall och sor
icke på hand werldighett, och förswara sinnes
gre in till döddren så skall herren strida för
dig, war icke trotosam för skrta, för then
fattiga giärne, och swara honom lindfliga och
sackmodeliga, Hielp then som öfwerwold
lider ifrån then honom öfwerwald giör.
och war osörskrocken tå sh dömma skalt, hälch
tig emott then faderlösa för en fader, och emoth
hennes modder såsom en hustfader. Så skiffer
sh såsom then högstes son, och han skall hål:
la dig klarer än sin modder dig holler. ſ.

Sprichwort.

Bey den alten kleine brieff und grossen glaub
gehorsen. Nun aber grosse brieff, und kleinen glaub
zu halten. auch liegen und trigen ist kunst worden
gehet anest arge tuck, wil güst löst blick
ist jetz der welt eine sitten etc.

Exlex qui vivit merito sine lege peribit.

Ther âhr ondt i Landr, ther ligg står i
dyunstarkh ånda,

Ther Thürrd går fram för lagren, ther
lider then sunniga orrett.

Ther Lagren Regierer Thürrdett, ther nyn=
ther Thär man Rett.

Then alt Sinner effter högsta rätts, ther
âhr regementzhed tyranisk.

Ther munter reflad ther bliffuer Sona=
ren blind.

Ther Sonaren giörs blind, Warder la=
gen förkrängdt.

Ther lagen förkränckling ther âhr Sona=
ren Sårar.

Ther Sonarr âhrer Sårar, ther Gengir ther
största tiufhuar by ther minsta.

Ther brutt ickie straffnad, bliffuer lagen
hållen för skiäls ÿ.

Olof Fijsker

Tolff dijrkar Romma ochjrlla astadh.

1 Vannik vtan vrat, 2 vijsshet vtan gärning.
3 Högsänd vtan vgodher. 4 Likedom vtan ähre.
5 Adrik vtan dygdh. 6 Härskay vtan tienst.
7 Tolck vtan dhurktan. 8 Mädher vtan Lagh.
9 Wäld vtan Rätt. 10 Vngdom vtan Redsle.
11 Qwinfolck vtan skamb. 12 Andelig vtan fridh.

Fyrr dijrkar ähre bädr Gudh och menniskior misshagelige.

1 Ehre Arma högfardig. 2 Ehre Rika Eghenagtig.
3 Ehre gambla dijrkl. 4 Ehre Riff och gräte ästad Rom.

Ehre dijrkar behälla menniskior i Goda gierningar.

förste, Gudz Kärlek. 2 fruchten för Gudz: ted. 3 Trogen vhd stinga lijfnät.
Ehr ting förnära Rätten, 1 Hastig vrrdr. 2 girig: 1 Gott

Tre dijrkar skijla Adelen.

förste, Gudfruchtighet. 2 Barmhertighet.
3 Vandfardighet. 4 ödmiukhet. 5 Mildhet.
6 Hafua vredsam Mär.

fijr ting

Fyrr thy Viora ru falsk domarr.
förster, Gäffuor. 2 Kirckh. 3 Nyth. 4 Krdsk.
Fyrr hander nrnyskior Konnur i armod.
1. Fröstarr. 2 oblyfta. 3 Virigr, 4 Lygarr.
Fyrr ofkion Lardomar.
1. Dry ikke alt yrd skũ vorth. 2 Doin ikker
alt yrd skũ sorr. 3 Tro ikke alt yrd skũ
Görer, 4 Skiör ikke alt yrd skũ förmår.
Som fyrster skall man klãmer ru
kare wyã
1 Gnar alt sanna. 2 mijkkat sr om thing sigh
3 klãmer ikke sin friandr ellor sin vron.
4 förstro vell all man. 5 Skiũr vrdh
om ingrdh:

139

Ikke skall man draag dömma ehn man,
Dom sitt stall ry Rett framsiria kan.
Mosins skreff Dörlar sinn,
Guds Willia står Klarliga i ehm.
Han war ingen talandr man,
Hand Dörlar giffua sin Rett förstånd.
I Domare Borgmestar och Rådmen,
Luster ehd gemska dwell huar och en.
Lat ehn sattigr sker lika och rett,
Ehd säger för gudi ett behagligt sätt.
Wör ehn Rett owet sattigr iandhristendom,
Sin Lummer gud tig för sit barn i skad:
Ehmot och att ehn skall skadan fara, Liten in
Bed gud att han tin siell bewara.
Gud lysar oss alleen himelskin,
Ehter äger wij alla likt.
Skäda tu ey ehnan tu och tåyy,
I iorden skola marklar äta tin skyy.
Sa domedag ta gud basun begynnar slå,
Skolla wij alla af iordenn wyskå.
Med Christo will himelskin fara,
I sins war siell bewara.
Ehter will swara bäde gumman och mån,
Alla sammans Amen. Amen.

Nu Begynnes Hamne Stråm Medh dine flocka Dom Åhre 40.

Efter att Sudhz Retwise wtskräfwe aff Nermiskiow her i Jordwikz Lat ygrd ähr wederforfarligyrt och gangligyrt att skiffwa och bestå efter skäll och räss, och efter breffwom Bref[wom] och Ligom Thå kungiör wij Konung Karll allom skiftingrom som skifta i Hälsingiarn på Almenneliga Kommugh skifte grund, att wij ähremer efterskrifne Artiklar och stadgar alla kwdrorsterliga samtyckia och fulborda hafwat, med ähligom wisom Mannom Riksens Råds och Borgmestarr i Storholm samtyckio, thå hafwe wij tagrat oss för, medh en breffwen rägt, allom hallom och rettwisom, tillförkinnigrat beständigrat och fredher, att owisom oförwändadigom skallom till rett och nesst i så måtto som här efter skrifwet står. Datum Hoffwet Skäär, die Bartolomej. Anno 1400

140

Hoo som förer annors Mans stånger bo- 1.
ghr vj. örr. och hoo som sorter på annan
böghr ij örr för han skada, böghr ägher skä-
dan och ij marker, och flyter ghen ass som fr-
nast dreter.

Huar som torsslar vid annars Mans stro- 2.
ger böter ij örr, Ridder han honom löss böte
ij mark.

Hoo som vorter gnäld eller affton, eller om 3.
mågon för än hanger sogndren blåser i
horn böte vj. örr.

Hoo som tagher annars mans åmer eller slår 4.
sönder, böghr vj. örr

Hoo som tagher annars mans osskrätt böte ek- 5.
mark, eller vorde sig mod ej mera rda.

Huar dom slår löss annars mans bårg, och 6.
wardher tilkännin med tu vitnom, böte åther
skadan och vj örr

Huar dom tagher annars bårg vthan låhn ek- 7.
ker lygo, och dönderslår böte ek. mark om till
ägher tryggia manna vitnes, och åther skadan

Huar dom skiffuer eller dryghar annars bårg, 8.
böghr ij marker och ägher skadan

Huar dom skaller annor ogrönedz ordh skalle 9.
eller horeson, eller horunge böte ij marker,
gäller ghrd å ägho eller liff, böte ek marker

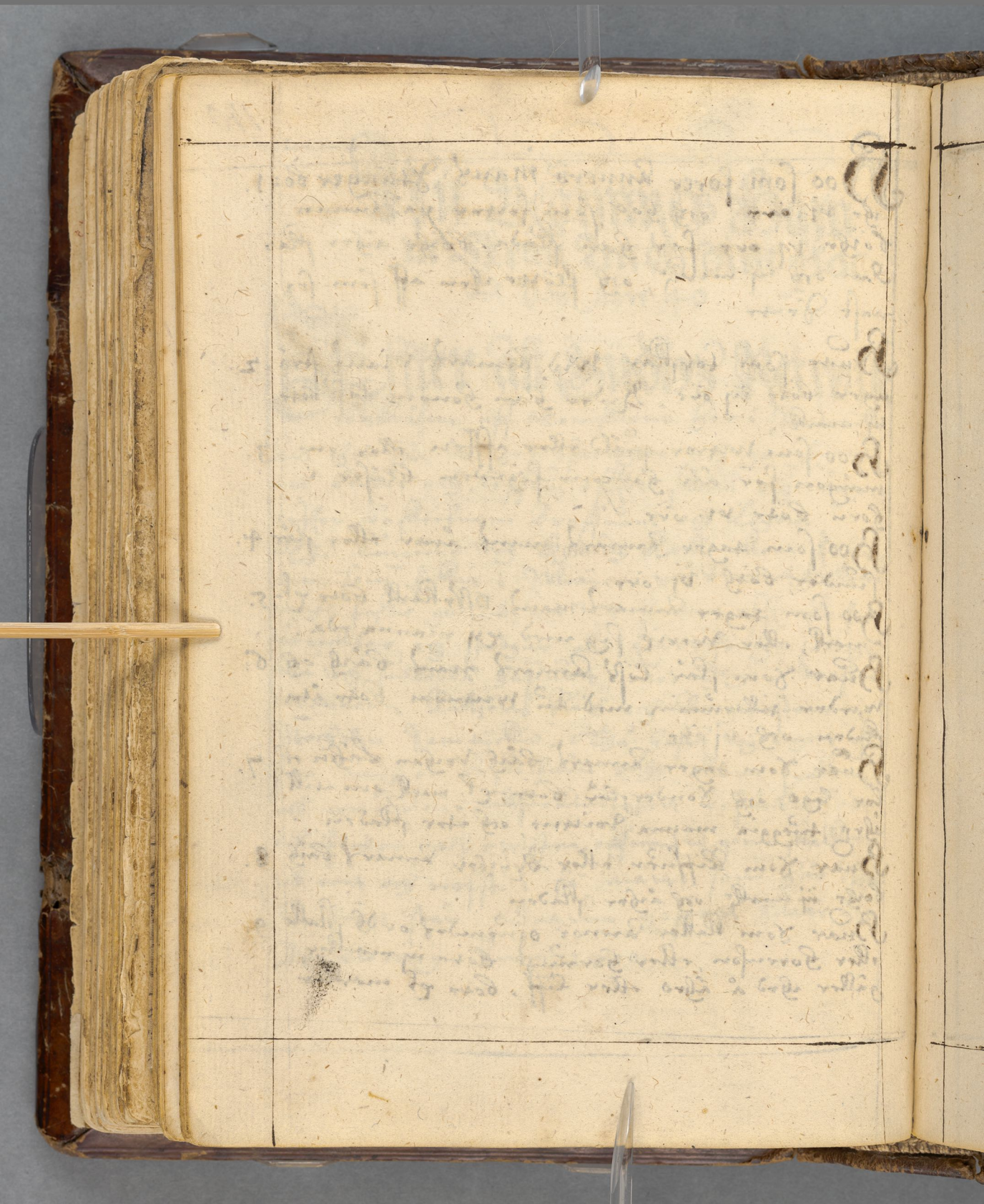

Nägra artickular Lotsdragne af stad-gan som giordes i Calmar Anno 1484

Foder Häffter Nola Öpa äfr i Upplandz Bi-skopz Döme, annatt i Strängnäs och Lincöpings Biskopz döme, Guidir i Westergötlandh och Små-landh, Lygers 4 hester till Skatta Bonder, och 2 till Landbonder, allestädes öffuer Stolmonen Nola 4 Hester Foderas medh ren Skum Rom i öffuer alt Smålandh 2 Oxar till 2 Hest, och Uppå öland 2 Oxar till 2 Hest.

Item årligr Skåller almogen i Huart Härad Jarlz och ofrälse Härads Höfdingr två Hester.

Item iacht förbyds, bådr Kreatur och Kärdom Lidh -40 pl och Waare öfver till Förbuden Rörer och Ö-pundr Gårdar.

Item ingen Laugtr eller ämbetzman skall macht att lösna nägon Mann att iaga Lidh sina 40 pl Skuld en sack.

Item Hwilken Bonde eller Landbo ey skall öffuer Hem-la gårdh medh 40 Stänger, Som Gömbder Lyxor Lorder, bö-te 3 öra Gyldhe Hwarie Gånger äfr, Lagr Item Item Som Skatten Uppbär, medh rätte i Skumbla, Som Kyrkiorn Skiälder och ey i pmininger eller andre Lwänder, Skyrse 40 Stänger förökes till Hest 2ne Hundra 200 Stänger.

finner Landbo humble gårds rätter Trägårds höre sig
giffwr få jordagändrom fahstena af allan humbla
og krycht. Ligger Landbo humblagårds rätter trägård
plantar, få bör honom nyttia honom sey, så länge han
boppa godzrätt boor.

Item skall Landbom upprätta rätt hus huart åre
ifrån radn, stuga, og nöthus, huar uthe skall ta
olnas för tryggia athra byggnings, och ther hus ham
upprättas skall han fälda timbus husbonden, när
som han skilz vidh, och säs ifrån godzrätt, och all ander
hänga, så god igän antwarda, som han ifrån tog. rätter ty
som mäirkyt är.

Hvilckett åfrätt som icke ir upprättas rätt hus, tå gifwe
husbondan ½ rät hundar, bis full komna byggningen
få mycket for, som the skatta rätter mätzmanne ordom.
Hitter han quare och inghet byggia mugh förthe 13 år
få bör som klagat är, och fahr ther hus bondan macht
honom af godzrätt driffna.

Item skall Landbom giffna hus bonden rna lmr oof
få borgit är, ther till kost och hesta fodr.

Item skall och Landbom hwarie år göra hus bonden
8 dags rw, och fälla sijs sirkwr kost.

Samaledes skall och Landbom göra hus bonden rna
fordzlo huart han will innan Lagh sägh, ferd klas han
ter vidh, få bör rna nät, och än få för förskrna.

Skall och Landbom ö hus sina Laga byggnings gärda
huart år 20 fagna garda gärdh, och fälla ther af
dra gärdz gärdan vidh macht vidh sina 3 rät hus bön
dan ensadt.

Item som

Item som lagrum loyr sar, att kyssman som mist kondum
ähr, eller gifwer, skole göra fresttna, så myckit i skatt
eller afrad som kondr, och kondr giorr sitt kyrkoloss fult
och ther lagar krij for gremig ore.

Item skall och inga skrödare gå i landet att trösta
kopman her i thet tijma kondar om sommaren, item
ther tröska när om wintren.

Item kyrkoherm som giör oligd på singe bok 3 mk.

Ingen må binda sigh till witter, kopman han lagandes skalder
till landz sina tynge till tredskiftes.

Alt ytt som giälder på ens mans kondr och ähre, och skogs=
witso, och tymans dom brust, skall alt vara ostrt
swnskr frat, och alla the andra sakher ostra gunsk frat
4 gunskr i orten.

Ingen skall eller må, fnar dom säger eller lägre forsnara
nägon, the som krän sin rätta hus kondr och skratt me
owinar skiltz eligh kyrkoens kämpa och vanndr

Then skatte kondr som är ägd och sitter tär som the är fall=
sigh wppå, af thi like han förmå göra cronone sin fulla
skatt, som ther är vant afgå, doer han ther nygta, som
ther gammalt och forst vanligt hafwer.

Faller nägra skattekondr eller ther ares barn, nägon skatta=
iord, till arfz, få bör ther ther nygta, om så är at kon
den, hafwer så dan barn eller arfvinger, att han kunna
ther wppå, och göra cronone sin skatt ther af, som ther
är vant afgå.

Item ther många arfvinga skalla till ret skatta och
tå skall en af arfvingarna ther till sigs käsa, item
ther är brist och tret fällum till, stor mörkly pninger
ostra 6 gotländ manna säga.

Och ehrum som ey äger andra Skatte iorder, och Corllia ey
ar Kongunge Hämins tär om, tå Kommer för rettan
Domare, och Dömes ehr om, som förr Skrifft stär,
Vilia ey ehr andra Komma och penninge taga, tå settis
penningarnar i Härads Kyrckian, Hwilckum som ehr
mäst gör, böter 40 ehr Konung rnsack.

Finnes nägra små Skatte gärdar, tå förbiudz att ingen
fullsädes mann skall ehrum Rosa eller Riöpa, och tå
upbiudes sigs Kronones rantze, Kronor till skuld
för ehr göt, eller ehr med sinne. böter 40 ehr forty
han vilder sälia Kronone sin skatt ifrå.

Item säger som sädana små Skatte iorder sinnes, tå
skall ägandet ehrum frå sigs fällia, och till ehr skattgyn
der som ehr ligge tillsmder eller nermast, ehrlogh ehrum
som förr säger ehr gärdar, som ehr ey aker fullbolet ny
uppå. och ehr de iord skola ehr Riöpa efter 6 manna
mäns dom 3 män å knees ehr lorgne, om ehr ey
sielfver skämer förenes ehr om.

Item förbiudz och, att knear nagrom falles till arfz
nagon skatte iord sigen eller stoor, att ehrum anfänge
ey förrne knes ar, eller sälie ehrum bort, och legger
iorden med sonder andra skatte gärdar Kronor till
stoor skade, som ofta skedt ar, hwilckum här mest
giör och Kan skäligen belöyas, böter 40 ehr Konung
rnsack, och sielfr Kronor sin skade ey rätte igenn.

Item iz ordinerliga Skatte bönder skola
skuare åhr i Scanörio Härade rn tigh om åhrett

Landtagit

Ok Klarläggia, och göra sin mun tillförna, och bidia sigh
så gudh till hiälpa, att ehr Cecilia Cortes Coronors hengne
och bröste, och nigr stidz, förunndra hemne sin Klatt rätter
rätto i någon matto, och att ingen Man skall sådane gudz
wyndher Ordz lygnia som förr skrifft står mych ehrs Coninghz
och att ehr lygnia gudz man sin Klatt rätter sinn rorch,
wthen all bortlur och Kämplop, och ey stare för ingen
wrångh, hwar Man för sin Medsämio, mäyssmio Kämplop, eller
Sudderlop, göra ehr 12 Ehr mych och Man ehr skäligen
förinnas för rätten domare, så bliffue ehr männ redhaffue
som i Lagen står, och böte ehr till 40 ehr. Konung rorsla.

Konung Karlz Gårdz Rätt

Desse Effterskreffne articklar haffwer Högborne Förste och Herre H. Carl medh Gudz nåde Swerigis och Göthes, Wendes K. Konungh, medh sitt Elskelige Rijksens Rådh, Hwilkit Swerige samptlighe Stickat och Stadgat, nähr nyttelige och iämwäl gangnelige saker medh them alla som willia leffwa Kedelighen och ährlighen hwar medh annan, thet doch begynnes och wordhaffwes een förwarningh och för oss haffwer warit förändring i fortidenn i Landett.

1 Rymer någor Konungz Kameer, Hwad eller Konungen är tilhaffwer när eller hans Embetz Man till fienderna, eller frå, eller och wthi resone, som Konungen åbudit haffwer, eller och hans Embetz Man wthsänder, hoo så gör haffwer förgiordt lijff och godz, wthan han särdeles Nyter Konungz Nådh, thet skall Konungz nampn ransaka, som tå på resone wara, finnes wthi thett 17 Cap. i Konunga Balken.

2 Hwilken annan slår såffwande, liggiande eller och å wattnet simmande, wthan han kemper dräp, eller och hans fiende är af andro Lande. Hwadh thär effter Såår blånat eller blodhwitte, tå komme alldrigh till bordz medh Hederlige

Hoffmän

Hoffmän, Borgem ſky Boär gärdh, ock ſkiffnär ſyns
gångz till ſkiffling, Bor ſkall dräp fyres ry Bösm, Bo-
gan ſkall för ſik, ock ſkiffnär gångz ſa ſnar ſyns till
ſkiffling för ordbyghetten, ock ſtyghet rätten afsm ſkiffnet.

Nu Kan ſå ſkee at Riddare eller Swen byder 3.
theres fiändan ſlå eller drypa eller Bär göra annars Mans
Swna, ſtuck ghet ſkeer arderligenn eller Orderligenn, Bra
zi få fiännen ſny, ock ſyns Herre eller Räns Sander ſwär
till ſackom, ſtten ty ſon giordes, ock Bortt ghet ſ ſoffmän
af ſamma gärdem ſom Budet Bz ghick, ſtuck ſonom Budet
Bare eller ry, ock Bari ry mere tyghe ſny för ſkiffnings
äuer ſattigen, ty Bgom bör gå öffnär alles Bäre fullmächt.

Om Overſtandes Rygg, och förderz Rygg eller ſlag 4.
Overſtander ſlags eller ſtyg äre, at när man blifuer ſla-
gen Bo ſtunder ſom förre ſkriftet ſtär, eller ock om ſlag
ſen, ſker man nigen förlenings ock ſtuär, och Bittna ſä
z män Overſtyga, Bari tå man ry thez Bitter, och ſky
Bär gärdh, ock ſå ſomm aldrig igiän Borgen ſan och
förderlez rätter Bären nämder ther till.

Förderz Rygg äro ſheſſe, Knifslen ſom ſlar på 5.
ſtem, ſom in ſtret ſtuär i ſandena Bnarchen ſpyt
ſyre, eller ock ſpruta büga moot ſnärd, Knifslen mech
ſådana förderl ſtuda giör, ſtunder ſamma rätt ſom om
Overſtandes ſtyg, Borgan ſå Kan ſker och prööfues
at ſuär ſtuär annan Bondſagt, ock mötes Borgh
Bägar Bränderligenn, ock tå mä ſen Bärie ſigs mech ſtuck

ſen i ſtunder

Jon i Sünder Jachuur, och ry Kärr gärd rymma, Dorgan
ständer Jhem rättum Jom Skonings Skeels Stadga inhåller.

6. Hesticklelse är så gådt som borgan, och bör
all Orgliclelse, Knabe Hiet är sing Ko, giäld, Veits
mål, eller och Kärra Sända som man Orgliclelser sig för
Klee, allderaminst mycke fö Vittne, Kan Jhem Orgliclelse
ry Jälas, Sände Jhe giälder åå hjf, aker, eller Jord
Kärra och Sücria Sa fö owild Vittne, Kerer ry Man
Jhe Peter, och Jändser Jamsfälstes mycke Mål ägande
och Skoningom, och sky Kärr gärde, Jhem Jom sin borgen
Gryfter eller Rymer.

7. Hvilcken Mann annan Slår ihiäl, och Kvarder
gryym Veds sin Skola gärnings gifvur Lyf för hjf, Vande
Jon ry tagem å Skrola gerningz, och Veyter Jhett Jonom
och Jon döll Jhett, Sa Skall Höghvet Mann nämpna
12 af Jhr Gasta Jochmän owillinga, Jhr Skolr Jonom
anfingom Kärra eller Sälla, Kvarder Jon Sielver miste
Lyfvet sitt.

8 Hvilcken man annan Slår eller och Stinger, Sa
att blodh går Vorg, misse Jandz sina Jhem Kärr, eller
och Kärir sigs Jom Sämre Sagt, om Jon ry Kvarder fim
gom å Skrola gerningz.

9 Slår man annan ihiäl, eller Kiepz kny, att
ry går blodh Vorg, Sa Skall han ihiäl Stungas Je
nom Jans Jandz, och ryfsta Sa Strom till fingrer Stångs

Nu

145

10 Nu then som dräger dags skärd eller skyld af annan
mans ordz, vitsord, få skall han stinges genom
fingret, eller betala sigs mz 12 män som dom är sagt.
om han ej kunder giva penningar.

11. Kallar man annan ofridhelig tiuf eller annor
ogärdings ordh, är han skuld eller pliktig, ligger i fängsle
eller i skiftan 12 månadt vidh vatten och bröd, äfr han
fördränger, sitter i skiftan eller i stocken, skama-
ordz om han är minne man för sigs, böijtz ehr honom
wärir sigs mz 6 hofmän, är han små gäld mistr
fyndna.

12 Ingen kan skall dubbla, eller ock klagorefa skuld
dubla, fridan förbudz mannin är nämbt, ock han
sagt hade rätt, hon ehr giör, är han å vargen, eller pliktig
få skall han ligga vatten fängsle 12 månadt vidh vatten
och bröd är han fördränger eller ock annan kin ärtzman
ligger i skiftan eller ock sitter i stocken, är han små-
gäld mistr fyndna. † afsiter fäst.

13. Ingen kan må sin vrangh vorz dubbla, hua ehr
giör vanr oginlt, ock stände plicht som för är sagt.
Samma är ther vanr om allan fängsell tvist, som om dubbell.

14. Ingen må krogre dubbla äfne som han fängsler mz sigs
till vordz, hon annars giör vanr oginlt, ock stände sama
rätt som före är sagt.

15. Ingen må frij mandhadt stadfästa, eller ock vorh-
frij mandhadt tyda, vunder samma plicht som om dubbell.

16. Jngen må annan köpslagenn om giäld eller skuld mana, hoo ehr gör stånder sinna rätt som för sagt är.

17. Borgar en kopman af annan mz köp eller lån, och kopmän för honom kopman, fougten eller och Gärdz Mestaren att hen skall betala honom tå hans dagar kommen äfr, betaler hen ej then dagen tå skall fougten eller och Gärdz Mestarenn honom dock giffua sä langan tidh, som honom är mödigit, och grannligit sina penningar sä, att hen sä länge bydar efter sina penningar, will hen ej ännu tå betala tå skall fougten eller Gärdz mestarenn sä kopmän till nämpna, och beirda hans förnöer, ath göra then rätt som hen af borgade, medan ej förnöer hans at, tå skall hans godz å landena nästes af goda männ, medan ehr ej sedan at tå skall fougtenn honom lösi krohnes sättia och antwarda, sä länge hen medan rätt göra och betala och then som gäldat är att köpa kära, hen skall beirda honom lösi krohnes fastenä, fastnä honom och hans oförsvarandes tär till, att hen hans minnes gödz förnöer, än hen sär borgan för sigs. Ne dool man girdhen ach ära ej vittne till eller och skal ägiandenn och är gildet minne än 3 ehr, dölki sielf 3. är ehr 3 ehr och minne äfn 6. dölki sielf tolfter.

18. Säger någon quinno med skäld, och swarder then mz skiälda gärningar, Miste hon sitt för

höves roop

Höres roop och åskallum, Hjuls Kiwatt eller Roghvete
eller och ri Hwin Kluder, än tå att han sin orda Lo:thia
ej skulle kunnade, Miste Hjuret, Hundret ast, åfer han
och ej tagen mig Fiorton gifning Korsen thet Lo:thes Jonom
att han thet dool, Lyser thet till te manna nämpn, och
Hwar thera rida Hallhu nämpn.

Skiäll man örta eller ödis kvarder, Miste Hjf sitt Hörer, 19.
Skiäl man Halfhu örr, miste Hudum och öxon, Skiäl
man minnder än Half örr, och tå till 4 pemy miste Hundra.

Nu kan thätt kärede att Hjf Hum Hafwer kordelig 20.
man, som mig Jonom Kiöp Ligar och Dölli will, och kortf
att Hån är Hanner Hjf Hus äfg them Hadum, så är
han ej Herter them som Kiöll, än them som Skiäl, efter
som Hadum är till Lo:thes thet nägon, och ej mig Jonom Lo:th
Hander fogitt, tå Hättis thet im till Half Hofman eller
Gorgare, Heirin thet Jonom Kanij Hadt Kloss, Skilia thet
Jonom tå gänge efter Lands Lagen, som finnes Kapi thet
17 Cap. i Eyf Hu Kalkum, efter att all Kiöp Kor
Kre mig Hwin och Laitner.

Nu kan man till Skalds marck, och kvarder till 21.
Humen miste Hjuret, Hua som nögar minner thn
½ thf Hett åfter Hadum och å 40 ej Konunga Half hu
½ mälig ende, Hör må han ej. Hetum miste Hundra.

Nu kan mane Skall Hijs och Het Korkvarn i Hinom 22
Skaff, af Hundels mans Oxicke Hilder Kögs kvarder
och Skuld giör, eller Skuld äller Hiuer, han Skal
Kastes på Komm en han kvarder tagen å Hwilka
gretningar, är han i gärdom eller Kiöp Skaff,

Thett är

Skätt är sä vidh, som min herra ach konung ach han
holdh liggr, hvarder han ij sängum, ach vithr skall hanom
ach han skal dödh, tä dölia skulu ix manna mäl, som
före är sagt, giörz skal pä hanz byggdum bote 40 mk
förnä han ok botum, tä varij i mins herres minnum.

23 Nuä som liggr eller annar eld hafuer i sino hus
bygr, sidan saughan är i sängs, är han skuldr gialdr
skyldr, liggr vorki formet i 8 dagar vidh vanter ach brö
är han minne mann för sik liggia i skulum.

24 Sliger mann herris ach konungs kasta eller gärdar
vaghan eller innan, hvadhan förbrutt liff sitt, tä
fälle skuldr eller skyldr vedhgäld, vaxle, tä skola
hans fränder skiftas, ach varar man thz arvgar, ach
liggia i grötter i stockum eller i skulum vidh vanter
ach bröd, fälle minne man för sigs, varar lag samma
som för är sagt.

25 Nuä som nägon vlen arvdza vorsaker, han skal
min herra ach konung slätt, hus, ach gärdar, ach hafuer
hans vorum skuld.

26 Nuilcka som sigs varmar vorpi skolen skap
för binda, 4 eller 6. fiser eller fiorer, ach sä in
förder hvar annan skilia, sä att varar vitter för
skuldugh eller ach min skuld, ach nägor man vorpt hv
sina sker binninger, forderister sig at vara nä
gon ogärning eller skarpskap, vari fällum fior m
sidan mann som varit varsta ach ij bästa vorita vil

ach

och rymme sker gärd, och komme aldrigs för skräp
äfwer, wrchem sin ridder nijster wara nåder.

Hwilcken man sin rorcht förswarar på wår
slått eller gårdar skär stadz och skiechter äfwer
till wåra nest rådstuw äfwer skes stämne så tillkomma
at sin wrgrijstar warder, så skall hangå för-skrefwe
och klappa på portum, komme sam icke inn, så mås
ridin sin brefwe wår på slåtten, skes sinn brest trogx.
at sin tagar sins rorcht till wara skes nattum på
mårum, och sirkedagar skall sin gå wrchem om skrig
mårum, och tiga wara skes ertzsta som sin skam,
så länge som sins rorcht till sägar, som sonom bör
fålla. Om morgonum bör sonom gånast gifwe
alla skolmännerna ööll en förna wåri bängestugum
och wara quitt och orsak för skes nattma, och annar
nattum mås man och så göra, giör sin skall skes 3
nattum, så skall sins bönder skiftas och wara
aldrigs så gods man som tillsvarat, förswarar sinn
skes förste natt, och sägar ingo till gå, stånde skes wor-
der skes samma nåtum.

Endum på Klemings Carls Gårdz Rätt
Anno 89.

147

Ordinantia som Gjordes i Westerås på Kerstdagenn. Anno 1527.

Hirtoperne bröder Hodher Kyrkherrn få the Kör åfver, doch hinder the besörie them medh the Evangelium som obrgnände åfwer, Mässagerne, Princkarne, eller the som icke Kunne eller wille predika gudz ord:

Man få Kommungenn besörie någor annan som bruuk nare åfwer, Kyrkioherrn wäld att driffuä them obrgnände sin Kloss, och besörie Kyrkiorn medh them brgnännare åfwer.

Then Tiugde Gierd åfwer, Man tå fillfälle hafwer att läggia fu gierd lossi ut, må the bäst skie, doch så att the medh icke widerlaggas gudz ord, att the ui icke minder predikat kunne.

om Tiugde penningh.

Prelatfuzer, Canonici, prebendere, skola icke förstes medh minder Kommungenn skiligen åtsporde:

Hirtherra skola läsa w. n. k. få Registrum ei alla theres ränte, redhunde the höchst äre, af Gardh tiender, penninger, Smör Höns, Hedn skall w. n. k. Hätta them sine hörn medh the skola hafwa the ned, och hörn medh the skulla giffuä Do till Cronons beste.

Kyrkoherrs Ränte

Sammaledes skole och om dom Kyrkiorne tiänte på the st. n. må Kunna förstå medh sins sielf the af hwarda Kunne nyttes helzlem som mä i werstens giwet äfwer.

Capitels Ränte

Om Hiſtermääl Sachen, handle Biſkopen, ſom ſorter
ſunds rätt ächtemskap äfer, reſtor Hundz lags, eller ry,
och om ätſkillnat mällom Hundz ſokiel eller ry,
ſkulle ther nägor ſachören ther giöra Konungen Rätten
Wppen Bara Chriſti Hälligs ſäl ther reſten ſom tillförne
(eller ther till lyd) och för prunger ſom tagne i Lodnings
giöra Konunger Rätteſkap för the prunger ſom pligha
Böter för Tingsmål giöra Konunger Rätteſkap, och beare
ieghin Biſkopenn eller Hans Dn Ertzmän alle förlätt till
at Gröka Tinn ſör ringa ſachen, ſom ſär till lyd ſkedt äre.

Wppen Bara Chriſti Hälligs ſäl

Bruda prunga Kyrckiogangz prunga, Cyſtool fa-
ges reſter Kyrckio Tackom, och ieghin ther vthi Hörer
och Gorthlygger ther ſedom, at man taga ey Kyrckio Tak-
Komm innan Hälla.

prunga oſſer.

Munckar bliffue ieghin Länger i then framinnom ähn i
Clorſter vidh S Olufz kyrkio om Sommarenn, och Clorſter
om Wynder mehe vidh om Vinteren, och tagi af Fryſtan
Hurk eller af Clorgumſtaur nar han vtgaar och Hemkommer
igen ſör Gorſom nar han Hemkommer.

Munckar.

Ryſter Handelen innan Hälla at Konungen ſkall taga
alla ſachören, och ieghin Biſkopenn ma prufuena ſin
reſter trene aff ſin Hälſobis ſamma Sachören ſom Biſkopen
pliga Gaſtbla, och giöra Konungen troſkap af
ſachörenn.

för Helgr dagz Natt, tagz nya prunger, för

för then

ehet nägor arbetare om helgedagen i andnar, i fisk
land, ey heller för ehet att man skiuter sigh
i helgonen, doch för klagh och göre som lemet är.

Sträfter sochin kings och stämpno ester sinn rätt
sädr på Skyrkonns vägnar, och sinn i landzlagen sakt
som ähr i vord tröst klagh landz, skiepsligen, och
göre konungen sidsom andre.

Män skulle nägor försumer klagomål till prest i an
dre sakar som är att hava sochin predikar hädz
andz, döper barn, förrätta man sochin andz ehet
tag och vittag för Biskopen.

Skulle prester eller kreknan slå hvar annan dö
ti sochin ehen vore mera än ehen annar i hand,
vorden göre hvar ester sinn sak ester landz lagen

och adelsmen ehom skedde att nän prester döper
tegn Biskopenn hans ägodelar tröttom ersättningö
till förseende, och gifver sochin prester annorlunda
testamente än ester lagboken som under dem Män

Männder käster man lagen sinn lagkraft kunsto eller
nigo böte eher inghet störe, ester hvilken ester är
lättast eller för gärd, och må sochin skillas vidh sinn
ordinarie eher hans herre ester lagen

krigen upsäter sacramentet för nägon om på
sko eller annan sidh, antingen för skuld eller gunst
villen för doer Riddar eller lagen, konungen för skrämdes
eller andre oppenbara synder, sochin prester

Kyrckio.

Kyrckio Herrer, sin gätt pä tings och stungno som stor-
ständ är.

Skolir skall ärlig näg ok hüsckt solick tüngns af
prästerna till nägra testamenter emot herres frij Skolir
för hoor, kiömperliger Jongfrü Ströndings, Göt-
Konungz och i dokir Biskopens.

Biskopar lorir ingen till präster ordhen vhen som pre-
dikar then Gudz ordh.

I alla skolestugor skall läsas nästa vhenar dags
Euangelium i Swensk Prestir, nästa tÿ nn ir Christer
skolar.

Konung Gösstaf Cronites i Kop-
pala then 12 Januarij Anno 1528.

Thenne Ordinantie haffuer thz högborne furste och
Herre Konung Göstaf Sweriges Gotes och Swendes
Konungs medh Rijckzens rädz Hantijckir, Swnger
sancti medh Clerckens öffuer alt Rijket, för nagre
hüstrijr och gangerlige Sacher skall stadgat och
stadfäst, then hafuer och en sijs näster tritte mä
och skall förremet i Kopstreas Anno 1528,
och stadgat Anno 1535.

Effter Gustaffs Kanedell inneförther att alle sackörer förr Konungen till, och almogen begynne lust lemna ohyggs förstöra, att the icke torla göra Lotz uthen sackörer, som the till dagz handa skulutz, Biskopz, Domkörer, magr och pfolka utöra nädz Häridz höfdinger och befallningz män achta the uppå och Kungl. Majt. honom Lotz, ägor och Gomblig. sackörer och articklar Lotsbrycter dryfi Ordinantien som giordes dryfi Upsala, och mest ägor Lotbrycter dryfi Lag böterna, besynnerlig Lrfs: Kyrkio balken. Men dock att samma Kyrkio balck icke hinner afstinges rätter, och rättis dryfi alla Lagböcker, ägor för förtyfm pfull Exprässunder Mester punctum the Biskopz Gudar, som nägon pfalmens sigs handa.

Effter att Biskoparnar förra fill att döma om ädelom pfalp, skulu the nägon sackör, tå bör the honom likast Lotz att göras, göra Konungen the hinst skuu andre göra, the ofvanstr sigs förgripa mehrt mehs.

Pröstarne effter Ordinantien Gockir och sidare på tinge och stämpno höfdom andra samman och för Konungar, dock om the nägras sackar En bätt giälp uppå, och för the nägra gärna pfolck, Gnäter och bätt Kisto pann, och Biskopen giöra thesslikest Konungen andre ellar hinnes the göra.

Alla andra sackar som i lags bodum, eller nyttar
sämia skadar, biskop, sackar, bär konung kün-
gar eller förlining, män kop, och skadar ickir länger
biskop sadne, vorum rädning tillhopa medh konung
sackar, och böte ickir mera vorum rätt hämdar, och
följa nu nägra lagrädnud af samma sackar, konga
och förlining män till rättelse ach landzlagsins.

I helg dag brütt. ändock stöar dags är för
bödit at giora illa, äfr hänäl ickir opskäl, att
man böster mera för äfrt man brüter om helgadagar
än om andra dagar, i hvilcke man för koppar hvilka
af andra gerningar mera äfr andra dagar, för äfrt
man arbetar om helgadagar böter man ingrt, vorum
tro medh förfummelse att föra hvad och mycket.

Om skattare och münckar, konungarna fagr vanar på
skattar och tiggiare, som gå omkring landet, och mün-
kar som vinar handla, skadis ickir till att tiggia
äfr fagr konungsens vanar koppä.

Tiggia münckar skadas ickir att vanja länger
äfr kostnat äfn 3 dagar att tiggia om som-
maren, och 5 dagar om vintren, äfr fagr konungsens
vanar koppä äfter brefv som äfr skolar hafva när äfr
in hemkomst äfter. Häsom ordinantien klarligha vis-
vijser, eller fagr konungsens äfrd dem hvilcke äfr förfum-
melse hafvä.

Om fästnings. äfter som lagrar sina fästo

quinto

gnimo, Corge thin inskett för, vpstar thett är hans
dicta Kyskrod, mm giffuer sin synner Lyksalighet
vnder sin Hand och Insigle, som sin sigen ifrån sinnom
sinne Lögder Lärde.

Om Siom Sakliga, Gött ickär Biskopr Lagsmen Kon
unger, för sodr Gött Kommiger allmechtig, och Liggers Sud,
Kommig och Biskopz Hacck till Hopa att sin Kisser
thes Gnäder

for Kätterij, mod modor, Kyssar, Styfsmodr, mod
modrena och Sotterna, mod 2 Kyssar och mn att Sadnt
Ihr Gud för Sudit skuer, ähr Elz Hand ester Stu
dium, Skall thenser Sötas och Kisskosas, fö Sött
Kommiger och ickär Biskopr.

Frandsamio Spiall i Gudir och Kärde Kods Sötes som
i Sögmalis Sackär Skildz Kommigen och ickär
Biskopr.

Sthen som Excellica tagar nägon af Skyrkio gärd
som thett sculer skydt för Kriz Skatt, eller sin skiss
thin nägon Skär, fö Sött Kommiger för Kriz Skatt, thät
är Elz örett, och förnöyr prestum eller prosstum
i Kirkiett för sitt ombud, att sin sar thet af Skärer
Skyrkiogardum, om sin o Skärer Skuldner!

Sthenn som Oferlighett sackar med O-
skälig Creatur, tagz sin till nider, förssiner
sigs mod Kommiger och ickär mz Biskopr, Sann

Lydes.

Leders Hemm som mon andrem Lögther, och ichin Kon Hett
belöysa, böter Klemmyr alt ichin Biscopr.
Gamaldags fön Lögthergelse alt trüldom, Hett in hyf-
sack, skall ufslösas, böter Klemmyr alt ichin Biscopr
Eber som ohörugh äfter Skyrchionr, Hett är, Hem som
avtsatt äfter af Skyrchionr, eller Landhöfter, alt för Kuk-
lighetall inn, och aldrar Hett: inkut böter Klemmyr, ichin Bi-
scopr
Prästher som medh örätte är afsatt alt Skyrchio
eller Landhöfter, böter Biscopr som Leggi Skyrchio B.
stär; Hett ig Cap.
Om Horsta delen alt förbiudher Gaadkörr Legger
Legbodhin att Biscopenn skall Hemm husfrü, Mann,
efter sin Hustrü dödh är, att Klemmyn skall Hem Hafua
Högsäte: Hem mätten: ichin aldra Lagbordomm.

Hägta Kapitel Grundar.

Om aldra Mandz alt skalsk Kleinnigh, alt skalsker Witt-
ner böter 6 mk.
Om Kamsmäll böter - 6 mk
Eigher Skyrchigards allt nidr, böter 3 mk, higher
Klung nedr eller Grüna Smugu, böter för Kuerk 3.
öre, Hochmeg ren sack, som: Skyrchio Bolkum
stär.

§ Här någor stiälandes till Gudz Gorde eller
för bygg, stunder eller för Kyrckio för
oeydeghet skull, och böter 3 mk, Ther sigs icke will
bättra, vidbörs i thenn Kyrckian som en Kedering.
För Jong Dre Skämtskrings och för Vanssmät, böter
för thenstra 6 mk vthe Kättie sigs medh 10 penningar
För Kilgedag, Slätt och fast Brygt böter 3 mk
Noo som Kortteliga Long äfft medh nagon som i band
är, förom till Kyrckiolse böter 6 mk
Hwar som stör Lysen Kyrckio för Loppenbra
Skeppt, och går inn för tig är, och ther skiett böter 3 mk
Kwå som skar Kyrckenn böter Kyrckian 6 mk och
Biskopen för Lussmad 9 mk.
Kwar som stial i Kyrckio vthe Kyrckio gärde Kasin
för brutitt fredum. Stial man minder ähn Kyrckio
äfn ½ mk böter 3 mk. Stial man mere i Kyrckio
böter för Lausmåd 6 mk och för tiu Gnat 40 mk til
Twe Kistes Kyrckian 2 mk, Konungr 20 mk Biskopr 10 mk
Item ten Kyrkiu Mynder böter 9 mk och stunde
Lysen Kyrckior i 6 äfr, medh plicht och Eed, Mm
Jung med Kwitne man böter Kwarhera 3 mk.
Kwar som annan Dreyer Vthe Kyrckio gärdt vthe
Kyrckio moot, medh Kyrckio mes skiuter böter
Konungr 2 mk och Biskopr för Lausmål 10 mk.

Koo som Bylder i Skiptelo Lands Lag Kiöpstads rätt
vidkom medh taal eller troop Bötter 3 mk.

Förbannat Qwinnesmen som Bannar Fader eller Moder
och alle Slechter skall sära Hemm.

Then som sin Fader förlyster eller modrom förd i Hufvudet
Hugger eller förbannar.

Ehrem sin Fader eller modher Bannar, Hans Lycka skall
Slächtes mitt Lorti mörkrat

Ett öga som bespåtar Fadrom, eller Stötter mit Fyda
modrom, thet mista Kerpama Lrids Krekum Lrkstyga
och Ehr Longa örnar Lopfröta.

Ehrem som sin Fader eller modher slär, Hen skall Lidha döö
Ehrem som Bannar Fader eller modher Hen skall Lidha döö

Om nagor Qwinnor em Sälzwerdings, eller Ehrsam
som Ehr, som Fader eller Moderz röst rächt Lyder, eller nän
Ehr fiendta Hondom Lyder Hen Ehrm ingifwer. Hä skola
Hemes Fader eller Moder fryga Honom sitt, och Hafwä
Honom Ehrm för älsta Sölchrat i Stadem, Ehrmer
äfter en Hirdswärdings eller o förrätt, eller Lyder mist
Lärr röst, eller är en Kastar eller Dräckare, Hä
skall alle Sölchrat i Stadem Ehrma Honom.

152

Dent 21.

Konung Gustaffz Gudz Rätt

Stregnum 1544.

Wij Gustaffuus medh Gudz Nade, Sweriges Göthes och Wendes Konungh giörr wetterligit, att wij på
wort i landz wäre Hofstendare, Hofmänner, Ryttere
och gemene tiänere, sönner och gemene tiänere, thesslikest
i landz skem som wåre Gud elyliga Testamente, Brunn
skriffter och aldre Kinngstridare, Smäskrifware, Drabanter,
Rustere, Bössmän, eller andre hwilke som helst wore Kon
mä blifwe Gudz fruchtbarlige, och sällitt ut gått Christeligit
regimente, fridh och endrecht förrökes och förmeres mä
och skall Gudz förtörnelse öfwerflödighet och annat
olyckeligheet förekomme och afwärgas och tillbaka blifwe.
Thesslikest hafwer wij Konstligum sätitt förestå nägre pu
kter och artickular, efter hwilcke wore förfarne Gudz
hogtijmmar, som oss elyliga Testamente, och ehr skee
lerdi förordningh, och eliest skee ehr lerdi Gorr lägger
förpliche blifwe, sigs Testamente, skole, och Chri
sta skola, som ehr haer efter ehr efter Lutherske lärio
förordnar ehre. thesslikest på wore städ och gärder
Gudz ordes förehem skall och förmanedz alle wore Gudz
tiänare wheilcke ehr helst wore Kunne, ädle oädle
skulde eller Lostijnder, swarige eller Rijcke, att ij
aldeles flijtige och skole wore ehre sanner artickular

Hafwe.

153

Så framft att i ickin wårdh falla wåri ehr straf som
wåri samma artickler ehrr widtgiordt, ach wundersta
wårdigheet, ehr hwar ach en mån wårda sigh ifrå straffa
och tya sigh till wåra herr.

Skall först ach framst wåar fodermarsk samft 1.
med alla wåara fotfolkz hoffiunckerr, rytthar,
ach frans tiänarr, th. siälfst wåar sångerr ach skalkar
mån wappn, wåar slott ach gårdar, ach alla andra wåar tiä-
narr fruchtha gudz, ach gasthus honom ach hans herlga
dags för ögom, ach alltich förra hans herlga ords ach Euan-
gelium hyfwerligs om sönndagarna ach andra högnämli-
ga tidher om åhrett, ach alltich skiuda ach hålla sigh, som
Christna menniskior ägnar ach bör att giöra, wåra wåar
stryngr mysst ach wandr

Wåar mäst så skola ach alle wåar for sigs, sky 2
all gudz förtörnelsr, ach hyfwerligen ehr wåara rät-
om gudz hårda dom ach pyne, som ty wåar myckitt: blind
yfwer hopen brukas pligar, förty att alle ähra pliktiger
att lofwa, ähra ach prysa gudz herlga namn, ach icke
wanähra. Så skall ach wåar ach ren hiertha ähr lig
ach fuchtigt fundell, snack ach taal medh gen annan
thwår ehr förbudit ähra, ach sky stoor ödmiuk flödighet m
drinckerij wid straff, som bruket är ähr till, ach ligger
en nytt eller 2 wåra kistor eller formytt wid wåra
ach gudz.

Ifrå mera skolle ach alle förschrefwer wåar 3

tiänarr

fränare ädle och ödde Jorda oss och Jära Jo-
ger Tysdz ar[illegible]na Stenerplaster, och Jänt tyska hu-
ziger, hulla fregna, wträndiga Tydiga och Jorniger, och
altids troligr fordra och främia Jänt och rijkshens ha-
ffa nytto och gangn, skuda och förderf wthi tids
förr Romma Jänia och a[illegible]skända, som the Jelika giöra
frans edare fyllest, mehs hüsken the oss förmotte,
och förbinder ähro f.

4 Så skall och alle Jo äge Hoffiänare ädle eller
ödde Jorda Jeir fordre mehrsk på Jänt Jeiger
eller andre Jorda besittning män på skott och gärder
förniger och och Tydiger, Gade Näsbonder och främma
rendes, och skiert sen then på Jänt och Rijkshens
gangn och bygsta nytter Jeir besittningh skicka, wil
en tingen wthi ener mätto eller i andre, then skole the
seigs froligen och Jänskeligen brüka, och besitta
Läta wthi thenas ägner och ordeligen tillgerandes,
Så att thett sen then a[illegible]skyggen i fordringh eller till
Gorgeligr, för skola the bliffna och Läta seigs
nöia medh thenes dreff Jänr Jongster och besitt-
ningz Mäns nytter tilbörligs och skäligs Jeiss handa
then att gifftna, och hüskelen så oskäligen hafwer
mz mact och dijdt, att sen then Jetter (mer ähr att skri-
pissar eller gor ofwer-dt i gode seigner, rätteder och
för dreffenders thenes skäder, then sanner skal

wthi

Vorsi formett eller Ristem wids lorstu ach Swidh till-
förlygum straffwat skiffwa.

154

Ehef skall ochsingen Taggia sigs i Jordrings 5
eller Vorsi andra Tigter, än the som fodermachom eller
andra ehr som Besallnings hafwa förrickta, för Ritter
öch maat eller Jordbrygd skall, ach ehr mich förlyggia ehm
som Ritter mich maat ach öch till rätt hafwer, Jorsam
fwer ach en nijte sinn Tycka, ach skiffwer ehr sin Lyst
wender Vidh straff 6 dagar i formett eller Ristem wids
water ach Brö, ach än tå Vordningäda Vondom ehrt sam
hafft sonom förtwid hafwer, Jorsom så them Rum att
nägon hafwer sonom Besynnerliga Vidritt.

Hinricka sigs i Roser skap föra ach tillsamans 6
för binda 4 eller 6 skeppar eller skiffer mot ach, Vear
fordrewer ach Rittmestari eller Stallmestar eller ach ander
Vear sonigher eller en Vetzman på skiffer eller gärdar
som skomma Vear ordnings öfwerfrijdar Vorsi sinch
sacker ehrt them Rum, som ach ach Vear zychin till rä-
gon skada eller swerck Komma Kann, eller ach att sidma
för Timings eller rotem skap äger orsaken till nägom
skorrekam eller Vädzgärnings, antingem på ehrem
skiffwer In Vordrey eller ander Vear Vondar sätter
skiffwer förlygum skrer, eller ach att Vear wetter ehr ignom
förskrifwer skiffwer, eller ach att för ignom nägon
skidhighet eller skadeligheet styrt skiffwer. Sinil

Sin

Hwilckem sigs Bädant Lowdersföre eller giöra dier
Hwes, ac[h]tas för en förrädare, och straffes till liff
sum, lagsom för sijndelig mijsdee wärra rädder.

7 Hwilckem som Rymer ifrån Kopen när som
man dreger till frijdzena eller frå, eller wunda död
sigs, then som hoss andra Rett Klagomes Klarlar, for
dr wara Lagh mardhum och tillgiehra att neder
legga wära och Rijkssens frijdar, then som skall
dras till en förrädare, och straffas till halsa, lagen
alla rädder.

8. Ehwar skall och ingen förssömma sina wachtär
antingen then natt eller dags tillförordnat blifwer
wijd Lijfz straff, skola och så alla tegnar ehr ähra natt
eller dags hafwa godh acht och tillsijn wijd Lijfz och
Ehgs, så att ehr icke nägon skade ädom ber, wijd straff
och lowdersla skadom, och then som till icke hafwer
nägh till att göra, then sin mz Rätten lagen rädder.

9 Skall och ingen kattigs eller Rijkt förbinda
Rotemestar, eller förgripa sigs moot sin förder Mas
Rijttmästare, Stallmestare, eller andre sina förgster
och ambetzmän, lagen skiedh then som wore hafwer till
then andre att taala, ehwat skall peen wijd wijtte
wijd Lijfz straff.

10 Skall och ingen kattigs eller Rijkt förbinda
sigs, antingen i Borgerlägr, förordnings eller anner

Stadz

155

städer till Lands eller Konungh på Konungz Sougte,
Lands Män, Lendermän, Sougter, Rätter, Redsmän, Skal-
lar Swenn, eller andre som på Konungz Lagmäle Ordinings
dagh, till någon ögenn skiälighet ock omätlighet
mz mact eller öll, Lagh liggstenk.

Skall ock ingen förderiste sigs, att Rida till präster 11
Gorgar eller Börder, att fråga sigs skiutz Kerster till
ock Kirkiogs Ordning om Landet mz, på Ordens egne Kräf
og ährender, Kerogenders sigs på ock eller Konungz Kiäl-
lar, Sougte Fogdar eller Swenn ehr halst Konungz Kunner, som
ehr icke till hörer, ehr mz Kiögenders sigs till mact ock
öll ock förderplag, Kuinkom ehr mz beslagnom Kvar-
dr, Kvar sigs Kvär egne tiänare, adle, sougtemän, eller
andre goder mäns tiänare, dagh ock Konungz Gallsmen.

Skall ock ingen Kerremän eller annare dicter dags 12
att draga i Kerren Kopenn, eller af sitt Gorgr Lägr, an
tingen till Kerste Kogz, eller annorstädes på Ordens egit
Kostnadr, mz minder ehr skier mz Kordermadnum
eller ehrn som i sine Kuss Kafft äger, eller andre, som
på Kvar Konungz Kagha Ordenings, dagha ehrlig
Kärlof ock Kamptjeckio, ehrn som annars giör, Lägrir &
Lagar i Kozrett Lands Kanter ock Städs.

Ingen Skall eller förderista sigs, att Lägrir sigs 13
Kiälf Kerskap för Kvar Kofdings, eller Landzrads mz
minder ehr Kotes ren tillförplichat förderskap eller

ehrn i

ehrm i hugg stuck ähre, eller mudror, som på hörer hög-
er bröllungs jordh ofvigt blifver, vids straff
som annat tiufverij.

14. Skall och ingen dieknes att jordha någre höö
klippare eller andra otrijtiger personer mz syge: fördri-
ffue, och taga på ehrn ankingom höö eller korn, mz hvil
ka ehr i sine rumma giöra oss och emoot kunnet
hvilcken ehrg giör, jordhe för hörer klippare, och
thär till betale domdem höö och korn igen dobbelt rätter.

15. Wilckere som förbrister sigh till att bortt
draga af hörer slått och gärder, öell, höö, eller
andre förbiudne partzeller, mz mindre ehrt skuer mz ehrens
witt och wilia, som på hörer hägna besellning jordh
på slottena och gärdena, och hon sär ehr förbiuder
någomm skada, jordhe ehrt för någon klaga, ähr ehr
och frijer än till saksö, straffes som för annat tiufverij.

16. Ingen diäknes till att kiässa någre presk-
männ borgare eller bönder, eller medror mz minstes jor
dh för tiohns eigenes i sundret betalder och för
nöije ehrn jordh gifuer saxsk, att jordh tillfridh stäl
lande, med mindre så skuer, att jordh betalt för
demyckum, eller andra som hägna besellning jordh
på skiffue aflagder skuer hafue rätte fohring, eller
landrech, eller och att borgare eller bönder jordh
jordem bindit wid hijs straff
tillgorandes.

Ingen skall eller några kvara kyrkiosätter 17.
i städerna eller på landsbygdena wälla giästa, ey eller
sines tiänstfär eller sion öfwerwåld eller oskäl
göra wälk lyfz straff, lagsins alla nädär.

Ingen skall eller kyrkrista sigs till att kyrkbära 18.
af kwär annor carmcar skiwr penigher än som hans hafwer
försakringz kyrkiä ock hafwer kostat kostninger och kar-
nisk till kyrkz lyfz straff.

Ingen diekens sigs till att förbiuda sina diäkar eller 19
andra sina kostninger, ey heller hans pluchsig eller
att giörd ossk och kronone tiänstz, och annamar skadr
och penninger kyrkiä, och ey skolle taga sigs kyrkiu gan
gin, eller ellinst kosten och kostninger till sins kyrkz
lyfz straff och ehun som kyrkiuar städant sky kwär
gerdh, och rächtas för en mindre man.

Ingen kär som några kräftor eller oenighet ibland 20.
kwära kyrkiuwärdar i fordringum, kärgälder, eller på
wäxer skoat och gärdar sigs till dragas kyrkiogårdz
ytter tå för klum, tå skall kyrkiorätter sadanes kwidlyghet
till näwnas 12 eller 14 ehr förnempste kyrkiowärdar som i sädana
saker kwidgär äro, ehr samme skolle efter wanligh kosta
honom ock försträckt sädana saker för göra, och dö-
ma sässom ehr wilkia och skämma sky till sins
nästa skadr för gudz och rättwisnar.

Ithe kanne som kyrkiu klockar eller kyrkiu 21.
ehr skola tillkännna giöra ehnas lyfz kyrkiä, gudz
och heligs kyrkiz och Euangelium, att ehr wilkia

Löna

Doma rätt och ickie orätt i ehr sackar som för ehm i
rettum Komma, och alla sackar som ehr emellan tvillia
ehr skola restas som sackom ähr lyckligs till mz t.
rellan d. Hörande Witner för förens, emellan och
Westerdomas och ehr som Hädna Crittens Lands sak
vela tvillia, ehr skola kunna för sigs Hjemmelig Hörla
som ehr rätter står.

22 Jags Gedes migs så Gudh tillhielpa i sans Hordz
och Creatorium, att ehm mig ings skäär, skall vara
mitter och ickie Corrängers.

23 Andra artiklen, att alle ehrt goda som Gudh
Kyrke i Himmelrik ås på ordnar, att alle ehrt goda
Gudz ehrt Nya ås Hans Testamente vttryckt är
Kommer migs alldrigs till gode Kunskom till Lyst eller
skall, om ig ehnne redom Christeligom Säär

24 Tridie artiklen är, att alle ehrt goda som
giordt är vthi Herla Lorsamer, och alle ehrt goda
som migs nu ägner, eller her efter ägnas dey kommer vthi
Köst och Lyst Kommer migs eller ås minne arfvinn
gar alldrigs till gliding eller gode ås gongz, om ig
ehnne redom Christeligom Säär.

25 Hvilcken som skäär sigs Meen, blifver acchatt
ås fällum som ten mordmer och tiuvlosz gierom
och blifver alldrigs Crittens för mera, om han för
till Lychtenom kommer, blifver alldrigs betrodd
att sittia i någon nemd eller Gorz, mes nigan
redligs Hofmans.

Wär fordermarsk, Ryttmestare, Stallmes- 26
tare och andra Kära Befallningz Män så slot och
gärdar, Stolt och så förtegtige Kära att hålla borge-
stämpno uthy Kärat Rosstiol, Buds Hellre Städer
i Sodringe ellre Borgelägne Kärie 8. dagar ellre 14.
till Kyat Tingzsta, Dich Kär egenst.

Thär som någon gazmings Skee, antingen uthy 27.
dödzslags Kättiädt, ellre andra otalliga gemin-
ger Skedt, Skall nigen Diet Hus till att Kordstin
ja Sådana Missedädare, som ofta Skee pliger, hus-
Hem Skie till uthy Skäligen Dristne Tagkomen Kanden
att Sen Skee Kätta Kanaman af Kigen Solpret ellre
förelt Sadder, Stunde samma Kret som Skee andra
Förtient Sadder, ty minder Sen Kirdelig Mister Kära Nädig.

Thär oc så Skeer att Kär fordermarsk, Ryt- 28.
mestar ellre Stallmester Kere igenom singar ellre Kerter
Kigen tillstädia att Kara Rosshyndar Hundar
Skyttar ellre Skeg Kändare Kosshöne Skeer Kär
ordnings Kindrag Kanda, och samme Kär fordermarsk
icke Kester Skall Kärr förtekne Sen articklarz
och gärdzrätter Kyddelse, Skie Kröne Straff
deg Kanden, tå Skall Skee som Kyat giör Fällig och
actent Kanda Kylla som Skee som sen Krevas och
Plomägz Buds förrachter och otroligen Menar, och
Skee Kosshöne Straffes Kylla som en sådan
man tillhörer.

Tiell Kyat.

27. Till vett sijsta så skolla alla saaker oc ähren
de som förefalla oc sijs tilldraga skumma, antingen mellan
herrskapet oc våre goss sjr Daer, Hofmundare, Ryttere oc
theres trinare, oc våra gesinne Tenderfäter här i Ryd
prästrian, borgare, eller Bönder, som sijs moot theres
herrskap togtijcktes articklar förer, alla sådana saaker
oc ährender skola zrettas oc dömas effter gambzrettens
ähr vestmanne, ehr samme skola rättas oc dömas
effter Stadzens gambla Lag, doch vilie wij hår
med förordnat oc förbudit hafwa, att ingen lijfs
eller skola med stridigt fullskollias eller zrettas, vz mindre
ehr tillförene, med alla theres helwndståndare oc skrifte
lijgen breffwe förfarna hafwa oss then om tillkomma
giffwit, oc vår stadzmagt eller förordnade be
fallningz mähn uppå sådana saaker oc ährender, hädz te
nckia dwilie oc befallningz i theres mätton att osse
tillkommit hafwa, then här oc en hafwa sijs effter
rätta oc skicka mä oc skall, Och om wij finne
les wichi theres articklars bref nägre articklar för
Gestra förenija oc förbwndla werke. eller nägot tillag
till werke, dach skall theres alleris rede wara.
Till ytermera wisso att wij theßa articklar så bek
nat stadfest oc handtijckat hafwa, täfe wij
wortherligen tryckia wåres secrets hår nedan för
som giffwit oc skiedt är i wår Residentz Vbsala den
9 Maij Anno. 1544.

158

Ordnings om testamente effter Kyrk.

Her 20 Augusti Anno 1546. Voro i Upsala Erk
stadgat och styfftat af Högloflig Konungs
G. Östafs Sonunges och Svenska Konungs, och af Her
Ärkebiskop Laurens samyst mnige Herdnin ödmiuk Hälle
Sunges Kyrkio ordn testamente.

Såsom en Hoop Sinne Presster Lofvar all ord
nings tuinga allmogenn af oklerligit testamente, och Kyrk
stool, så Loppa vhrt, att vhr ickun skola gandna vhr
ödmiuk her effter att klaga, så och att Klerkenyst och
presternes ickun skulle må eller förbiuda ellen förnär
dugh vhrres Lofligh bönds, Vilke Lofligh förelsum skull, att vhrt
skall her effter vm sådana ordnings skulas: att vhrn
som gandne ödmiuk sex Kooe skall gifna i testamen
te effter Konungens ellen Sonder vm Koo, och i Kyrkstool
en hel örtogs, Men vhr som gandna vhr Svender, ellen
ingett så manga, skola gifna Presstenn en half hel
för gnaer Koo, och för att barn en skillnat, och för vnfed
barn 1 hel örtogs. För tionde skolat 1 hel örtogs i
Kyrkstool, Vnder Penninga skolle gifnas som af gäl
den kommit gifnes 1 hel och nidur minder, Men
vhrn som Vill af sin egenn goda Vilkia mera
gifna, må vhrt väda för.

Ehessa Rijs stadfästatt aff Konnigs
Johan vthm tridie nz Hus nöd Konigs
göthes och Konnigs Konnigs, vthm 24 Januarij
Vorsi Stockholm Anno 82, Vorsi Ertzbiskop Laxs
Vorsi Upsala och M. Märtens Biskop; Kind
Könings sampt menige prestskapnug Stadenn
en öfwer hela Rijket som vthm tå
wordt förramnade stadfäst och sam
tyckt, Vnder vthsse för: Ko
nungz Secret.

159
Ett Rent Extract vdj gett aff den Jnnerste
Crommen, hvn mitlitt huer Koninges offter
annan vdj lagt forbrendt ad fomerat Hoffer.

Jnnerste Koninges stem nagen lagt offter Jnnigis Com,
Rent vnder wisenings grund, vnder Koninges Jngr.
Hett stendt offter thi Bönd 230 Rixd. pro. 230.
Os Hetta Clost ist huss for. lugs stendigt, att Re,
nungs føret skall vnnen, Vorpfalz, os Konings
Hylles vnds nagsten, vnd vorstil stem i lyge
stuen, stem Koninges Cruy, gaten,
Jnnen vnes Konigs Grede stem skulles vensidz.
der for, huss lugs vnnen thenn att man om tuff
vnderlaghis sallen skall Konigens mitten
Cruden vnes Hoff Koninges huss lagt 3.
vnnes thomm, att man vdj allen thes vnderlaghis
sallen skall Kein vdj gleid vnd Jnnen, stem
den att then sem for vnnes skall Klossia o
skall. de offstenden thenn lugen vnds Mengen,
de sem K. Stede lagiater, os stendt offten
thi Bönd 957 ith Hetta thenn en thysten 957
Hoffstatt thennen Cruden Poppo, sem stendt
i stem Hyglend thenn thysten tuen os then
Ett gleid vnd Jnnen sin Hund, i thet man
sein tuen skall.

Jnnerste Kelles sen stent Klosthenn nagen 4.
huss lugt vnnen thennen att then sem vnden
vdj gleid, huss for skall Münsterpfaffen
sem gemeine vnnen skall, os nun thet vdj mall
vnnen, skall thett vor Cramen.

5. Ehrenfest und ehrbar Conrad 1150 Ritter Hans Jo-
hannsen des Rullands Sankt Gilgen Hüllde
nungs Lays Sun i Stuttgart Studgard, wo Hüll
Sun der Lays ehrs. sagen sitz Cronik Schrifft
inhalt Inhalt.

6. Ehrenfest Hans Rom R. Ritter. & Ehrsam Ulrich
Ehrbar 1185, Hans Stadtschreiber ons nuzo Lays
Sun i Eßlingen Lagen Sinnes.

7. Ehrnvest ehrsam fürsichtig Conrad Jorg Lay Man
Sun Burger R. Gilgen Lassens nuzo, als Vous
Ehrens, als Disses Stadt gericht ehrs. Ulrich
Burgermeister, Item Ehr Hans andrea Gericht Hern
Gilgens Schultheiß Burger Lay, Hüllde ich
Ehrsam, Burger. Item Ludwig ehrs. Jorg Gericht
Sun Oberst Schultheiß nuzo Lay, ons Burger
Ehrs. Ehrsam Gericht Lay Sun nuzo, Hüllde.

8. Conrad fürsichtig R. Magny Ludwigs Lay
Sun Burger Lay, Jorg Stadt ehr 1284. nuzo
Ehrs Mütter, als Jungen Stadt Gericht nuzo Lay
Ehrsam Oberst Lassen Burgermeister, Hüllde Ehr
Burger Burger Gilgen Ritter ander. Item Hüll
Hans Gilgen Ritter Ehrs Ludwigs Burgermeister ons Amt
Hans Hüllde, Jorg Hans Hüllde Hans Burgermeister
Ehrs Gilgen Burger.

9. Ehrenfest Anno 1285 Hans Hans Sankt Gilg
Hans Ritter Burger Stuttgart Lays, ons Jorg Hüll
Ehrsam, Hüllde Sun nuzo Lays Burger, Ehrs ehrs

160

Item giuder an vij laghell, thru vij stuck th.
Diesse lughell, heft sie ellen laghell ofte
otter ballekar, sonn aghes 1 Rijzellie, 2 Rom
3. arstda. 4. manschijn 5 Jorda, 6 Rijn
meisla, 7 Nortgeda. 8 os bingmala bellen.
Os tolar sun oen forhanda sund &c.
1 anfrids pmilla oskyll mes os thurstheme
2. Jula sid gen in Dekaffte, os nes andrum
Jagne ostra tostrand. dessen
3. Distrigs sids: sen Distrigen os trigs
dia Rosinga mullen.
4. Arnulfs sids, i sten Rein Gondyss tia
holgr stordags.
5. os skiepteigr: strigmass
Jan lud, es ast os ligen Almissli skill
sattius sa Gunst Gulen. sonn da mysket
vnne i Gud. tu skipter ra stenk forbrigda.
tuille sun 2 lidie tuenken bekkfun.

Nagott thrasttun sonn yenne A. 1327 sudo
pe Mans sukligs Gris sun os Rondss bignes
Brodrefun gidet os laghell. Dett Gudmells.
pigt dia Landrath sui Ellen sun gest sudre
unnend, thett sun lans Gerufs Gudden sa
Wrandi, ast sonn pa sinna tid. the sun stridre.
Item sun gest unrosigheter thu ligen os sigt
Gull Rekke sakun, os ek ekke sinna ligs.
tigo Bolkar. 1. Rijzellie 2 Rondss 3. Gestingsta.
4. arstda. 5 Jorda 6. Rijpeingr 7 Rijpmeisla
8. manschijn 9. Dikar os 10 bingmala bellen
os lijstus sinna laghell mid thesse stterspil Rijm

Aff Herlofvor lagzt sammanskrifvin alle
Norlendzka Kyrkiu Ordningar ok Siäl
Sidi, Medelpada, Hergermanlandz
ok Norrbotn, Fordh Christnadom.

Tryckt 1609.

Om Skaparen.

Gudz skaffuilse ar mz macktom Himmil ok Jordh mz lufft,
ok alz mz macktom alla Himmilzka Crafftir.
ok vndir mz Jesu Christo sinom Omga,
at mz magom all Himmilzka vndir fa.

Om Christo.

Jesus Christus ar Himmilzk Herre.
Gudz Sonn ok Himmilzk ok Jordzk sanfardig Gudh ok Menniskia.

Om Helga Anda.

Komandis Helge Andhe Himilzk Herre.
Gudz Skapi ok alla Himmilzka Fa.

Om Christi Gudz ok Skriftin.

Om Christi Gudz ok Skriftin ar sanfardig.
At mz lyggia all Himmilzka, ty Christus later ther fangit.

Om Mansälgho.

Nar ok tuifla Mensälgis mall
Gudz Sonn ok Gudz Skrift ok Gudz Rike

Om Jordhan.

Gudz Rike ok Sinna i mannsligin liffuen
at mz magom alle i Gudz Himilzk Rike.

Regimäla C.

Regimäla Bol C.

Alle som mich ere oc Rätta,
Bidt gifwe them thet the mig unne.

Riks-Bibliotheket
STOCKHOLM
Handskrifter
Saq
Medeltid
B 17